

Eesti Konjunkturiinstituut
Estonian Institute of Economic Research

Kala ja kalatoodete tarbimine

Tallinn
November 2022

Tellija: Maaeluministeerium

Projektgrupi koosseis: Marje Josing, Aet Vanamölder, Lia Lepane, Ülo Mattheus,
Mati Reiman, Bruno Pulver, Ingrid Niklus, Eva Priedenthal

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

Tel 668 1242

Fax 668 1240

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel tuleb viidata allikale.

Sisukord

Sisukord	3
Sissejuhatus	4
Metodoloogiline lähenemine	6
1. Kala ja kalatoodete tarbimine	8
1.1. Tarbimiskogused ja -kulutused: tarbimine leibkondade poolt	8
1.2. Kala ja kalatoodete tarbimise võimalikud ressursid	16
1.3. Kala ja kalatoodete hinnamuutused	20
1.4. Kala tarbimine teistes riikides	32
2. Kala ja kalatoodete tarbimisharjumused (elanike küsitluse alusel)	38
2.1. Tarbimise sagedus	38
2.2. Rahulolu tarbimise sagedusega	39
2.3. Erinevate kalade ja kalatoodete tarbimine	42
2.4. Kala ja kalatoodete ostmine	47
2.5. Suuremate sissetulekute mõju kala ostmisele	53
2.6. Tähtsad tegurid kala ostmisel ja eelistatuimad ostuviisid	55
2.7. Hinnangud kala ja kalatoodete valikule kauplustes	61
2.8. Elanike ettepanekud kauplustele pakkumise parandamiseks	64
2.9. Lemmikkalad	67
2.10. Halvad kogemused kala ja kalatoodetega	68
3. Eesti elanike hinnangud kalakampaania „Kala kõlab hästi“ mõju kohta	70
3.1. Kalakampaania materjalide märgatavus	70
3.2. Hinnangud kampaania nähtavusele	72
3.3. Kalakampaania kodulehe külastamine ja huvipakkuv info	74
3.4. Hinnangud kampaania kodulehe kasutajamugavusele ja ettepanekud	78
3.5. Hinnangud kampaania mõjule	80
3.6. Rahulolu kampaaniaga	86
Kokkuvõtte ja järeldused	88
Lisa 1. Kulutused kalale, kalatoodetele ja mereandidele ning tarbimiskogused 2020. aastal leibkonnaliikme kohta (Statistikaameti leibkonna kulutuste uuringu alusel)	96
Lisa 2. Kala, kalatoodete ja mereandide hinnamuutused EL ja EFTA riikides	99
Lisa 3. Elanike uuringu küsimustik koos üldjaotustega	101
Lisa 4. Küsitluse vastuste tabeljaotused	108
Lisa 5. Küsitluse vabad vastused originaalkujul	184
Lisa 6. Küsitletud kogumi iseloomustus	198

Sissejuhatus

Kalandus on Eestile kui mereriigile oluline majandusharu. Kalandussektor hõlmab nii kalapüüki kui ka kalakasvatust ning kalatöötlemise ja -toodete valmistamisega tegelevaid ettevõtteid. 2020. aastal oli selles sektoris hõivatud 1900 töötajat, müügitulu moodustas kokku 225 mln eurot, millest 59% saadi ekspordist. Kalatööstusettevõtetele on märkimisväärse osa toiduainetööstuse toodangu müügis (9%) ja ekspordis (16%).

Eesti kalaressursside põhiosa moodustavad räim ja kilu. 2021. aastal püüdsid Eesti kalurid Läänemere 27,2 tuhat tonni räime ja 25,7 tuhat tonni kilu. Räime- ja kilusaak suuremas osas eksporditakse, samuti kasutatakse kalaõli valmistamiseks, mis on väärtuslik komponent kalasöötades. Eesti elanike toiduvalikut ja tööstuse toorainebaasi rikastavad aga kaugemalt imporditud kalad ja mereannid.

Eesti kalurite saagid olid aastail 2020–2021 keskmiselt 74,2 tuh tonni aastas ehk 14% väiksemad kui eelmisel kolmel aastal 2017–2019, mil püüti keskmiselt 86,5 tuh tonni aastas. Vähenesid nii Atlandi ookeani, Läänemere kui sisevete püük. Ookeanipüük andis 2021. aastal 8,8 tuh tonni krevette ja 5,2 tuhat tonni kala, sh meriahvenat, turska, süvalesta jt. Läänemere püüti lisaks räimele (27,2 tuh tonni ja kilule (25,7 tuh t) 2,6 tuhat tonni muidki kalu (ahvenat, tinti, lesta, särge jt).

Sisevete (sh Peipsi järv, Võrtsjärv jt) püük 2,7 tuhat tonni jäi 2021. aastal 13% alla eelmise viie aasta keskmist (3,1 tuh t), vähenesid ahvena, koha, haugi ja rääbise saagid, suurenes aga latika ja tindi saak. Sisevete kalasaagist oli 30% latikas, 23% koha, 19% ahven, 10% särg, 6% tint ja 5% haug.

Eesti kalakasvatajate toodangu müük vähenes 2021. aastal 18% 850 tonnile, valdavalt kasvatatakse vikerforelli.

Eesti kala ja kalatoodete ekspordis on olulisel kohal erinevad tooted kalast ja mereandidest, krevetid, külmutatud kala (peamiselt räim ja kilu) ja kalafilee (sh valgest kalast). 2021. aastal eksporditi Eesti kalasektori tooteid 134 mln euro väärtuses, peamised eksporditurud (väärtuse alusel) olid Rootsi, Ukraina, Soome, Island, Šveits, Taani, Leedu ja Läti.

Eesti on küll mereriik, aga kala tarbimise osas oleme pigem tagasihoidlikud. 2020. aastal tarbiti Eestis SA leibkonnauuringu andmetel kala ja mereande elaniku kohta toote kaalus 9,5 kg, mis on 13,4 kg eluskaalus arvestatuna. See näitaja sisaldab elanike oste ja omapüütud või kalastajalt tasuta saadud kala, kuid mitte väljaspool kodu tarbimist (toitlustuses vm). Väljaspool kodu tarbiti EKI elanike küsitluse andmeil hinnanguliselt 15% kogu tarbitud kalast (2022. a).

Ressursipõhiste arvutuste kohaselt võimaldas Eesti turul olev kalaressurss (püük, kalakasvatus ja import, millest lahutatud eksport) tarbida 2020. aastal kala ja mereande elaniku kohta 18 kg ja 2021. aastal 15 kg (toorkala kaalus). See kogus hõlmab nii elanike oste, mittekaubalist tarbimist kui ka toitlustust (sh koolid jm). Eesti näitaja on madalam Euroopa Liidu keskmisest, mis oli 23 kg elaniku kohta (2020. a), järelikult võiks Eesti tarbimine olla suurem.

Eesti tarbija eelistus kuulub punasele kalale, mis on valdavalt imporditud. 2021. aastal vähendas lõhe hinna tõus välisturul oluliselt Eesti elanike tarbimist, võimalik tarbimine langes elaniku kohta 6,5 kg-lt 5,3 kg-le. Sellele vaatamata moodustasid lõhelased 2021. aastal 35% võimalikust tarbitavast kalaressursist. Populaarsuselt järgneb lõhelastele kilu-räime-heeringa grupp (2,3 kg elaniku kohta ehk 15% võimalikust tarbimisest), mis samuti tugineb suuresti Leedu ja Läti kalatööstuse toodetele.

Eesti tarbijate valikuvõimalused suuremates kauplustes on üsna laiad, kuid kala kättesaadavus, värskus, hinna vastavus kvaliteedile jm ei vasta alati tarbija ootustele. Ostujõu suurenemisel eelistatakse võimalusel mugavama tarbimisega, ehkki kallimat fileeritud kala.

Käesoleva Maaeluministeeriumi tellimusel läbiviidud uuringu eesmärgiks oli selgitada välja, kuidas on muutunud ja muutumas Eesti elanike kala ja kalatoodete tarbimine ning mida peab tarbija silmas kalatoodete valikul. Andmed on võrreldavad EKI poolt 2020, 2016., 2014., 2011. ja 2003. aastal läbiviidud uurimistöödega "Kala ja kalatoodete turg Eestis".

Metodoloogiline lähenemine

Eesmärk

Uuringu eesmärgiks oli selgitada välja elanike kala ja kalatoodete tarbimisharjumused 2022. aastal ning võrrelda kala ja kalatoodete tarbimist varasemate uuringutega, mis viidi läbi 2014., 2016. ja 2020. aastal. Spetsiifiliseks eesmärgiks oli anda ülevaade elanikkonna kalatoodete tarbimisest teiste toiduainetega võrreldes, kala ja kalatoodete hinnamuutustest ja kalatarbimisest teistes riikides. Lisaks oli eesmärgiks selgitada Maaeluministeeriumi poolt 2021.–2022. aastal läbiviidud kalakampaania „Kala kõlab hästi“ märgatavus elanike hulgas, rahulolu ning mõju kala ja kalatoodete ostmisele, tarbimisele ning kalaroogade valmistamisele.

Metoodika

Eesti Konjunkturiinstituut (EKI) viis 2022. aasta augustist novembrini läbi kala ja kalatoodete tarbimise uuringu, mille sisulised ülesanded olid järgmised:

- kalale ja kalatoodetele tehtud kulutuste analüüs;
- kala tarbimiskoguste analüüs võrreldes teiste toiduainete tarbimiskogustega;
- kala ja kalatoodete tarbimise struktuuri ja selle muutuste tendentside väljaselgitamine;
- värske kala hinnadünaamika analüüs kalaliikide lõikes;
- kala ja kalatoodete tarbimis- ja hinnamuutused aastatel 2020–2021 Eestis ja teistes Euroopa Liidu liikmesriikides;
- kala ja kalatoodete tarbimisharjumuste ja -sageduse analüüs;
- kala ja kalatoodete tarbimise rahulolu analüüs;
- kala ja kalatoodete ostukohtade ja ostueelistuste analüüs
- kalakampaania materjalide märgatavus;
- hinnangud kampaania nähtavusele;
- kampaania kodulehe külastamine ja huvipakkuv info kampaania kodulehel;
- hinnangud kampaania kodulehe kasutajamugavusele;
- hinnangud kampaania mõjule;
- rahulolu kampaaniaga.

EKI kasutas tarbimiskulutuste ja mahtude analüüsiks Eesti Statistikaameti leibkonna uuringute andmeid, mille osas on viimased uuringud tehtud 2019. ja 2020. aasta kohta ning ressursipõhist arvutust püügi ja ekspordi-importi koguste põhjal. Kala ja kalatoodete hinnamuutuste analüüs tugineb EKI hinnavaatluste andmetele ja Eurostati andmebaasile. Lisaks on kasutatud FAO ja EUMOFA andmeid.

Elanike kala ja kalatoodete tarbimise, ostmise, rahulolu, eelistuste ja kalakampaania mõju väljaselgitamiseks viis EKI 2022. aasta septembris-oktoobris läbi elanike veebiküsitluse. Kõiki maakondi hõlmanud veebiküsitlusele vastas 1175 inimest vanuses 18–74 aastat. Kuna mitte kõik ankeedi saanud elanikud küsitlusele ei vastanud (uuringus osalemine oli vabatahtlik), siis tasakaalustatud esindatuse tagamiseks kaaluti andmestik andmetöötluse käigus regiooni, vanuse, soo ja rahvuse lõikes, millega viidi vastanute jaotus vastavusse Eesti 18–74-aastaste elanike mudeliga. Tulemused on tasakaalustatud ja laiendatavad täiskasvanud elanikkonnale vanuses 18–74 aastat. Statistikaameti poolt

avaldatud rahvaloenduse andmetel elas Eestis 31.12.2021 seisuga 947 512 inimest vanuses 18–74 aastat, mis moodustab kõigist elanikest 71%. Valimi maksimaalne valikuviga on 1000 vastaja korral 95%-tõenäosuse tasemel $\pm 3,2\%$.

Analüüsimeks muutusi elanike kala ja kalatoodete tarbimises ning ostukäitumises, samuti meetodika muutuse mõju välistamiseks, korraldati täiendustega 2003., 2011., 2013., 2016. ja 2020. aastal läbi viidud kalatarbimise uuringutes elanikele esitatud küsimusi. Kalakampaania mõju osas korraldati 2021. aasta uuringus esitatud küsimusi (vt lisa 3, küsitluse ankeet).

Käesoleva uuringu tulemused on aluseks Maaeluministeeriumile kalatarbimise ja kalakampaania mõju analüüsimisel ja edaspidiste tegevuste planeerimisel.

1. Kala ja kalatoodete tarbimine

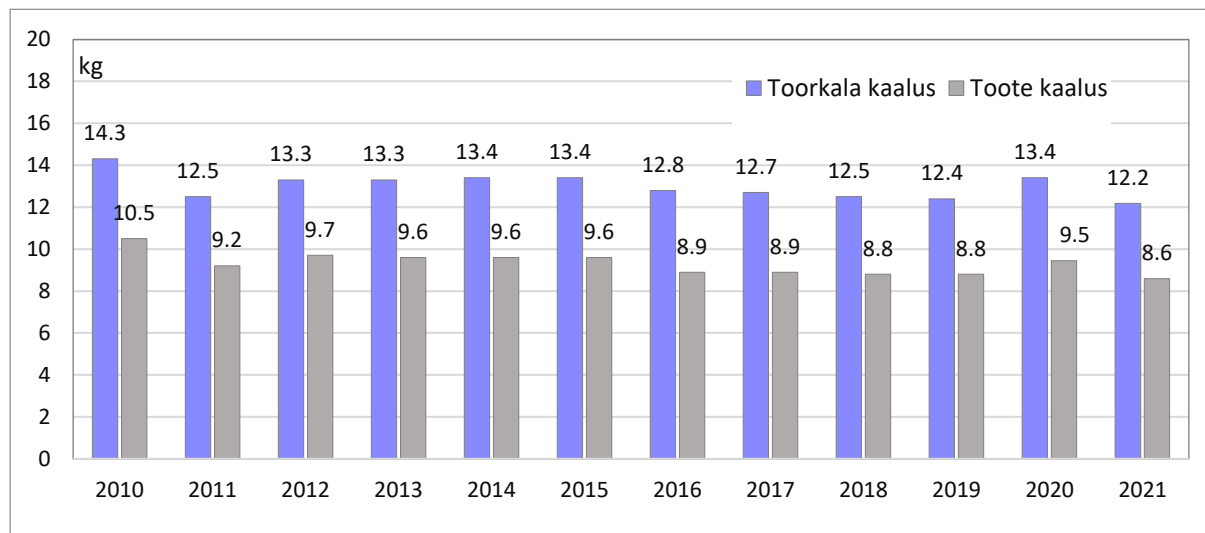
1.1. Tarbimiskogused ja -kulutused: tarbimine leibkondade poolt

Ülevaade kala ja kalatoodete tarbimise trendidest on koostatud Eesti leibkondade üle-eestilise tarbimise ja kulutuste uuringu alusel, mida on viinud läbi Statistikaamet (SA), viimased uuringud on aastate 2015– 2016, 2019 ja 2020 kohta ¹.

2020. aastal tarbiti Eesti leibkondades keskmiselt 9,5 kg kala ja kalatooted ostetud ning ise püütud või tasuta saadud kalana leibkonnaliikme kohta koos mereandidega (toote kaalus), mis on toorkala kaalule arvestatuna 13,4 kg (joonis 1.1, tabel 1.1)². Seega oli tarbimine veidi kasvanud võrreldes eelmise nelja aastaga ja jälle samal tasemel kui 2015. aastal. 2020. aasta tarbimise kasv tuli eelkõige lõhe ja forelli tarbimise arvel nende impordi- ja jaehinna languse tõttu. 2020. aasta tarbimist mõjutas pandeemia: toitlustusasutustes söömine vähenes ja rohkem osteti toitu koju: lisaks värskete kalale osteti varasemast rohkem ka konserve ja muid kalatooted, külmutatud kala, kalapulki, -burgereid ja surimitooteid ning kalamarja. Jätkuvalt aga vähenes veidi soolakala ja suitsukala ostmine (tabel 1.2, joonis 1.2). Mereandide (vähilised, limused jt veeseligrootud)³ tarbimine püsis enam-vähem senisel tasemel.

2021. aasta kohta SA leibkonnauuring puudub, kuid esialgsed ressursi arvutused kalapüügi ja impordi-ekspordi näitajate alusel näitavad 2021. aastal ressursside vähenemist Eesti turul. EKI hinnangul võis ka leibkondade tarbimine sellega väheneda leibkonnaliikme kohta 8,6 kg-le (toorkala kaalus 12,2 kg).

Joonis 1.1. Kala ja kalatoodete tarbimine leibkonnaliikme kohta, kg

Allikas: SA; toorkala kaalus ja aastad 2013, 2014, 2017, 2018, 2021 EKI arvutused

¹ Aastate kohta, mil SA leibkonnauuringuid ei tehtud, on EKI kasutanud arvutuslikke näitajaid.

² toodete arvutamisel kala kaalule (eluskaalule) on lähtutud EUMOFA poolt kasutatavaist ümberarvutuskordajast (CF factors)

³ Vähilised (krevetid, garneelid, krabid jt), limused (austrid, teod, rannakarbid), sinimerekarbid jt), veeseligrootud (kalmaarid, kaheksajalad, seepiad jt).

Omapüütud või kalastajalt tasuta saadud kala on juba ligi kümme aastat tarbitud SA leibkonnauuringu andmeil 400 grammi ringis pereliikme kohta, mis moodustas 2020. aastal ligi 4% kogu tarbitavast kalast (kala kaalus). Samas satuvad harrastuskalurid leibkonnauuringu valimisse harva ja tegelikult annab harrastuspüük kala tarbimisse Eestis suurema panuse⁴. 2016. aastal Eesti Uuringukeskus OÜ poolt läbi viidud harrastuskalapüügi kvantitatiivuuringu kohaselt oli eelnenud aastal kala püüdnud neljandik Eesti meestest ja 4% naistest.

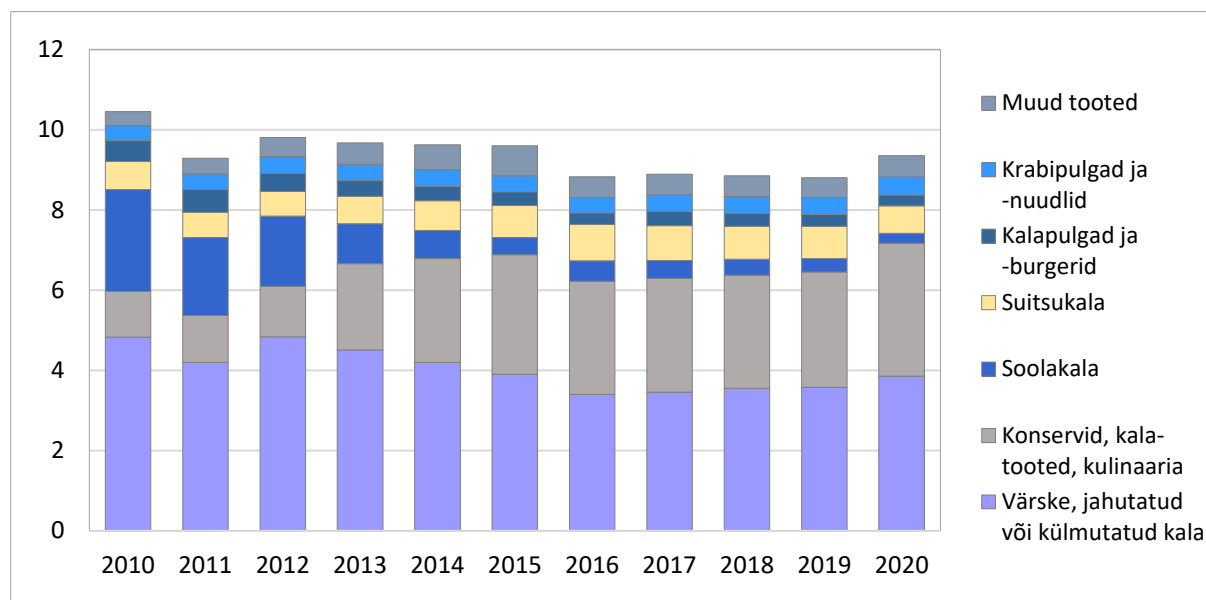
Tabel 1.1. Kala ja kalatoodete tarbimine elaniku (leibkonnaliikme) kohta keskmiselt aastas (kg)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toote kaalus												
Ostetud	9,9	8,6	9,3	9,2	9,2	9,2	8,5	8,5	8,4	8,4	9,1	8,2
Mittekaubaline tarbimine	0,7	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kokku	10,5	9,2	9,7	9,6	9,6	9,6	8,9	8,9	8,8	8,8	9,5	8,6
Kala kaalus												
Kokku	14,3	12,5	13,3	13,3	13,4	13,4	12,8	12,7	12,5	12,4	13,4	12,2

Allikas: SA, aastad 2013, 2014, 2017, 2018, 2021 EKI arvutused

Eeltoodud kogused sisaldavad perede oste ja mittekaubalist tarbimist, kuid mitte einetamist väljaspool kodu (tööl, koolides, lasteaedades jm). Koroona-aastal 2020 vähenes einetamine väljaspool kodu viiendiku võrra (kulutuste põhjal) ja 2021. aastal sama trend jätkus.

Joonis 1.2. Kala ja kalatoodete tarbimine leibkonnaliikme kohta (kg, toote kaalus)

Allikas: SA; aastad 2013, 2014, 2017, 2018: EKI arvutused

⁴ Eesti harrastuskalapüügi kvantitatiivuuring. Eesti Uuringukeskus OÜ, Tallinn 2016, Pdf-fail, lk 3

Tabel 1.2. Kala ja kalatoodete tarbimine leibkonnaliikme kohta keskmiselt aastas (kg)

	2015	2016	2018	2019	2020	2020/2019 ±%
Kokku (toote kaalus)	9,55	8,90	8,82	8,76	9,46	8
Värsket kala ja filee	3,57	3,12	3,30	3,38	3,64	8
Külmutatud kala	0,33	0,28	0,22	0,19	0,21	11
Soolakala	0,43	0,51	0,40	0,34	0,25	-26
Suitsukala	0,80	0,91	0,82	0,80	0,69	-14
Konservid, kulinaariatooted	2,98	2,82	2,85	2,87	3,34	16
Kalapulgad ja -burgerid	0,29	0,36	0,30	0,27	0,36	33
Krabipulgad ja -nuudlid	0,40	0,38	0,41	0,42	0,45	7
Muud tooted kalast,	0,12	0,09	0,13	0,14	0,19	30
Kalamari	0,13	0,08	0,09	0,10	0,11	10
Mereannid, sh vähilised, krevetid, limused jt, tooted neist	0,50	0,35	0,30	0,25	0,23	-8

Allikas: SA; EKI arvutused

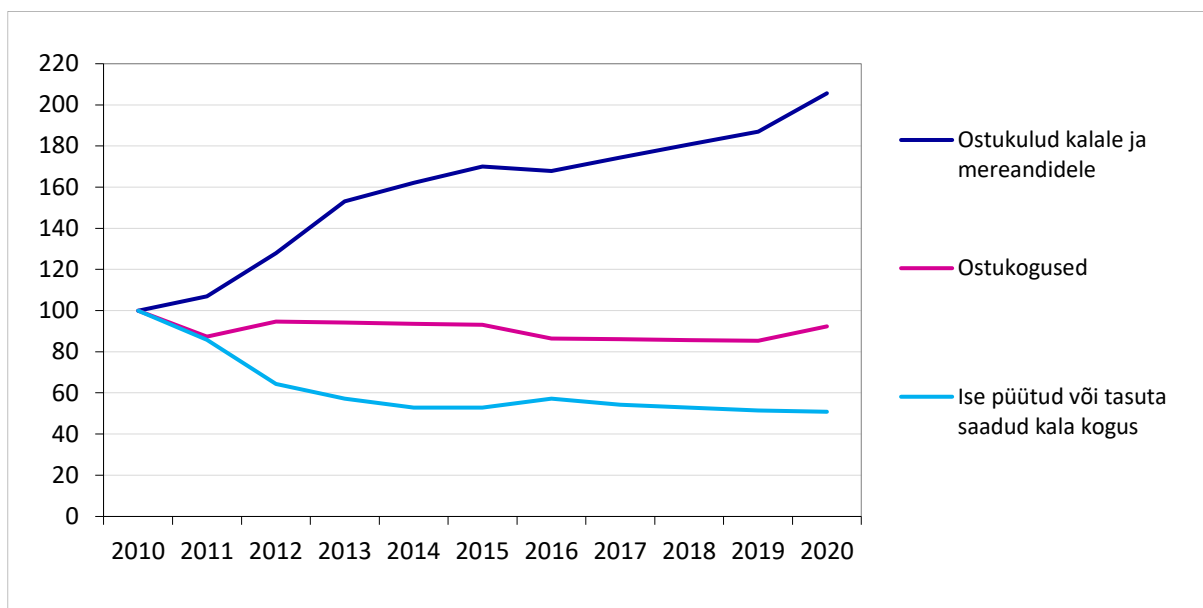
Värsket kala, sh fileed tarbiti 2020. aastal keskmiselt 3,6 kg pereliikme kohta, mis moodustas ligi 40% tarbimisest (toote kaalus), mida oli veidi rohkem kui eelmisel viiel aastal (tabel 1.2). Külmutatud kala tarbiti endiselt 0,2 kg ringis pereliikme kohta (2016. a 0,3 kg).

Konservide jt kalatoodete ja kalakulinaaria grupi toodete tarbimine suurenes 3,3 kg-le elaniku kohta, sellesse gruppi kuuluvad ka vürtsikulu ning heeringa- ja räimetooteid. Soolakala grupi toodete tarbimine on järjest vähenenud, seda osteti 0,2 kg elaniku kohta, suitsukala tarbimine (0,7 kg elaniku kohta) näitab samuti vähenemise märke. Kalapulki ja -burgereid osteti samas koguses kui viie aasta eest (0,36 kg), kuid krabipulkade ja -nuudlite ostukogused on pisut suurenenud. Kalamarja ostmine on samuti saugenemas.

Kui tarbitud kalakogused kasvasid 2020. aastaks võrreldes 2016. aastaga ligikaudu 7%, siis rahalised kulutused kalale suurenesid samal ajal 22% 65,4 eurole aastas leibkonnaliikme kohta (joon 1.3; tabel 1.3). Rahalised kulutused toidule ja jookidele tervikuna suurenesid perioodil 12,4%, ehk aeglasemalt kui kulutused kalale. Kalatoodete osakaal toidukuludes oli 2020. aastal veidi suurem (5,3%) kui eelmisel viiel aastal (5,0% keskmiselt).

2021. aastal, kui võtta arvesse kala tarbimisressursside vähenemist Eestis ja vastavat võimalikku leibkondade tarbimise vähenemist 8,6 kg-le, olid sellele vastavad kulutused leibkondades esialgsel hinnangul 61,5 eurot leibkonnaliikme kohta (tabel 1.3).

Joonis 1.3. Kala ostukulude ja tarbimiskoguste muutused 2010–2020
(leibkonnaliikme kohta, aasta 2010=100%)

Allikas: SA; EKI arvutused

Tabel 1.3. Elanike kulutused kalale ja mereandidele (eurot leibkonnaliikme kohta)

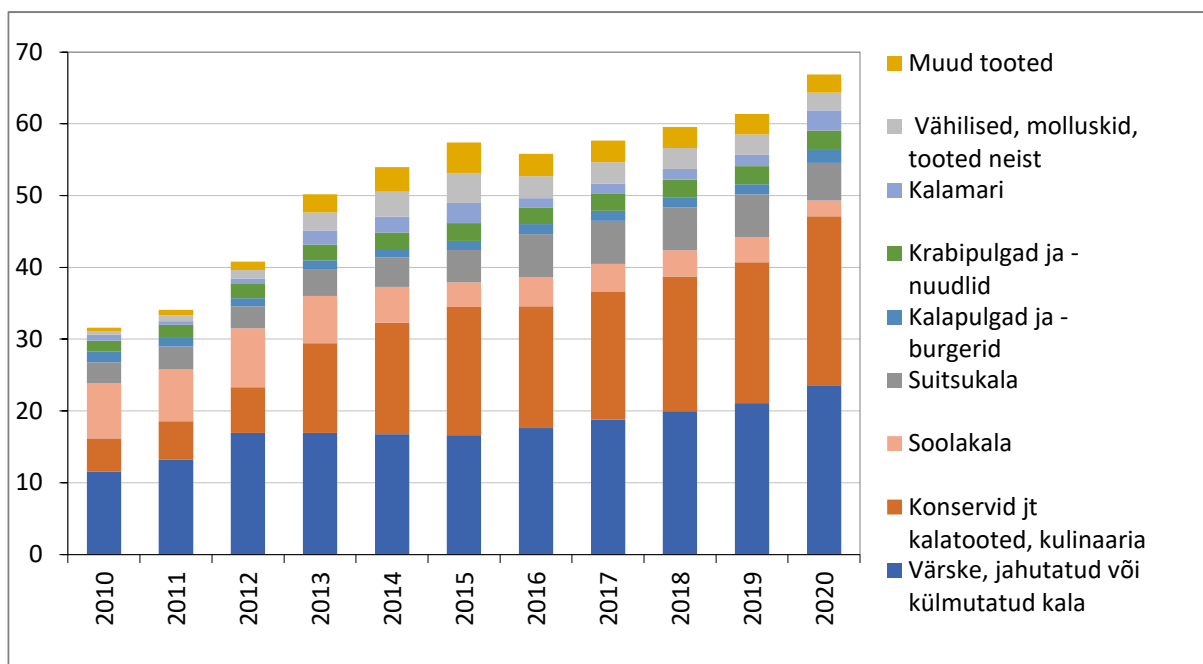
Aasta	Rahalised kulutused, eurot				Kala ja mere- andide osakaal rahalistes toidukuludes, %	Toidu ja alkoholivabade jookide osakaal tarbimiskuludes ⁵ %
	kalale, kalatoodetele, mereandidele		toidule ja alkoholivabadele jookidele			
	aastas	kuus	aastas	kuus		
2010	31,8	2,7	761,1	63,4	4,2	26,0
2011	34,0	2,8	833,2	69,4	4,1	28,2
2012	40,7	3,4	888,4	74,0	4,6	27,7
2013	48,7	4,1	990,0	82,5	4,9	26,3
2014	51,6	4,3	1024,0	85,3	5,0	24,8
2015	54,1	4,5	1057,8	88,2	5,1	23,6
2016	53,4	4,5	1108,1	92,3	4,9	23,8
2017	55,5	4,6	1131,8	94,3	4,9	23,0
2018	57,5	4,8	1155,5	96,3	5,0	22,2
2019	59,5	5,0	1179,2	98,3	5,0	21,5
2020	65,4	5,4	1243,9	103,7	5,3	23,0
2021	61,5	5,1				

Allikas: SA, aastad 2013, 2014, 2017, 2018, 2021 EKI arvutused

⁵ Tarbimiskuludesse ei arvestata pangalaene, liisinguid jms

Elanike rahalistest kulutustest läks 2020. aastal võrdselt 36% värsele kalale (sh filee), samuti konservidele, kulinaariale jms toodetele, 8% suitsukalale, 7% kokku paneeritud toodetele ja krabipulkadele, 4% nii mereandidele (sh krevetid) ja toodetele neist, samuti kalamarjale, 3% soolakalale ja 2% muule (joonis 1.4). Võrreldes eelmise, 2019. aastaga suurendati kõige enam kulutusi kalamarjale, paneeritud kalatoodetele, konservidele ja kalakulinaariale. Kulutused värsele kalale kasvasid vähem kui kogused, tänu võrdlemisi soodsale punase kala hinnatasemele.

Joonis 1.4. Rahalised kulutused kalale, mereandidele ja toodetele neist, eurot elaniku kohta

Allikas: SA, 2013–2014 ja 2017–2018 EKI arvutused

Kala ja kalatoodete tarbimine võrreldes teiste toiduainetega

2020. aastal kulutasid Eesti elanikud toidule ja mittealkohoolsetele jookidele SA leibkonnauuringu andmeil keskmiselt 108 eurot kuus leibkonnaliikme kohta (arvestuslikult koos isekasvatatud saadustega), sh rahaliste kulutustena 104 eurot kuus. Kulutused einetamisele väljaspool kodu vähenesid koroonapandeemia tõttu (2019. a 21 eurolt 2020. a 16 eurole kuus pereliikme kohta). Toidukulutused moodustasid 2020. aastal 23% kõigist elanike tarbimiskulutustest, koos söömisega väljaspool kodu 26,5%. Kalatoodete osakaal toidukuludes (5,3%) oli veidi tõusnud võrreldes eelmise viie aastaga (keskmiselt 5,0%; tabel 1.3 ja 1.4).

Tabel 1.4. Toiduostukulutuste struktuur 2010–2020, %

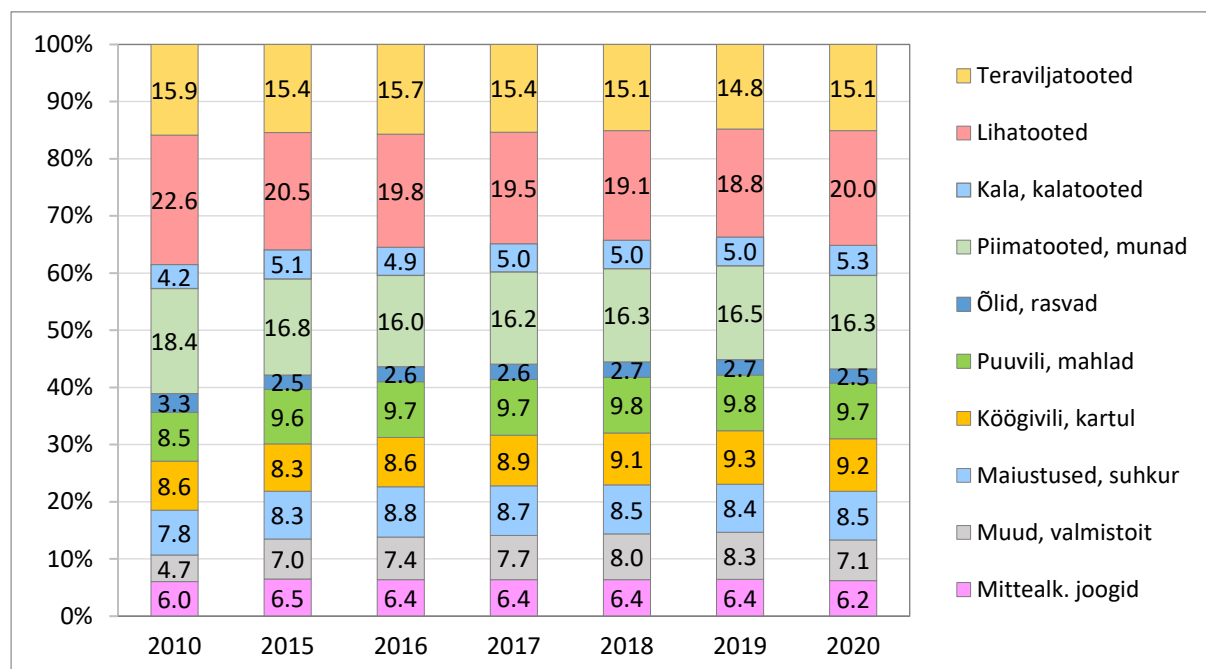
	2010	2015	2019	2020	Eurot pereliikme kohta	
					2019	2020
Teraviljatooted	15,9	15,4	14,8	15,1	175,0	188,0
Lihatooted	22,6	20,5	18,8	20,0	222,0	248,9
Kala, kalatooted	4,2	5,1	5,0	5,3	59,5	65,4
Piimatooted	16,8	15,4	15,0	14,9	177,4	185,4
Munad	1,6	1,4	1,4	1,4	16,7	17,6
Õlid, rasvad, sh või	3,2	2,5	2,7	2,5	31,4	31,6
Puuvili, marjad	8,5	9,6	9,8	9,7	115,2	121,0
Köögivilid	6,6	6,6	7,3	7,3	86,2	90,3
Kartul, krõpsud	2,0	1,6	2,0	1,9	23,9	23,9
Suhkur, mesi	1,7	1,1	0,8	0,8	9,9	10,4
Maiustused, jäätis	6,1	7,2	7,6	7,7	89,1	95,5
Muud tooted, valmistoit	4,7	7,0	8,3	7,1	97,3	97,7
Kohv, tee, kakao	3,6	3,6	3,2	2,9	37,1	36,2
Joogid (alkoholivabad)	2,4	2,9	3,3	3,3	38,5	40,9
Kokku toit ja jook	100%	100%	100%	100%	1179,2	1243,9
Söömine väljaspool kodu					253,6	196,2

Allikas: SA

Kala ja kalatooteid osteti leibkonnaliikme kohta endiselt 5,6 korda vähem (9,5 kg toote kaalus 2020. a) kui liha ja lihatooteid (toote kaalus 52,6 kg) ja neile kulutati 3,8 korda vähem. Koju ostetud kala ja liha koguseline suhe peaaegu ei muutunud, sest suurenesid nii kala- kui lihatoodete ostud.

2020. aastal kasvasid veidi ka perede poolt ostetud piima- ja teraviljatoodete kogused, rohkem osteti ka maiustusi, vähenes aga valmistoitude ostmine. Nii liha-, kala kui teraviljatoodete osakaal perede toiduostukulutustes suurenes veidi, piimatoodete osakaal aga pigem vähenes tänu soodsale hinnatasemele (tabel 1.4 ja joonis 1.5). Tervikuna on toiduostukulutuste struktuur olnud aastast aastasse üsna püsiv.

Joonis 1.5. Toiduostukulutuste struktuur 2010–2020, %

Allikas: SA, aastad 2017–2018: EKI arvutused

Enamikku peamisi toiduaineid tarbisid Eesti pered 2020. aastal väiksemas koguses võrreldes 2015. aastaga, samas koguses tarbiti kala ja köögivilja, rohkem aga maiustusi, mineraalvett ja karastusjooke (tabel 1.5). Köögivilja, kartuli ja puuvilja tarbimist mõjutab ka aiapidamise ja omatoodangu vähenemine, enda kasvatatud või tasuta saadud puuvilju ja marju tarbiti Eestis 2020. aastal SA andmeil elaniku kohta kokku 10 kg, köögivilju 8 kg ja kartulit 7 kg.

Ostetud toidukoguste vähenemist on seni tasakaalustanud einetamine väljaspool kodu, mis aga 2020. aastal koroonapandeemia oludes harvenes, vastavad kulud langesid keskmiselt 196 eurole elaniku kohta (–29%), ligilähedale 2015. aasta tasemele (175 eurot). Toidukohtade külastamise võimalused sõltuvad suuresti sissetulekust, V tulugrupi peredes sai sellele kulutada pereliikme kohta oluliselt rohkem (487 eurot) kui I tulugrupis (88 eurot). Käesoleva töö käigus EKI poolt läbi viidud elanike küsitlus näitas, et väljaspool kodu, toitlustusasutustes ja külaskäikudel tarbitakse ligi veerand kalast.

Toorainele arvatuna tarbiti kala 2020. aastal elaniku kohta 4,5 korda vähem kui liha (2015. a 4,6 korda vähem). Lihatoodete ostudele kulutati 3,8 korda enam (249 eurot 2020. a) kui kalatoodetele (65 eurot).

Tabel 1.5. Toiduainete tarbimine leibkondade poolt leibkonnaliikme kohta, kg
(kokku, sh ostetud, omatoodetud ja tasuta saadud toit)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020/ 2015 ±%	2020/ 2019 ±%		
Teraviljatooted*			53,5	51,4	49,6	47,8	46,0	48,7	−9	+6
Lihatooted*			62,1	60,3	59,1	58,0	56,8	59,8	−4	+5
Kala, kalatooted*			13,4	12,8	12,7	12,5	12,4	13,4	0	+9
Piimatooted*, sh jäätis, või			312,6	300,1	293,0	285,9	278,8	295,1	−6	+6
Munad, tk			147	149	147	145	142	146	−1	+2
Õlid, rasvad			5,8	5,8	5,4	4,9	4,5	4,8	−17	+5
Puuvili, marjad (sh töödeldud)*			86,4	89,3	88,6	87,8	87,1	85,0	−2	−2
Köögivil (sh töödeldud)*			56,2	55,8	55,4	54,9	54,5	56,2	0	+3
Kartul, kartulitooted*			35,7	37,0	34,8	32,5	30,3	31,8	−11	+5
Suhkur, mesi			9,8	9,5	9,0	8,4	7,9	8,0	−18	+1
Maiustused			6,2	7,1	7,0	7,0	6,9	7,5	21	+8
Muud toiduained, valmistoidud			16,7	18,1	17,9	17,7	17,5	15,9	−5	−9
Kohv, tee, kakao			4,3	4,0	4,1	4,1	4,2	4,0	−7	−6
Mineraalveed, l			19,4	22,1	22,3	22,5	22,7	22,9	18	+1
Karastusjoogid, l			19,5	20,1	20,3	20,5	20,7	23,4	20	+13

*ümber arvatud toorainele EKI poolt

Algandmete allikas: SA

Kala ja kalatoodete tarbimine erinevates sotsiaal-demograafilistes gruppides

Kala tarbimise võimalused sõltuvad endiselt sissetulekust, elukohast ja vanusest. Noored ja lastega pered tarbivad kala pereliikme kohta vähem võrreldes lasteta perede ja vanemaealistega. Suurema sissetulekuga inimesed kulutavad kalale keskmisest rohkem kui väikese sissetulekuga inimesed.

Traditsiooniliselt tarbitakse kala kõige enam rannalähedastes piirkondades, Saaremaal, Hiiumaal, Läänemaal, keskmisest suurem sissetulek soodustab tarbimist Tallinnas (vt lisa 1). 2020. aasta SA leibkonnauuringu kohaselt olid tarbimise erinevused maakondade lõikes veidi tasandunud. Kala osakaal toidukuludes kasvas Tallinnas, Saare- ja Hiiumaal (6–7%-le) samuti Rapla ja Järva, Põlva ja Võru maakonnas, langes aga Tartu ja Jõgeva maakonnas (4%-le). Lõuna-Eestis langes tarbitud värske kala kogus leibkonnaliikme kohta (2,8 kg) alla Eesti keskmist (3,6 kg), samas Kirde-Eestis tarbiti värsket kala nüüd veidi keskmisest enam (4,3 kg). Suitsu- ja soolakala tarbiti piirkonniti üsna ühtlaselt, konserve ja kalakulinaariat tarbiti keskmisest vähem Kirde-Eestis.

Lastega peredes tarbitakse kala ja kalatooteid pereliikme kohta endiselt ligikaudu poole vähem (5,5 kg ringis) kui lasteta peredes (üle 12 kg) ja kala osakaal toidukuludes on väiksem (4,2%) kui lasteta peredes (5,5%). 2020. aastal suurenesid kala tarbimiskogused eeskätt just lasteta peredes. Värsket kala tarbiti lastega peredes 2 kg pereliikme kohta, lasteta peredes ligi 5 kg. Lastega peredes piirab oste ka väiksem

sissetulek pereliikme kohta; kalale kulutati 2020. aastal vähem (43 eurot pereliikme kohta) kui lasteta peredes (84 eurot).

Kulutused kalale sõltuvad sissetulekust tuntavamalt kui teised toiduainegrupid. Suurema tuluga tulugrupis (V tulukvintil⁶) kulus kalatoodetele pereliikme kohta 1,8 korda enam (86 eurot 2020. aastal) kui I tulugrupis (47 eurot aastas). Lõhe suurema ja väiksema tuluga perede kalakulutuste vahel vähenes aga veidi, 2019. aastal oli vahe üle kahe korra.

Koguseliselt on erinevused kala tarbimises erineva tulutasemega perede vahel väiksemad kui rahaliselt, mis näitab, et piiratud võimaluste puhul õnnestub mõnikord leida valikuid ka odavamast hinnaklassist. 2020. aastal suurenes kala tarbimine kõige enam II ja IV tulukvintili peredes.

Kalakulutuste osakaal tõusis 2020. aastal veidi kõigis vanusegruppides; kõige enam kulutavad kalale üle 60-aastased (keskmiselt ligi 100 eurot aastas), alla 25 aastased seevastu alla 50 euro. Kalakulutuste osakaal toidukuludes tõuseb vanusega, nooremaelistel (16–24 a) oli see 3,4% ja üle 60-aastastel 6,4%. Mitte-eestlastel moodustab kala endiselt veidi olulisema osa toidukulutustest (5,5%) kui eestlastel (5,1%).

1.2. Kala ja kalatoodete tarbimise võimalikud ressursid

Võimalikud tarbimisressursid riigis on leibkondade tarbimisest suuremad, neid kasutab ka tootlustussektor, kalatööstus toodete valmistamisel, lisandub näiteks tarbimine turistide poolt, tekivad ka kaod. Kalatööstuse toodetest osa eksporditakse. Räime ja kilu kasutatakse tööstuslikult kalaõli ja kalajahu valmistamisel, mida vajatakse kasvanduskala söötade tootmisel.

Eesti kalaressursside aluseks on kalapüük – nii Atlandi ookeanist, Läänemerest kui sisevetest. Püügikogused on piisavad elanike toiduvajaduse katmiseks, toidulaua rikastamiseks ja kalatööstuse tarbeks imporditakse kala ja mereande lisaks.

Võttes ressursidena arvesse kutselise püügi, kalakasvatuse ja imporditud saadused, oli ressursse 2021. aastal kokku 162,1 tuh tonni, sellest 55% imporditud. Ekspordiks kulus 71% ressursidest (115 tuh tonni), mittetoiduliseks tarbimiseks 18%, seega jäi kohalikuks tarbimiseks toiduna 11% esialgsetest ressursidest ehk 20 tuhat tonni (eluskala kaalus), ehk 13,5 kg elaniku kohta. Arvestades lisaks võimalikku harrastuspüüki, on võimalik tarbimine mõnevõrra suurem (ressursse 164,1 tuh tonni, sh toiduks 15 kg elaniku kohta, joonis 1.6).

Arvutused statistiliste püügi- ja väliskaubanduse andmete alusel näitavad, et toiduks sobivaid kalaressursse jääb riigisiseseks tarbimiseks iga-aastaselt 20 tuh tonni ringis, mis võimaldaks tarbida vähemalt 15 kg kala elaniku kohta (vt. tabel 1.6).

Kui kalatooted arvutada esialgsele toorkala kaalule, võimaldab see saada täpsemat võrdlust püütud kalakogustega. Näiteks fileerimisel võib toorkala kuluda saadavast fileest 1,3 kuni 3 korda rohkem. Seetõttu on ressursidest parema ülevaate saamiseks kalaressurssidega varustatus toodete kaupa

⁶ I-V tulukvintili eristamiseks reastatakse pered tulu alusel (pereliikme kohta) kõige väiksemast kõige suurema tuluni ja jaotatakse siis viieks arvuliselt võrdseks grupiks. I tulukvintili kuulub viiendik kõige väiksema tuluga peresid (pereliikme kohta), V tulukvintili kuulub viiendik kõige suurema tuluga peresid.

ümber arvatud ka toorkala kaalule. Toorkala kaalus on kalaressursse Eestis olnud keskmiselt 15 kg ringis elaniku kohta.

Väiksemate importööride poolt sisetoodav kala ei ole statistilises andmestikus piisavalt kajastatud, mistõttu on tootegruppide lõikes vastavalt puudujääkidele impordikoguseid lisaks arvestatud.

2021. aastal võimalik kala tarbimine vähenes ressursipõhise arvestuse kohaselt tuntavalt (toote kaalus 14 kg-le, kala kaalus 15 kg-le elaniku kohta). Selle põhjusteks olid nii pandeemia tõttu jätkuvalt vähene tarbimine tootlustussektoris kui ka välisturul tõusma hakanud lõhe hind. Lõhe ja forelli võimalikud tarbimiskogused Eestis elaniku kohta vähenesid 2021. aastal 6,5 kg-lt 5,0 kg-le, samuti vähenesid krevettide jm vähiliste ning merluusi kogused (tabel 1.7). Samas on paljud kalakaubad pikaajalise säilivusega, sh näiteks külmutatud tooted ja konservid ning eelmise aasta ressursse (varusid) on võimalik jaekaubandusest osta ka järgmisel aastal.

Tabel 1.6. Võimalikud kala ja mereandide tarbimise ressursid Eestis aastatel 2017–2021 (tuh tonni) ja võimalik tarbimine elaniku kohta keskmiselt aastas (kg)

	Toote kaalus					Toorkala kaalus				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Püük ja kalakasvandus	85,44	90,19	89,99	77,33	75,13	85,44	90,19	89,98	77,32	75,11
Kutseline kalapüük	82,57	87,25	86,92	74,28	72,26	82,57	87,25	86,92	74,28	72,26
Kalakasvanduse müük**	0,87	0,95	1,07	1,05	0,87	0,87	0,94	1,06	1,04	0,85
Harrastuspüük***	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Import	42,70	50,60	67,32	76,45	74,09	60,51	66,62	85,09	93,77	89,02
sh arvutuslikult lisatud	3,54	8,00	9,87	10,67	8,37	5,90	8,90	11,74	12,69	9,43
Eksport	106,35	111,48	118,56	102,99	101,58	125,05	126,21	135,63	118,69	115,18
Mittetoiduline tarbimine	1,51	9,00	18,51	28,45	28,94	0	9,00	18,51	28,45	28,94
Võimalikud ressursid toiduks (tuh t)	20,28	20,31	20,24	22,34	18,71	20,90	21,60	20,92	23,95	20,01
Elaniku kohta (kg)	15,39	15,36	15,25	16,80	14,06	15,86	16,34	15,76	18,01	15,04
sh harrastuspüügita	13,88	13,85	13,74	15,30	12,56	14,35	14,83	14,25	16,51	13,54
Elanike arv (mln)	1,323	1,322	1,327	1,329	1,331					

Allikas: algandmed SA, EKI arvutused

* Arvestatuna toorkalale EUMOFA ümberarvestuse koefitsientide alusel (Conversion factors by CN-8 code, from 2001 to 2021. Metadata 2, annex 7, EUMOFA)

** Kasvanduskala puhul ei arvestata toorkala kaalus eraldi kalamarja

*** Võetud pool hinnangulisest harrastuspüügi kogusest (4 tuh tonni)

Vaatamata lõhe ja forelli koguste vähenemisele Eesti turul moodustasid lõhelased 2021. aastal endiselt 35% ressursist. Tuntavalt on viimastel aastatel vähenenud tursa tarbimine (varude vähenemise ja ohustatuse tõttu), mõnevõrra ka merluuside (heigid), pangasiuse ning tilapia tarbimine. Skumbria

tarbimine on aga veidi kasvanud, populaarsust on vähehaaval kogunud ka näiteks kuldmerikoger, kuigi tarbimiskogused on väikesed. Surimitoodete tarbimine on veidi suurenenud, samuti on pakkumisel senisest enam tooteid vähilistest, molluskitest kalmaaridest jt (grupp KN 1605).

Tabelis esitatud grupid koondavad kõiki vastava kalagrupi tooteid, sisaldades nii värsket, jahutatud, külmutatud, soolatud, suitsutatud, fileeritud kala kui ka kalaliha, konserve ja kulinaariatooted jm.

Tabel 1.7. Võimalik tarbimine Eestis kalaliikide ja tootegruppide lõikes elaniku kohta keskmiselt aastas (kg)

	Toote kaalus				Kala kaalus ⁷			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Lõhelased ⁸	3,48	4,20	5,86	5,09	3,41	4,03	6,54	5,33
Heeringas, räim, kilu	1,84	1,91	1,48	1,64	2,72	2,81	2,17	2,33
Tursad ⁹	1,50	1,57	0,23	0,52	1,11	1,20	-1,35	0,06
Merluusid, heigid	1,08	0,73	0,54	0,17	2,07	1,39	1,16	0,57
Makrellid, skumbria	0,29	0,04	0,35	0,40	0,48	0,24	0,62	0,66
Pangasius, tilapia	0,29	0,43	0,41	0,37	0,67	0,96	0,94	0,86
Tuunid	0,31	0,38	0,43	0,33	0,65	0,80	0,88	0,70
Kuldmerikoger	0,01	0,01	0,02	0,03	0,01	0,01	0,02	0,03
Muud kalad ja tooted	2,54	1,25	1,96	1,84	-1,71	-3,53	-2,45	-1,99
Harrastuspüügi kala ¹⁰	1,51	1,51	1,50	1,50	1,51	1,51	1,50	1,50
Surimitooted	0,78	0,74	0,76	0,78	2,44	2,40	2,48	2,56
Kalamari, kaaviar	0,11	0,12	0,17	0,17	0	0	0	0
Vähilised, krevetid jt (KN ¹¹ 306)	1,00	0,13	1,28	-0,12	0,82	-0,26	1,04	-0,40
Molluskid, kalmaarid (KN 307-308)	0,11	0,10	0,06	0,09	0,27	0,35	0,23	0,29
Tooted vähilistest, molluskitest jt (KN1605)	0,02	0,10	0,19	0,25	0,18	0,30	0,41	0,55
Rups (toidukõlbulik)	-0,56	-0,11	-0,71	-0,19	0	0	0	0
Puuduv kogus (import)	1,03	2,12	2,28	1,19	1,71	3,53	3,80	1,99
Elaniku kohta kokku (koos lisatud puuduoleva kogusega)	15,36	15,25	16,80	14,06	16,34	15,76	18,01	15,04
Elanike arv mln	1,322	1,327	1,329	1,331				

⁷ Toorkala kaalus EUMOFA poolt kasutatavate ümberarvestuskoefitsientide alusel)

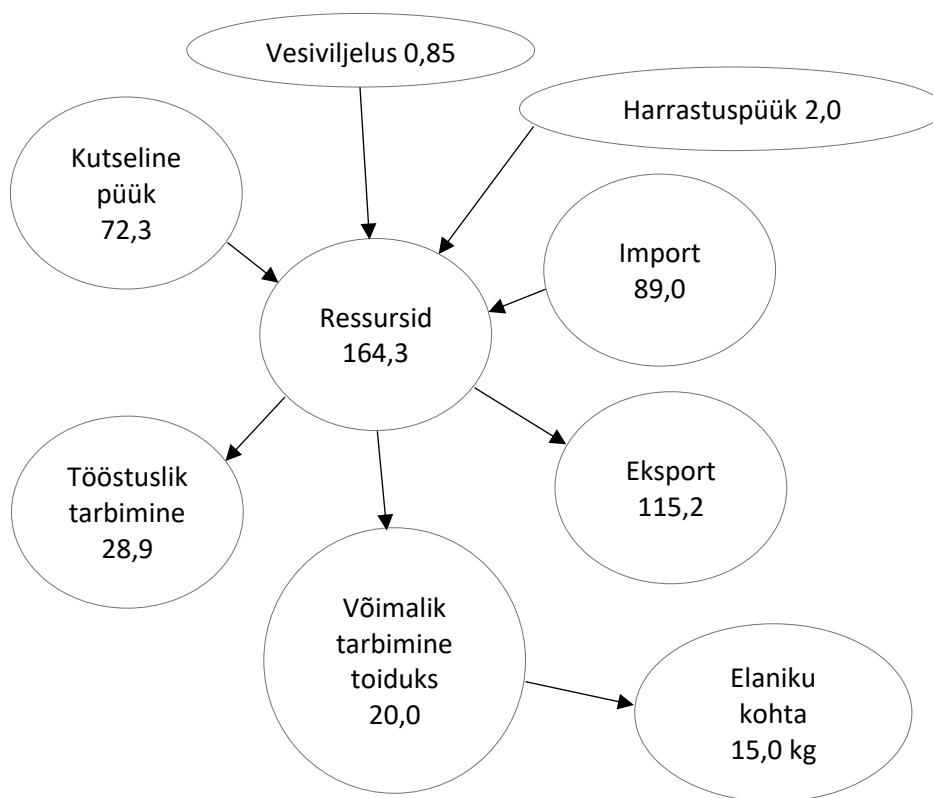
⁸ Lõhed, forellid, nerka jt, siin v.a siiad ja räbbised

⁹ Atlandi ja Vaikse ookeani tursk

¹⁰ Arvestuslik kogus, täpsemad andmed puuduvad

¹¹ KN (Kombineeritud Nomenklatuur) on väliskaubanduse toodete klassifikaator

Joonis 1.6. Võimalikud kala tarbimise ressursid Eestis 2021. aastal (toorkala kaalus, tuh tonni)

1.3. Kala ja kalatoodete hinnamuutused

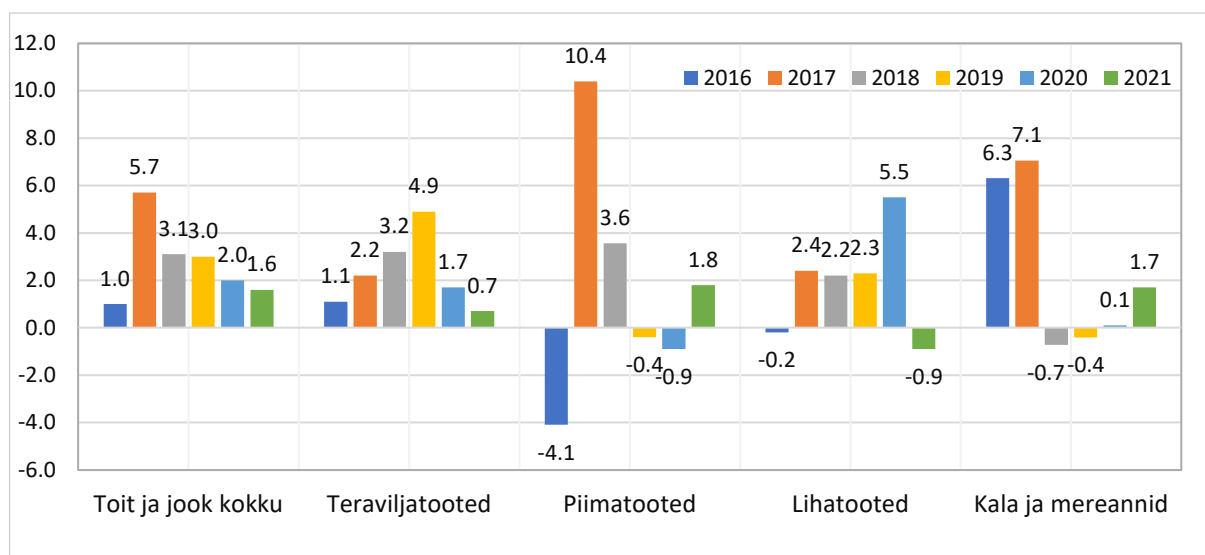
Kala hinnamuutuste analüüs tugineb Eesti Konjunkturiinstituudi pikemaajalistele jaehinna vaatlustele ja Statistikaameti tarbijahinnaindeksile.

Kala ja kalatoodete hind Eestis ja Euroopa Liidus tarbijahinnaindeksi alusel

Eestis kerkis kala ja kalatoodete hind tarbijahinnaindeksis kuni 2017. aastani toiduainete keskmisest hinnatõusust kiiremini. Maksimumtase tundus olevat saavutatud ja 2018. aastal pöördusid hinnad laugele langusele, mis jätkus ka 2019. aastal (alla 1% aastas; joonis 1.7). 2018.–2019. aastal langesid Eestis veidi ka piimatoodete hinnad, ent liha ja teraviljasaadused kallinesid. 2020. aastal kala hinnatase peaaegu ei muutunud (+0,1%), I kvartali hinnatõusule järgnes koroonalukorras nõudluse langusest tulenenud ülepakkumine ja hinnalangus. 2021. aastal tõusis kalatoodete hinnatase üsna aeglaselt (1,7% aastas), sarnaselt piima- ja teraviljatoodetega.

Kala ja kalatoodete hinnaindeksit mõjutab nii Eestis kui ka teistes Euroopa Liidu (EL) riikides Norrast imporditava lõhe hind, sest lõhel on tarbimises oluline osakaal. EL-is tervikuna tarbiti lõhelasi keskmiselt 3 kg elaniku kohta aastas, populaarsed on ka tuunid, alaska pollak (mintai) ja tursk (2020. a, tabel 1.13). Norrast eksporditava lõhe hinnad on aga olnud võrdlemisi kõikumad, sõltudes välisturgude nõudlusest ja pakkumisest, aastaajast ja Norra krooni kursist. 2021. aasta algul oli Norrast väljamüüdava lõhe hind tavalisest soodsam, sest Euroopas jäi nõudlus järjekordse koroonalaine tõttu madalseisu, kuna toitlustusasutused olid suletud. Suveperioodil jõudis lõhe hinnatase jälle tavatasemele ja pöördus sügisel juba tõusule, sest tootmist oli osalt vähendatud ja liigseid kalakoguseid enam ei olnud. Hinnatõus kiirenes 2022. aasta kevadel, kui maailmaturu nõudlus suurenes jälle pakkumisest kiiremini. Kodumaise kala jaehinnad on Eestis olnud võrdlemisi püsivad. Koha- ja ahvenafilée hea nõudlus Euroopa turul aitab hoida ka nende hinda Eestis kõrgel.

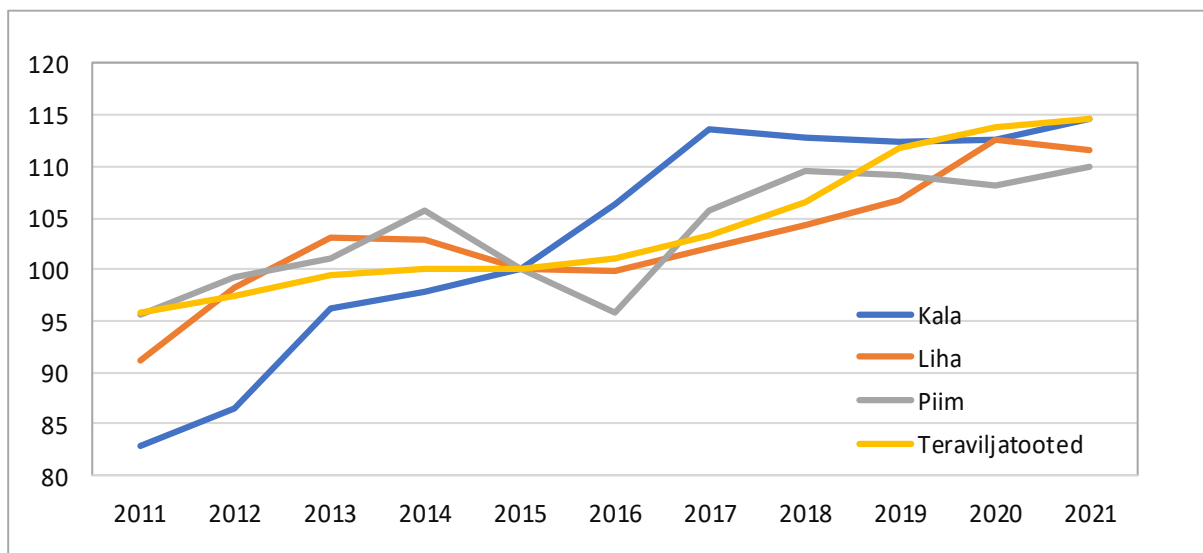
Joonis 1.7. Kala ja teiste toiduainegruppide hinnamuutused Eestis 2016–2021
(tarbijahinnaindeksi alusel, aastakasvud ±%)

Allikas: Eurostat

Pikema perioodi vaates (2015–2021) kallinesid kala ja kalatooted Eestis tarbijahinnaindeksi järgi kokku 15% sarnaselt teraviljatoodetele, lihatooted kallinesid samal ajal 12% ja piimatooted 10% (joonis 1.8). Aastatel 2020–2021 oli hinnatõus kõigis peamistes toiduainegruppides aeglane, piimatoodete hinnad suisa langesid 2020. aastal 1% ja lihatoodete hinnad 2021. aastal.

Joonis 1.8. Erinevate toiduainegruppide hinnamuutus Eestis 2011–2021
(tarbijahinnaindeksi alusel, aasta 2015=100%)

Allikas: Eurostat

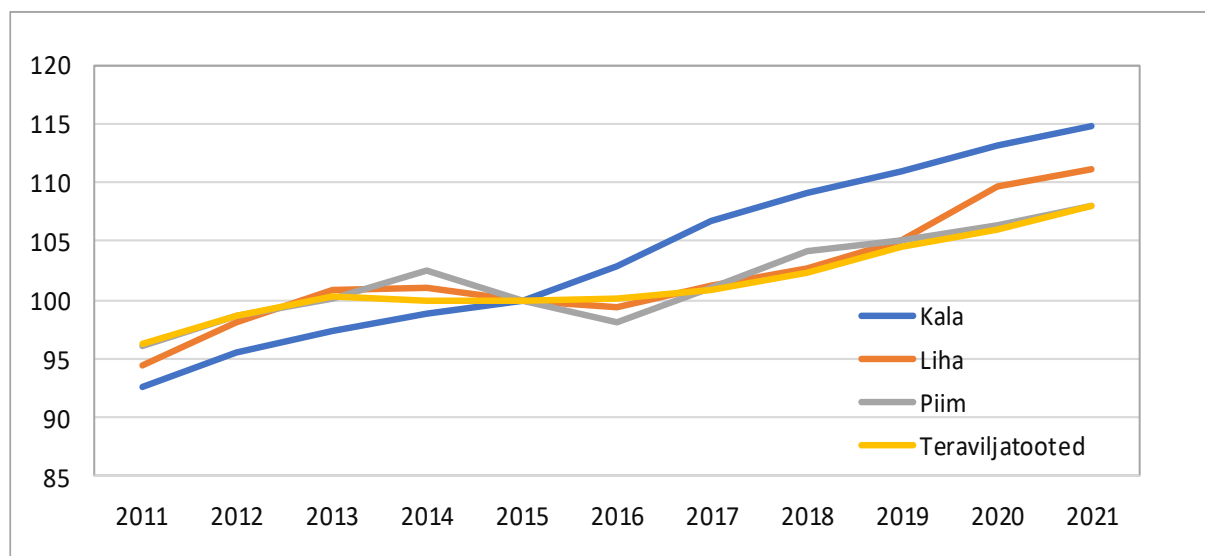
Euroopa Liidus tervikuna kallinesid kalatooted aastatel 2015–2019 ligilähedaselt samal määral (keskmiselt 11%) kui Eestis (12%), hinnatõus oli teistest toiduainetest kiirem (joonis 1.9). Alates 2017. aastast kala kallinemine Eestis pidurdus ja 2021. aastaks oli kala kallinenud võrreldes 2017. aastaga vaid 1%, piim 4%, liha 9% ja teraviljatooted 11%.

Toiduainete hinnad pöördusid kiiremale tõusule nii Eestis kui Euroopa Liidus tervikuna alates 2021. aasta novembrist-detsembrist, osalt energia kallinemise tõttu ja 2022. aasta alguskuudel hinnatõus kiirenes, jõudes Eestis septembriks 24,5%-le ja EL-s kokku 15,4%-le aastavõrdluses. Kalatoodete hinnad olid septembris 2022 aastatagusest juba oluliselt kõrgemad: Eestis 35% ja EL-s tervikuna 13%.

Euroopa Liidus tervikuna kallinesid kalatooted aastatel 2020–2021 enam-vähem sama kiirusega kui piim ja teraviljatooted, liha hinnatõus oli 2020. aastal isegi kiirem (4,5%) kui kalal (2,1%; tabel 1.8, joonis 1.9 ja 1.10).

Euroopa Liidus tervikuna oli kala, kalatoodete ja mereandide hinnatõus tarbijahinnaindeksis eelmisel neljal aastal (2018–2021) varasemast aeglasem, keskmiselt 1,9% aastas (tabel 1.9). Eestis aastatel 2018–2019 kala hinnad suisa langesid veidi (keskmiselt 0,5% aastas), seda eelkõige lõhe soodsa hinnataseme mõjul, 2021–2022 pöördusid aga aegamisi tõusule (1,7% 2021. a). Kala ja kalatoodete hinnatõus hakkas nii Eestis kui Euroopa Liidus tervikuna kiirenema 2021. aasta sügisel, kiirenedes 2022. aastal veelgi. 2022. aasta algusest oli Eesti juba kõige kiirema kalatoodete hinnatõusuga riik Euroopa Liidus. Septembris 2022 oli kala- ja kalatoodete hinnatase Eestis tarbijahinnaindeksi järgi 35% aastatagusest kõrgem, järgnesid Ungari (29% kõrgem), Läti (24%) ja Leedu (23%; lisa 2.2). Toidukaubad tervikuna olid kallinenud vähem: Eestis aastavõrdluses 25% ja Euroopa Liidus 15%.

Joonis 1.9. Erinevate toiduainegruppide hinnamuutus Euroopa Liidus tervikuna 2011–2021 (tarbijahinnaindeksi alusel, aasta 2015=100%)

Allikas: Eurostat

Tabel 1.8. Kala ja mereandide hinnamuutused tarbijahinnaindeksis, võrreldes eelmise aastaga ± %

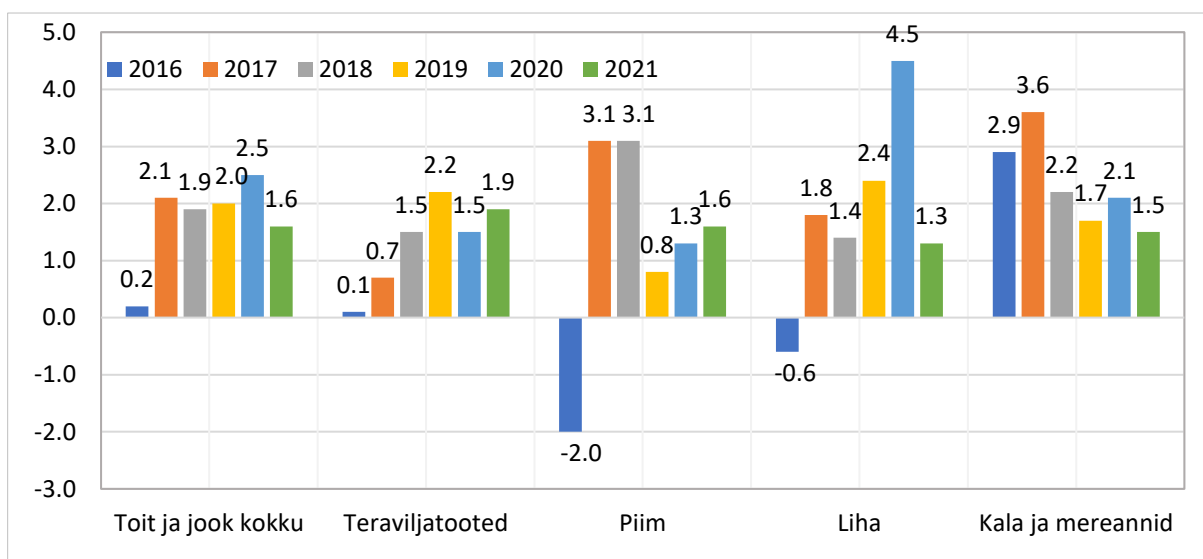
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Sept 2022/ sept 2021
Eestis							
Toit ja alkoholivabad joogid kokku	0,2	5,6	3,1	3,0	2,0	1,6	24,5
sh kala ja mereannid	6,3	7,0	-0,7	-0,4	0,1	1,7	34,9
Euroopa Liidus tervikuna							
Toit ja mittealkohoolsed joogid kokku	0,2	2,1	1,9	2,0	2,5	1,6	15,4
sh kala ja mereannid	2,9	3,6	2,2	1,7	2,1	1,5	12,6
teraviljatooted	0,1	0,7	1,5	2,2	1,5	1,9	17,6
piimatooted	-2,0	3,1	3,1	0,8	1,3	1,6	21,7
lihatooted	-0,6	1,8	1,4	2,4	4,5	1,3	15,4

Allikas: Eurostat

Kui aastatel 2015–2017 tõusid kalatoodete hinnad Eestis kiiremini Euroopa Liidu keskmisest, siis aastatel 2018–2019 need langesid veidi ja 2021. aastaks oli kalatoodete hinnatase tõusnud võrreldes 2015. aastaga nii Eestis kui Euroopa Liidus tervikuna, samuti Soomes võrdselt 15% (lisa 2.1).

Kui varem peegeldas kala hinnatõus kasvavat nõudlust kala järele maailmas, kus looduslikud kalaressursid on piiratud ja üha rohkem vajatakse kasvanduskala, siis viimastel aastatel on lisandunud pandeemia mõju, energia hinna tõus, sõja kaudne mõju. Kalavarude ohustatusest sõltuvad kalapüügi kvoodid ja kogused. Püügi vähenemisega kaasneb sageli püütava kala omahinna ja jaehinna tõus. Tarbijate poolt väärtustatakse kogu maailmas üha rohkem säästlike meetoditega püütud kala, eelistatakse osta jätkusuutliku kalanduse tooteid ja orgaanilise (ökoloogilise) vesiviljeluse saadusi.

Joonis 1.10. Toiduainete hinnamuutused Euroopa Liidus (tarbijahinnaindeksi alusel, ±%)

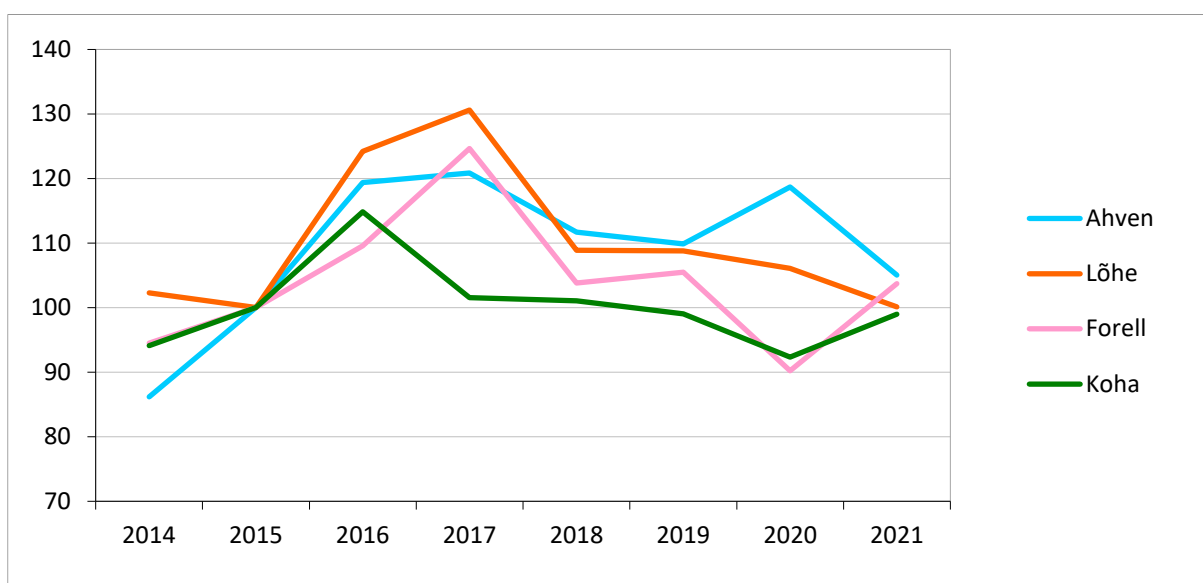
Allikas: Eurostat

Värske kala hind Eesti kauplustes ja turgudel EKI hinnavaatluste põhjal

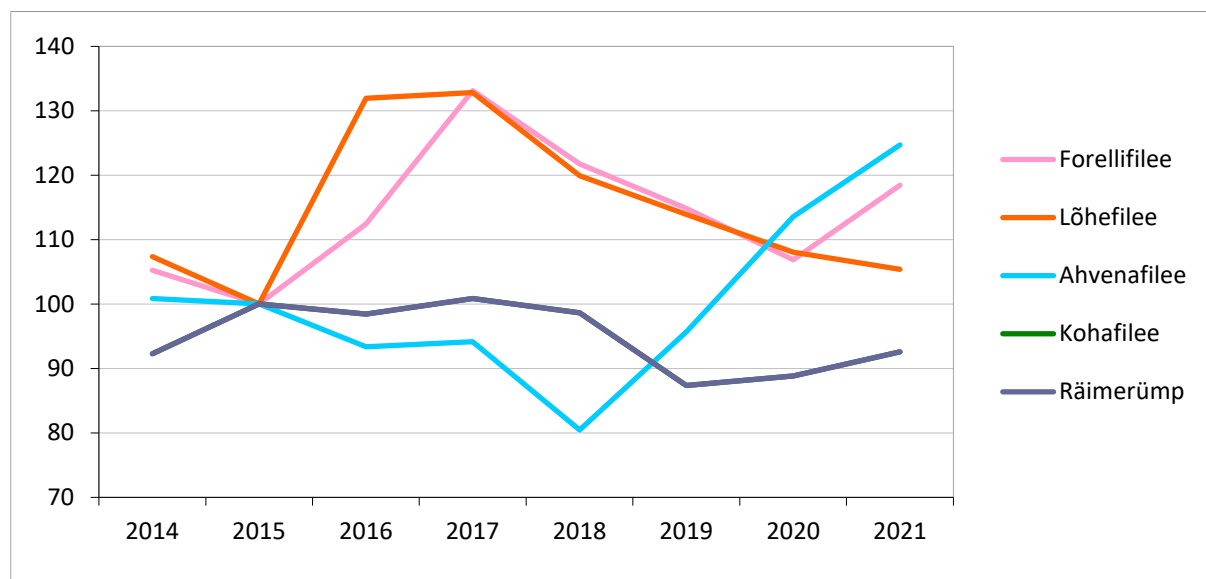
EKI hinnavaatlused hõlmavad värske räime, ahvena, koha, lõhe ja forelli hinda Eesti kauplustes ja turgudel.

Kui kuni 2017. aastani EKI poolt vaadeldud kalade hinnad Eesti kauplustes tõusid, siis järgnenud kolmel aastal 2018–2020 need langesid ja hinnatase oli ostjaile jälle soodsam. 2021. aasta kevadel hakkasid hinnad taas tõusma, kallinesid koha, forell ja aasta lõpus ka lõhe (joonis 1.11). Vaatamata alanud hinnatõusule olid kõigi vaatlusaluste kalade aastakeskmised hinnad kauplustes 2021. aastal odavamad kui 2017. aastal, v.a räim (tabel 1.9). Odavam kui 2017. aastal oli kauplustes ka kalafilee, v.a ahvenafilee, mille keskmine hind on kerkinud väheneva pakkumise tõttu (joonis 1.12).

Joonis 1.11. Värske kala hinna muutumine Eesti kauplustes 2014–2021 (aasta 2015=100%)

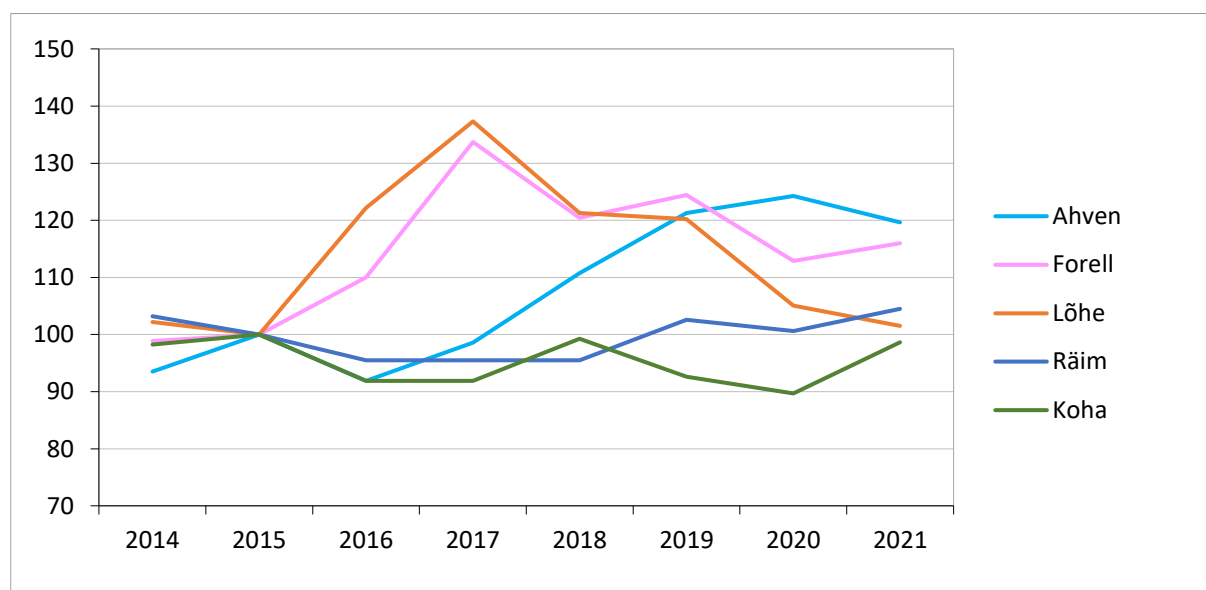

Joonis 1.12. Värske kalafilee hinna muutumine Eesti kauplustes 2014–2021 (aasta 2015=100%)

Turgudel langesid 2020. aastal kala hinnad samuti veidi, v.a ahven, kelle hind oli väheneva püügi tõttu tõusul. 2021. aastal jätkus lõhe hinnalangus (6%) ja veidi langes ahvena hind (4%), ent forelli, koha ja räime hinnad pöördusid uuesti väikesele tõusule (3–10%). Lõhe hind oli madal tänu Norra soodsatele ekspordihindade, mis hakkasid hilissügisel taas tõusma (joonis 1.22).

Joonis 1.13. Värske kala hinna muutumine Eesti turgudel 2014–2021 (aasta 2015=100%)

Turgudel on võimalik leida üsna laia valikut sisevetest ja rannikulähedasest merest püütud kalaliike (lest, latikas, haug, koger, linask, luts, räabis, säinas, särg, tuulehaug, vimb, kilu jt). Tallinna turgudel on kohaliku kala hinnatase kõrgem kui näiteks Pärnus. Suuremates kauplustes seevastu näib ülekaalus olevat importkala, mis on saadaval ka fileena. Räimerümba ja filee pakkumine kauplustes on harvenenud. Turgudel ja kauplustes müüdavate kalade ligilähedane hinnavahemik Tallinnas 2022. aasta suveperioodil on esitatud tabelis 1.10. Siin avaldub juba 2022. aastal asetleidnud järsk hinnatõus, mis turul pakutaval kohalikul kalal on vähemmärgatav kui eksootiliste kalade fileel gurmeeakauplustes.

Tabel 1.9. Värske, jahutatud kala aastakeskmised hinnad Eesti kauplustes ja turgudel (€/kg)

		Aastakeskmised hinnad, €/kg					Aastane hinnamuutus, ± %				2021/2019	2021/2016
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	± %	± %
Räim												
Räimerümp	Kauplustes	3.92	3.76	3.23	3.32	3.41	4.33	-14,1	2,8	2,7	30,4	10,5
Räim	Turgudel	1.49	1.49	1.49	1.60	1.57	1.63	0,0	7,4	-1,9	1,9	9,4
Ahven												
Ahven	Kauplustes	7.86	8.03	7.35	7.23	7.81	6.91	-8,5	-1,6	8,0	-4,4	-12,1
Ahvenafilée	Kauplustes	20.85	21.39	17.97	21.36	25.36	27.84	-16,0	18,9	18,7	30,3	33,5
Ahven	Turgudel	4.54	4.87	5.47	5.99	6.14	5.91	12,3	9,5	2,5	-1,3	30,2
Ahvenafilée	Turgudel	14.62	17.00	14,39	15.64	16.18	16.03	-15,4	8,7	3,5	2,5	9,6
Koha												
Koha	Kauplustes	15.58	13.78	13.71	13.44	12.53	13.43	-0,5	-2,0	-6,8	-0,1	-13,8
Kohafilée	Kauplustes	23.80	24.39	23.85	21.12	21.48	22.38	-2,2	-11,5	1,7	6,0	-6,0
Koha	Turgudel	8.81	8.81	9.52	8.88	8.60	9.46	8,1	-6,7	-3,2	6,5	7,4
Kohafilée	Turgudel	17.63	17.54	17.41	15.95	16.50	18.56	-0,7	-8,4	3,4	16,4	5,3
Forell												
Forell	Kauplustes	9.16	10.42	8.68	8.82	7.54	8.67	-16,7	1,6	-14,5	-1,7	-5,3
Forellifilée	Kauplustes	13.95	16.52	15.11	14.25	13.26	14.70	-8,5	-5,7	-6,9	3,2	5,4
Forell	Turgudel	7.92	9.63	8.67	8.96	8.13	8.35	-10,0	3,3	-9,3	-6,8	5,4
Forellifilée	Turgudel	14.09	16.72	14,99	15.69	15.48	17.25	-10,3	4,7	-1,3	9,9	22,4
Lõhe												
Lõhe	Kauplustes	10.47	11.01	9.18	9.17	8.94	8.44	-16,6	-0,1	-2,5	-8,0	-19,4
Lõhefilée	Kauplustes	16.89	17.00	15.35	14.58	13.83	13.49	-9,7	-5,0	-5,1	-7,5	-20,1
Lõhe	Turgudel	10.57	11.88	10.49	10.40	9.09	8.78	-11,7	-0,9	-12,6	-15,6	-16,9
Lõhefilée	Turgudel	16.16	18.27	17.13	17.00	17.06	16.94	-6,2	-0,8	0,4	-0,4	4,8

Tabel 1.10. Värske kala hinnad Tallinna kauplustes ja turgudel juunis–septembris 2022* (€/kg)

	Terve või roogitud kala		Filee**	
	Kauplustes	Turgudel	Kauplustes	Turgudel
Ahven	8.99–13.50	4.95–9.20	19.50–32.90	17.90–26.90
Angerjas	-	20.9–22.90	-	-
Angersäga	-	8.90–10.90	-	14.90–19.50
Haug	-	5.50–8.90	15.99–22.90	12.00–15.90
Huntahven	18.90–20.90	15.90	-	27.40
Karpkala	8.99–11.90	-	29.90	-
Kiisk	-	2.50	-	11.50
Kilu	-	1.50	-	5.80
Koger	-	2.80–3.90	-	7.99
Koha	15.99–18.90	9.90–11.90	19.99–35.90	15.90–29.90
Kuldmerikoger	16.90–18.99	12.50–13.90	-	24.90
Latikas	-	3.80–3.90	-	9.50–9.90
Lest	6.40–8.50	3.80–6.90	16.90	13.90
Linask	-	5.00–6.50	-	-
Lõhe	10.90–18.90	12.90–20.90	15.99–36.90	25.90–32.90
Makrell (skumbria)	-	4.90	-	-
Meriahven	-	9.90–11.90	18.90	-
Meritint	-	3.90	-	-
Niiluse ahven	-	-	17.50	13.95
Paalia (mägihörnas)	-	11.90–13.90	18.90–28.90	19.90–21.90
Paltus	-	-	28.00–30.00	-
Pangasius (sulatatud)	-	-	10.90	10.90
Räim	-	1.50–2.50	6.90	5.50
Räimerümp	2.99–5.90	3.20–5.90		
Rääbis	-	8.90–12.50	-	-
Siig	20.90	12.50–15.50	39.00–40.90	16.90–21.90
Säinas	-	3.30	10.50	9,90
Särg	-	1.90–2.95	-	9,90
Tursk	-	7.90	22.90–29.50	16.90–24.90
Tuulehaug	-	3.50–4.10	-	-
Tuunikala	-	-	28.50–32.90	43.90
Tuur	14.99	15.50–16.50	-	-
Vikerforell	8.99–15.99	6.95–21.90	17.99–32.90	15.90–32.90
Vimb	-	2.80–3.90	-	9.90
Ümarmudil	-	2.90–3.00	-	14.90

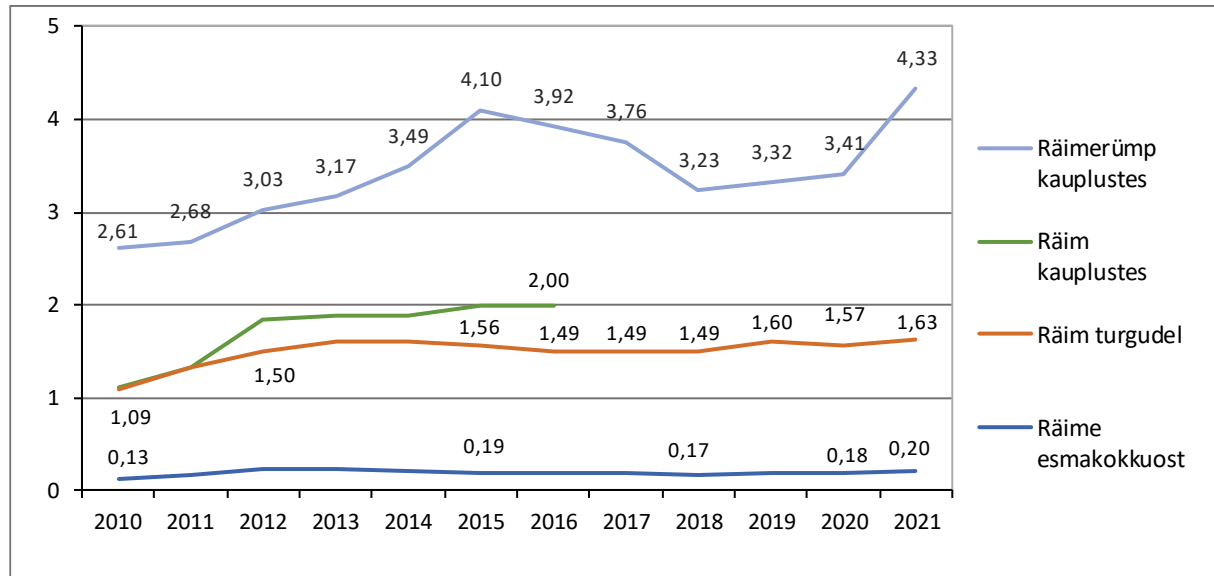
*osa müügil olevast värskest kalast võib olla ka sulatatud

** nii nahaga kui nahata fileed

2021. aastaks olid kala hinnad EKI hinnavaatluste andmeil muutunud järgmiselt:

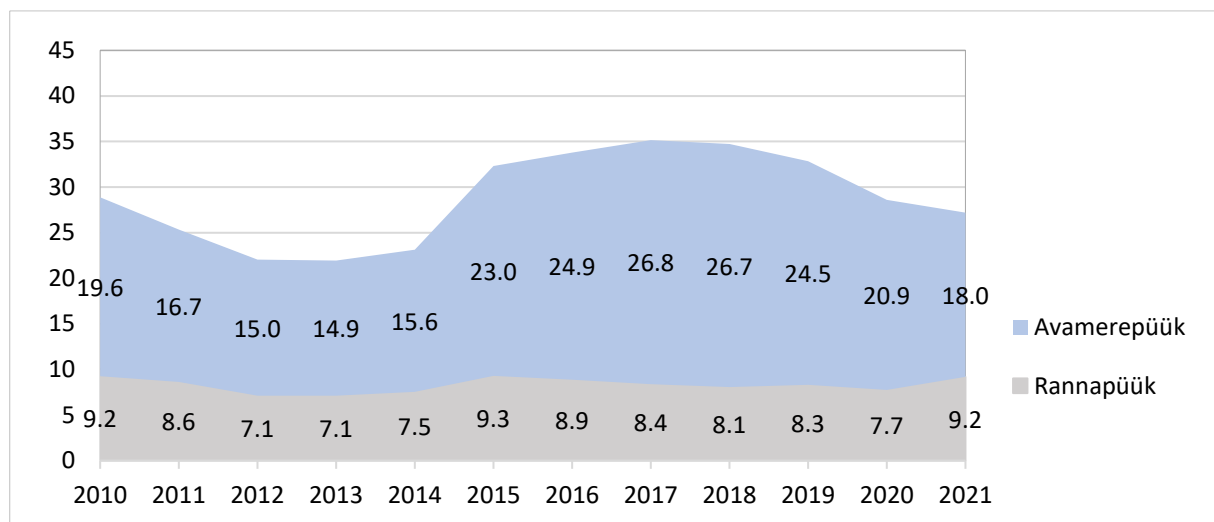
Räime keskmine hind turgudel oli veel 2021. aastal 1.63 eurot/kg, mis oli viimase viie aastaga tõusnud vaid 9% (joonis 1.14). Räimerümba hind kauplustes (4.33 €/kg keskmiselt) oli samuti vaid 11% kõrgem kui viis aastat tagasi. Alates 2017. aastast värsket räime vaatlusalustes kauplustes ei müüdnud. Räime ja kilu esmakokkuostuhinnad tõusid 2021. aastal 2 sendi võrra 19–20 sendile/kg (tabel 1.11).

Joonis 1.14. Räime aastakeskmised hinnad turgudel ja räimerümba hinnad kauplustes (€/kg)

Räime püük oli pärast 2017. aasta maksimumi juba neli aastat (2018–2021) laugelt väheneval trendil. 2021. aastal püüti räime 27,2 tuhat tonni, s.o 6% vähem eelmise 10 aasta keskmisest (joonis 1.15).

Joonis 1.15. Räime püük 2010–2021 (tuh tonni)

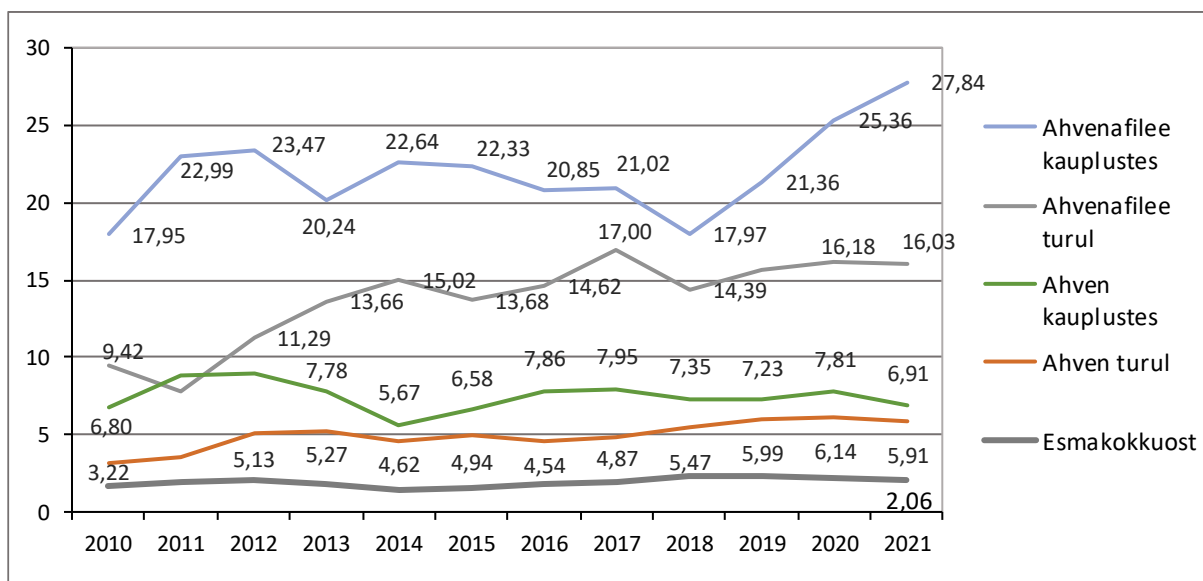

Allikas: SA

Ahvena hind turgudel oli kahel viimasel aastal üsna püsiv ja 2021. aastal keskmine hind isegi langes 4% (5.91 eurole/kg). Kauplustes oli ahvena hinnatase (6.91 €/kg) isegi allpool möödunud viie aasta taset. Püügi vähenemise mõjul on aga ahvena ja ahvenafilee saadavus kauplustes võrdlemisi kesine, odavama hinnaklassi pakkumised on harvenenud. Filee oli saadaval vaid kõrgema hinnatasemega

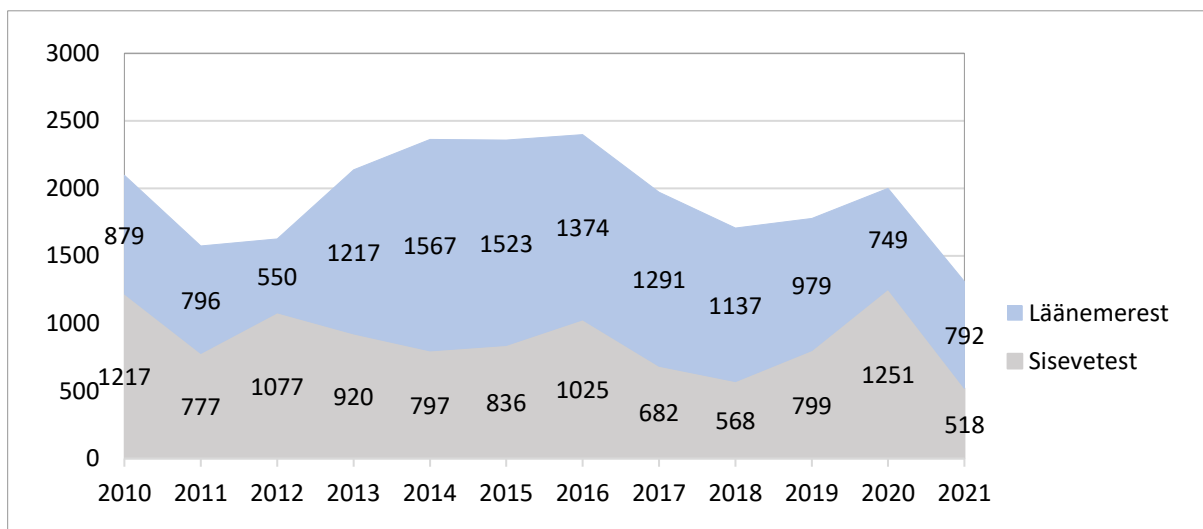
kauplustes, mistõttu selle keskmine hind on tõusnud 28 eurole/kg. Turgudel on ahvenafilee odavam ja maksis 2021. aastal keskmiselt 16 eurot/kg ehk vaid 11% enam kui viis aastat tagasi (joonis 1.16).

Joonis 1.16. Ahvena ja ahvenafilee aastakeskmised hinnad kauplustes ja turgudel (€/kg)

Ahvena hinna tõusu on soodustanud ahvenavarude vähenemine ja sellest tulenev väiksem püük. 2021. aastal püüti ahvenat 35% vähem (1310 tonni) kui 2020. aastal (2000 tonni; vt joonis 1.17), seejuures vähenes just sisevete ahvenasaak ligi 60%, sh Peipsi järvest, kuid Läänemere ahvenapüük suurenes 6%.

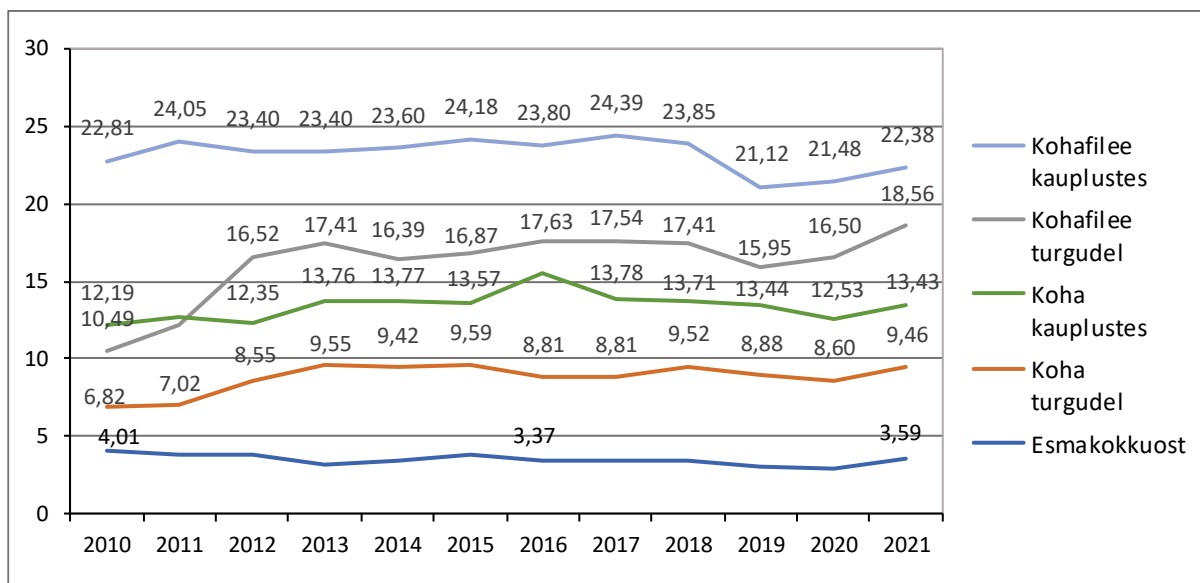
Joonis 1.17. Ahvena püük 2010–2021 (tonni)

Allikas: SA

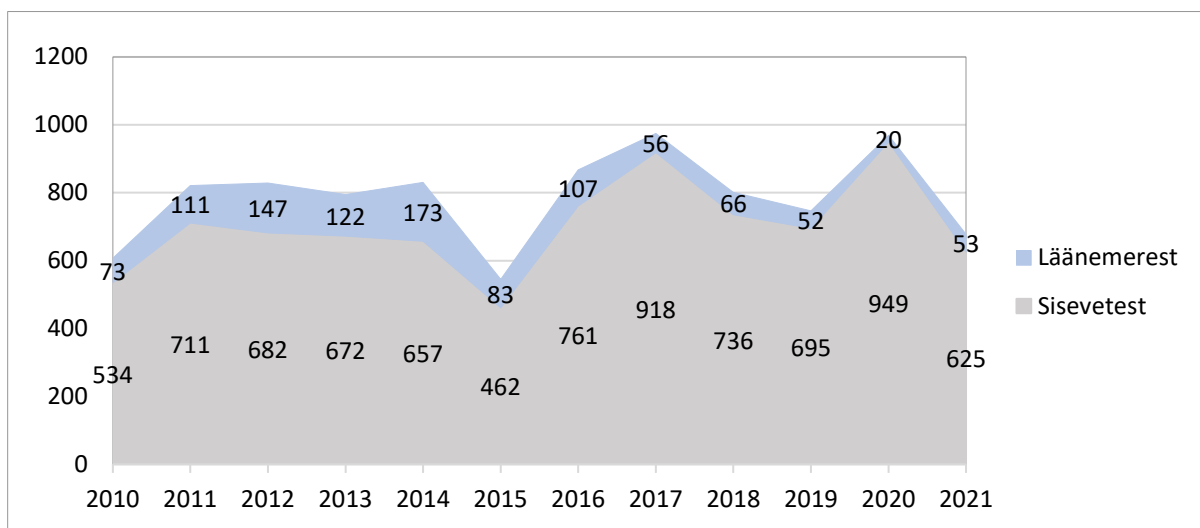
Koha ja kohafilee hinnad pöördusid 2021. aastal pakkumise vähenedes väikesele tõusule nii kauplustes kui ka turgudel. Koha hinnad tõusid 2021. aastal kauplustes ja turgudel 7–10%, filee kallines 4–13%. Turgudel oli koha keskmine hind (9.46 eurot/kg) samal tasemel ka 2018. aastal, vahepealsetel aastatel oli see madalam (alla 9 euro/kg), kuid kohafilee on turgudel varasemast kallim (18.56 eurot/kg). Kauplustes tõusid koha ja kohafilee hinnad 2021. aastal aeglasemalt (4–7%) kui turgudel (10–13%) ja hinnatase jäi soodsamaks kui aastatel 2016–2018 (joonis 1.18). Kohafilee maksis kauplustes keskmiselt 22 eurot/kg, (2016–2018. a 24 eurot/kg), hinnalaeks 33 eurot/kg.

Joonis 1.18. Koha ja kohafilee aastakeskmised hinnad kauplustes ja turgudel (€/kg)

Koha püük vähenes 2021. aastal 678 tonnile, mis oli 30% alla eelmise aasta ja 17% alla viimase kümne aasta keskmist taset (818 tonni, vt joonis 1.19). Vähenes just sisevete püük (34%).

Joonis 1.19. Koha püük 2010–2021 (tonni)

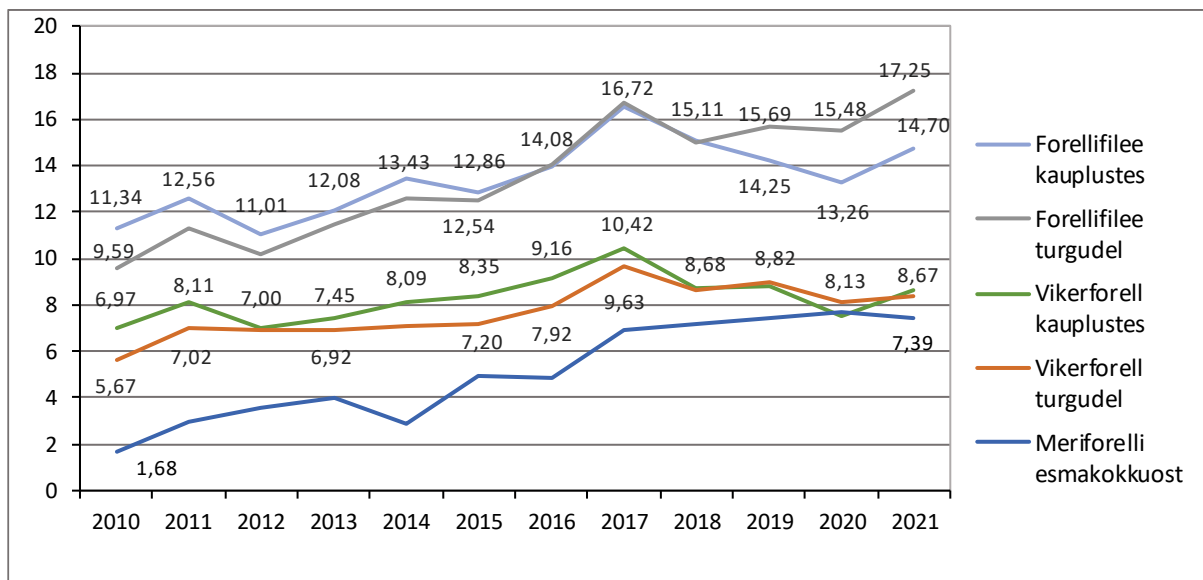

Allikas: SA

Aastatel 2018–2020 oli koha hinnatase olnud kerges languses ja veel 2021. aastalgi jäid hinnad alla 2018. aastale (v.a filee hind turgudel).

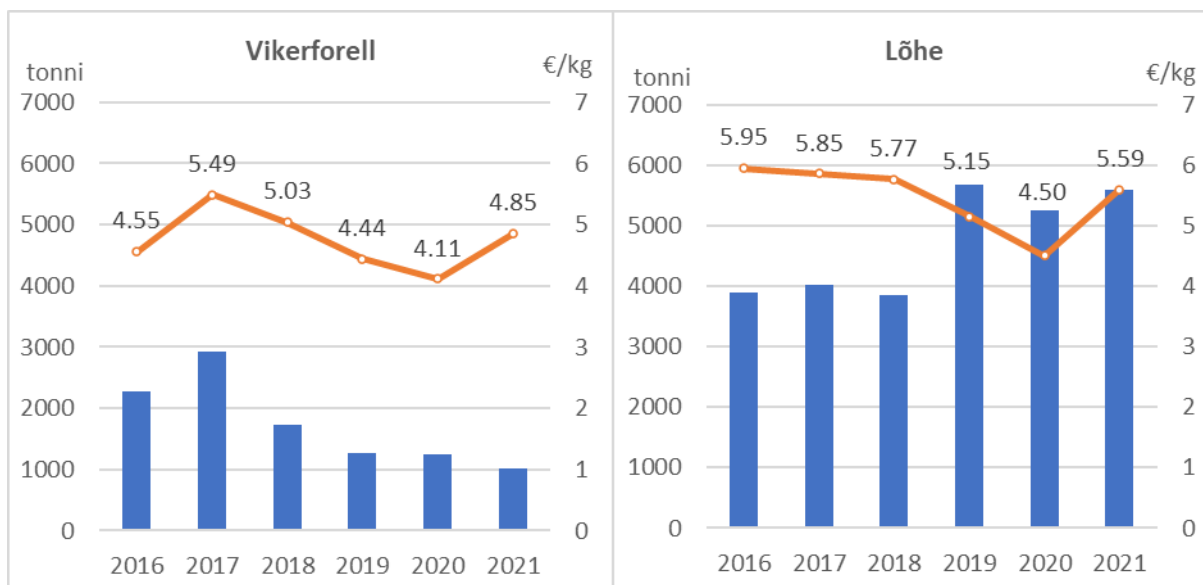
Vikerforelli hinnad nii tõusid 2021. aastal veidi pärast möödunud aastast langust kauplustes ja turgudel. Vikerforelli filee kallines turgudel ja kauplustes keskmiselt 11% ning olles nüüd kallim lõhefileest, maksis kauplustes keskmiselt 14.70 €/kg ja turgudel 17.25 €/kg. Kauplustes oli filee hind alla 2017.–2018. a taset, turgudel aga varasemast kõrgem (joonis 1.20).

Joonis 1.20. Forelli ja forellifilee aastakeskmised hinnad kauplustes ja turgudel (€/kg)

Lõhet ja forelli hind sõltub suuresti välisturust. Forelli hinnatrendid järgivad omakorda lõhe trende. Hinnalanguse perioodidel imporditakse kala rohkem ja tarbimine suureneb. Värske, jahutatud vikerforelli import oli aga viimasel neljal aastal aeglasel langustrendil, 2021. aastal imporditi jahutatud vikerforelli 1,0 tuh tonni. Eestis kasvatatud vikerforelli müüdi 2021. aastal 712 tonni ehk 23% vähem kui 2019. aastal (SA andmed).

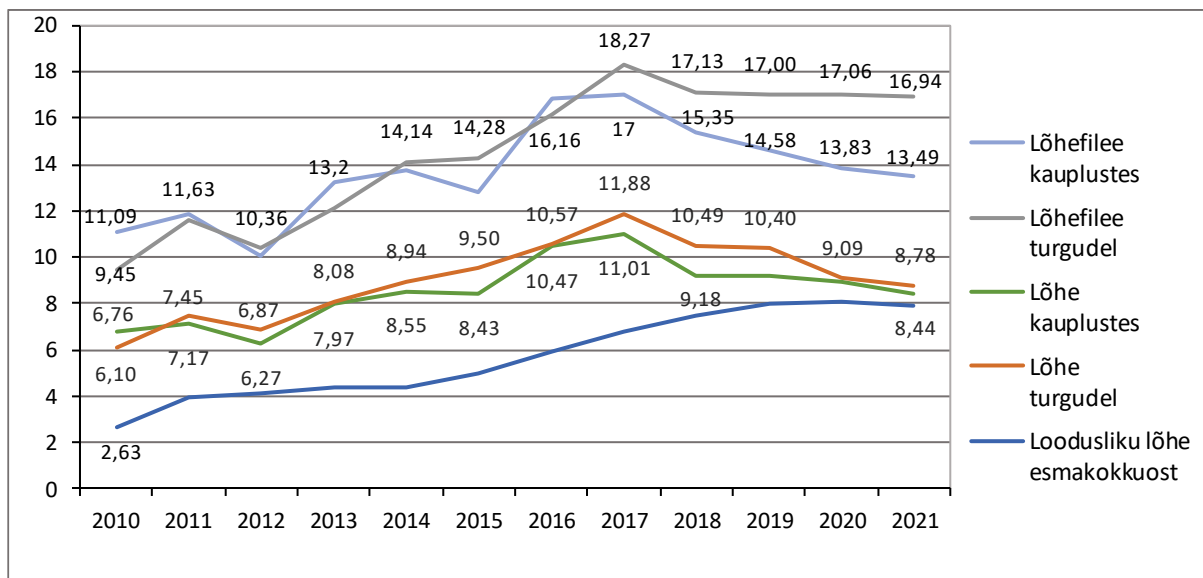
Joonis 1.21. Jahutatud, värsket vikerforelli ja lõhe import Eestisse 2016.–2021. aastal (tonnides) ja keskmine impordi hind (€/kg)

Allikas: SA

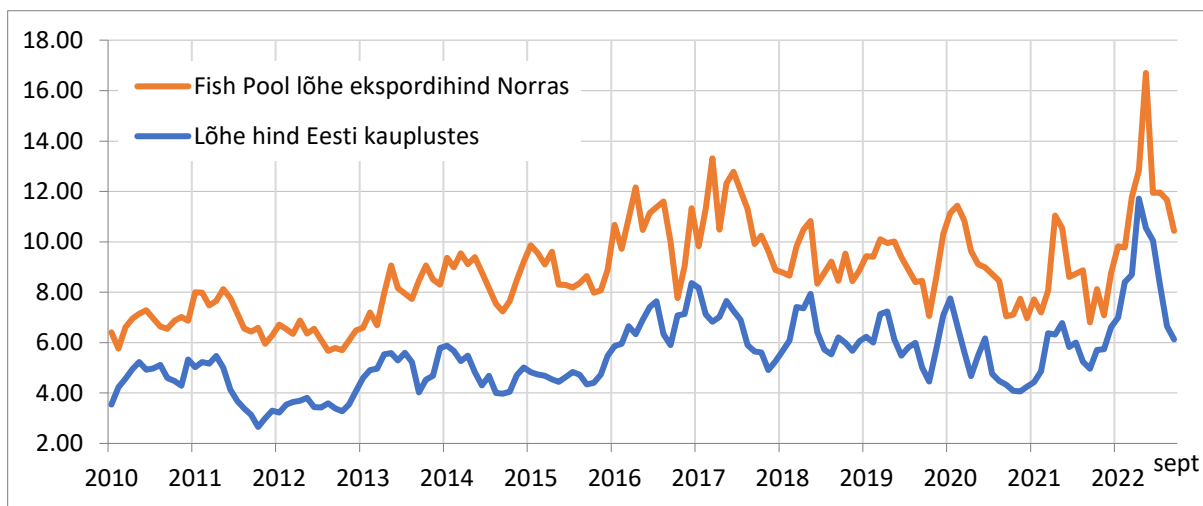
Lõhe ja lõhefilee aastakeskmine hind oli 2021. aastal jätkuvalt languses ning kauplustes viiendiku võrra odavam kui viis aastat tagasi. Lõhefilee keskmine hind kauplustes (13.49 eurot/kg) oli 25% odavam kui turgudel (16.94 €/kg; joonis 1.22). Lõhe impordihind oli aastail 2019–2021 odavam kui aastail 2016–2018, mille tulemusel impordikogused suurenesid.

Joonis 1.22. Lõhe ja lõhefilee aastakeskmised hinnad kauplustes ja turgudel (€/kg)

Nõudluse kasv maailmaturul, sh Hiinas, soodustab lõhe hinnatõusu. 2020. aasta hinnalangus tuli aga koroonakriisiga kaasnenud nõudluse vähenemisest. 2022. aasta kevadel järgnes uus järsk hinnatõus, sest kasvandusmahte oli vahepeal vähendatud, ent nõudlus oli jälle kasvamas. 2022. aasta kevadel jõudis lõhe hind maksimumtasemele 12.77 eurot/kg Fish Pool hinnaindeksi (FPI) järgi ja oli aastatagusest ligi kaks korda kõrgem. (vt joon 1.23)

Joonis 1.23. Fish Pool lõhe hind Norras (FPI)* ja lõhe keskmine hind Eesti kauplustes (eurot/kg)

* Fish Pool indeks (FPI) peegeldab Norra lõhe ekspordihinna muutusi (roogitud kala kaaluga 3–6 kg, FCA Oslo)

Allikad: Fish Pool (Norra), Eesti hind: EKI

Kalasaagi muutused peegelduvad nii esmakokkuostu hindades kui jaehinnas. **Esmakokkuostuhinnad** olid enamikul kalaliikidel viie aastaga kerkinud (võrreldes 2016. aastaga), kuigi 2021. aastal need mitmel kalaliigil langesid (tabel 1.11).

Tabel 1.11. Kala esmakokkuostuhinnad 2011–2021 (€/kg)

	2011	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021/ 2020, ±%	2021/ 2016, ±%
Ahven	1.92	1.83	1.95	2.30	2.37	2.22	2.06	-7,2	12,6
Kilu	0.17	0.18	0.18	0.17	0.17	0.17	0.19	11,8	5,6
Koha	3.76	3.37	3.37	3.42	3.03	2.84	3.59	26,4	6,5
Lest	0.52	0.84	0.88	0.98	1.06	1.09	1.02	-6,4	21,4
Lõhi	3.95	5.93	6.79	7.50	8.03	8.10	7.92	-2,2	33,6
Meriforell	3.00	4.84	6.94	7.17	7.43	7.72	7.39	-4,3	52,7
Räim	0.16	0.19	0.19	0.17	0.18	0.18	0.20	11,1	5,3
Tursk	1.03	0.98	1.50	0.95	...	3.44	3.02	-12,2	208,2
Vikerforell	-	-	-	6.88	5.48	4.82	5.00	3,7	

Allikas: Maaeluministeerium

1.4. Kala tarbimine teistes riikides

Maailma riikide kalatarbimist vaatlevad FAO¹² ja Euroopa riikide lõikes EUMOFA¹³, mis jälgivad maailma erinevate regioonide ja riikide elanikkonna varustatust toiduainetega, sh ressursse (kalapüüki ja vesiviljelust), eksporti, importi ja hinnatrende. FAO kalanduse aastaraamat 2022 vaatleb kalatarbimist maailmas 2020 ja 2019. aasta andmetel¹⁴. Võimaliku tarbimisena käsitletakse inimestele tarbimiseks saadaval olevate kalandus- ja vesiviljelustoodete kogust riigis, mis arvutatakse ressursipõhiselt, lähtudes püügist, kasvanduste saagist ja impordi- ning ekspordikogustest.

Aasta jooksul maailmas toiduks tarbitavad kala ja mereandide ressursid jätkasid FAO andmeil 2020. aastal kasvu vesiviljeluse arvel. Vabast loodusest püütud kogused püüsid viimastel aastatel võrdlemisi stabiilsed, 2018. aasta püük 96,4 mln tonni oli ajaloo suurim ja 2020. aasta püük 90,3 mln tonni jäi sellele alla. Püügi vähenemise põhjuseks oli 2020. aastal osalt Covid-kriisi aegne nõudluse vähenemine, vähenes ka kalandustoodete eksport maailmas. Seega saadi 2020. aastal võimalike tarbimisressurssidena kala ning mereande kokku 178 mln tonni¹⁵, sellest 90,3 mln tonni püügiga ja 87,5 mln tonni vesiviljelusest¹⁶. Kogu ressurssidest 157,4 mln tonni võis minna tarbimiseks toiduks.

¹² FAO – ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (*Food and Agriculture Organisation*)

¹³ EUMOFA – *European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture products* (Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete seirekeskus)

¹⁴ FAO, 2022. The State of World Fisheries and Aquaculture 2022 (SOFIA). Rome. Pdf-fail.

¹⁵ pluss 36 mln t vetikaid, koos millega oli ressursse 214 mln tonni

¹⁶ FAO, lk 17. ei sisalda veetaimi, vetikaid ega veeloomadest imetajaid, roomajaid (alligaatorid, kaimanid).

Kala tarbimine toiduks on FAO hinnangul kasvanud maailmas perioodil 1961–2019 kiiresti, keskmiselt 3,0% aastas, mis on olnud kiirem kui elanikkonna juurdekasv (1,6%).

FAO hinnangul võis tarbimine maailmas 2019. aastal olla keskmiselt 20,5 kg elaniku kohta ja 2020. aastal keskmiselt 20,2 kg (eluskaalus, tabel 1.12). Euroopa Liidus oli kala ja mereandide võimalik tarbimine EUMOFA andmeil 2019. aastal 24,0 kg inimese kohta aastas ja 2020 aastal 23,3 kg aastas¹⁷ (eluskaalus; tabel 1.12 ja 1.13).

Põhilise osa kala ja mereandide püügist annab merepüük (78,8 mln t 2020. a), sisevetest saadi 11,5 mln t. FAO seire näitab, et kalanduse ülepüügi all kannatavate looduslike varude osakaal on tõusnud, juba 35%-le, bioloogiliselt jätkusuutlike varude osakaal oli langenud 65%-le koguvardust¹⁸.

FAO osutab, et kogu maailmas juba pikemat aega kiiresti kasvanud vesiviljeluse toodang jätkas kasvu ka 2020. aastal, jõudes 87,5 mln tonnini (vetikateta). Vesiviljelusega saadud loomse toodangu kogusest olid 57,5 mln t kalad, 17,7 mln t molluskid (austrid, karbid), 11,2 mln t vähilised (krevetid, krabid), lisaks teised mereloomad (mereselgrootud, vesikilpkonnad, konnad jt) 1,1 mln t. Peamiste kalaliikidena kasvatatakse magevees erinevaid karpkalalisi (sh harilikku karpkala e sasaani 4,2 mln t), tilapiaid (5,5 mln t). Merekasvandustes on olulisim kala atlandi lõhe (2,7 mln t 2020. a).

Üle 90% maailma vesiviljelustoodangust kasvatatakse Aasias, kus suurim kasvataja on Hiina (49,6 mln t 2020. a, v.a veetaimed ja vetikad). Toodangu mahult järgnevad India (8,6 mln t), Indoneesia (5,2 mln t), Vietnam (4,6 mln t), Bangladesh (2,6 mln t), Egiptus (1,6 mln t), Tšiili (1,5 mln t) ja Norra (1,5 mln t), Euroopa Liidus tervikuna 1,1 mln tonni.¹⁹ Lisaks kasvatatakse maailmas toiduks üha enam veetaimi (vetikaid jm) – kokku 35 mln t (2020. a), suurimateks tootjateks on Hiina (20,9 mln t), Indoneesia (9,6 mln t), Korea Vabariik (1,8 mln t) ja Filipiinid (1,5 mln t). Hiinas annab vesiviljelustoodang juba valdava osa (80%) ressurssidest, siis mujal Aasias 45%, maailmas väljaspool Aasiat ligikaudu 20% ja Euroopa Liidus 22%.

Merepüügi mahtudelt on maailmas jätkuvalt esikohal Hiina (11,8 mln t 2020. a), järgnevad Indoneesia (6,4 mln t), Peruu (5,6 mln t), Venemaa (4,8 mln t) ja USA (4,2 mln t). Merepüügist (kokku 78,8 tuhat tonni) 85% moodustas kala, nii koorikloomade (krevetid, krabid) kui molluskite (kalmaarid jt) osakaal oli 7%. Püütavamad kalaliigid maailmas on endiselt peruu anšoovis (4,9 mln t), alaska pollak ehk mintai (3,5 mln t), võõtuun (3,2 mln t), atlandi heeringas (1,6 mln t), kulduim tuun (1,6 mln t), põhja putassuu (1,5 mln t), jaapani makrell (1,4 mln t), sardiin (1,3 mln tonni) Nii atlandi heeringa kui atlandi tursa saagid on aegamisi vähenenud, kuid mitte atlandi makrelli (skumbria) saak.

Euroopa Liit püüdis ja kasvatas 2020. aastal EUMOFA andmetel kokku 5,0 mln t kala ja vesiviljelustooteid, püügist 0,9 mln tonni kulus muuks kui toiduks (kalajahu jm). Toiduks mõeldud ressurssidest (4,1 mln t) saadi vesiviljelusest 1,1 mln t (27%). Suurimaks vesiviljelussaaduste tootjaks Euroopas on Norra (1,49 mln t tonni 2020. a), andes rohkem toodangut kui Euroopa Liit kokku, lisaks püüti kala 2020. aastal 2,45 mln tonni. Suurimad püügikogused Euroopa Liidus on Taanil (904 tuhat t 2019. a), Hispaanial (837 tuhat t), Prantsusmaal (525 tuhat t) ja Hollandil (319 tuhat t). Suurimateks vesiviljelejateks Euroopa Liidus on Hispaania (277 tuhat tonni 2020. a), Prantsusmaa (191 tuhat t), Kreeka (131 tuhat t) ja Itaalia (122 tuhat t).

¹⁷ EUMOFA, 2022. The EU Fish Market. 2022 Edition. Luxembourg: Publications Office of the EU, lk 37

¹⁸ FAO, lk 19, 46

¹⁹ Ibid, lk 30

Tabel 1.12. Kala ja mereandide võimalik tarbimine (kg elaniku kohta aastas eluskaalus)

	2001– 2010	2011	2016*	2017*	2019*	2020*	Kala osakaal toidu- kuludes 2021. a, %
Austria	12,8	13,3	13,3	13,2	13,1	13,0	3,7
Belgia	24,2	25,1	21,5	23,8	23,3	23,0	5,6
Bulgaaria	4,9	6,6	7,4	7,3	7,5	7,4	2,6
Eesti	15,2	14,7	16,0	16,3	16,0	16,2	4,8
Hispaania	42,7	42,4	45,7	45,6	46,0	44,2	11,9
Holland	21,2	23,6	21,0	21,1	20,6	20,7	3,5
Horvaatia	16,1	19,7	17,1	18,7	20,8	21,9	4,1
Iirimaa	22,1	22,3	23,0	23,0	25,5	21,2	3,5
Itaalia	24,9	25,4	31,1	30,9	31,2	30,0	7,8
Kreeka	21,1	19,6	19,9	18,2	20,4	19,6	4,6
Küpros	20,1	23,3	23,4	23,9	24,3	22,8	5,7
Leedu	41,4	43,4	15,9	15,6	19,8	18,0	6,8
Luksemburg	26,8	29,1	36,9	33,7	32,8	32,1	6,8
Läti	16,9	27,5	27,3	24,9	24,9	22,9	4,0
Malta	30,4	30,5	35,4	37,0	..	..	5,6
Poola	10,3	12,0	14,5	15,0	13,1	13,3	2,1
Portugal	55,8	56,8	57,0	56,8	59,9	57,7	15,3
Prantsusmaa	34,1	34,6	32,9	33,7	33,3	32,6	5,2
Rootsi	31,5	31,0	26,4	26,6	25,2	24,0	4,9
Rumeenia	4,9	6,1	7,2	7,9	8,1	8,1	3,9
Saksamaa	14,5	14,2	13,9	13,4	13,1	12,8	3,3
Sloveenia	9,4	8,1	11,4	11,7	12,2	12,0	2,1
Slovakkia	7,6	11,2	8,5	9,0	9,7	10,1	3,0
Soome	33,6	35,6	19,5	23,1	23,8	21,8	4,0
Taani	22,6	23,0	24,7	27,0	42,6	35,2	4,0
Tšehhi	9,8	9,5	7,9	8,2	6,0	5,7	2,5
Ungari	4,9	5,3	5,2	5,6	6,3	6,5	1,3
Euroopa Liit	22,4	22,9	24,9	24,4	24,0	23,3	5,8
Suurbritannia	20,4	19,0	23,7	22,9	20,1		
Island	90,5	90,1	91,3	92,5	..		
Norra	51,6	53,4	50,0	54,4	54,6		
Ukraina	15,3	13,3	10,5	12,1	..		
Venemaa	19,4	22,3	20,8	20,5	..		
Euroopa	20,9	21,8	21,5	21,6	21,1		
Aasia	18,9	21,2	24,0	24,1	24,6		
Hiina	27,7	32,8	38,9	39,1	40,1		
Jaapan	60,1	53,7	45,3	48,9	46,7		
Põhja-Ameerika	22,9	21,7	22,1	22,4	22,7		
Lõuna-Ameerika	8,7	10,1	10,4	10,5	9,9		
Aafrika	9,3	10,8	9,9	9,9	10,0		
Okeaania	26,0	26,5	24,3	24,2	23,2		
Maailm kokku	17,3	18,9	20,2	20,3	20,5	20,2	

* alates 2016. aastast pärinevad EL riikide andmed FAO asemel EUMOFA-st

Allikad: FAO, EUMOFA, Eurostat

Tabel 1.13. Kala ja mereandide võimalik tarbimine Euroopa Liidus enamtarbitavate liikide lõikes (kg/elaniku kohta aastas, eluskala kaalus, bilansi meetodil arvatud)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutus 2020/2019 ±%
Põhjakalad	6,37	6,33	6,24	6,20	5,96	5,37	-9,9
sh tursk	2,31	2,10	2,31	2,14	2,11	1,72	-18,5
alaska pollak (mintai)	1,59	1,59	1,59	1,68	1,67	1,72	3,0
heik	1,00	0,99	0,94	1,00	1,02	1,03	1,0
Pelaagilised kalad	2,88	3,32	3,31	3,19	2,86	2,86	0,0
sh heeringas (ja räim)	1,11	1,26	1,18	1,18	0,98	1,10	12,2
makrell e skumbria	0,55	0,53	0,68	0,60	0,53	0,70	32,1
sardiin	0,53	0,69	0,59	0,57	0,58	0,56	-3,4
kilu	0,35	0,35	0,37	0,40	0,39	0,28	-28,2
Tuunid	2,85	2,88	3,16	3,11	3,11	3,16	1,6
Lõhelased	2,73	2,72	2,70	2,68	2,80	2,97	6,1
sh altandi lõhe	2,29	2,25	2,24	2,24	2,36	2,44	3,4
forell	0,41	0,44	0,42	0,42	0,41	0,49	19,5
Mageveekalad	1,26	1,21	1,10	1,02	1,10	1,03	-6,4
sh pangasius	0,53	0,50	0,36	0,34	0,32	0,29	-9,4
Lestad	0,55	0,63	0,51	0,49	0,48	0,46	-4,2
Muud merekalad	1,63	1,72	1,68	1,66	1,69	1,61	-4,7
Vähilised	1,81	1,89	1,86	1,84	1,74	1,70	-2,3
sh krevetid	1,46	1,52	1,51	1,57	1,47	1,46	-0,7
Molluskid, sh karbid	2,59	2,48	2,19	2,11	1,92	2,05	6,8
rannakarbid	1,23	1,29	1,28	1,31	1,05	1,01	-3,8
Peajalgseid	1,17	1,19	1,46	1,43	1,35	1,37	1,5
sh kalmaar	0,71	0,72	0,67	0,66	0,62	0,62	0,0
Muud saadused	0,61	0,69	0,58	0,63	0,70	0,71	1,4
sh surimi ²⁰	0,57	0,58	0,53	0,59	0,59	0,64	8,5
Kokku	24,5	25,1	24,4	24,4	24,0	23,3	2,6
Vesiviljelussaaduste osakaal, %	26,6	25,9	25,6	25,7	23,4	27,8	

Allikad: EUMOFA andmebaas²¹ (18. novembri 2022. a seisuga) ja The EU Fish Market 2022 Edition

²⁰ Surimi valmistatakse loodusest püütud liikidest (peamiselt Alaska pollak, putassuu, merluus). Surimi arvatavat tarbimist arvestatakse impordist ekspordi lahutamiseks kuna puudub statistika, mis viitaks konkreetset surimi tootmisele ja tootmiseks kasutatud liikide osakaalule.

²¹ <https://eumofa.eu/supply-balance>

EUMOFA andmeil on Euroopa Liidus võimalik kala ja mereandide tarbimine olnud aastast aastasse üsna püsival tasemel. Võimalikke ressursse oli elaniku kohta 2019. aastal 24,0 kg ja 2020. aastal 23,3 kg²². EUMOFA andmeil suurenesid kulutused kala ja mereandide ostudele 2021. aastal EL-s keskmiselt 131 eurole pereliikme kohta (võrreldava ostujõu alusel)²³.

2020. aasta võimalikest ressurssidest Euroopa Liidus (kokku 12,9 mln tonni) oli ligi 70% imporditud (8,8 mln tonni). Tarbimisressurssidest 28% pärines vesiviljelusest, sh lõhelastest 94%, mageveekaladest 66%, vähilistest 50% ja molluskitest 73%. Seevastu püügiga oli saadud pelaagiline kala (heeringas, skumbria, sardiin jt), põhjakalad (alaska pollak, tursk, heik jt), lestad ja tuunid, samuti peajalgised (kalmaarid, seepiad). Vikerforelli võimalikust tarbimisest EL-s võis 84% olla kasvanduskala.

2020. aastal suurenes Euroopa Liidus lõhe, forelli, skumbria, mintai ja molluskite tarbimine (tabel 1.13). Kalavarude vähenemise tõttu langes tursa tarbimine, vähem tarbiti ka mageveekalu, lesti, kilu jt, tarbimist piiras pandeemia, restoranid olid osalt suletud. Euroopa Liidus tarbitakse kõige rohkem kala ja mereande elaniku kohta Portugalis (58 kg 2020.a), järgneb Hispaania (44 kg; tabel 1.12).

EUMOFA andmetel on Euroopa Liidus kõige enam tarbitava liigina esikohal atlandi lõhe (2,4 kg el kohta 2020. a), olulisel kohal on tuunikalad (3,2 kg el kohta), tursk ja alaska pollak e mintai (mõlemad 1,7 kg el kohta). Pelaagilisi kalu (heeringas, räim, skumbria, sardiin, kilu) tarbitakse kokku ligi 3 kg elaniku kohta, sh heeringat 1,1 kg (kõik arvestatuna eluskaalus; vt tabel 1.11). Kui lõhest kasvatati vaid 15% EL riikides ise, siis forell saadi enamjaolt enda kasvandustest. Tarbitud tursast püüdsid EL kalurid ise 8%, tuunikaladest aga 33%.

Soome Luonnonvarakeskuse seiretulemused näitavad, et kodumaist kala tarbiti 2021. aastal elaniku kohta 4,2 kg filee kaalus ehk peaaegu samas koguses kui 2010. aastal, importkala tarbimine oli aga vähenenud (tabel 1.14). Lõhe tarbimine langes 2021. aastal 3,4 kg-le elaniku kohta, vähem tarbiti ka muid importkalu. Soome tarbijad eelistavad kodumaist vikerforelli imporditud. Kodumaistest kaladest tarbiti 2021. aastal Soomes veel ahvenat 0,67 kg, haugi 0,47 kg, räabist 0,36 kg, räime 0,35 kg, koha 0,3 kg ja siiga 0,26 kg keskmiselt elaniku kohta (filee kaalus). Soomes oli Luonnonvarakeskuse andmeil 2021. aastal tarbitud 4,2 kg-st koduvete kalast 1,9 kg püütud harrastuskalastajate poolt, 1,4 kg tuli kasvandustest ja 0,9 kg kutselisest kalandusest. Soomes on kalapüügi harrastajaid rohkem kui Eestis: 37% meestest ja 18% naistest (2020. a).

Euroopa Liidus tarbis Eurobaromeetri küsitluste järgi 2021. aastal kodus kala ja vesiviljeluse tooteid vähemasti kord kuus 64% küsitlusele vastanuist (2018. a 70%), kellest 33% sõi kala vähemasti kord nädalas ja 31% sõi nimetatud tooteid kord kuus, kuid mitte iga nädal²⁴. Kord kuus kala tarbijate arvu poolest oli Eesti 80%-ga Euroopa Liidu riikidest endiselt neljas. Teda edestasid Portugal (86%), Hispaania ja Iirimaa. 21% EL elanikest tarbis vähemalt kord kuus kalatooteid toidukohtades (-11%). Eesti oli sellelt näitajalt 20%-ga (2018. a 31%) üsna keskmise lähedal, sarnaselt Leedu ja Soomega (21%). 16% Eesti elanikest ei söönud kala toidukohtades kunagi. Restoranis tarbitakse kala usinamalt (vähemasti kord kuus) Portugalis (49%) Luksemburgis (36%), Hispaanias (32%) ja Iirimaa (31%).

22 EUMOFA andmebaas, vt <https://eumofa.eu/supply-balance>

23 EUMOFA, The EU Fish Market. 2022 Edition, lk 43-45

24 Special Eurobarometer 515 – märts/aprill 2021. "EU consumer habits regarding fishery and aquaculture products". Report, lk 8-15

Tabel 1.14. Kala ja kalatoodete tarbimine toiduks Soomes (kg elaniku kohta)*

	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Kodumaine kala (filee kaalus)	4,3	4,1	4,1	3,8	3,9	4,4	4,2
Vikerforell kasvandustest	1,1	1,3	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4
Teised kalad	3,2	2,8	2,9	2,6	2,5	2,9	2,8
Importkala	10,3	10,2	9,8	9,3	9,6	9,3	8,3
Vikerforell (filee kaalus)	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	0,3	0,2
Lõhe (filee kaalus)	3,1	4,1	4,0	3,5	3,5	3,9	3,4
Tuunikala (toote kaalus)	1,7	1,6	1,5	1,3	1,7	1,6	1,4
Muud kalad ja tooted (toote kaalus)*	4,3	3,8	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3
Kokku	14,6	14,3	13,9	13,1	13,4	13,7	12,5

*Kodumaise kala kogus on esitatud fileekaalus. Importkala kogus on esitatud toote kaalus sellisena nagu see on imporditud. Tervena imporditud kala on arvestatud fileekaalule.

Allikas: Luonnonvarakeskus (Soome); www.luke.fi

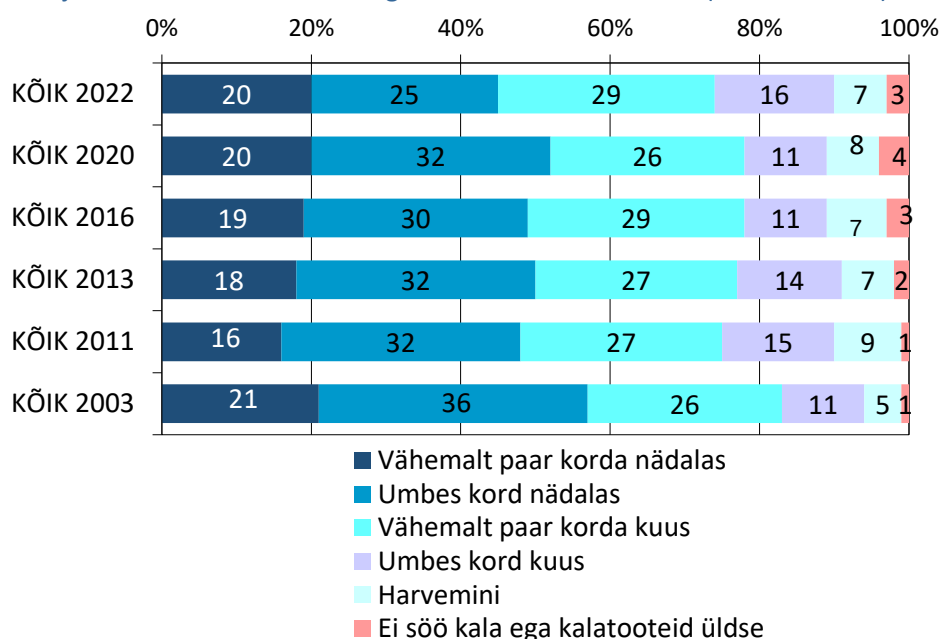
2. Kala ja kalatoodete tarbimisharjumused (elanike küsitluse alusel)

Eesti Konjunktuuriinstituut viis 2022. aasta septembris-oktoobris läbi veebiküsitluse elanikkonna kala ja kalatoodete tarbimisharjumuste, tarbimisega rahulolu, ostueelistuste ja ostukohtade analüüsimiseks ning kalakampaania „Kala kõlab hästi“ mõju analüüsimiseks. Kuna uuringu eesmärk oli selgitada välja võimalikud muutused kala ja kalatoodete tarbimises, siis lähtuti andmete võrreldavuse tagamiseks aastatel 2003–2020 väljatöötatud ankeetidest ning kalakampaania mõju osas 2021. aasta uuringu ankeedist, mida ajakohastati koostöös Maaeluministeeriumiga (vt lisa, küsimustik). Kõiki Eesti maakondi hõlmanud veebiküsitlusele vastas 2022. aastal 1175 elanikku vanuses 18–74 aastat. Vastajad hindasid kala ja kalatoodete osas oma tarbimiskäitumist viimase aasta jooksul, st käesoleva uuringu tulemused kajastavad perioodi 2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta oktoobri alguseni. 2020. aastal läbiviidud küsitlusuuringule vastas 1925 elanikku, 2016. aastal 1019, 2013. aastal 1112, 2011. aastal 1127 ja 2003. aastal 793 elanikku. Aruande joonistel ja tabelites on võrdlusandmete puhul märgitud küsitluste toimumise aastad.

2.1. Tarbimise sagedus

2022. aasta küsitlusuuringu andmetel tarbis viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid 97% vastanutest ja 3% ei söönud üldse kala (joonis 2.1). 74% vastanutest sõi 2022. aastal kala ja kalatooteid vähemalt paar korda kuus või sagedamini (2020. a 78%). Vähemalt kord nädalas tarbis kala ja kalatooteid 45% vastanutest (2020. a 52%), 29% tegi seda paar korda kuus (2020. a 26%) ja 23% kord kuus või harvemini (2020. a 19%). Seega on 7%-punkti võrra vähenenud nende hulk, kes sõid kala vähemalt kord nädalas ja teiselt poolt 8%-punkti võrra suurenenud nende arv, tegid seda vähemalt üks või kaks korda kuus, mis tähendab, et kala on tarbija toidulauale jõudnud mõnevõrra harvemini. Samas pole muutus üldises tarbimismustris väga suur ja kala süüakse Eestis tüüpiliselt kas kord nädalas või vähemalt paar korda kuus. Alates 2011. aastast on vähemalt paar korda kuus kala tarbijate arv jäänud vahemikku 74%–78%.

Joonis 2.1. Kala ja kalatoodete tarbimise sagedus aastatel 2003–2022 (% vastanutest)

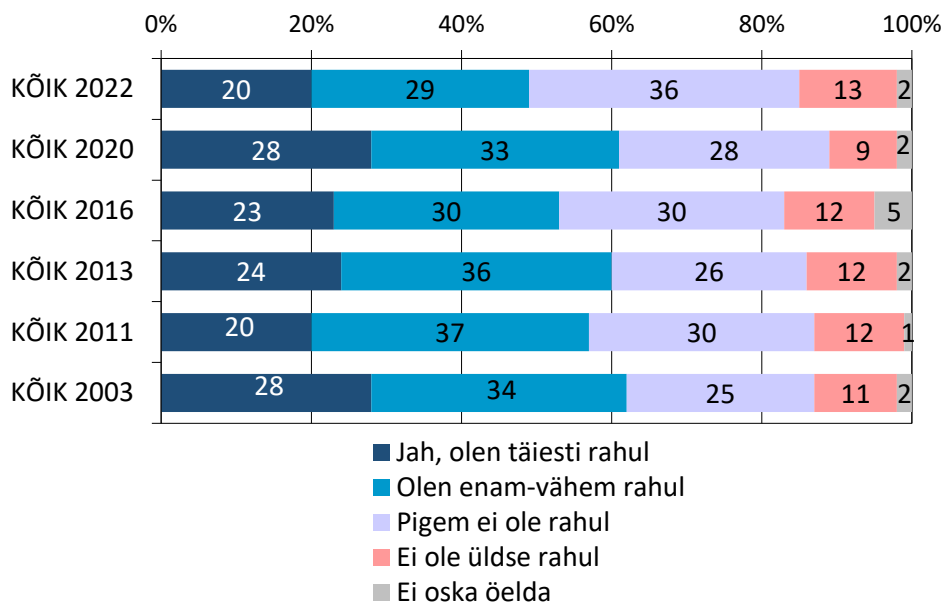
Elanike kalatarbimist mõjutavad elukoht ja sissetulekute suurus. Kala söömine oli harjumuspärasem Lõuna-Eesti elanike hulgas, kellest iganädalaselt sõi kala 50% ja vanema põlvkonna seas: 50–64-aastastest vastajaist tarbis kala iganädalaselt 56% ja 64–74-aastastest 58%, samas kui noored (18–29-aastased) tegid seda iganädalaselt oluliselt vähem (25%) (lisa 4.1). Noorte puhul samas vanusegrupis eristub teiselt poolt kalatarbijate suur osakaal kuulises lõikes, kus vähemalt paar korda kuus tarbib kala 32% ja kord kuus 26% noortest (2020. a vastavalt 36% ja 22%). Vähenenud on samas nende noorte hulk, kes ei söö üldse kalatooteid (2020. a 11% ja 2022. a 6%) ja suurenenud nende arv, kes seda harva siiski teeb (2020. a 7% ja 2022. a 11%).

Teistest sagedamini sõid kala keskmiselt jõukamad vastajad palgavahemikus 1001–1500 € (50%) ja 1501–2000 € (54%), samas kui madalamates (kuni 500 € ja kuni 501–1000 € kuus) ja kõige kõrgemas palgakrupis (üle 2000 €) tarbiti kala iganädalaselt vähem (vastavalt 27%, 46% ja 41%). Iganädalaselt sõid kala naistest rohkem mehed (vastavalt 43% ja 48%).

2.2. Rahulolu tarbimise sagedusega

Hinnanguliselt on ligi pool vastanuist oma kala ja kalatoodete söömise sagedusega rahul, kuid rahulolijate arv on võrreldes 2020. aastaga vähenenud. Oma kala ja kalatoodete söömise sagedusega oli 2022. aastal täiesti või enam-vähem rahul 49% vastanutest (2020. a 61%), sama palju (49%) ei olnud sellega kas pigem või üldse rahul (2020. a 37%) ja 2% vastanutest ei osanud hinnangut anda. Rahulolevate vastanute osakaal (49% *täiesti* või *enam-vähem rahul*) on viimase paarikümne aasta lõikes seni kõige madalam, varasemalt (2003–2020) on see jäänud vahemikku 53%–62% (joonis 2.2).

Joonis 2.2. Rahulolu kala ja kalatoodete söömise sagedusega aastatel 2003–2022 (% vastanutest)

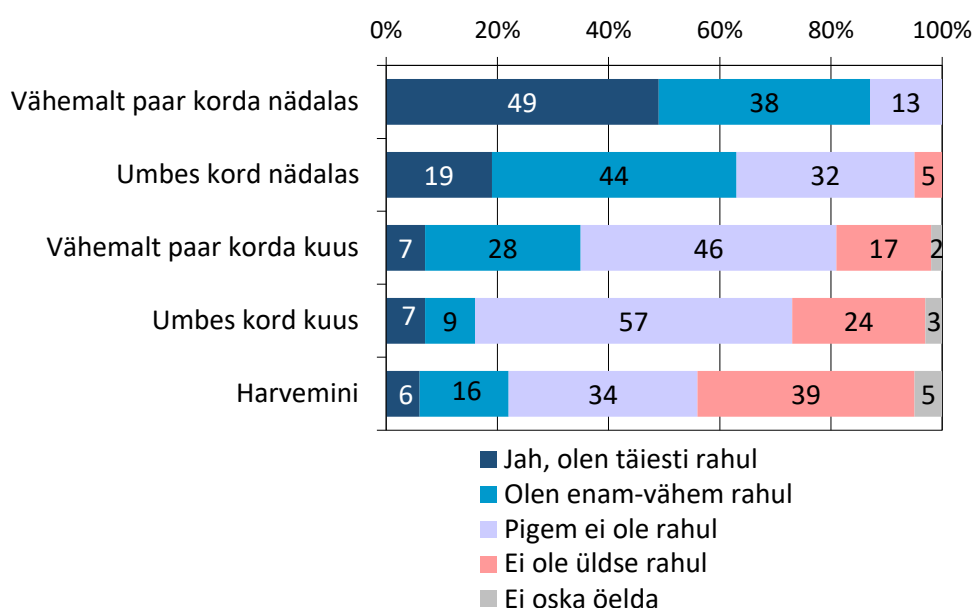

Rahulolu oma kalatarbimise sagedusega jäi erinevates vastajagruppides valdavalt 43–61% piiridesse. Teistest märgatavalt vähem olid oma kalatarbimise sagedusega rahul 18–29-aastased noored (30%) ja kuni 500 € teenivad vastajad (32%) (lisa 4.2). Võib eeldada, et neis gruppides mõjutab kala tarbimist kalatoodete kõrge hind, millest tuleneb ka rahulolematuse oma kalatarbimise sagedusega (eeldatavalt võiks tarbida rohkem). Kõige rohkem rahul oma kalatarbimise sagedusega olid üle 2000 € teenivad

vastajad (61%), 1001–1500 € teenivad vastajad (55%) ning eakamad tarbijad (57% 65–74-aastastest ja 56% 50–64-aastastest), kellest viimaste puhul võib eeldada suuremat kohanemust oma tarbimisharjumustega ja seetõttu ka suuremat rahuolu.

Mida sagedamini kala söödi, seda enam oldi oma kala söömise sagedusega rahul (joonis 2.3). 87% vähemalt paar korda nädalas kala söövatest vastanutest jäi oma kala tarbimise sagedusega suuremal või vähemal määral rahule ja 13% see ei rahuldanud. Vähemalt paar korda kuus kala söövatest vastanutest olid rahul 63% ja rahulolematust väljendas 37%. Kui kala söödi vaid paar korda kuus või harvem, oli valdavaks rahulolematuse – vähemalt paar korda kuus kala söövatest vastanutest väljendas rahulolu 35% ja rahulolematust 63% ning kord kuus kala söövatest vastanutest vastavalt 16% ja 81%. Harvadest kalasööjaist oli oma tarbimisharjumustega rahul 22% ja mitterahul 73%.

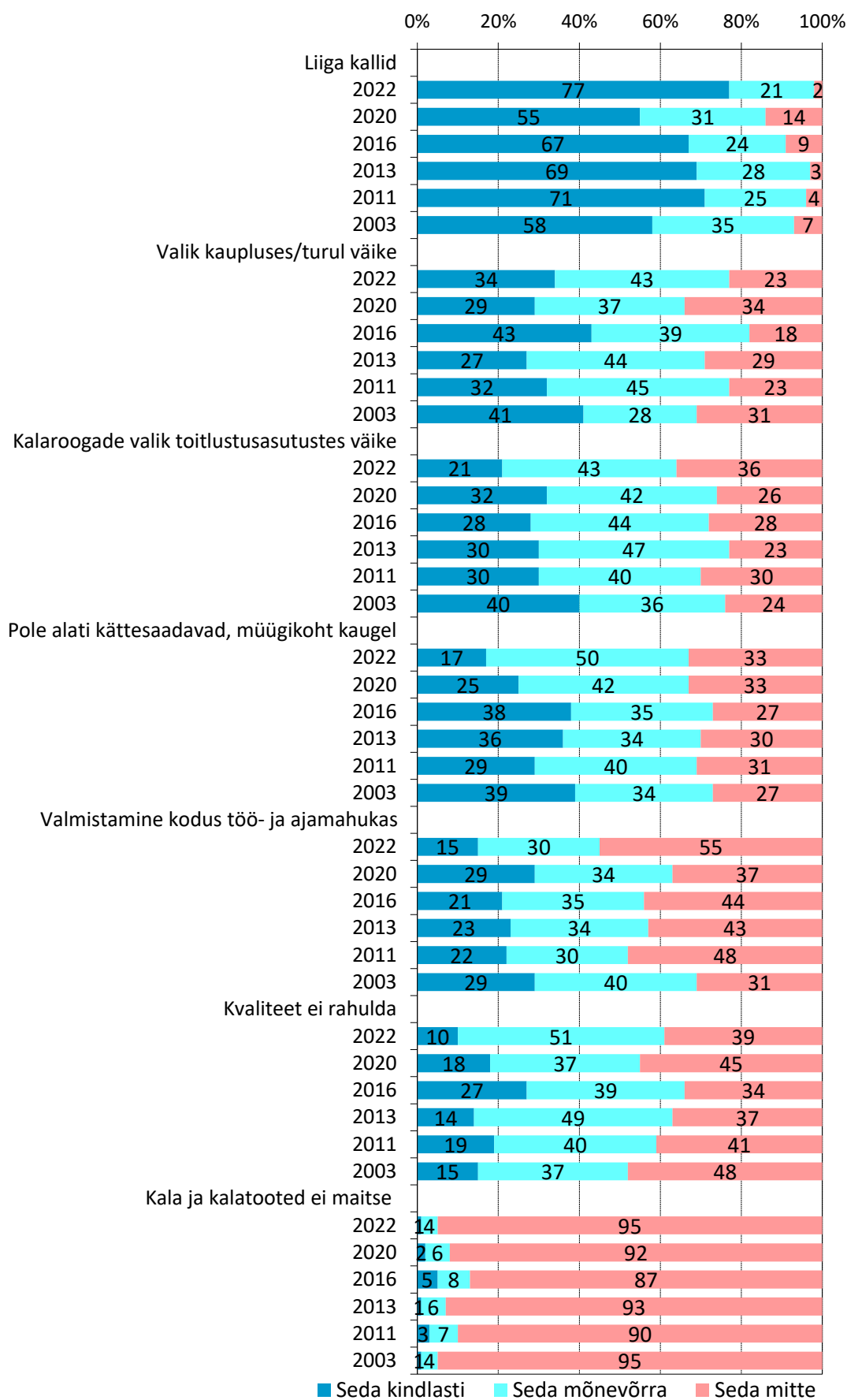
Joonis 2.3. Rahulolu seos kala ja kalatoodete söömise sagedusega 2022 (% vastajarühmast)

Peamine põhjus, miks rahulolu kalatarbimisega on mõnevõrra vähenenud, on kalatoodete kõrge hind (joonis 2.4). Oma kalatarbimisega rahulolematutest vastanutest (49% kõigist), märkis 77% põhjuseks (*seda kindlasti*), et kala ja kalatooted on liiga kallid (2020. a 55%). Toodete kallidus elanike jaoks on olnud peamine rahulolematuse põhjus ka kõikides eelnevates kalatarbimise uuringutes (2016. a vastavalt 67%, 2013. a 69%, 2011. a 71%, 2003. a 58%). Võrreldes 2020. aastaga on rahulolematuse hindadega oluliselt suurenenud, mille taga on elukalliduse kiire tõus.

Kalaroogade ja -toodete valiku väiksus toitlustusasutustes ja ostukohtades, probleemid kättesaadavusega, mitterahuldav kvaliteet ning tülikas ja aeganõudev kalaroogade valmistamine kodus on vähese tarbimise või mittetarbimise põhjustena hinna kõrval vähem olulised (sagedamini märgiti vastuseks *seda mõnevõrra*). Kalatoodete väikest valikut kauplustes ja turgudel märkis soovikohast tarbimist takistava põhjuseks (*seda kindlasti*) 34% vastanutest (2020. a 29%, 2016. a 43%, 2013. a 27%, 2011. a 32%, 2003. a 41%) ja kalaroogade väikest valikut toitlustusasutustes 21% vastanutest (2020. a 32%, 2016. a 28%, 2013. a 30%, 2011. a 30%). Kalaroogade valik toitlustuses on vastanute hinnangul uuringutevahelisel perioodil mõnevõrra paranenud, millest lähtuvalt on kahanenud ka selle näitaja roll kala tarbimist piirava tegurina: kui 2020. aastal nägi seda kindlasti piirava asjaoluna 32%, siis 2022. aastal 21% vastanutest. Paranenud on ka kalatoodete kättesaadavus ja müügikohtade käepärasus.

Joonis 2.4. Kalatoodete tarbimisega rahulolematuse põhjused aastatel 2003–2022 (% vastanutest)

Kui 2020. aastal nägi kättesaadavust kindlasti piirava tegurina 25% ja 2021. aastal 38%, siis 2022. aastal vaid 17% kalatarbimisega rahuolematutest. Vähenenud on ka pretensioonid kalatoodete kvaliteedile. Kui 2020. aastal ei rahuldanud kalatoodete kvaliteet 18% ja 2016. aastal 27% vastanuist, siis 2022. aastal tõi kvaliteedi rahuolematuse põhjusena välja 10% vastanuist. Vähese kalatarbimise põhjuseks on väga harva muud maitse-eelistused ehk kala ja kalatooted ei maitse, mida märkis olulise tegurina 1% vastanutest.

Kõrget hinda kala tarbimist piirava olulise tegurina tõid kõige enam välja I-taseme haridusega vastajad (96%), kuni 500 € teenivad vastajad, Lääne-Eesti elanikud (89%) ja 65–74-aastased vastajad (86%). Väike kalavalik kauplustes või turgudel on probleemiks eriti I-taseme haridusega vastajail (63%). Eestlastest rohkem näevad seda takistava tegurina muu rahvuse esindajad (vastavalt 28% ja 48%) (lisa 4.3). 18–29-aastastest noortest oli oma kalatarbimise sagedusega rahul 30% ja 70% mitte. Mitterahuldava tarbimise põhilise põhjustena toodi ka noorte puhul kõige sagedamini esile hind (72%) ning väike valik kauplustes ja turgudel (43%).

Muude vaba vastuse vormis märgitud põhjustena, miks vastaja ei söö üldse kala või sööb liiga vähe, toodi kõrge hinna kõrval välja, et vastaja on taimetoitlane, peres ei söö kõik kala ja seda peab endale eraldi valmistama, vastaja pole harjunud kala sööma, ei oska kalu söögiks valmistada, poes müügil olev kala ei ole värske, võib sisalda saasteaineid või püüab vastaja või keegi tema peres ise kala.

2.3. Erinevate kalade ja kalatoodete tarbimine

Elanike hinnangute põhjal on võrreldavatel aastatel (2020/2022) kalatarbimine mõnevõrra vähenenud nii üldmahult kui ka tarbimise sageduselt.

Kala tarbijad eelistavad toidulaual endiselt värsket ja jahutatud kalast valmistatud kalaroogi, eelkõige lõhest ja forellist tehtud toite, soola- ja vürtsikala ning värsket räimest ja kilust valmistatud kalaroogi. Enamikus tootegruppides on tarbijate arv vaadeldud ajavahemikul vähenenud ja kasvanud on nende arv, kes kala üldse ei söö (tabel 2.1, joonis 2.5, lisa 4.4).

Värsket kalast eelistasid vastanud enim **lõhet**, **forelli** jt teisi selle grupi kalu, mida tarbis 2022. aastal 87% vastanutest (2020. a 90%), neist 51% vähemalt kord kuus või sagedamini (2020. a 57%). Võrreldes 2020. aastaga on nende kalaliikide tarbijate osakaal 3%-punkti võrra vähenenud ja sama palju on kasvanud nende osakaal, kes söövad neid harvemini (vastavalt 33%-lt 36%-ni). Enim mõju tarbimisele avaldas selles tootegrupis tarbija sissetulek: harva sõid või ei söönud üldse neid kalaliike kuni 500 € sissetulekuga tarbijad (61% vastajarühmast), samuti 18–29-aastased noored (60% vastajarühmast).

Räime ja kilu (v.a fileed) tarbis 2022. aastal 70% vastanutest (2020. a 74%). Tarbimise vähenemise taustal on kahanenud ka nende arv, kes söövad selle grupi kalasid vähemalt kord kuus või sagedamini (2022. a 30%, 2020. a 36%). Siingi on veidi (4%-punkti võrra) kasvanud nende arv, kes ei söönud neid kalaliike üldse või tarbisid harvem (+2%-punkti). Teistest enam (kord kuus või sagedamini) eelistasid värsket räime ja kilu oma toidulaual I taseme haridusega vastajad (53%) ja vanema põlvkonna esindajad (48% 65–74-aastastest ja 41% 50–64-aastastest). Kõige ebapopulaarsem oli see sortiment 18–29-aastastele noortele: igapäevaselt ei tarbinud neid kalaliike ükski vastanud noor; vähemalt korra kuus tegi seda 4%, väga harva 42% ja üldse ei söönud sedasorti kala 52% noortest.

Värsket lesta, karpkalu, ahvenaid, skumbriat, turska jt selle grupi kalu tarbis 2022. aastal 74% vastanuist (2020. aastal 76%). Vähemalt kord või paar nädalas tegi seda 6%, vähemalt korra kuus 20% ja harvem 48%. Selles kalaliikide grupis on kahanenud nende tarbijate osakaal, kes söövad neid kalu vähemalt korra kuus (−6%-punkti). Samas on lisandunud neid, kes söövad neid kalu harva (+3%-punkti). Neist kaladest valmistatud toite eelistati rohkem merelistes piirkondades: Lääne-Eestis tarbis neid kalu vähemalt kord kuus 43% ja Kirde-Eestis 38% vastanuist.

Ka kalafileede (värске, jahutatud, külmutatud) tarbimises võib täheldada nihkeid väiksema tarbimise või tarbimisest loobumise suunas. Räime, kilu jt selle grupi kalade fileed tarbis 2020. ja 2022. a võrdluses vastavalt 55% ja 49%, neid tooteid ei söönud 2022. aastal üldse 51% (2020. a 45%) ja tarbis harvem 33% (2020. a 35%). Lesta, heigi, ahvena jt fileede tarbimine kahanes vastavalt 67%-lt 63%-ni ja lõhe, forelli, koha jt fileede tarbimine 84%-lt 79%-ni vastanuist. Kui kahe esimese grupi osas domineerivad korra kuus või harvad tarbijad, siis lõhe, forelli, koha jt selle grupi kalade fileed tarbib 9% vastajaist ka sagedamini, st vähemalt kord või paar nädalas, samas kui kilu, räime jt filee grupis on sagedasi tarbijaid 2% ning lest, heik jt grupis 5%. Lõhe, forelli koha jt fileed tarbivad kõige sagedamini jõukamad vastajad: 1501–2000 € teenivaist vastanuist 16%, 1001–1500 € teenivaist vastanuist 13%. Neid eelistatakse rohkem Lõuna-Eestis (13%) ja meeste seas (12%). Ka selles grupis on 5%-punkti kasvanud võrra nende vastajate arv, kes seda liiki kalade fileed ei tarbi.

Külmutatud kala söödi vähem kui värsket ja jahutatud kala, ning kui söödi, siis pigem harvem. See trend ei ole võrreldes eelneva uuringuga muutunud, kuid kogutarbimine selle tooteliigi osas liigub vähenemise suunas. Külmutatud kaladest eelistati lesta, heiki, ahvenat jt selle grupi kalu, mida tarbis 2022. aastal 52% vastanuist (2020. a 57%), neist vähemalt kord kuus valmistas neist toitu 19% (2020. a 21%) ja harva 33% (2020. a 36%) vastanuist. Vähem söödi külmutatud lõhe, forelli, koha jt kalu (43%, 2020. a 47%) ning räime, kilu jt kalu (30%, 2020. a 35%). Neid, kes külmutatud kala üldse ei söönud, oli kõige rohkem noorte seas ja kõrgemates palgagruppides. 18–29-aastastest ei söönud üldse külmutatud räimi, kilu jt 94% ja külmutatud lõhe, forelli, koha jt 72% vastanuist. Üle 2000 € teenivaist vastanuist ei söönud külmutatud räimi, kilu jt 84%, lõhe, forelli, koha jt 75% ning lesta, heiki, ahvenat jt 73%.

Sarnaselt eelnevatele tooteliikidele vähenes ka suitsu-, soola- ja kuivatatud kalade tarbimine. Favoriidiks jäid soolaheeringas, mida tarbis 71% vastanuist (2020. a 79%) ja soolalõhe ning forell, mida samuti tarbis 71% vastanuist (2020. a 74%). Neid tooteid söödi ka kõige sagedamini: kord kuus või tihemini sõi soolaheeringat 42% vastanuist (2020. a 44%) ja soolalõhet ning -forelli 35% (2020. a 38%). Märgatavalt vähenes suitsuräime, suitsukilu, suitsuheeringa jt suitskalade tarbimine, mida tegi 54% (2020. a 62%) ning kuivatatud ja vinnutatud kala tarbimine, mida tegi 47% vastanuist (2020. a 52%). Suitsuräime-, kilu ja -heeringa suhtes olid eriti tõrksad 18–29-aastased noored, kellest ei söönud neid üldse 75% ja üle 2000 € teeivad vastajad, kellest vältis seda tooteliiki 73%. Vinnutatud kala eelistasid rohkem mehed kui naised (vastavalt 56% ja 38%) ning eestlastest märgatavalt rohkem muu rahvuse esindajad (vastavalt 38% ja 66%).

Kalakonservide ja -preservide tarbijaskond püsib stabiilne, kuid siiski väikese nihkega tarbimise vähenemise poole. Kalakonserve tarbis 2022. aastal 74% vastanutest (2020. a 78%) ja preserve 72% (2020. a 75%). Ennekõike on vähenenud sage tarbimine: kord kuus või tihemini sõi konservkalu 33% vastanuist (2020. a 37%) ja preservkalu 31% (2020. a 35%). Neid tooteid vältisid teistest rohkem 18–29-aastased noored, kellest ei tarbinud konserve 49% ja preserve 64%.

Kalakulinaariatoodete tarbijaskond on vähenenud 3%-punkti võrra, neid tarbis 2022. aastal 62% vastanutest (2020. a 65%), neist kord kuus või sagedamini tegi seda 24% (2020. a 26%) ja harvem 38% (2020. a 39%) vastanuist.

Kalapulkade ja kalaburgerite tarbijaskond ei ole koguarvestuses vähenenud (mõlemal vaadeldud aastal oli neid 31%), kuid kahanenud on tarbimissagedus: vähemalt kord kuus või sagedamini sööb neid 30% (2020. a 33%) ja harvem 39% (2020. a 36%) vastanuist. Sama tendents tarbimissageduse vähenemise suunas iseloomustab ka **krabipulkade ja -nuudlite** tarbijaskonda. 2022. aastal söi neid tooteid 75% vastanuist (2020. a 74%), neist 28% sagedamini ja 47% harvemini (2020. a vastavalt 34% ja 40%). Teistest eristuvalt meeldivad krabipulgad ja nuudlid I taseme haridusega vastajaile, kellest vähemasti korra kuus sööb neid 45% ja harvem 48%.

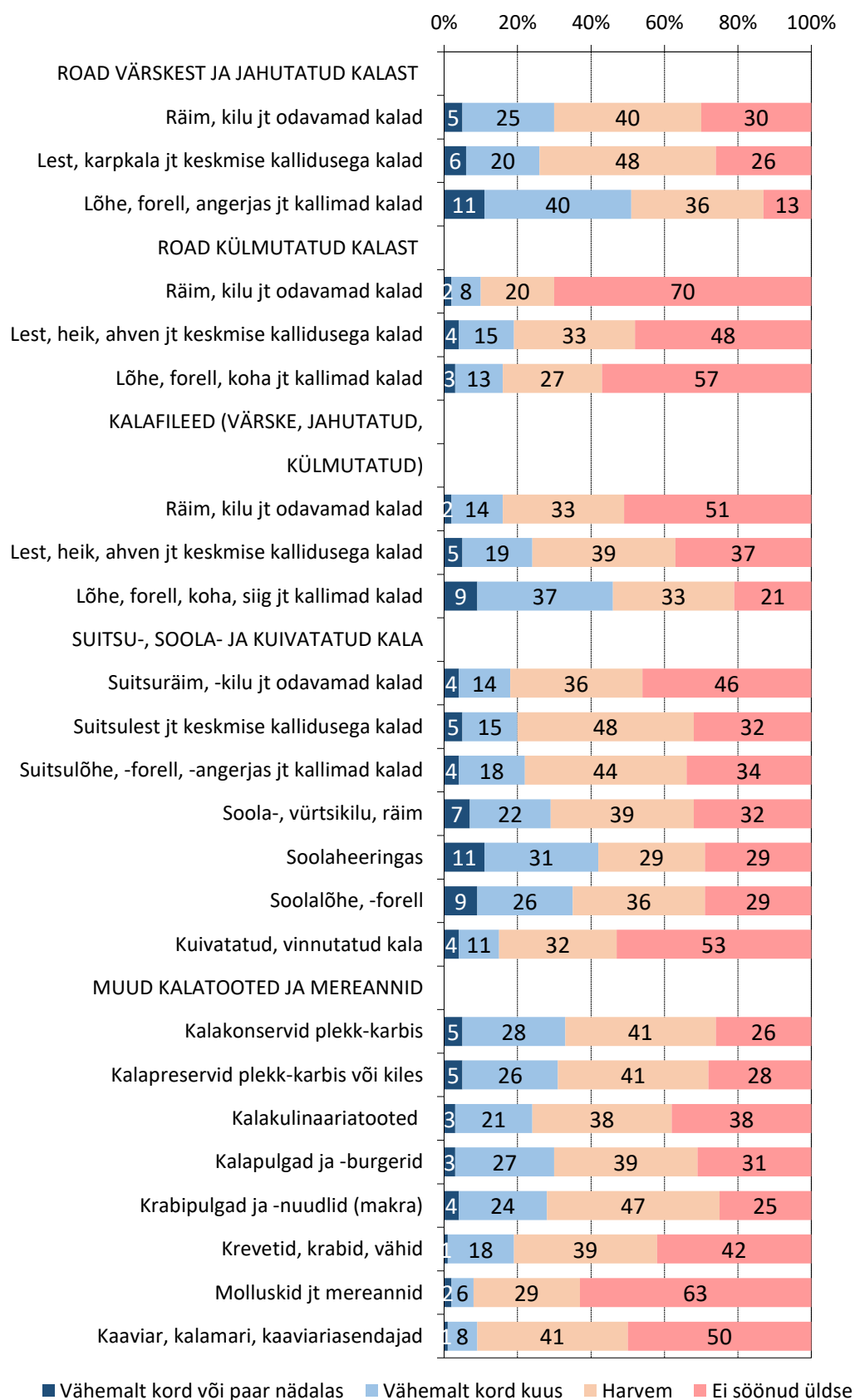
Krevettide, krabide ja vähkide tarbijaskond on püsinud samas suurusjärgus, kuid erinevalt eelnevaist, väikese nihkega suurenemise suunas. Neid tooteid tarbis 2022. aastal 58% vastanuist (2020. a 56%), neist sagedasti 19% ja harva 39% (2020. a vastavalt 16% ja 40%). Siin eristuvad teistest I taseme haridusega vastajad, kellest neid tooteid ei söönud üldse 70% ning kuni 500 € ja üle 2000 € teenivad vastajad, kellest neid tooteid ei tarbinud vastavalt 60% ja 58%.

Molluskite ja muude mereandide tarbijaskond on kahanenud 2%-punkti võrra: 2022. aastal tarbis neid 37% ja 2020. aastal 39% vastanuist. Sagedasti (vähemalt kord kuus või rohkem) tegi seda 8% (2020. a 11%) ja harvemini (39%, 2020. a 40%). Neid tooteid eelistasid eestlastest rohkem muu rahvuse esindajad (vastavalt 29% ja 59%) ja Kirde-Eesti elanikud (54%).

Kaaviari ja kalamarja (v.a valgumari) tarbijaskond jäi napi –1%-punktilise nihkega samadesse piiridesse, kuid kahanenud on tarbimissagedus. 2022. aastal tarbis neid tooteid 50% vastanuist (2020. a 51%), neist 9% vähemalt korra kuus või rohkem (2020. a 12%) ja 41% harva (2020. a 39%). Seda eelistasid eestlastest enam muu rahvuse esindajad (vastavalt 40% ja 61%) ning tarbisid rohkem Kirde-Eesti (66%) ja Põhja-Eesti elanikud (63%).

Kokkuvõtvalt on kala ja mereandide tarbijate arv ja tarbimissagedus enamikus tootegruppides vähenenud. Selle peamiseks põhjuseks on hindade kallinemine. Muutused ei ole valdavalt siiski väga suured ja jäävad sageli statistilise vea piiridesse.

Joonis 2.5. Kala ja kalatoodete tarbimise sagedus 2022. aastal (% vastanutest)

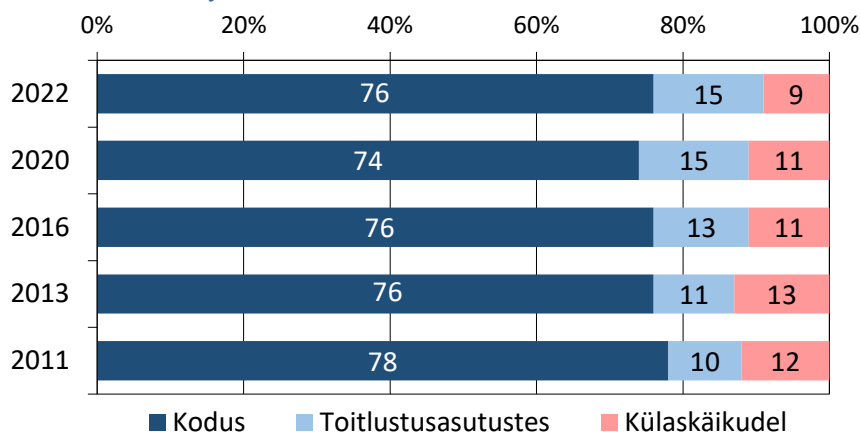

Tabel 2.1. Erinevate kala ja kalatoodete söömise sagedus 2020. ja 2022. aastal (% vastanutest)

	Vähemalt kord või paar nädalas		Vähemalt korra kuus		Harvem		Ei söönud üldse	
	2020	2022	2020	2022	2020	2022	2020	2022
Road värskest ja jahutatud kalast (v.a kalafileed)								
Räim, kilu jt odavamad kalad	9	5	27	25	38	40	26	30
Lest, karpkala, ahven jt keskmise kallidusega kalad	5	6	26	20	45	48	24	26
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	13	11	44	40	33	36	10	13
Road külmutatud kalast (v.a kalafileed)								
Räim, kilu jt odavamad kalad	2	2	10	8	23	20	65	70
Lest, heik, ahven jt keskmise kallidusega kalad	3	4	18	15	36	33	43	48
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	2	3	16	13	29	27	53	57
Kalafileed (värске, jahutatud, külmutatud)								
Räim, kilu jt odavamad kalad	4	2	16	14	35	33	45	51
Lest, heik, ahven jt keskmise kallidusega kalad	3	5	21	19	43	39	33	37
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	12	9	36	37	36	33	16	21
Road värskest ja külmutatud kalast (kokku keskmiselt)								
Räim, kilu jt odavamad kalad (kokku keskmiselt)	5	3	18	16	32	31	45	50
Lest, karpkala, ahven jt keskmise kallidusega kalad (kokku keskmiselt)	4	5	22	18	41	40	33	37
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad (kokku keskmiselt)	9	8	32	30	33	32	26	30
Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala								
Suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad	3	4	17	14	42	36	38	46
Suitsulest, suitsukarpkala jt keskmise kallidusega kalad	2	5	18	15	50	48	30	32
Suitsulõhe, suitsuforell jt kallimad kalad	2	4	21	18	46	44	30	34
Soola-, vürtsikilu, räim	6	7	26	22	44	39	24	32
Soolaheeringas	11	11	33	31	35	29	21	29
Soolalõhe, -forell	7	9	31	26	36	36	26	29
Soolakala, vürtsikala (kokku keskmiselt)	8	9	30	26	38	35	24	30
Kuivatatud, vinnutatud kala	1	4	11	11	40	32	48	53
Muud kalatooted ja mereannid								
Kalakonservid plekk-karbis (heeringas, räim, sprotid, sardiinid, anšoovis õlis, tomatikastmes jms)	5	5	32	28	41	41	22	26
Kalapreservid plekk-karbivõi kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas jt)	5	5	30	26	40	41	25	28
Kalakulinaartooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis (räimed marinaadis, silgusült, heeringa erinevates kastmetes, kala tarrendis jt)	4	3	22	21	39	38	35	38
Kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud)	5	3	28	27	36	39	31	31
Krabipulgad ja –nuudlid (makra)	6	4	28	24	40	47	26	25
Krevetid, krabid, vähid	1	1	15	18	40	39	44	42
Molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt)	2	2	9	6	28	29	61	63
Mereannid (kokku keskmiselt)	2	2	12	12	34	34	52	52
Kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jm mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari	2	1	10	8	39	41	49	50

Valdava osa oma söögikordadest tarbib inimene kodus ja kala ei ole selles mõttes erand. Vastanute hinnangul söödi kodus 76% viimase aasta jooksul tarbitud kalast ja kalatoodetest (2020. a 74%, 2016. a 76%), toitlustusasutustes 15% (2020. a 15%, 2016. a 13%) ja külas viibides 9% (2020. a 11%) (joonis 2.6). Kodus söid kalatoite keskmisest enam I taseme haridusega vastanud (89%) ja 65–74-aastased vastanud (85%) ning toitlustusasutustes üle 2000 € teenivad vastanud (28%) ja 18–29-aastased noored (25%) (lisa 4.5). Väljaspool kodu söömine on ka üldiselt omasem suurema sissetulekuga ja aktiivsema elustiiliga elanikele.

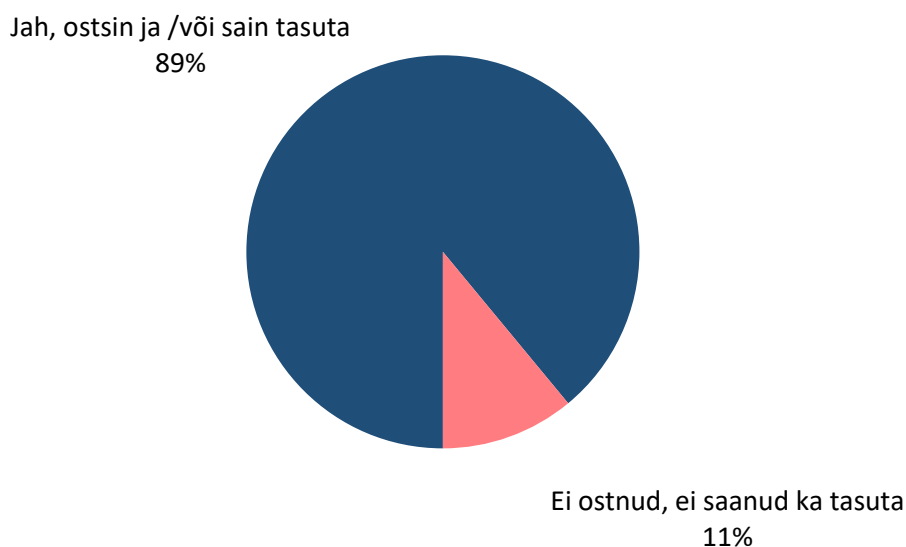
Joonis 2.6. Tarbitud kala ja kalatoodete osakaal tarbimiskohtade lõikes aastatel 2011–2022 %

2.4. Kala ja kalatoodete ostmine

Kui enamiku toiduaineid ostab tarbija poest või turult, siis kala erisuseks on see, et mingi osa inimesi püüab kala ja ka töötleb seda ise (suitsutab, soolab, kuivatab, konserveerib) ning võib neid tooteid ka teistele anda. Vastajaist 89% oli saanud kala mõlemast allikast (ostis või sai tasuta), 11% ei olnud kala ostnud ega saanud ka tasuta.

Joonis 2.7. Kala ja kalatoodete ostmine viimase aasta jooksul 2022 (% vastanutest)

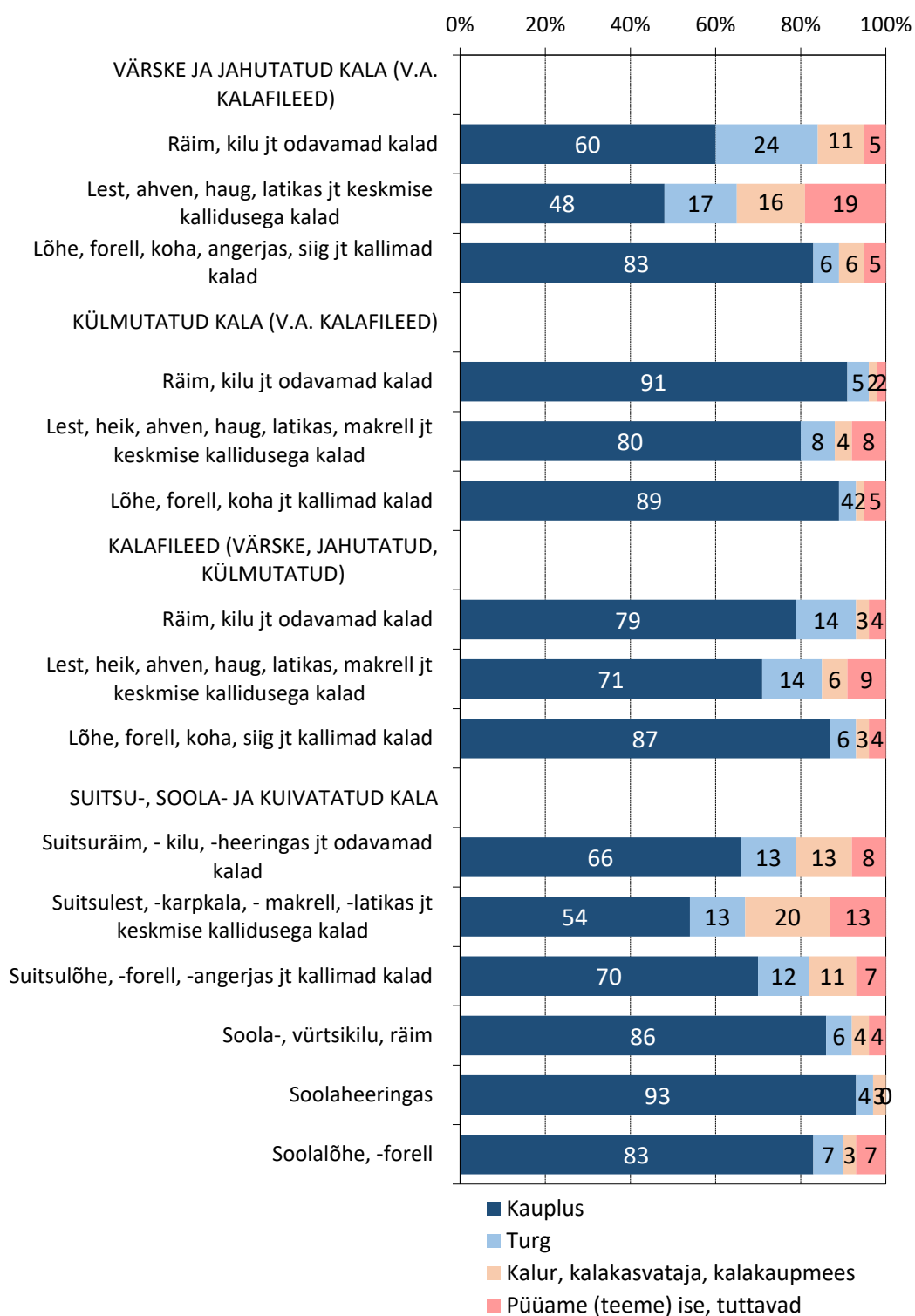

Kala ja kalatooteid ostavad elanikud enamasti kauplustest. Turgudelt, kalakasvatajatelt ja kaluritelt ning ise püütud või tuttavatelt saadud kala osakaal on oluliselt väiksem. Peamisteks kala ostukohtadeks on kauplused, kust 2022. aastal osteti 48–93% kalast või kalatoodetest (joonis 2.8, tabel 2.2). Valdavalt vaid poest osteti soolaheeringat (93%), külmutatud räime, kilu jt (91%), külmutatud lõhe, forelli, koha jt (89%), fileeritud lõhe, forelli, koha jt (87%), soolakilu, vürtsikilu, -räime (86%) jm. Kõige väiksem oli poest ostetu osakaal värske lesta, karpkala, ahvena jt kalade osas (48%), mida soetati sageli ka mujalt või püüti ise: turult 17%, kalurilt, kalakasvatajalt 16%, ise püüdis 19%. Samasse suurusjärku jäid ka poest ostetud suitsulesta, suitsukarpkala, suitsulatika jt osakaal (54%), mida turult ostis 13%, otse kalurilt või tootjalt 20% ning ise püüdis, ise tegi 13% ning värske räim, kilu jt, mida poest ostis 60%, turult 24%, kalurilt 11% ja ise püüdis või sai tuttavalt 5%. Räime ja kilu grupis oli turult ostetu osakaal ka kõige suurem.

Pikemas perspektiivis on turu osakaal tarbija ostukohtadest pidevalt vähenenud: kui 2011. aastal ostis turult värsket räime ja kilu 33% vastanuist, siis 2022. aastal 24%, fileeritud räime ja kilu osakaal tarbija valikus langes samal ajavahemikul 20%-st 14%-ni, külmutatud räime ja kilu osakaal 18%-st 5%-ni, värske lesta jt osakaal 21%-st 17%-ni, soolaheeringas 11%-st 4%-ni, suitsulõhe, suitsuforell jt 18%-st 12%-ni.

Kõige suurem oli turgudel ostetud kala osakaal 2022. aastal Lõuna-Eestis (41%), seda kasutasid ostukohana sagedamini 18–29-aastased (32%), 1501–2000 € teenivad vastanud (30%), naised (29%) ja 65–74-aastased (29%). Otse kalamehelt või -kasvatajalt osteti kala sagedamini Lääne-Eestis (31%), seal oli ka rohkem neid, kes püüdsid kala ise (11%). Ise meeldis kala püüda ka üle 2000 € teenivail vastanuil (12%).

Joonis 2.8. Kala ja kalatoodete ostukohtade struktuur 2022, %

Tabel 2.2. Kala ja kalatoodete ostukohtade struktuur 2011–2022 (% kala kogustest)

	Kauplu- sest	Turult	Kalurilt, kalakasva- tajalt, kalakaup- mehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt	KOKKU	Vasta- mata
Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed)						
Räim, kilu jt odavamad kalad 2011	50	33	11	6	100%	14
2013	54	28	13	5	100%	15
2016	53	29	13	5	100%	27
2020	59	25	11	5	100%	23
2022	60	24	11	5	100%	39
Lest jt keskmise kallidusega kalad 2011	52	21	13	14	100%	24
2013	50	19	17	14	100%	22
2016	55	19	12	14	100%	39
2020	51	17	14	18	100%	26
2022	48	17	16	19	100%	40
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad 2011	77	10	8	5	100%	18
2013	74	11	10	5	100%	19
2016	82	9	6	3	100%	23
2020	80	8	6	6	100%	14
2022	83	6	6	5	100%	28
Külmutatud kala (v.a kalafileed)						
Räim, kilu jt odavamad kalad 2011	76	18	3	3	100%	42
2013	78	16	4	2	100%	43
2016	81	11	2	6	100%	60
2020	86	9	3	2	100%	48
2022	91	5	2	2	100%	60
Lest jt keskmise kallidusega kalad 2011	81	13	3	3	100%	30
2013	76	14	5	5	100%	33
2016	83	8	3	6	100%	51
2020	82	10	3	5	100%	39
2022	80	8	4	8	100%	51
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad 2011	83	9	4	4	100%	39
2013	80	9	6	5	100%	41
2016	88	4	4	4	100%	56
2020	87	6	4	3	100%	43
2022	89	4	2	5	100%	53
Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud)						
Räim, kilu jt odavamad kalad 2011	73	20	3	4	100%	35
2013	75	16	6	3	100%	34
2016	78	15	2	5	100%	52
2020	80	13	4	3	100%	42
2022	79	14	3	4	100%	53

	Kauplu- sest	Turult	Kalurilt, kalakasva- tajalt, kalakaup- mehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt	KOKKU	Vasta- mata
Lest jt keskmise kallidusega kalad 2011	78	12	4	6	100%	28
2013	74	13	6	7	100%	31
2016	80	11	4	5	100%	46
2020	76	12	6	6	100%	36
2022	71	14	6	9	100%	48
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad 2011	82	9	5	4	100%	27
2013	80	9	6	5	100%	29
2016	88	6	4	2	100%	35
2020	84	7	5	4	100%	21
2022	87	6	3	4	100%	34
<i>Värske ja külmutatud kala (kokku keskmiselt)</i>						
Räim, kilu jt odavamad kalad 2003	31	48	17	4	100%	-
(kokku keskmiselt) 2011	66	24	6	4	100%	30
(kokku keskmiselt) 2013	69	20	8	3	100%	31
(kokku keskmiselt) 2016	71	18	6	5	100%	44
(kokku keskmiselt) 2020	75	16	6	3	100%	38
(kokku keskmiselt) 2022	77	14	5	4	100%	51
Lest jt keskmise kallidusega kalad 2003	36	36	16	12	100%	-
(kokku keskmiselt) 2011	70	15	7	8	100%	27
(kokku keskmiselt) 2013	67	15	9	9	100%	29
(kokku keskmiselt) 2016	73	13	6	8	100%	45
(kokku keskmiselt) 2020	69	13	8	10	100%	34
(kokku keskmiselt) 2022	66	13	9	12	100%	46
Lõhe, forell jt kallimad kalad 2003	55	22	14	9	100%	-
(kokku keskmiselt) 2011	81	9	6	4	100%	28
(kokku keskmiselt) 2013	78	10	7	5	100%	30
(kokku keskmiselt) 2016	86	6	5	3	100%	38
(kokku keskmiselt) 2020	84	7	5	4	100%	26
(kokku keskmiselt) 2022	86	5	4	5	100%	38
<i>Suitsu-, soola ja vürtsikala</i>						
Suitsuräim, -kilu, jt odavamad kalad 2003	52	32	6	10	100%	-
2011	70	18	5	7	100%	27
2013	71	15	6	8	100%	27
2016	73	11	8	8	100%	43
2020	69	12	9	10	100%	32
2022	66	13	13	8	100%	48

	Kauplu- sest	Turult	Kalurilt, kalakasva- tajalt, kalakaup- mehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt	KOKKU	Vasta- mata
Suitsulest jt keskmise kallidusega kalad 2003	51	29	7	13	100%	-
2011	65	13	10	12	100%	31
2013	64	13	9	14	100%	30
2016	65	11	12	12	100%	46
2020	58	14	14	14	100%	31
2022	54	13	20	13	100%	46
Suitsulõhe, suitsuforell jt kallimad kalad 2003	67	18	6	9	100%	-
2011	79	9	6	6	100%	37
2013	76	10	6	8	100%	38
2016	80	7	6	7	100%	47
2020	72	10	10	8	100%	32
2022	70	12	11	7	100%	44
Soola-, vürtsikilu, räim 2011	84	8	2	6	100%	23
2013	84	8	2	6	100%	21
2016	88	5	2	5	100%	37
2020	87	5	3	5	100%	28
2022	86	6	4	4	100%	42
Soolaheeringas 2011	86	11	2	1	100%	14
2013	87	10	2	1	100%	17
2016	87	9	2	2	100%	29
2020	90	7	2	1	100%	22
2022	93	4	3	0	100%	37
Soolalõhe, -forell 2011	81	6	2	11	100%	33
2013	79	6	3	12	100%	35
2016	81	6	2	11	100%	40
2020	78	6	4	12	100%	28
2022	83	7	3	7	100%	39
<i>Soola- ja vürtsikala (kokku keskmiselt)</i>						
Soolakala, vürtsikala 2003	63	23	4	10	100%	-
(kokku keskmiselt) 2011	84	8	2	6	100%	23
(kokku keskmiselt) 2013	83	8	2	7	100%	24
(kokku keskmiselt) 2016	85	7	2	6	100%	35
(kokku keskmiselt) 2020	85	6	3	6	100%	26
(kokku keskmiselt) 2022	87	6	3	4	100%	39

2.5. Suuremate sissetulekute mõju kala ostmisele

Statistikaameti andmetel oli keskmine brutokuupalk 2020. aastal II kvartali seisuga 1433 € ja 2022. aasta II kvartali seisuga 1693 €. Kui keskmine brutopalk kasvas samal ajavahemikul 18%, siis tarbijahinnaindeksi kasv aинуüksi 2021. ja 2022. aasta juunikuu võrdluses moodustas 21,3% ja oktoobri võrdluses 22,5%, kusjuures 30% oktoobrikuisest hinnatõusu arvestusest andsid toiduained. 2021. ja 2022. aasta oktoobri võrdluses kallinesid toiduained 28%, eluasemekulud 51,9%, transpordikulud 20,5% ning söömine ja majutus väljaspool kodu 16,6%.²⁵

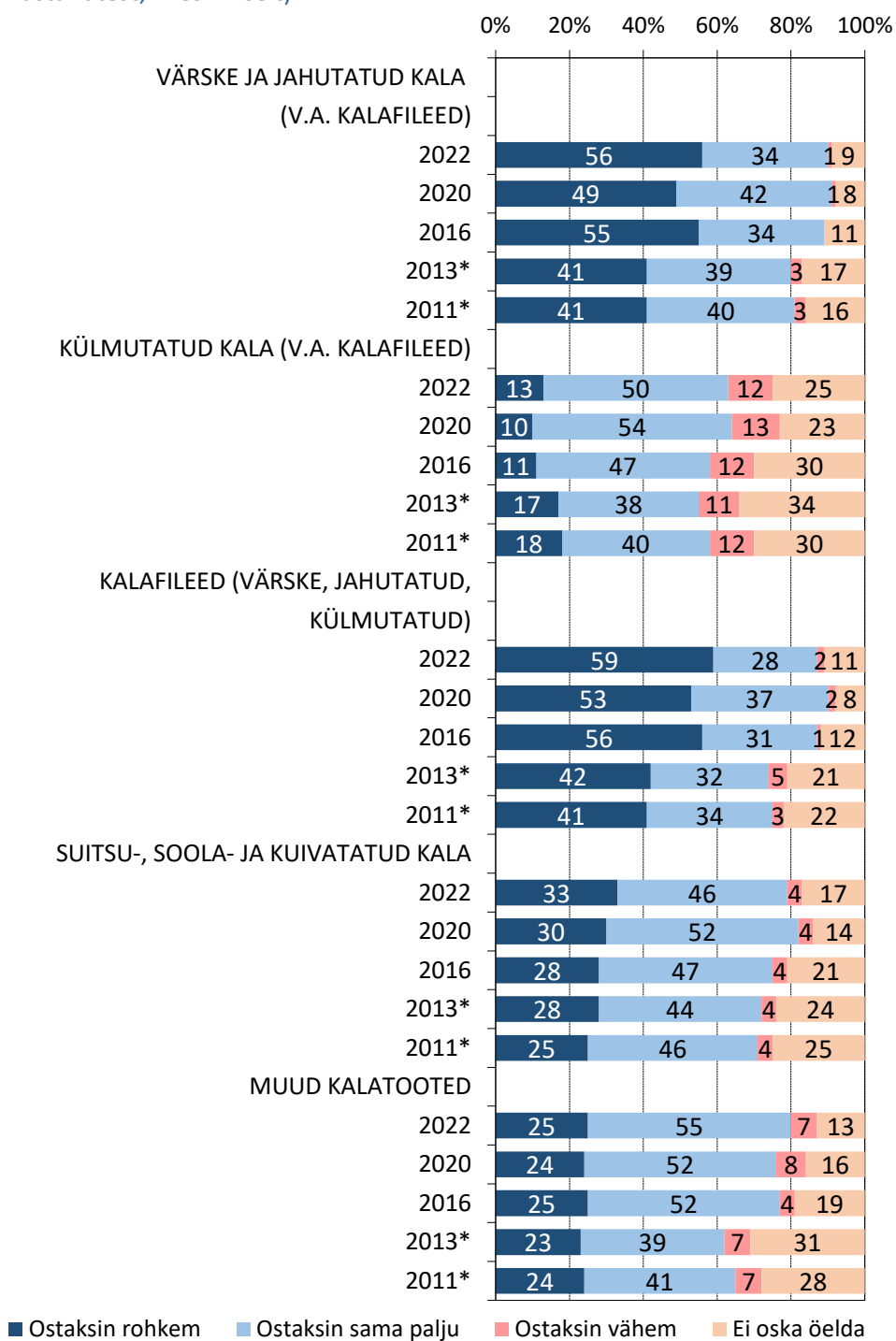
Elukalliduse järsk tõus määrab paratamatult ka tarbija valikuid, kelle jaoks kala hind on kalatarbimist määrava tegurina liiga kõrge (vt pt 2.2, joonis 2.4).

Tarbijailt küsiti, kas nad suuremate sissetulekute korral ostaksid või tarbiks kala rohkem. Küsitluse tulemused näitavad, et sissetuleku kasvades ostaks üle poole ehk 56% vastanuist (2020. a 49%) rohkem värsket ja jahutatud kala ning 59% (2020. a 53%) rohkem kalafileed (joonis 2.9). Nagu nähtub, on sõltuvus palgast elanike kalatoodete tarbimisel märgatavalt kasvanud, värsket kala osas 6%-punkti ja filee osas 9%-punkti võrra, samas kui teiste toodete osas pole tarbimise sõltuvus palgatasemest nii suur. Suitsutatud, soolatud ja kuivatatud kala ostaks senisest enam 33% (2020. a 30%), külmutatud kala 13% (2020. a 10%) ja muid kalatooteid 25% vastanuist (2020. a 24%). Teisalt, kuna sissetulekute kasv muudab ka tarbija eelistusi, oleks 12% vastanuist (2020. a 13%) valmis vähendama külmutatud kala tarbimist, arvestades, et see tooteliik on küll odavam, kuid ei ole kvaliteedilt võrreldav värsket kala või muu kvaliteetsema toiduainega.

Sarnaselt varasematele tarbijauuringutele mõjutaks sissetulekute suurenemine kalatarbimist kõikides elanike gruppides ning värsket ja jahutatud kala ostaksid rohkem (51–79%) peaaegu kõik sissetulekugrupid, välja arvatud üle 2000 € sissetulekuga inimesed, kellest ostaks jahutatud ja värsket kala rohkem 38% (lisa 4.9). Kõige suurem on valmidus suuremate sissetulekute korral osta rohkem värsket kala I taseme haridusega (79%) ja kuni 500 € teenivate inimeste (70%) hulgas. Värsket kala fileed tarbiks meelsasti rohkem I taseme haridusega (81%) ja 18–29-aastased noored (72%). Külmutatud kalast oleks kõrgema palga korral valmis loobuma 24% I tasemega haridusega ja 18% kuni 500 € teenivaist vastajaist.

²⁵ <https://www.stat.ee/et/uudised/tarbijahinnaindeksi-kasvu-pidurdas-oktoobris-energiyahindade-osaline-kompenseerimine>

Joonis 2.9. Sissetulekute suurenemise mõju kala ja kalatoodete ostmisele 2011–2022
(% vastanutest; *keskmiselt)

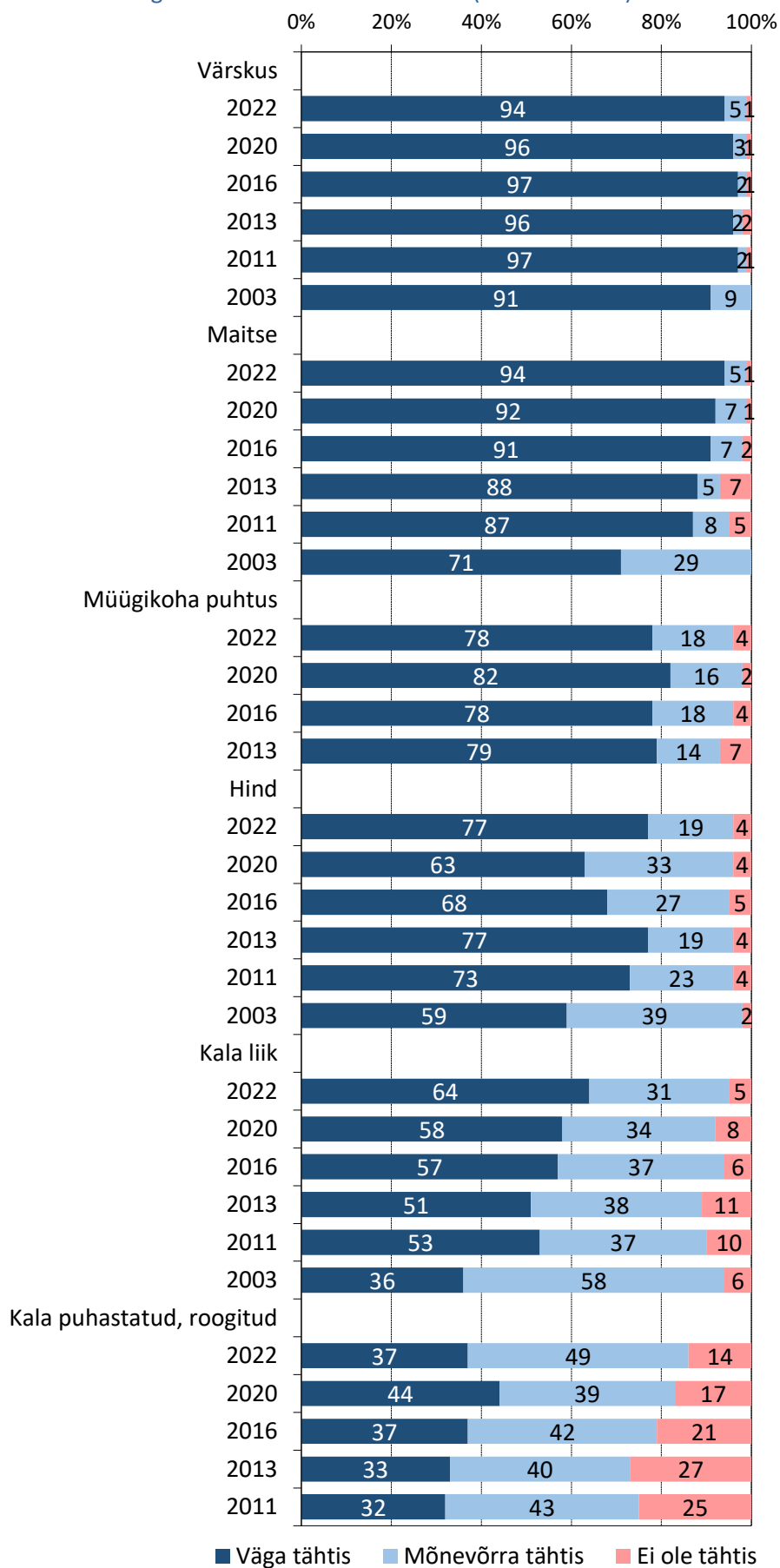
2.6. Tähtsad tegurid kala ostmisel ja eelistatuid ostuviisi

Kala ostmisel hindasid vastajad kõige tähtsamaks kala värskust, maitset, müügikoha puhtust ja hinda. Kolm esimest tegurit on püsinud esikohal kõikides Eesti Konjunktuuriinstituudi vastavasisulistes küsitlustes alates 2003. aastast, hinnaküsimus on tähtsustunud seoses järskude hinnamuutustega. 2022. aastal pidas kala ostmisel värskust väga tähtsaks 94% vastanutest (2020. aastal 96%), maitset 94% (2020. a 92%) ja müügikoha puhtust 78% (2020. a 82%) (joonis 2.10). Neljanda tegurina kerkib esile hind, mida pidas kala ostmisel oluliseks 77%, mis 2020. aasta uuringuga võrreldes on oluliselt rohkem tähtsustunud (2020. a 63%). Hinnateguri olulisus kerkis viimati nii kõrgele 2013. aastal, kui see seda pidas tähtsaks samuti 77% vastanuist. Selle tõenäoliseks põhjuseks oli Eesti ühinemine eurotsooniga 2011. aastal, mis järgenvatel aastatel tõi kaasa kiire hinnatõusu.

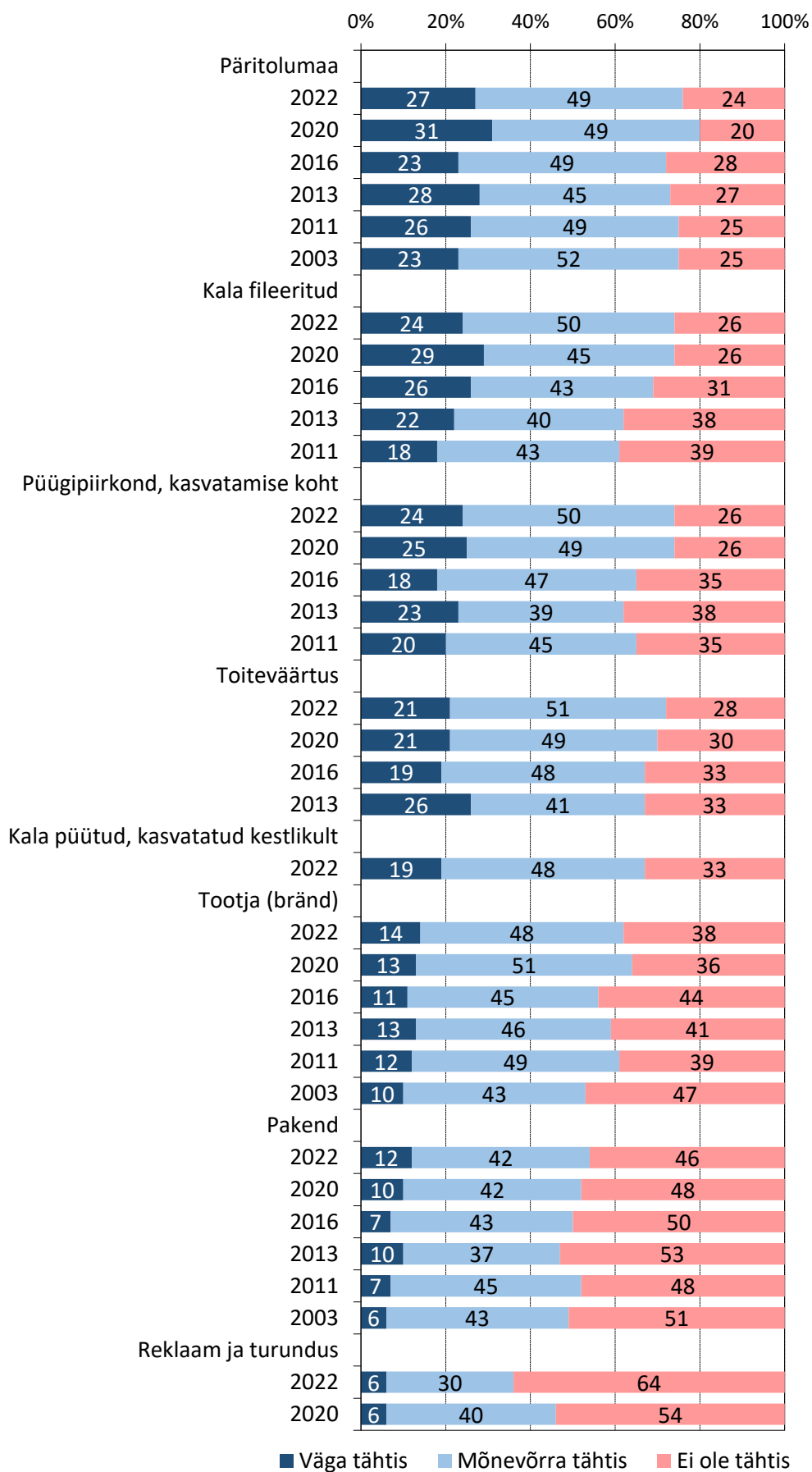
Kala liiki pidas väga oluliseks 64% vastanuist (2020. a 58%), samas kui kala fileeritus või roogitus on oma tähtsust mõnevõrra minetanud (37%, 2020. a 44%). Hinnatõusu taustal võib sellest järeldada, et teatud vastajarühmades peetakse oluliseks ennekõike liiki ja ollakse valmis seda ostma ka töötlemata või vähem töödeldud kujul. Sellest kõneleb ka see, et kala fileeritust pidas 2022. aastal väga tähtsaks vähem vastajaid kui 2020. aastal (vastavalt 24% ja 29%) ning samade aastate võrdluses kasvas nende vastanute osakaal, kelle jaoks see oli vaid mõnevõrra tähtis (vastavalt 50% ja 45%). Samas muid näitajaid nii tähtsaks ei peetud. Päritolumaad pidas väga tähtsaks 27% vastanuist (2020. a 31%), püügipiirkonda 24% (2020. a 25%), toiteväärtust 21% (sama palju ka 2020. a), kala püüdmise ja kasvatamise kestlikkust 19% (esmakordne küsimus), brändi 14% (2020. a 13%), pakendit 12% (2020. a 10%) ning reklaami ja turundust 6% (sama palju ka 2020. a). Kui päritolu suhtes (n t Norra lõhe) on teadlikkus mõnevõrra suurem, siis muud näitajad võivad jääda kaugeks ja abstraktseks ega lähe tarbijale nii palju korda. Vabas vormis antud vastuste hulgas märkis üks vastaja lisaks, et peab oluliseks, et kala oleks ilma kahjulike e-aineteta.

Sotsiaaldemograafiliste gruppide lõikes pidasid kala värskust, maitset, müügikoha puhtust, kala liiki ja hinda ühtviisi oluliseks kõik elanike rühmad. Kõige suurem oli nõudlikkus kala värskuse ja maitse suhtes (keskmiselt 94% vastanuist). Hinnategurit pidas oluliseks keskmiselt 77% vastanuist; kõige rohkem tähtsustasid seda hinnatundlikud elanikud (I taseme haridusega 97% ja kuni 500 € teenivad vastajad 92%) ja kõige vähem üle 2000 € teenivad vastajad (56%). Samas keskmisest enam tähtsustas üle 2000 € teenivate vastajate grupp kala päritolumaad (52%, keskmine 27%) ja püügipiirkonda/kasvukohta (56%, keskmine 24%).

Joonis 2.10. Elanikele olulised tegurid kala ostmisel 2003–2022 (% vastanutest)

Joonis 2.10. Elanikele olulised tegurid kala ostmisel 2003–2022 (% vastanutest; järg)

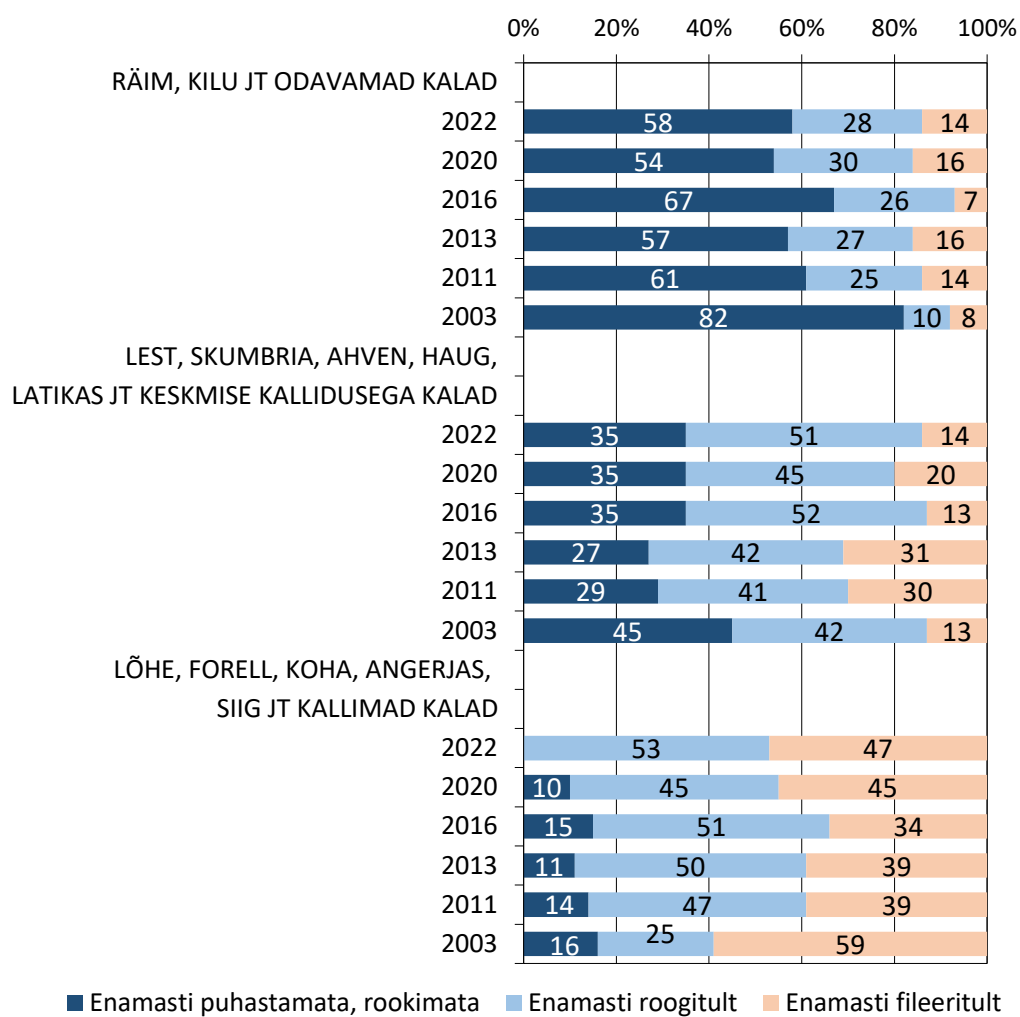

Järgnevalt värske ja külmutatud kala ostmise eelistustest kala töötlemise astme järgi (rookimata, roogitud, fileeritud). Joonisel 2.11 on ära toodud **värske kala ostjate** eelistused erineva hinnatasemega kalade lõikes, joonisel 2.12 aga **kõikide vastanute** värske ja külmutatud kalade ostmise eelistused.

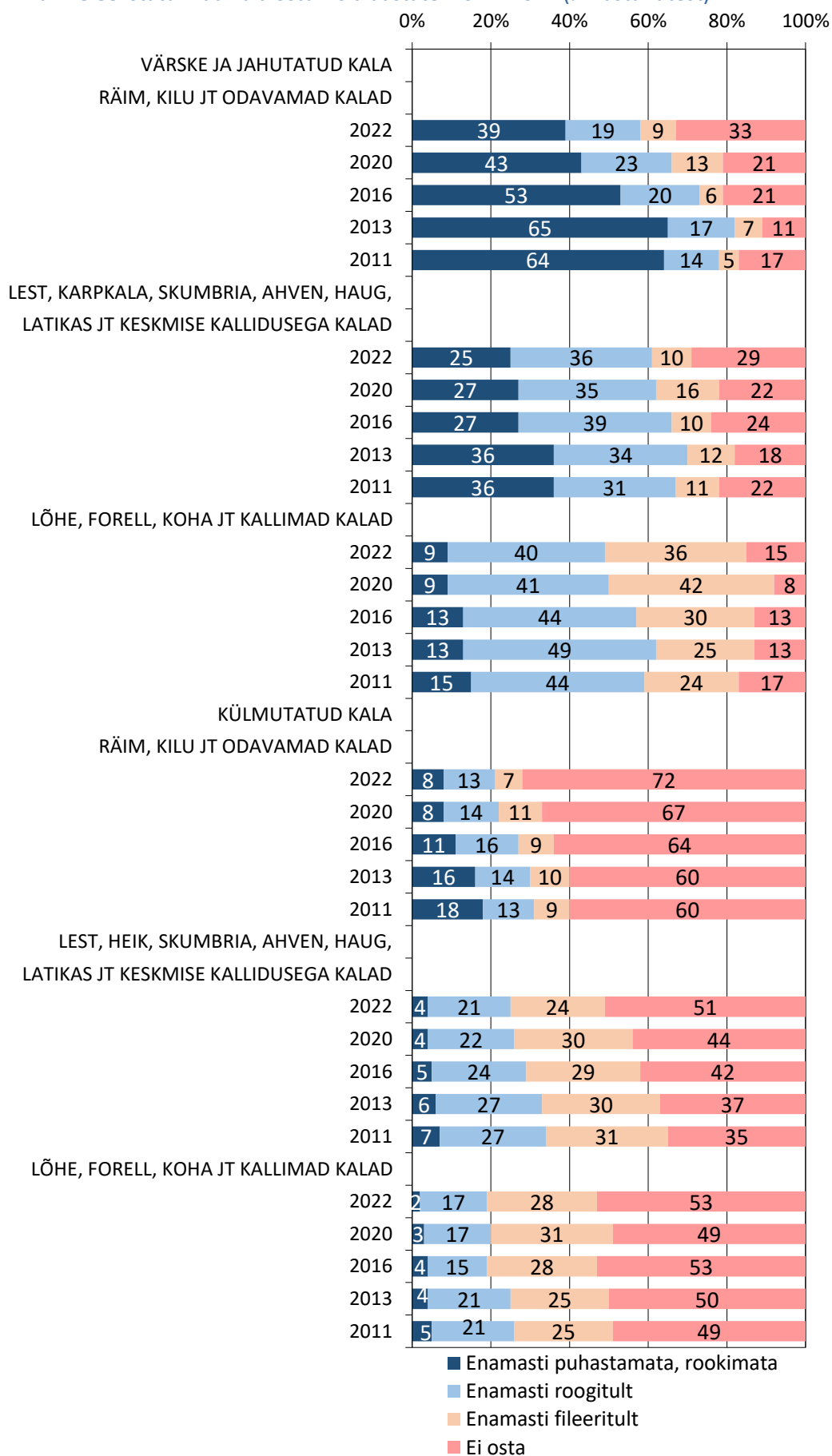
Teatud värskeid kalu nagu kilu, räim jt selle kategooria kalu eelistas üle poole kala ostjatest 58% (2020. a 54%) soetada enamasti puhastamata kujul, mis võib kõnelda sellest, et odavama hinna tõttu sobivad need paremini hinnatundlikumale ostjale (joonis 2.11). Vastavalt on vähenenud nende ostjate hulk, kes eelistavad neid kalu roogitult (28%, 2020. a 30%) või fileeritult (14%, 2020. a 16%), mille taga võib näha kalatoodete kasvanud hindu, kuivõrd puhastatuna on kala kallim. Teistes kategooriates, kus tegemist on suuremate kaladega, on vastavalt suurem ka nende hulk, kes eelistavad neid kalu osta roogitult või fileeritult. Eriti kehtib see lõhe, forelli ja teiste suuremate kalade kohta, kus kõrge hind ei ole vähem hinnatundliku ostja puhul määrav, vaid pigem ostetud toote kvaliteet ja toote tarbimise mugavus. Puhastamata kujul ei osata lõhet, forelli, koha jt selle kategooria kalasid keegi (2020. a tegi seda 10% värske kala tarbijaist), samas kui 53% eelistab neid roogitult (2020. a 45% ja 47% fileeritult (2020. a 45%). Puhastamata kala kadumine pildilt selles kategoorias tähendab tõenäoliselt seda, et neid selliselt (st rookimata kujul) kauplustes ei pakuta. Lesta, makrelli jt kalade grupis on kala puhastamata kujul ostjate hulk jäänud muutumatuks (35%), kuid vähenenud on nende arv, kes ostavad neid kalu fileeritult (14%, 2020. a 20%) ja suurenenud nende hulk, kes ostavad neid roogitult (51%, 2020. a 45%), põhjuseks tõenäoliselt siingi odavam hind.

Värske ja külmutatud kala võrdluses ollakse esimest valmis ostma rohkem ka puhastamata kujul, kuid külmutatud kala soovitakse valdavalt kas roogitult või fileeritult. Kui värske ja jahutatud räime, kilu jt selle kategooria kalu eelistab 39% (2020. a 43%) vastajaist osta puhastamata kujul ning 19% roogitult ja 9% fileeritult (2020. a vastavalt 23% 13%), siis külmutatuna eelistab selle grupi kala puhastamata kujul vaid 8% ja 72% ei soovi seda külmutatud kujul üldse (2020. a vastavalt 8% ja 67%). Veelgi väiksem on tarbija valmidus osta puhastamata kala teiste külmutatud kalade kategoorias: heigi, lesta jt kategoorias on nende hulk 4% ning lõheliste, koha jt kategoorias 2% vastanuist (2020. a vastavalt 4% ja 3%). Külmutatud kala osas oli kõige suurem nende vastanute osakaal, kes kala sellisel kujul üldse ei osta (51%–72%, 2020. a 44%–67%).

Joonis 2.11. Värske kala ostjate eelistatuimad kala ostuviisid aastatel 2003–2022 (% vastanutest)

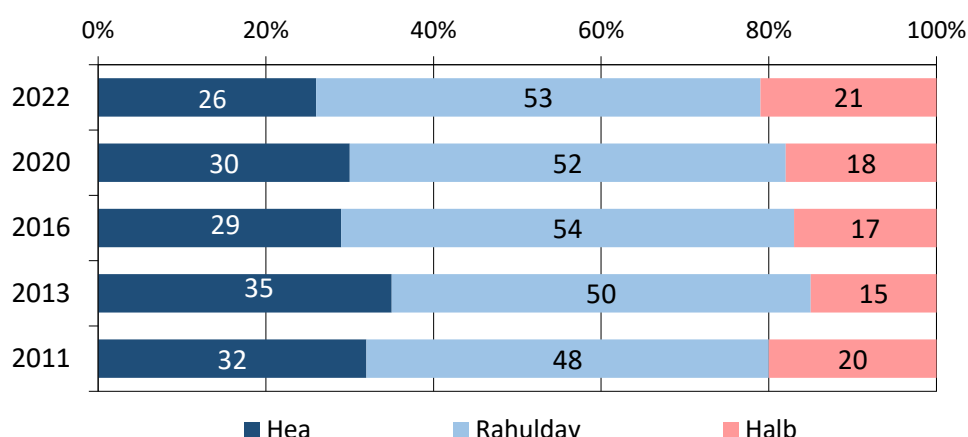
Joonis 2.12. Elanike eelistatuimad kala ostuviisid aastatel 2011–2022 (% vastanutest)

2.7. Hinnangud kala ja kalatoodete valikule kauplustes

Kuna peamiselt ostetakse toitu kauplustest ning valdav osa kala ja -toodetest ostetakse samuti kauplustest, paluti vastajatel hinnata toodete valikut 24-s rühmas just kaupluste põhjal. Hinnanguid anti kolmesel skaalal: *hea*, *rahuldav* või *halb*. 2022. aastal pidas üle poole elanikest kaupluste kalavalikut üldiselt rahuldavaks ja nii vastanute arv on püsinud alates 2013. aastast samades piirides (joonis 2.13). Üldhinnang näitab 24 tooterühma hinnangute keskmist. 53% vastanutest pidas 2022. aastal kala ja kalatoodete valikut kauplustes rahuldavaks, 26% heaks ja 21% halvaks (2020. a vastavalt 52%, 30% ja 18%).

Joonis 2.13. Hinnangud kala ja kalatoodete valikule kauplustes 2011–2022 (keskmiselt) (% vastanutest)

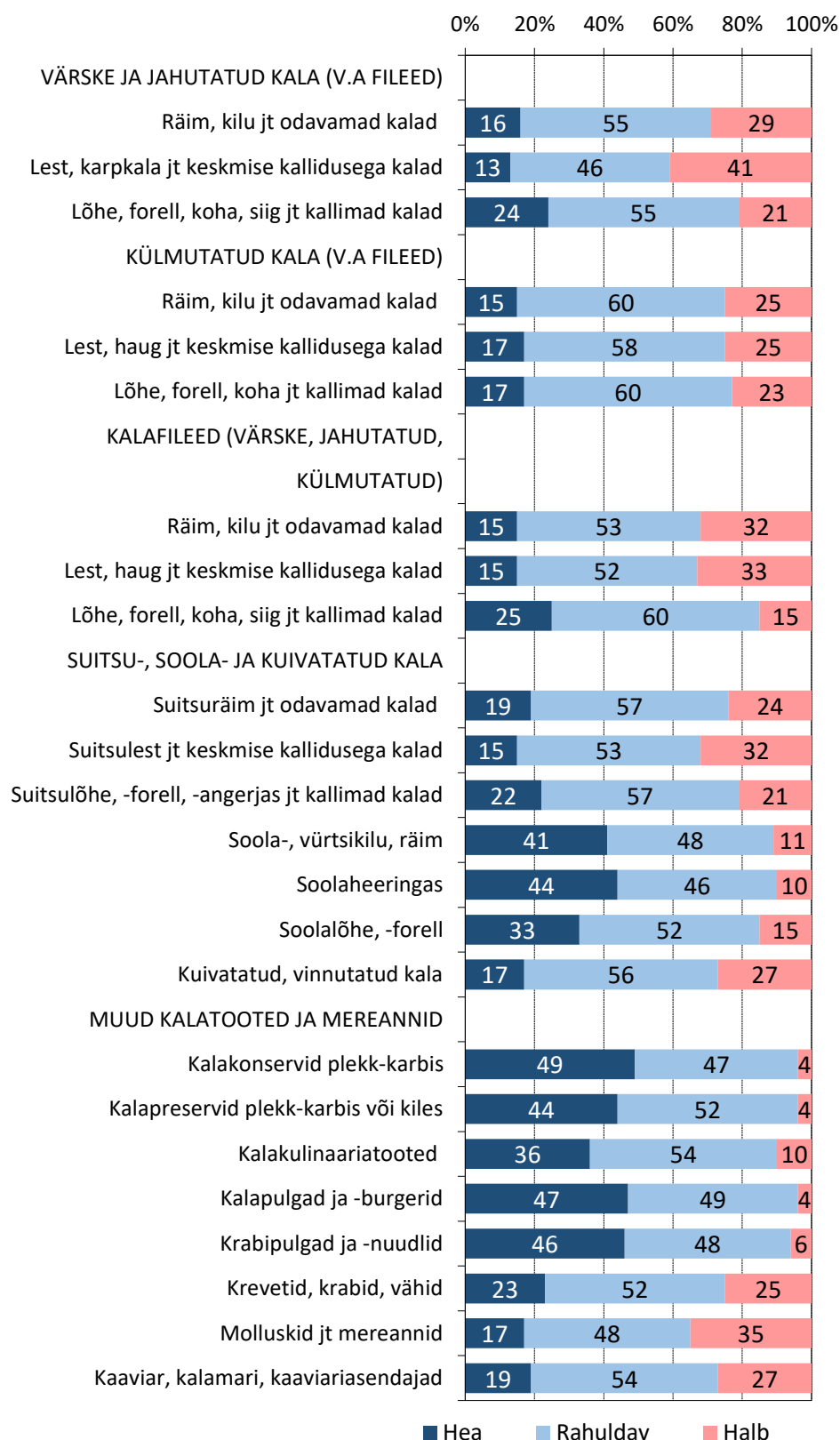

Kõige parem leiti kaupluste valik (hinne *hea*) olevat kalakonservide (49%, 2020. a 55%), kalapulkade ja -burgerite (47%, 2020. a 52%) ning krabipulkade- ja nuudlite (46%, 2020. a 54%) osas, kuid võrreldes 2020. a on hinde *hea* osakaal vähenenud ja kasvanud hinnete *rahuldav* ja *halb* osakaal (joonis 2.14, tabel 2.3). *Heana* hinnati sagedamini veel ka soolaheeringa, kalapreservide ning soola- ja vürtsikala valikut (vastavalt 44%, 44% ja 41%), samuti lõhe, forell ja teisi selle grupi toodete valikut: soolalõhe ja -forell (33%), värske forell, lõhe, koha jt (24%), külmutatud forell, lõhe, koha jt (25%), suitsulõhe, forell, -angerjas jt (22%).

Sama tendents kalavaliku osas, kus hinde *hea* osakaal vähenes ja suurenes hinnete *rahuldav* ja *halb* osakaal, kehtis ka teiste toodete osas. Valdavalt hinnati erinevate kalatoodete valikut kauplustes rahuldavaks, hinnangute osakaal varieerus 46%–60% vahel.

Teistest halvemaks peeti värske lesta, karpkala jt selle grupi kalade valikut (*halb* 41%, 2020. a 35%), molluskid ja mereannid (*halb* 35%, 2020. a 29%), kalafileed lestast, heigist jt (*halb* 33%, 2020. a 27%), kalafileed räimest, kilust jt (*halb* 32%, 2020. a 28%) ning suitsulest jt (*halb* 32%, 2020. a 26%), mis kõneleb sellest, et tarbija poolt antud hinne *halb* kala valiku osas on vaadeldud aastate lõikes sagenenud. Erandiks olid kalakulinaartooted, soola- ja vürtsikala, külmutatud räim ja kilu ning lõhe, forelli, koha jt filee, kus hinde *halb* osakaal mõlemal vaadeldud aastal ja mõlemas grupis püsis samal tasemel. Kõige suurem nihe *halva* poole on toimunud värske lõhe, koha jt selle grupi kalade pakkumises, kus nihe hinde *halb* kasuks on 8%-punkti. Valdavalt on negatiivse hinde andjate osakaal kasvanud 1–6%-punkti.

Joonis 2.14. Hinnangud kala ja kalatoodete valikule kauplustes 2022 (% vastanutest)

Tabel 2.3. Hinnangud kala ja kalatoodete valikule kauplustes aastatel 2020–2022 (% vastanutest)

	Hea		Rahuldav		Halb	
	2020	2022	2020	2022	2020	2022
Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed)						
Räim, kilu jt odavamad kalad	22	16	50	55	28	29
Lest, karpkala, ahven, makrell jt keskmise kallidusega kalad	16	13	49	46	35	41
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	29	24	58	55	13	21
Külmutatud kala (v.a kalafileed)						
Räim, kilu jt odavamad kalad	18	15	57	60	25	25
Lest, heik, ahven, makrell jt keskmise kallidusega kalad	19	17	62	58	19	25
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	19	17	60	60	21	23
Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud)						
Räim, kilu jt odavamad kalad	17	15	55	53	28	32
Lest, heik, ahven, makrell jt keskmise kallidusega kalad	17	15	56	52	27	33
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	29	25	55	60	16	15
Värske ja külmutatud kala (kokku keskmiselt)						
<i>Räim, kilu jt odavamad kalad (kokku keskmiselt)</i>	19	15	54	56	27	29
<i>Lest, karpkala jt keskmise kallidusega kalad (kokku keskmiselt)</i>	17	15	56	52	27	33
<i>Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad (kokku keskmiselt)</i>	26	22	57	58	17	20
Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala						
Suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad	23	19	56	57	21	24
Suitsulest, suitsukarpkala jt keskmise kallidusega kalad	21	15	53	53	26	32
Suitsulõhe, suitsuforell jt kallimad kalad	26	22	55	57	19	21
Soola-, vürtsikilu, räim	43	41	47	48	10	11
Soolaheeringas	48	44	44	46	8	10
Soolalõhe, -forell	37	33	50	52	13	15
<i>Soolakala, vürtsikala (kokku keskmiselt)</i>	43	43	47	47	10	10
Kuivatatud, vinnutatud kala	22	17	55	56	23	27
Muud kalatooted ja mereannid						
Kalakonservid plekk-karbis (räim, sprotid, sardiinid jms)	55	49	43	47	2	4
Kalapreservid plekk-karbis või kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas jt)	53	44	44	52	3	4
Kalakulinaartooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis	36	36	54	54	10	10
Kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud)	52	47	45	49	3	4
Krabipulgad ja -nuudlid (makra)	54	46	43	48	3	6
Krevetid, krabid, vähid	26	23	54	52	20	25
Molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt)	21	17	50	48	29	35
<i>Mereannid (kokku keskmiselt)</i>	23	20	52	50	25	30
Kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jm mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari	23	19	54	54	23	27

2.8. Elanike ettepanekud kauplustele pakkumise parandamiseks

Enamik vastanuist leidis, et on kas väga oluline või mõnevõrra oluline, et kauplused parandaksid oma kalatoodete pakkumist. Et seda pole vaja teha, leidis olulistes valdkondades (sooduspakkumised, kala värskus) vaid 4–7% vastanuist ning vähemolulistest küsimustes nagu kala müügipiirkond, päritolumaa jm 9–27% vastanuist (joonis 2.15).

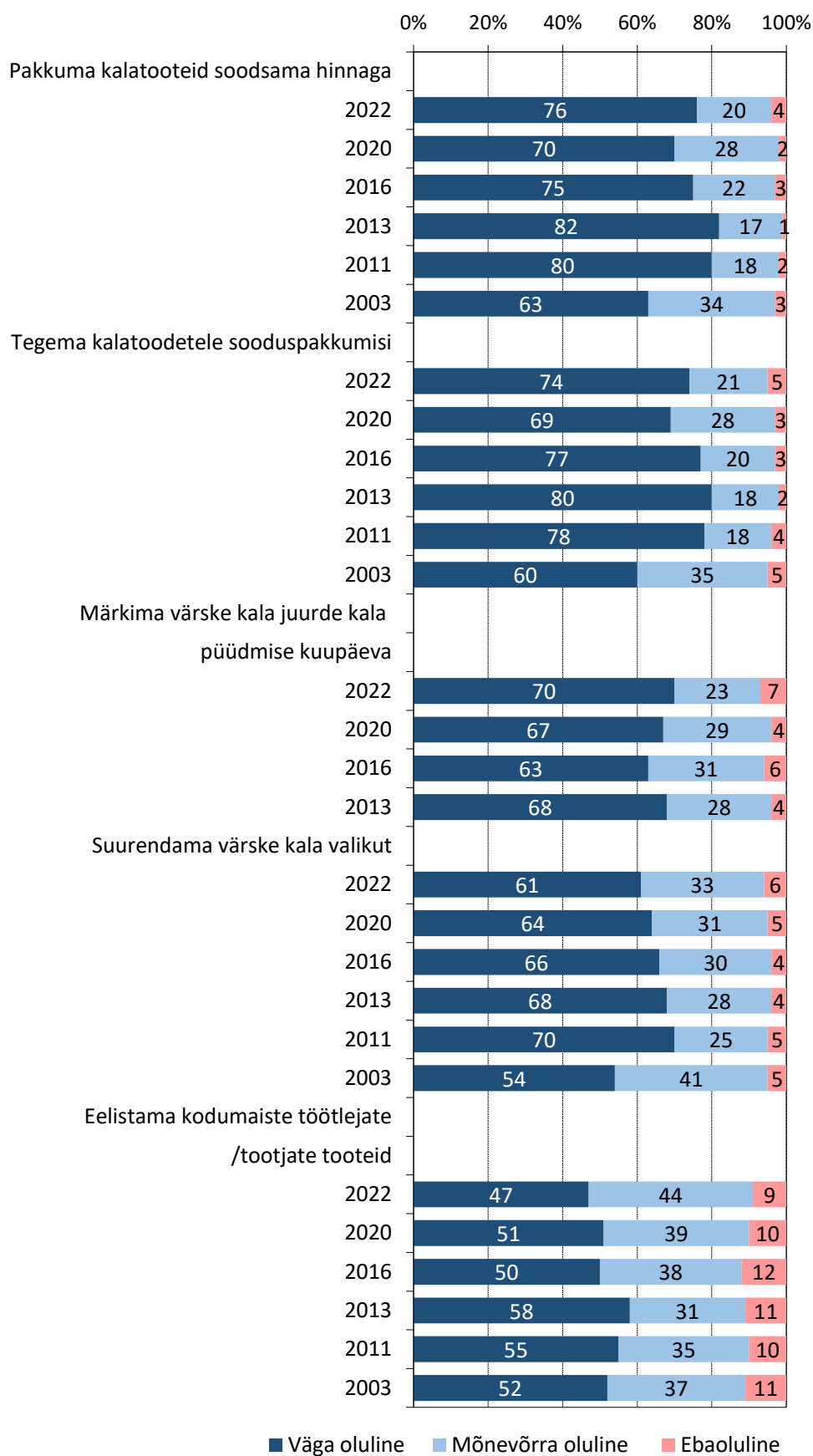
Ennekõike sooviksid tarbijad kala müügil näha soodsamaid hindu ning sooduspakkumisi. Kui värske kala ostmisel on esmasteks tingimusteks, et kala oleks värske ja maitsev, siis müügitegevuse edendamisel on tähtsaks peetud just hinnategurit. Väga oluliseks, et kalatooteid müüdaks soodsama hinnaga pidas 76% ja mõnevõrra oluliseks 20% vastanuist (2020. a vastavalt 70% ja 28%) ning et tehtaks sooduspakkumisi vastavalt 74% ja 21% (2020. a 69% ja 28%). Siingi avaldub kalatoodete hinnakasv, mistõttu on suurenenud nende vastanute osakaal, kes ootavad kauplustelt hinnasoodustusi.

70% vastanuist pidas väga oluliseks ja 23% mõnevõrra oluliseks, et värske kala juures oleks märgitud kala püüdmise kuupäev (2020. a 67% ja 29%) ja 61% arvates oleks väga oluline ja 33% mõnevõrra oluline värske kala suurem valik (2020. a 64% ja 31%). Peaaegu pool vastanuist (47%) pidas väga oluliseks ja 44% mõnevõrra oluliseks ka kodumaiste toodete eelistamist (2020. a 51% ja 39%).

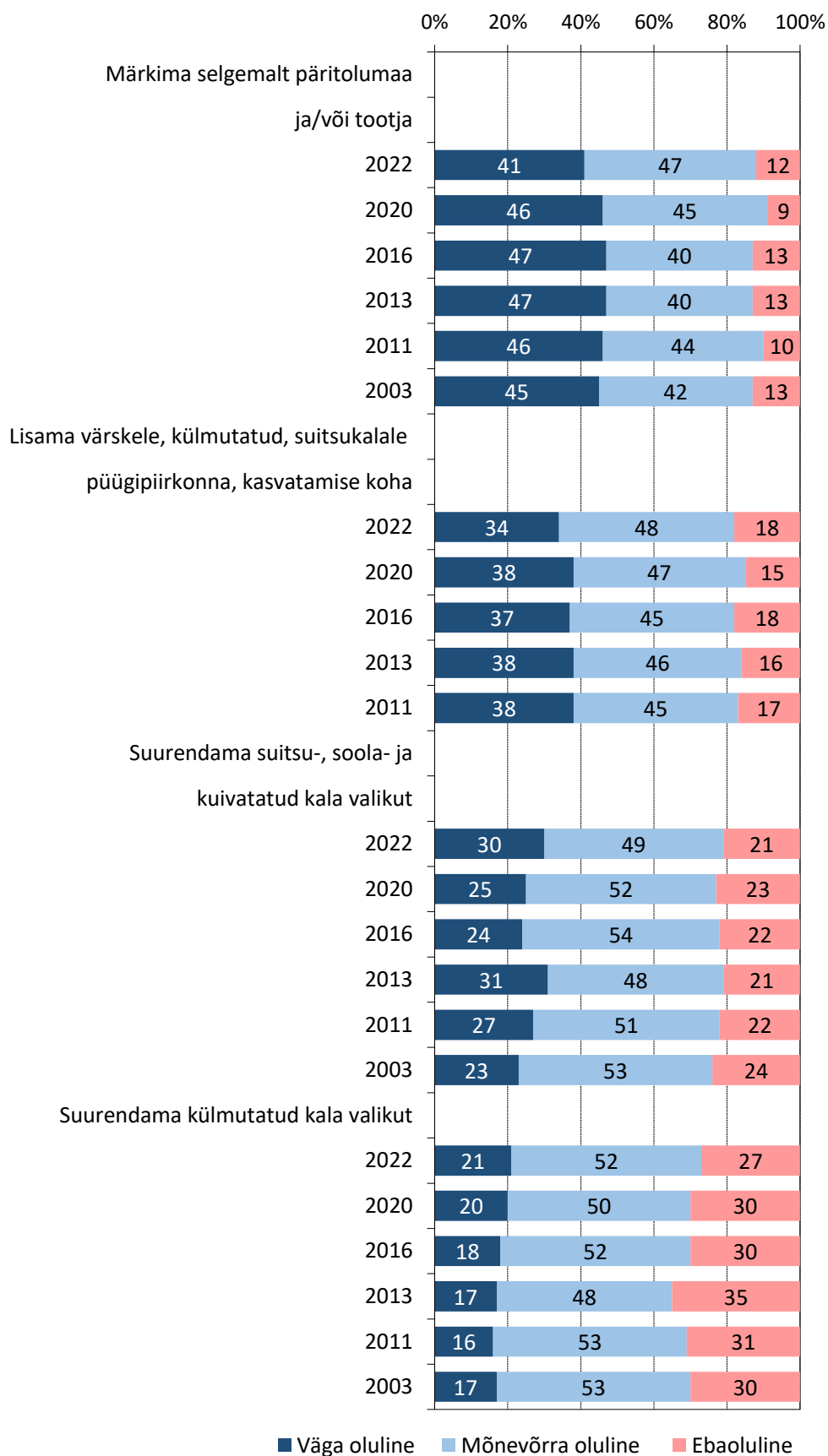
Muude tingimustena, mida sai vabalt juurde lisada, tõid vastajad samuti esile kõrge hinna, kuid ka muid juba kõne all olnud olulisi tegureid (hügieen, müügiruumi ventileeritus, info kala püügikoha kohta jm) ning kala vähese sortimendi maapoodides. Leiti ka, et värsket kala võidaks kaupluses kliendi soovi korral ka rookida.

Kala müügil on alati olnud probleemiks kala vähene säilivus ja müügitingimused. Seetõttu on kala lihtsam müüa suurtes marketites või ka spetsialiseeritud kauplustes, kus on suurem käive ja läbimüük kiirem ning suudetakse spetsiifilise lõhna vältimiseks tagada vajalik ventilatsioon ja esteetilised müügitingimused. Neid tingimusi väikesed maakauplused kuid ka linnade väikepoed sageli ei täida.

Joonis 2.15. Elanike ettepanekud kauplustele kala ja kalatoodete pakkumise parandamiseks 2003–2022 (% vastanutest)

Joonis 2.15. Elanike ettepanekud kauplustele kala ja kalatoodete pakkumise parandamiseks 2003–2022 (% vastanutest; järg)

2.9. Lemmikkalad

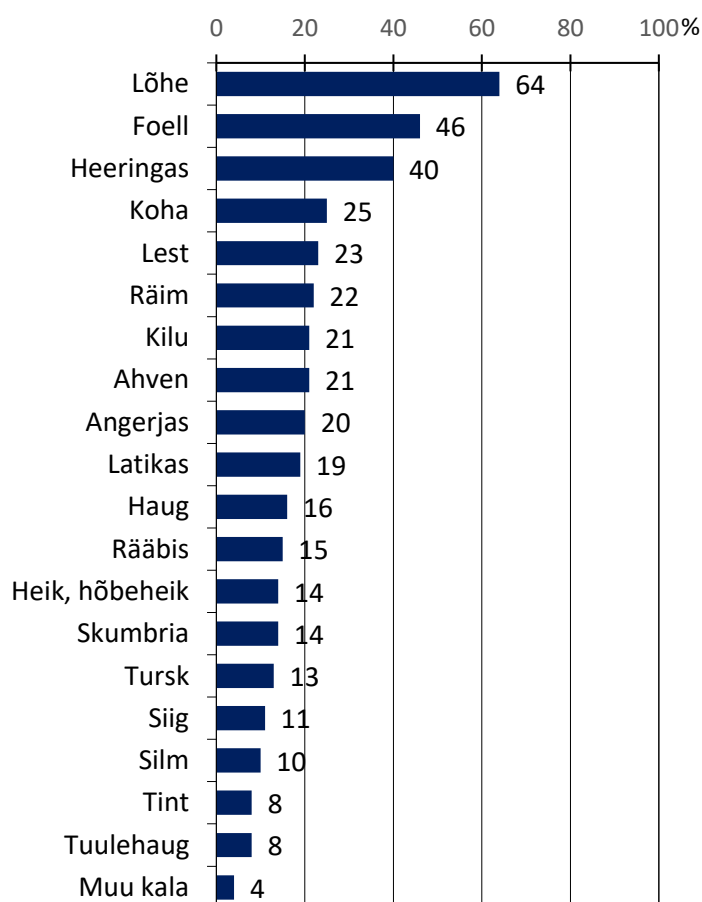
Etteantud loetelu kasutades paluti vastajail kirja panna kuni kolm lemmikkala, mida neile meeldib süüa ja vajadusel loetelu täiendada puuduolevate kaladega.

Elanike kalaeelistused ei ole võrreldes varasemate uuringutega muutunud. Enim armastavad elanikud süüa punase lihaga kalu – lõhet ja forelli, kuid ka heeringat. Lõhet nimetas lemmikuna 64% kõigist uuringus osalenutest (2020. a 67%), forelli 46% (2020. a 56%) ja heeringat 40% (2020. a 47%). Mõnevõrra vähem nimetati eelistatud kalana koha (25%, 2020. a 34%), lesta, (23%, 2020. a 30%), räime (22%, 2020. a 35%), kilu (21%, 2020. a 34%) ja ahvenat (21%, 2020. a 27%).

Lõhe ja vähemal määral forell ning heeringas olid lemmikuks kõikides vastanute rühmades vaatamata vanusele, soole, sissetuleku suurusle ja elukohale (lisa 4.6). Lõhet märkis lemmikalana kõige sagedamini I taseme haridusega vastaja (75%) ja üle 2000 € teeniv vastaja (72%), mis kõneleb sellest, et haridustase ja palga suurus pole selle kala puhul määravavad kriteeriumid. Lõhet eelistasid keskmisest rohkem ka 18–29-aastased noored (71%), kelle lemmikuks keskmisest enam oli ka forelli (60%). Heeringat nimetasid oma lemmikuna kõige sagedamini 65–74-aastased vastajad (57%).

Vabades vastustes (kokku 43) märgiti muude eelistatud kaladena ära ka tuunikala (9 vastajat), angersäga (6 vastajat), meriahven (4 vastajat), pangasius (3 vastajat), kuldmerikoger ehk dorada (2 vastajat), karpkala (2 vastajat) ja üksikult koger, sardiin, linask, luts, mudil, merihunt ja võikala.

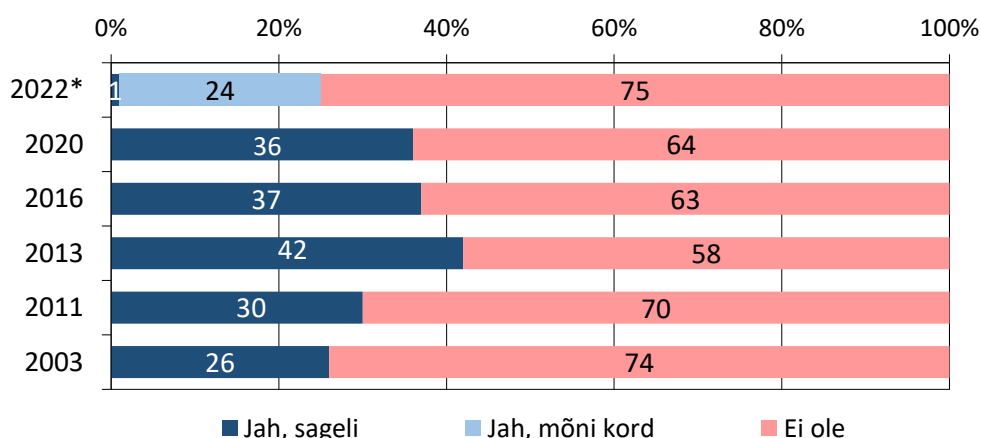
Joonis 2.16. Elanike lemmikkalad 2022 (% vastanutest)

2.10. Halvad kogemused kala ja kalatoodetega

Kolmveerand ehk 75% vastanuist ei olnud viimase aasta jooksul kala või kalatoodete ostmisel halbu kogemusi saanud, kuid 24% möönis, et neid on esinenud mõnikord ja 1%, et seda on juhtunud sageli. 2020. aasta küsitlustes, kus puudus vastusevariant „jah, mõnikord“, polnud halbu kogemusi 64%-l vastanuist ja nende sagedast esinemist möönis 36% (joonis 2.17).

Joonis 2.17. Halbade tarbimiskogemuste osakaal kala ja kalatoodetega 2003–2022 (% vastanutest)

* 2003–2020 olid vastusvariantideks jah ja ei ole, 2022. aastal jah, sageli; jah, mõni kord ja ei ole

Mis valdkonnast need halvad kogemused olid, selgitati etteantud vastusvariantide abil, mis sisaldasid erinevaid kvaliteedinäitajaid. Valikvastustele võis oma sõnadega lisada ka muu kogemuse. Küsimusele vastasid ainult viimase aasta jooksul ebameeldiva kogemuse osaliseks saanud vastajad (25% kõigist) ja vastuste osakaalud on arvatud negatiivse kogemuse saanutest, mitte kõigist küsitlusele vastanutest.

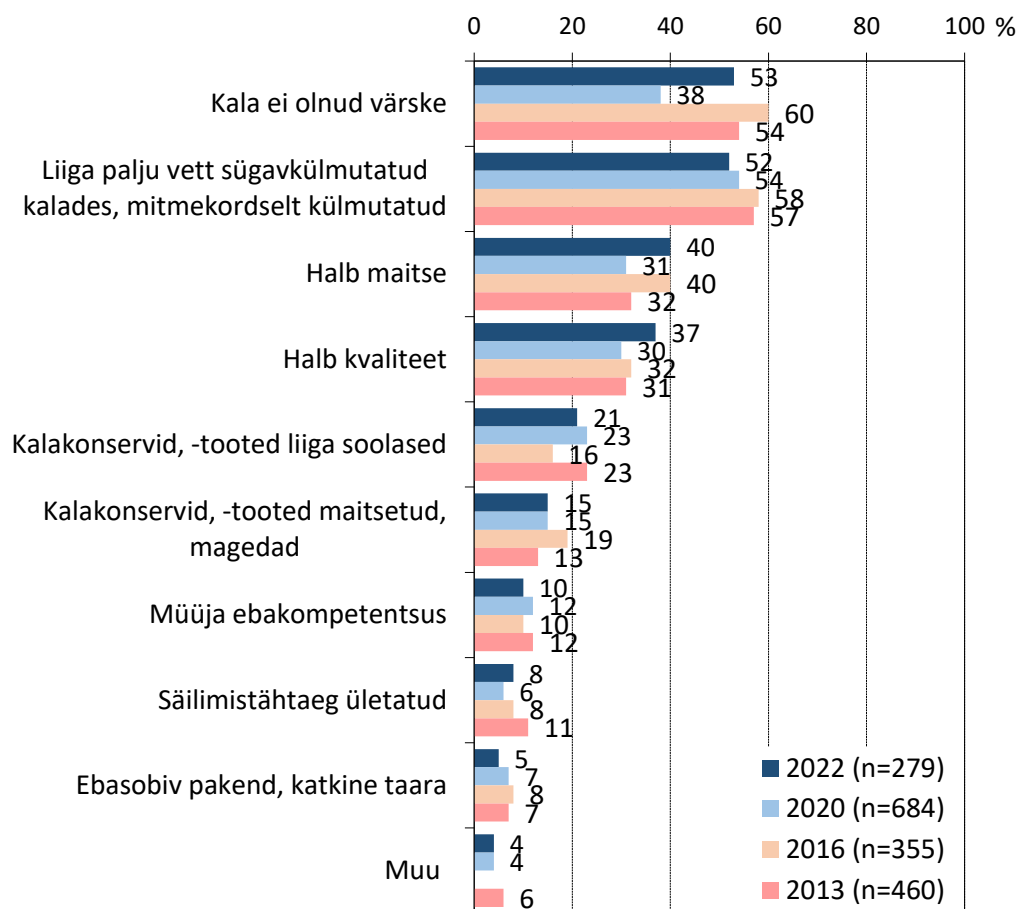
Kõikides viimaste aastate uuringutes on negatiivseid kogemusi saanud vastajad esile toonud kahte peamist negatiivset kogemust – kala kas ei olnud värskes või oli sügavkülmutatud kalades liiga palju vett. 2022. aastal nägi kala värskuses probleemi 53% negatiivse kogemuse saanud vastajaist (2020. a 38%, 2016. a 60%) ja liigset vee rohkust külmutatud kalas tõi esile 52% (2020. a 54%, 2016. a 58%). Teistest negatiivsetest kogemustest on esile kerkinud ka kalatoodete halb maitse (40%, 2020. a 31%, 2026.a 40%) ja nende halb kvaliteet (37%, 2020. a 30%, 2016. a 32%) (vt joonis 2.18).

Halba maitset tõid keskmisest enam esile Põhja-Eesti elanikud (59%) ja 1001–1500 € teenivad vastajad (54%) ning halba kvaliteeti üle 2000 € teenivad vastajad (55%).

Muude halbade kogemustena tõid vastanud vabade vastustena välja, et kala tegelikku värskusastet püütakse varjata, toode polnud õieti fileeritud, see oli valesti markeeritud või toote soolatuse aste ei vastanud ootustele.

Positiivse asjaoluna võib esile tuua, et suhteliselt vähe heideti ette müüjate ebakompetentsust (10%), toodete säilivustähtaja ületamist (8%) ja pakendi ebasobivust (5%), mis kõneleb ennekõike kalatoodete müügi professionaalsusest.

Joonis 2.18. Halvad kogemused kala ja kalatoodete ostmisel või söömisel 2013–2022
(% halba kogemust omanutest)

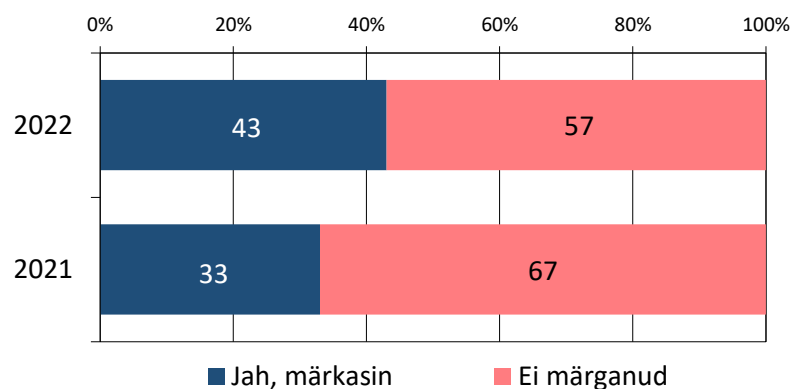

3. Eesti elanike hinnangud kalakampaania „Kala kõlab hästi“ mõju kohta

3.1. Kalakampaania materjalide märgatavus

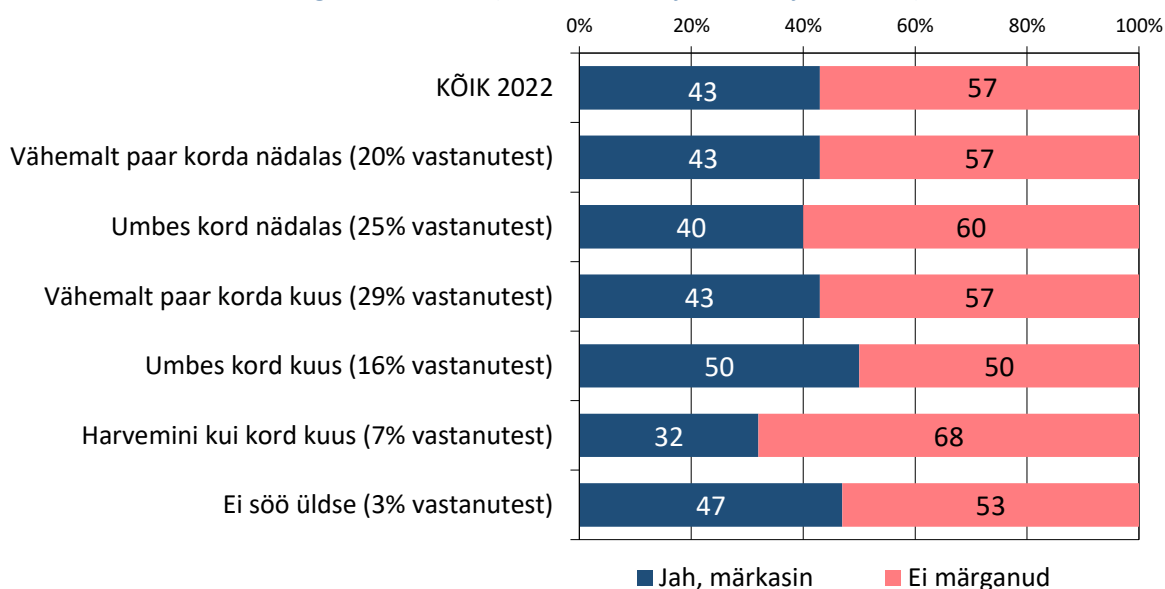
Maaeluministeerium on koos partneritega viinud 2021–2022. aastal läbi kalakampaaniat „Kala kõlab hästi“, mille eesmärgiks on elanikele meelde tuletada kalatoitude kasulikkust, tervislikkust, valmistamise lihtsust ja traditsioone meie toitumiskultuuris. 2022. aastal märkas kampaania materjale 43% vastanuist ja 2021. aastal pani kampaaniat meediakanalites tähele 33%, millest võib järeldada et 2022. aastal on kampaania olnud paremini nähtav (joonis 2.19).

Joonis 2.19. Kampaania „Kala kõlab hästi“ reklaamide ja infomaterjalide märkamine 2021–2022 (% vastanutest; 2021 n=1048, 2022 n=1175)

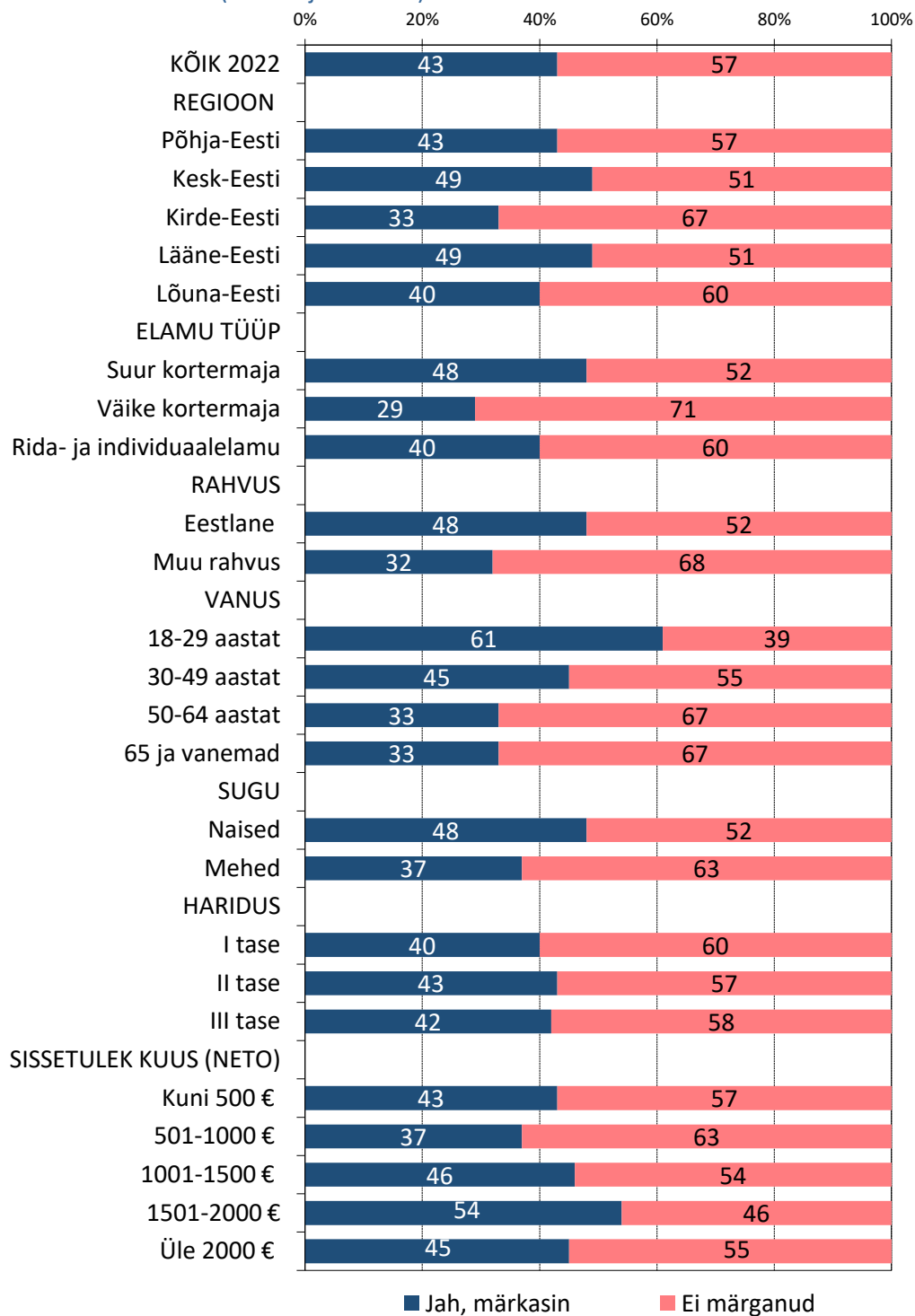
Kala tarbijatest märkas kampaaniat (vastavalt kala tarbimise sagedusele) 32–50% igast vastanute grupist. Kõige enam oli kampaaniat märganud kala harvad (kord kuus) tarbijad (50%) ja mittetarbijad (47%) ning kõige vähem märkasid seda väga harvad (harvemini kui kord kuus) kala sööjad (32%) (joonis 2.20).

Joonis 2.20. Kampaania „Kala kõlab hästi“ reklaamide ja infomaterjalide märkamine sõltuvalt kalatarbimise sagedusest 2022 (% vastanutest ja % vastajarühmast)

Elanike tausttunnuste rühmades jõudis kampaania paremini kohale Kesk- ja Lääne-Eestis, kus seda märkas 49% vastanuist ja sellele olid vastuvõtlikumad 18–29-aastased noored (61%), naised (48%), eestlased (48%) ja 1501–2000 € teenivad vastajad (54%) (joonis 2.21).

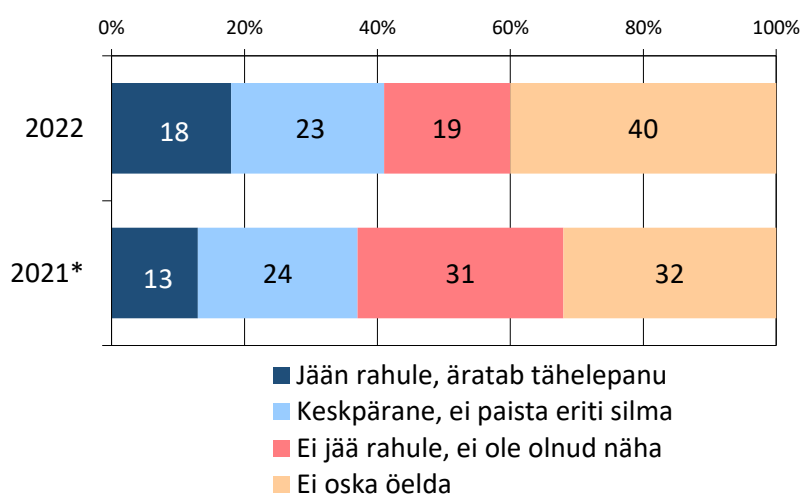
Joonis 2.21. Kampaania „Kala kõlab hästi“ reklaamide ja infomaterjalide märkamine tausttunnuste rühmades 2022 (% vastajarühmast)

3.2. Hinnangud kampaania nähtavusele

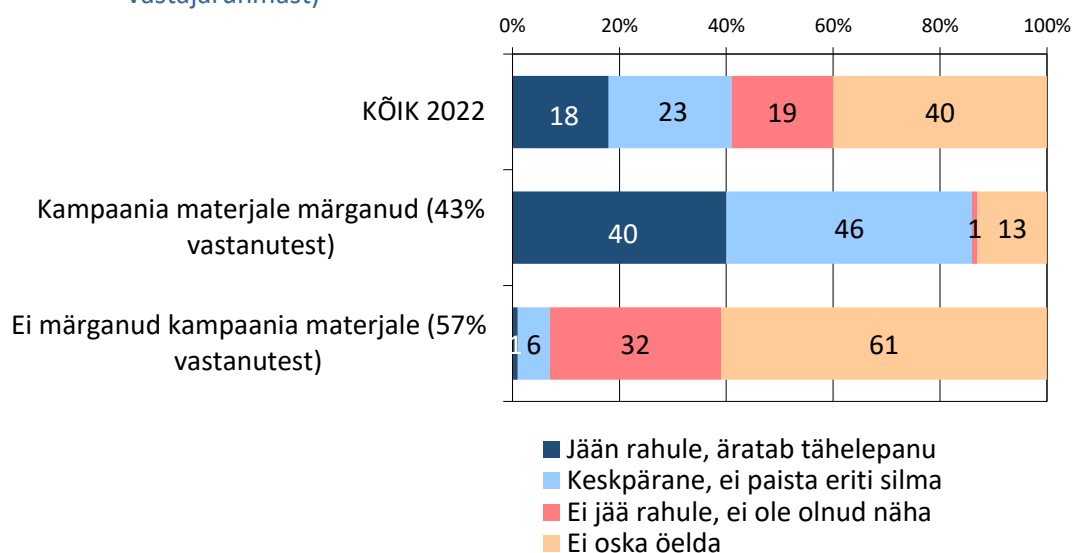
Kõigist küsitlusele vastanuist 18% jäi kampaania nähtavusega rahule, 23% hindas selle keskpäraseks, 19% ei jäänud rahule ja 40% ei osanud antud küsimusele vastata (joonis 2.22). Eelneval aastal, kui uuriti kampaania nähtavust meediakanalites, jäi sellega rahule 13%, keskpäraseks pidas seda 24% ja rahule ei jäänud sellega 31%. Põhimõtteliselt võib tõdeda, et 2022. aastal oli kampaania paremini nähtav ning keskpäraseks ja halvasti nähtavaks hindas seda vähem vastajaid. Paremini oli hinnang nende hulgas, kes kampaania materjale märkasid. Neist jäi sellega rahule 40% ja keskpäraseks hindas 46% vastanuist (joonis 2.23).

Joonis 2.22. Hinnangud kalakampaania „Kala kõlab hästi“ nähtavusele 2021–2022 (% vastanutest)

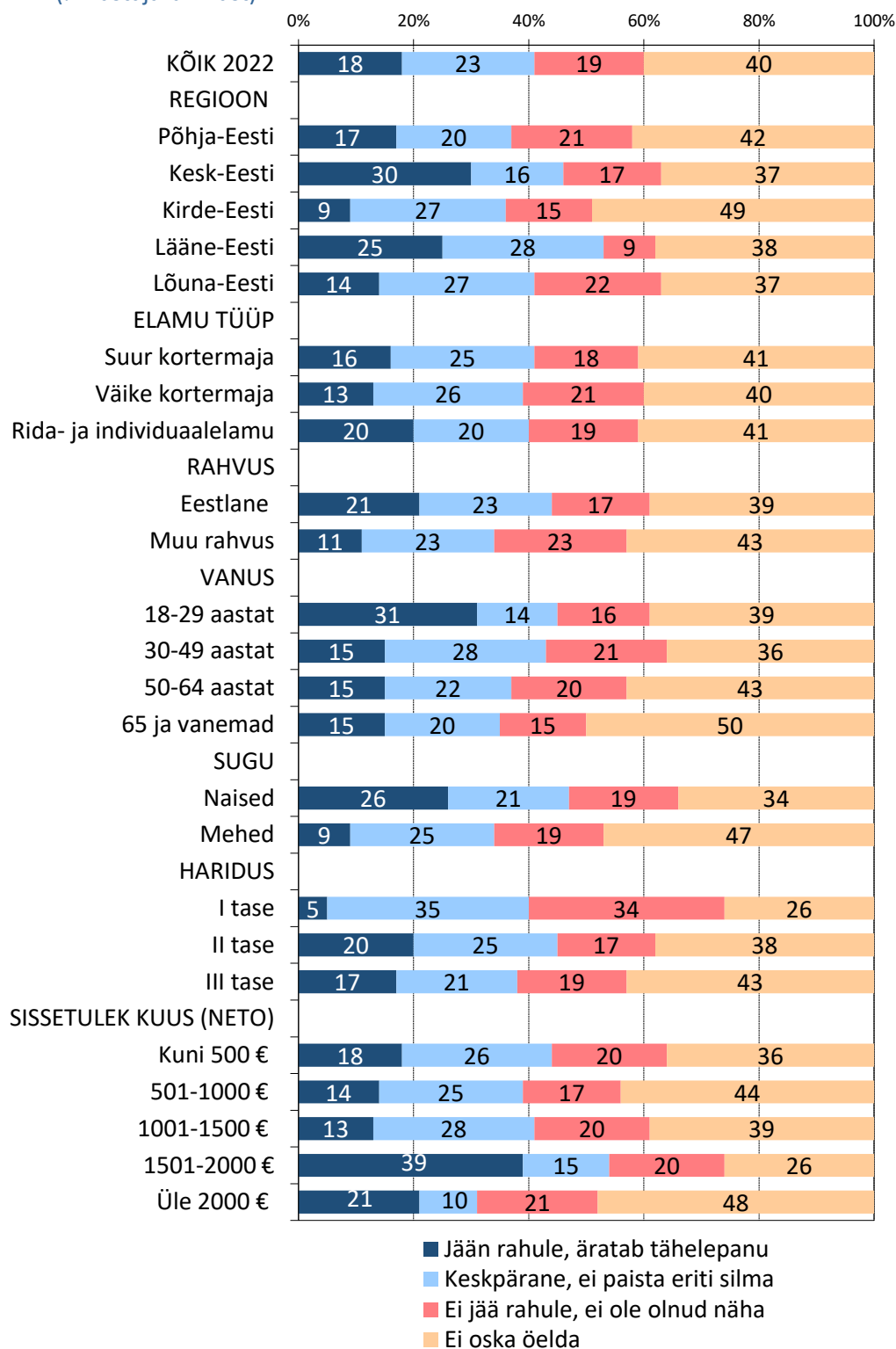
* Kampaania nähtavus meediakanalites

Joonis 2.23. Hinnangud kalakampaania „Kala kõlab hästi“ nähtavusele 2022 (% vastanutest ja vastajarühmast)

Tausttunnuste rühmadest jäid kampaania nähtavusega kõige enam rahule 1501–2000 € teenivad vastajad (39%), 18–29-aastased noored (31%), Kes- ja Lääne-Eesti elanikud (vastavalt 30% ja 25%) ning naised (26%) (joonis 2.24). Rahulolematuid oli rohkem I taseme haridusega vastajate (34%) ja muukeelsete hulgas (23%) ning regioonidest Lõuna-Eestis (22%).

Joonis 2.24. Hinnangud kampaania „Kala kõlab hästi“ nähtavusele tausttunnuste rühmades 2022
(% vastajarühmast)

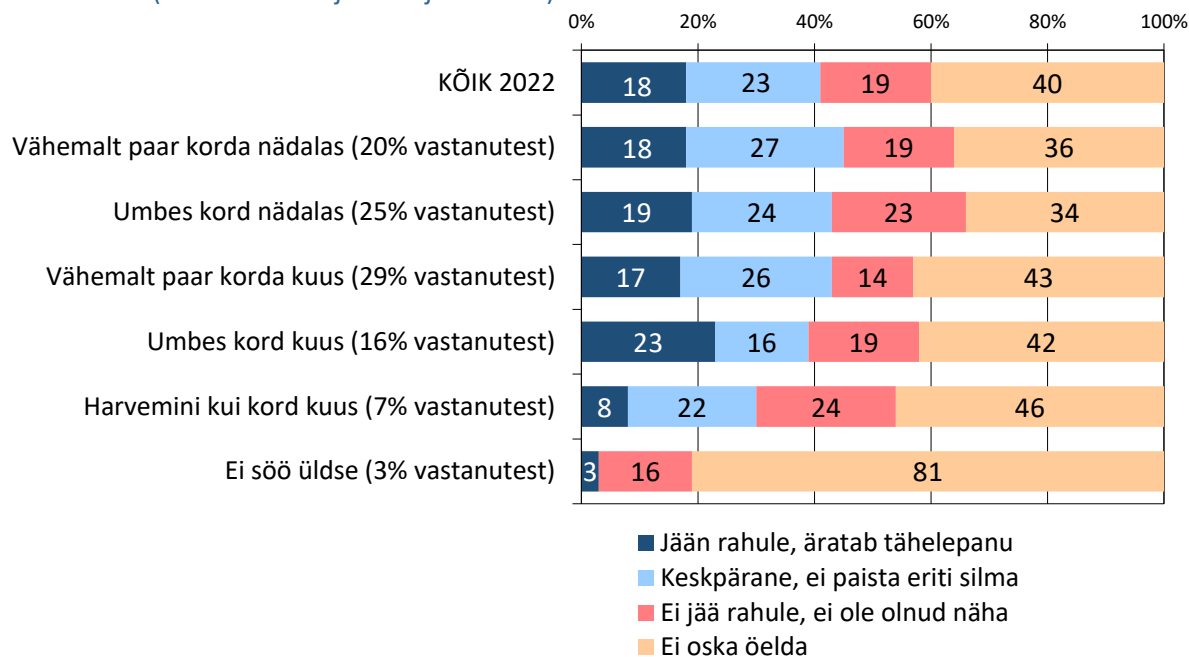

Vaadeldes kampaania edukust elanikkonna hulgas vastavalt kalatarbimise sagedusele, torkab silma, et kampaania ei jõudnud suurema osa nende inimesteni, kes kala üldse ei söö, olgugi et just see võiks olla üks selle kampaania peamisi sihtrühmi. Kala mitesööjatest ei osanud kampaania kohta midagi öelda 81% vastanuist, 16% märkis, et ei jäänud sellega rahule või seda polnud näha, ning vaid 3% jäi rahule või märkas kampaaniat (joonis 2.25). Ka harvemini kui kord kuus kalasööjate enamiku

vastuvõtukünnist kampaania ei ületanud või see ei läinud neile väga korda: 46% ei osanud selle kohta midagi öelda, 24% polnud sellega rahul, 22% pidas seda keskpäraseks ja rahulolu märkis 8%.

Kõige rohkem jäid kampaaniaga rahule kord kuus kala tarbijad (23%); sagedamate tarbijate puhul (vähemalt paar korda kuus või üks-kaks korda nädalas) jäi rahulolu 17–19% piiresse, samas kui keskpäraseks hindas seda 24–27% ja ebaõnnestunuks 14–23% sagedastest tarbijatest.

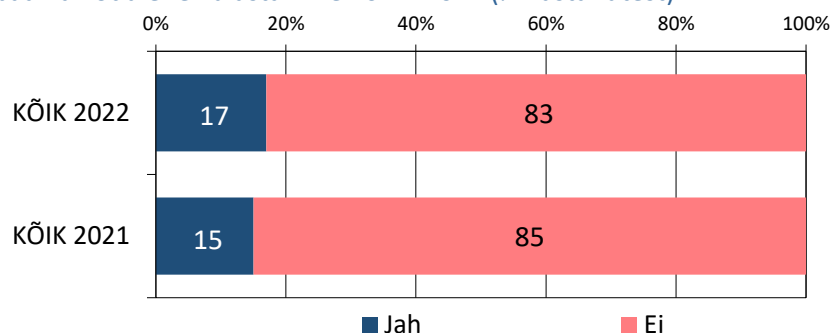
Joonis 2.25. Hinnangud kampaania „Kala kõlab hästi“ nähtavusele sõltuvalt kalatarbimise sagedusest (% vastanutest ja vastajarühmast)

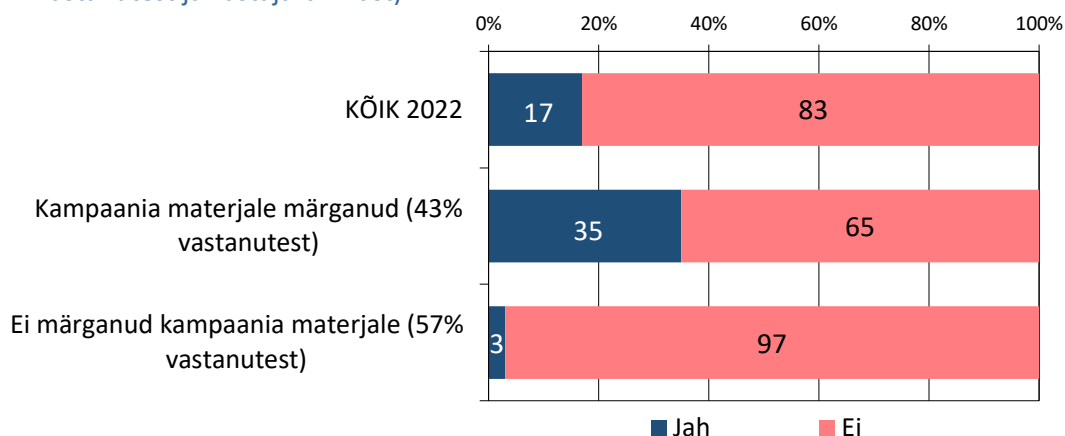
3.3. Kalakampaania kodulehe külastamine ja huvipakkuv info

Kampaania interneti kodulehte (kalatoidud.ee) külastas 2022. aastal 17% ja 2021. aastal 15% kõigist küsitlusele vastanuist (joonis 2.26). Neist, kes olid kampaaniat märganud (2022. a 43%, 2021. a 33% vastanuist), külastas 2022. aastal kodulehte 35% (2021. a 36%) ja neist kes polnud kampaania olemasolust teadlik 3% (sama ka 2021. a) (joonis 2.27). Siit võib järeldada, et kuigi 2022. aastal märkas kampaaniat eelnevast aastast mõnevõrra rohkem küsitlusele vastanuist, siis kodulehe külastatavust (suhtes vastajate arvuga) see märkimisväärselt ei muutunud.

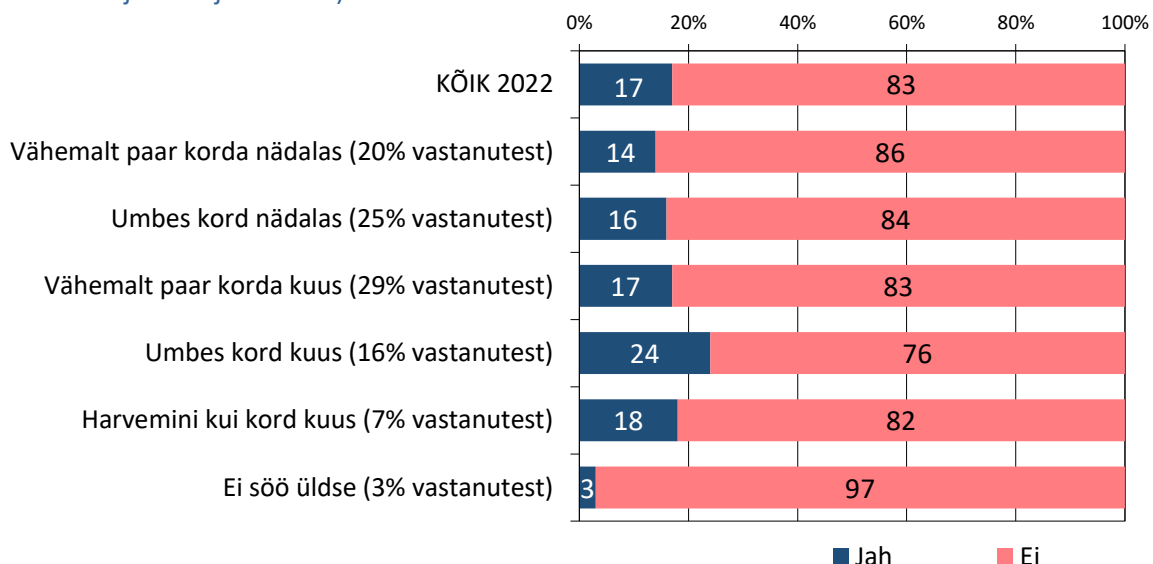
Joonis 2.26. Kalakampaania kodulehe külastamine 2021–2022 (% vastanutest)

Joonis 2.27. Kalakampaania kodulehe külastamine sõltuvalt kampaania materjalide märkamisest (% vastanutest ja vastajarühmast)

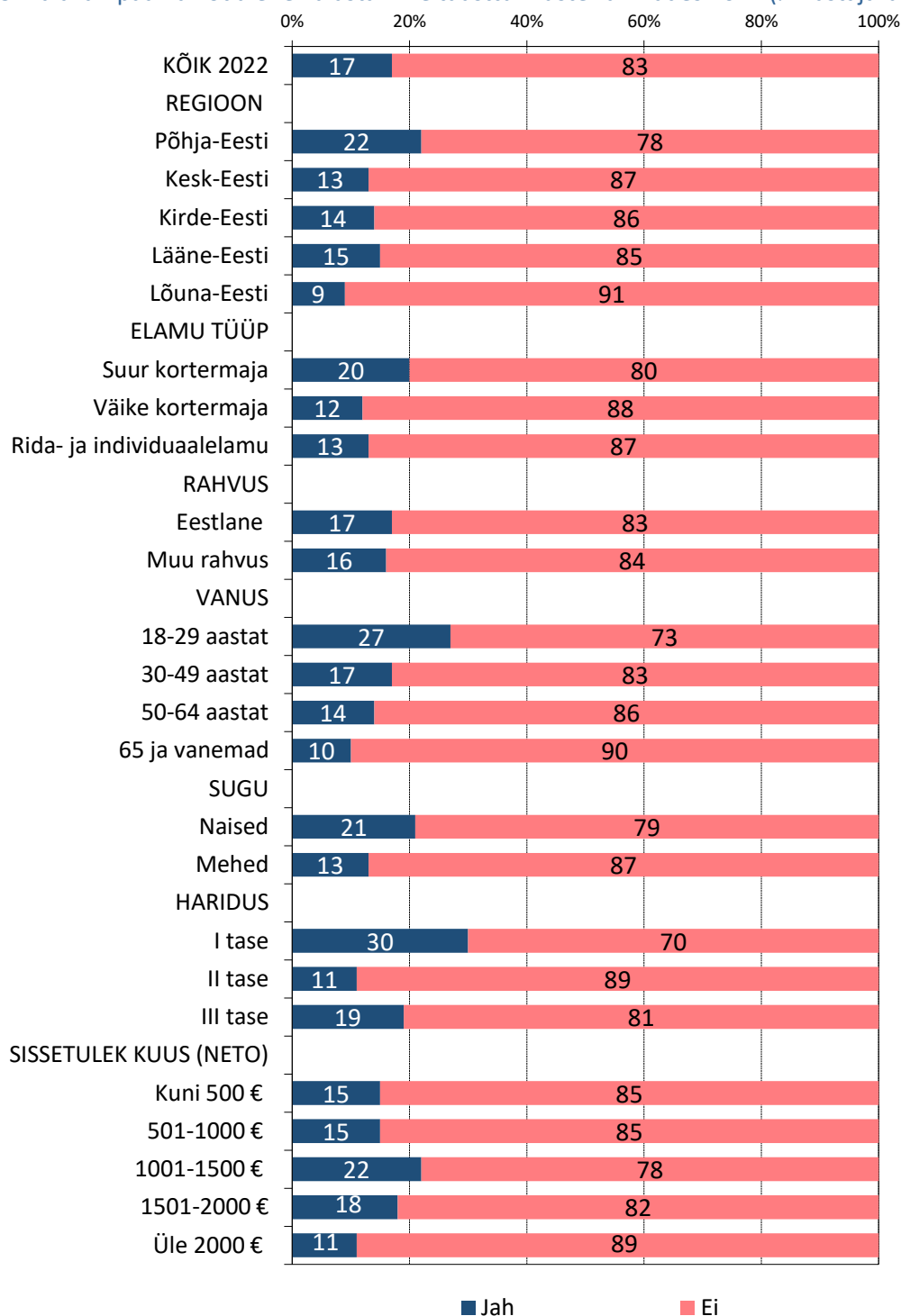

Joonis 2.28. Kalakampaania kodulehe külastamine sõltuvalt kalatarbimise sagedusest (% vastanutest ja vastajarühmast)

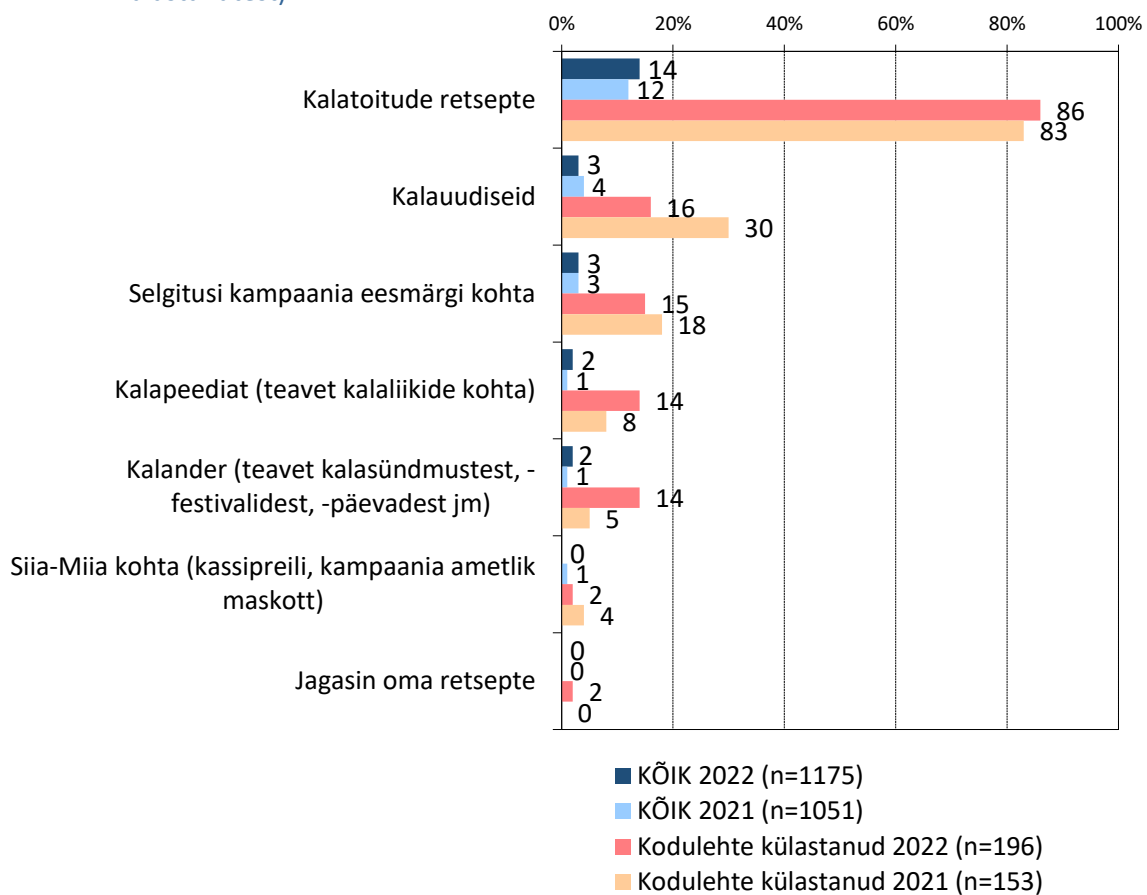
Kala tarbijatest (vastavalt kala tarbimise sagedusele) külastas kampaania kodulehte 14–24% (2021. a 9–16%) igast kalatarbijate grupist (joonis 2.28). Kõige suurem oli kodulehe külastatavus kord kuus kalatarbijate hulgas (24%, 2021. a 16%); tihedamaist tarbijaist (vähemalt paar korda kuus või üks-kaks korda nädalas) külastas kodulehte 14–17% (2021. a 15–16%) ning harvemini kui kord kuus tarbijate hulgas 18% (2021. a 9%). Neist, kes kala ei tarbinud, ei külastanud valdav enamik (97%, 2021. a 100%) ka kampaania kodulehte ja seda tegi 2022. aastal vaid 3% sellest grupist. Võrreldes 2021. aastaga on kodulehe külastatavus kasvanud kõige enam harvemini kui kord kuus (9%-punkti) ja umbes kord kuus kalasööjate hulgas (8%-punkti). Kodulehe külastajate hulka on lisandunud ka 3% neist vastajaist, kes ei söö üldse kala (eelneval aastal kala mittesööjad kodulehte ei külastanud).

Joonis 2.29. Kalakampaania kodulehe külastamine tausttunnuste rühmades 2022 (% vastajarühmast)

Kalakampaania kodulehel pakkusid kõige rohkem huvi kalatoitude retseptid ja vähemal määral ka kalauudised (joonis 2.30). Retseptid äratasid tähelepanu 14%-s kõigis vastajais (2021. a 12%-s) ja 86%-s kodulehe külastajais (2021. a 83%-s). Kalauudiseid vaatas vastavalt 3% kõigist (2021. a 4%) ja 16% kodulehte külastanud vastajaist (2021. a 30%). Kuigi kodulehe külastajate huvi kalauudiste vastu vähenes, pälvis teiselt poolt nende tähelepanu veidi rohkem Kalapeedia teatmik (2021. a 8% ja 2022. a 14%) ja kalasündmuste kalender (2021. a 5% ja 2022. a 14%).

Joonis 2.30. Elanikele huvipakkuv info kampaania kodulehel 2021–2022 (% vastanutest ja kodulehte külastanutest)

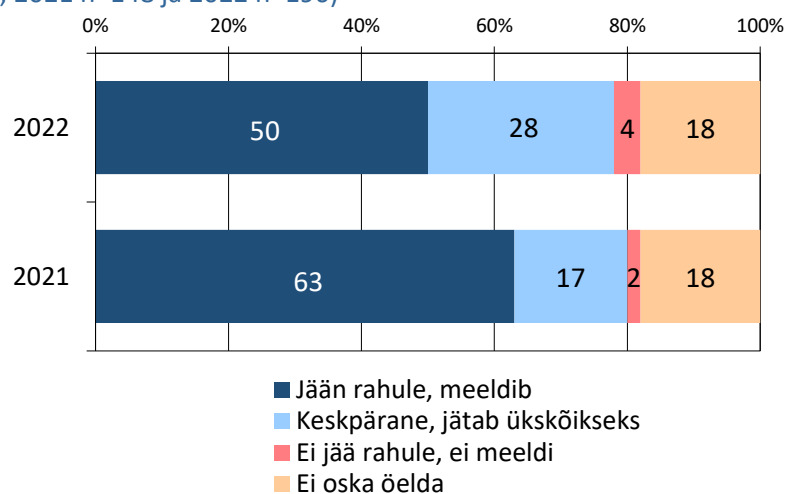
3.4. Hinnangud kampaania kodulehe kasutajamugavusele ja ettepanekud

Kampaania kodulehte külastanuist jäid pooled (50%, 2021. a 63%) sellega rahule, 28% arvas (2021. a 17%), et see oli keskpärane ja 4% (2021. a 2%) ei jäänud rahule (joonis 2.31). Kasvanud on seega nende osakaal, kelle arvates on kalakampaania koduleht keskpärane.

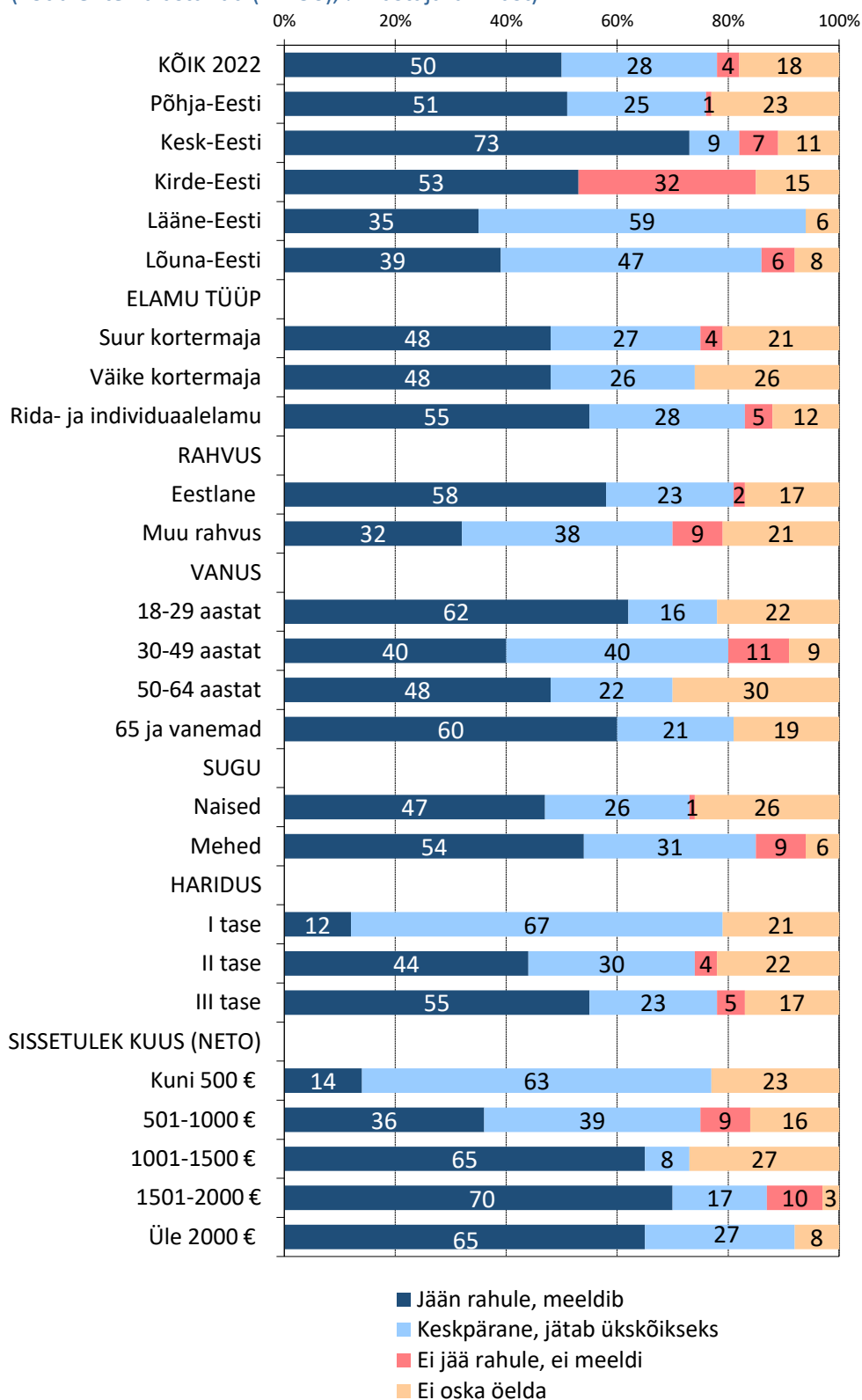
Küsitlertuul oli võimalik vabas vormis ka selgitada, mis võiks olla kodulehel paremini. Üks vastaja märkis, et kalaretseptide filter ei töötanud, mitmed pidasid vajalikuks juhtida tähelepanu ülekalastamisele; sooviti, et tutvustada võiks rannarahva traditsioonilisi kalapüügiviise ja harrastuskalapüügi õiguslikku regulatsiooni; kurdeti retseptide ja kala töötlemise õpetuste vähesuse üle, sooviti informatsiooni kalamüügi kohtade ja hinna kohta.

Tausttunnuste rühmadest olid kodulehega kõige rohkem rahul Kesk-Eesti elanikud (73%), 1501–2000 € teenivad vastajad (70%), 1001–1500 € (65%) ja üle 2000 € teenivad vastajad (65%). Keskpäraseks hindasid selle kõige sagedamini I taseme haridusega (67%) ja kuni 500 € eurot teenivad vastajad (63%). Rohkem rahulolijaid oli eestlaste kui muukeelsete hulgas (vastavalt 58% ja 32%) (joonis 2.32).

Joonis 2.31. Hinnangud kampaania kodulehekülje kasutajamugavusele 2021–2022 (% kodulehte külastanutest; 2021 n=148 ja 2022 n=196)

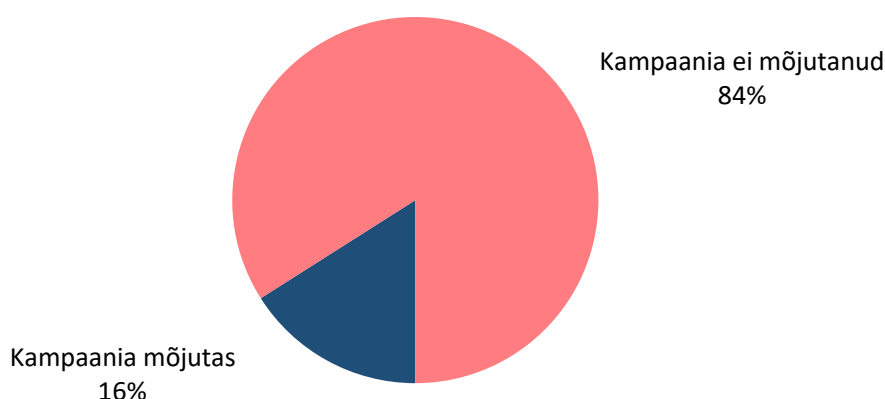
Joonis 2.32. Hinnangud kampaania kodulehekülje kasutajamugavusele tausttunnuste rühmades (kodulehte külastanud (n=196), % vastajarühmast)

3.5. Hinnangud kampaania mõjule

Küsitlenuilt uuriti, kas nad muutsid kalakampaania „Kala kõlab hästi“ mõjul oma kala ja -toodete ostmist ja tarbimist ja/või proovisid kampaania mõjul teha uusi kalatoite ning katsetada kalakampaania retsepte. Nende kahe küsimuse põhjal (kas muutis kampaania mõjul oma kala ja -toodete ostusid ja tarbimist ja/või proovis kampaania mõjul teha uusi kalatoite, katsetas kalakampaania retsepte), moodustati koondhinnang, mille põhjal sai teha järelduse kampaania mõju kohta. Kampaania positiivset mõju oma kalatarbimisele laiemalt märkis 16% ja selle puudumist 84% vastanuist (joonis 2.33).

Joonis 2.33. Koondhinnang kampaania mõjule (sh kala ja -toodete ostmine, tarbimine ja kalatoitude valmistamine) (% vastanutest)

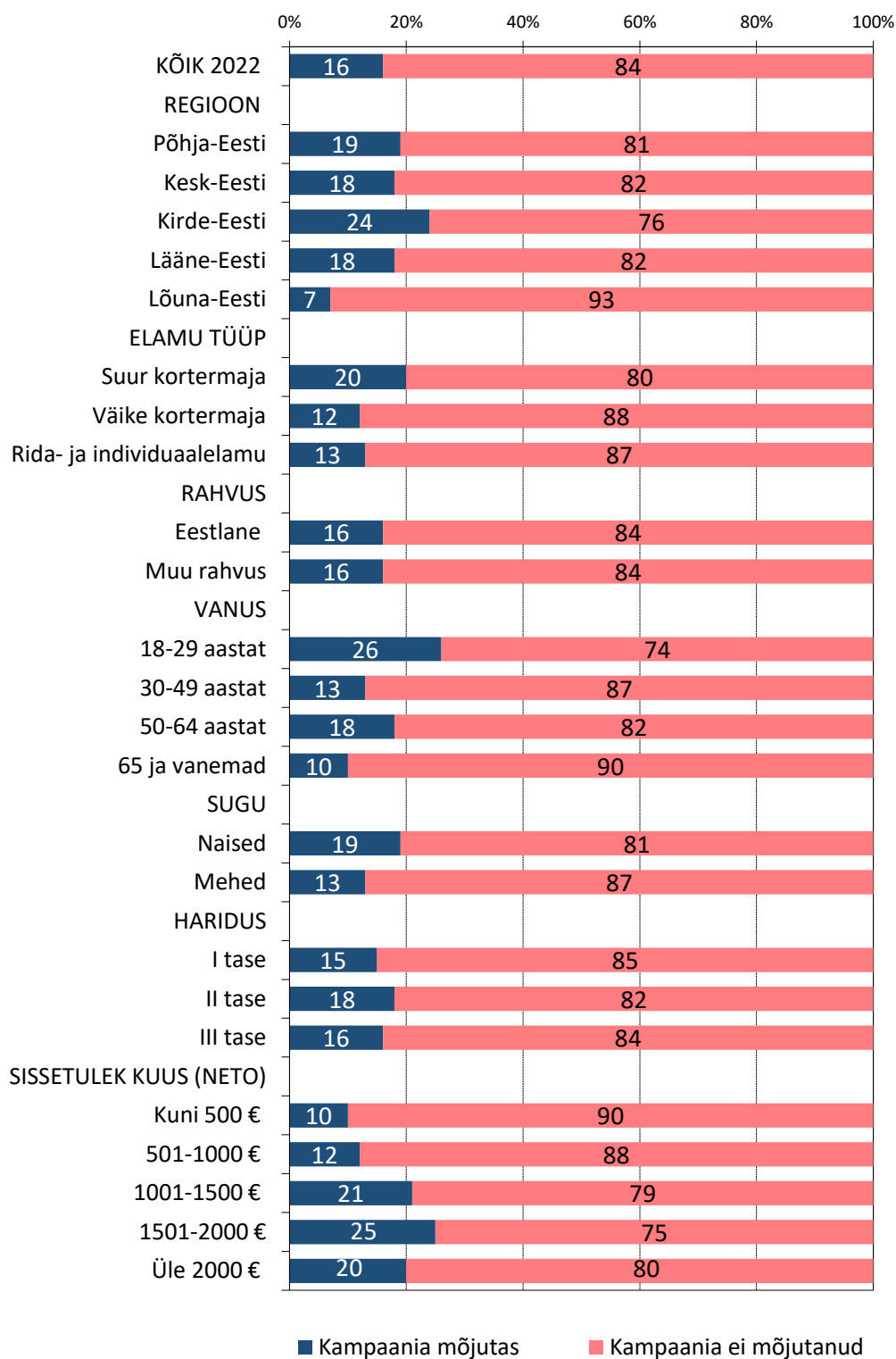
Tausttunnuste rühmades mõõnsid kampaania mõju **kala ja -toodete ostmisele, tarbimisele ja kalatoitude valmistamisele** (kõigis neis valdkondades kokku) kõige sagedamini 18–29-aastased noored (26%), 1501–2000 € teenivad vastajad (25%) ja Kirde-Eesti elanikud (24%) (joonis 2.34). Kõige vähem jõudis kampaania kohale Lõuna-Eesti elanikele (7%), kuni 500 € teenivaile ning 65-aastastele ja vanemaile vastajaile (10%).

Kitsamalt kampaania mõjul **kalatoodete ostmist ja tarbimist** ei tunnistanud 91% kõigist küsitlusele vastanutest, kuid mõju kalatoodete ostmisele ja tarbimisele mõõnis 9% vastanutest (2021. a 4%). Ka elanike rühmades oli kampaania mõju tunnetamine sarnane ja oma tavapärasest ostu- või tarbimiskäitumist kampaania mõjule ei muudetud (79–96%) (joonis 2.35). Kõige sagedamini tunnistasid kampaania mõju kalatoodete ostmisele ja tarbimisele 1501–2000 € (21%) ja üle 2000 € teenivaid vastanud (17%) ning 18–29-aastaseid noored (16%)

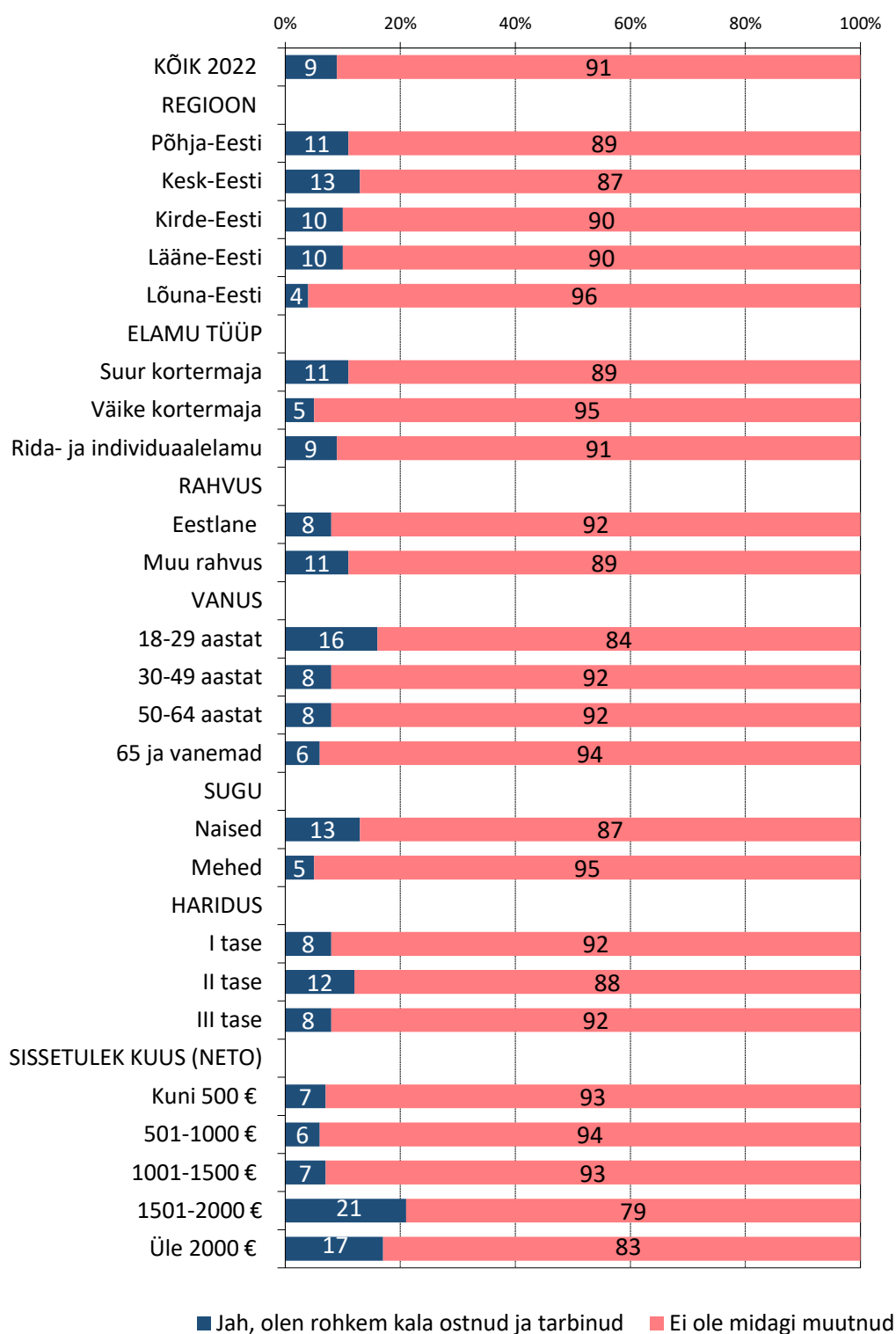
Kampaania kodulehte külastanuist ja kampaaniat märganuist mõõnis kampaania mõju kalatoodete ostmisele ja tarbimisele vastavalt 20% (2021. a 30%) ja kampaaniat vaid märganud inimestest 14% (2021. a 13%) (joonis 2.36). Eelnevast nähtub, et võrreldes 2021. aastaga on 10%-punkti võrra vähenenud nende hulk, keda kampaania koduleht kala ostmisel ja tarbimisel mõjutas.

Kala tarbimise sageduse järgi oli kampaania mõju kõige suurem neis rühmades, kes tarbisid kalatooteid umbes kord kuus (18% tarbijarühmast), samuti kõige sagedasemad kalatarbijad, kes sõid kala vähemalt paar korda nädalas (14% tarbijarühmast). Teistes rühmades oli mõjutatute osakaal väiksem (2–9%) ja kala mittesööjaid ei mõjutanud koduleht üldse (joonis 2.37).

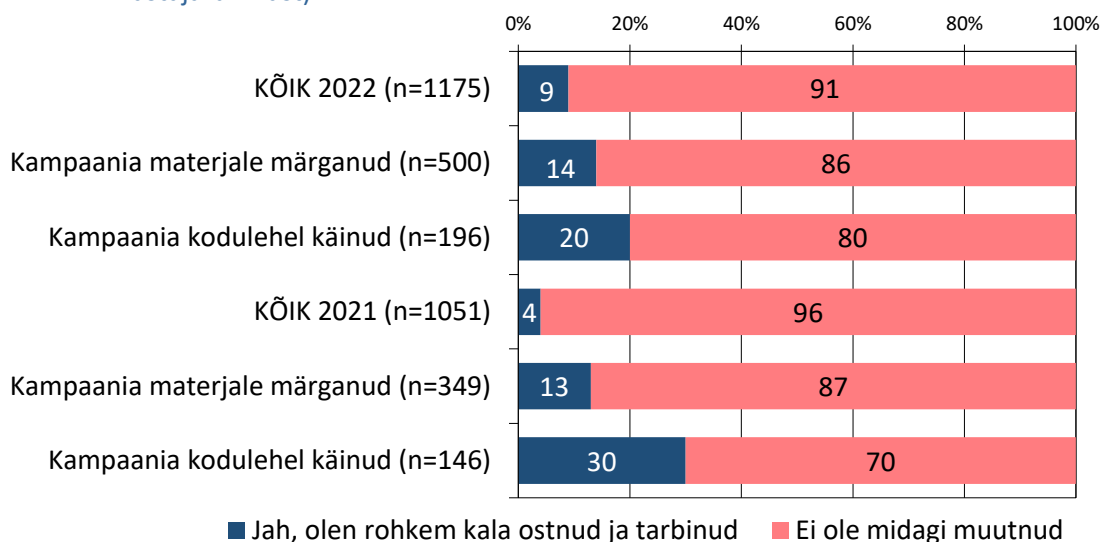
Joonis 2.34. Koondhinnang kampaania mõjule (sh kala ja -toodete ostmine, tarbimine ja kalatoitude valmistamine) tausttunnuste rühmades (% vastajarühmast)

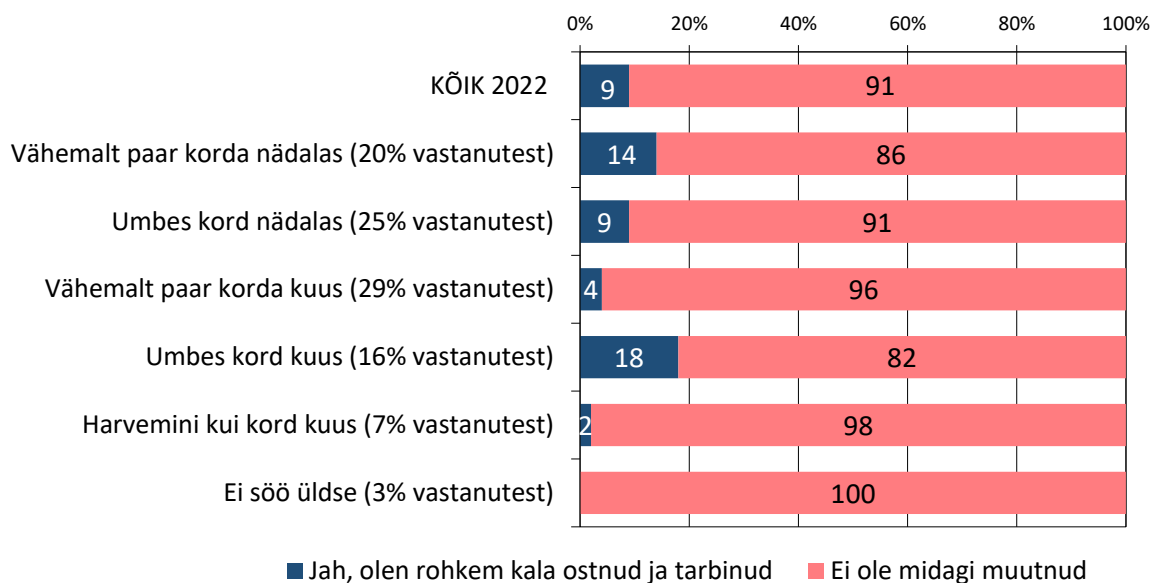
Joonis 2.35. Kampaania mõju kala- ja kalatoodete ostmisele ning tarbimisele (% vastanutest)

Joonis 2.36. Hinnangud kampaania mõjule kala ja -toodete ostmisel ja tarbimisel 2021–2022 (% vastajarühmast)

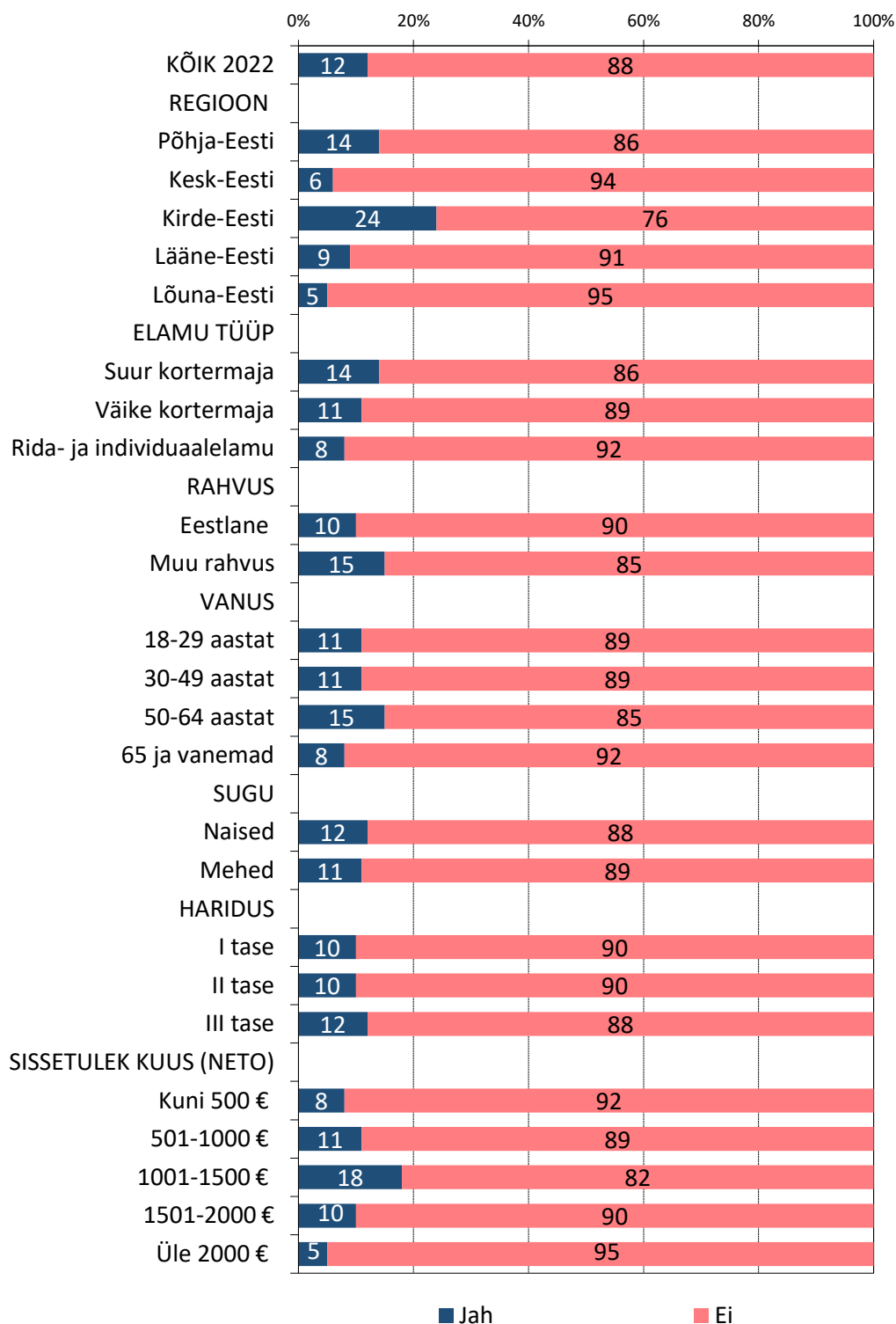
Joonis 2.37. Hinnangud kampaania mõjule kala ja -toodete ostmisel ja tarbimisel sõltuvalt kalatarbimise sagedusest (% vastajarühmast)

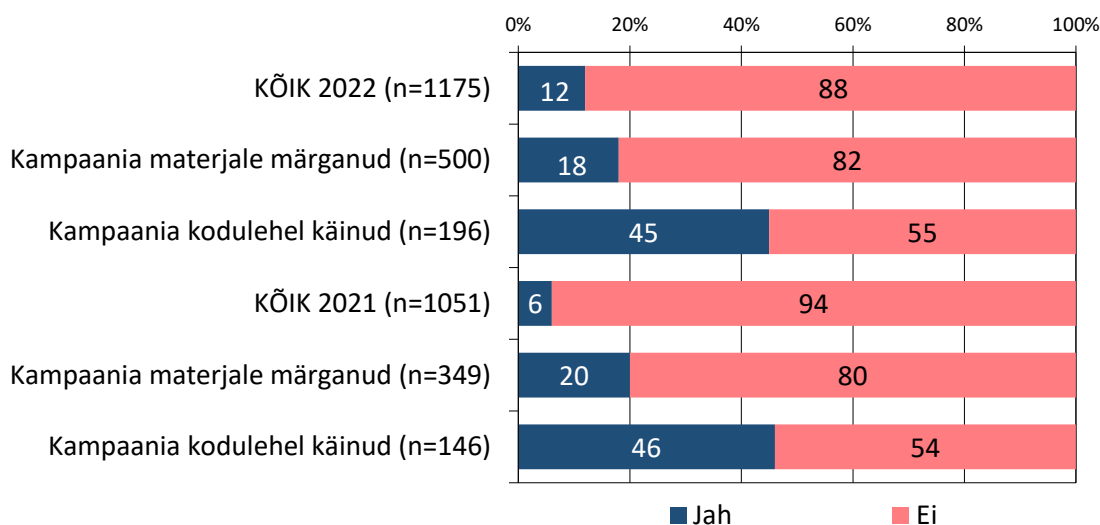
Elanike küsitlusega tunti ka huvi, kas vastaja on kampaania mõjul proovinud teha uusi kalatoite ja katsetanud kalakampaania retsepte. Seda möönis 12% kõigist küsitlusele vastanuist (2021. a 6%), mis näitab, et kampaania on aasta jooksul mõnevõrra suurendanud elanike huvi kalatoite valmistada.

Kampaania kodulehte külastanuist möönis kampaania mõju kalatoitude valmistamisele 45% (2021. a 46%) ja **kampaaniat märganuist** 18% (2020. a 20%) (joonis 2.39). **Kala tarbimise sageduse** järgi oli uute retseptide ja toitumise katsetanute osakaal kõige suurem kord kuus kala tarbivas rühmas (17%). Sagedasti kala tarbivate vastanute (vähemalt kord ja paar korda nädalas) rühmast katsetas uusi toite 12% ja 13% (joonis 2.40).

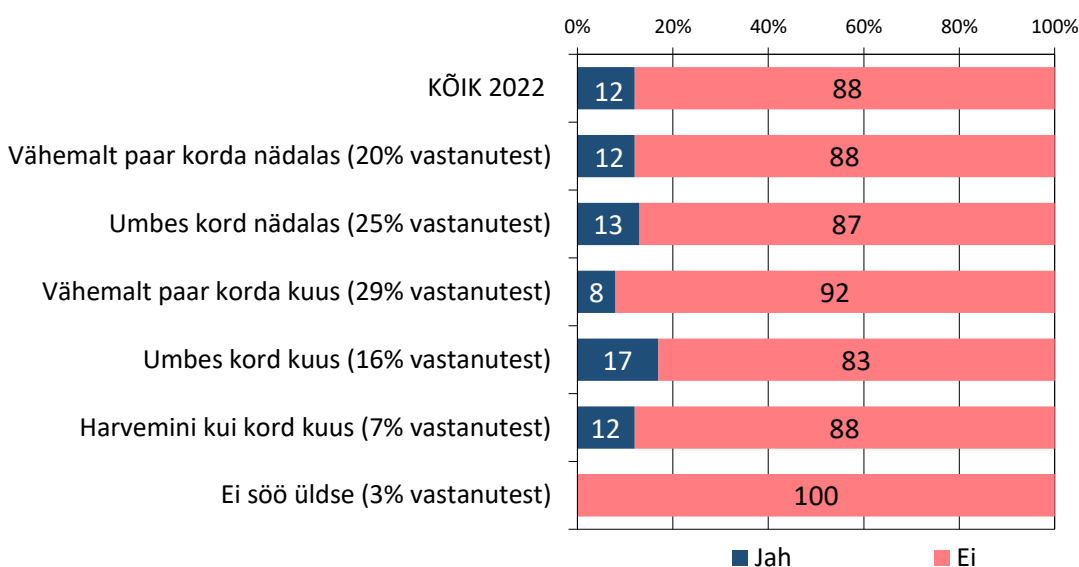
Joonis 2.38. Kampaania mõju uute kalatoitude valmistamisele, kampaania retseptide katsetamisele tausttunnuste rühmades (% vastajarühmast)

Joonis 2.39. Kampaania mõju uute kalatoitude valmistamisele, kampaania retseptide proovimisele (% vastajarühmast)

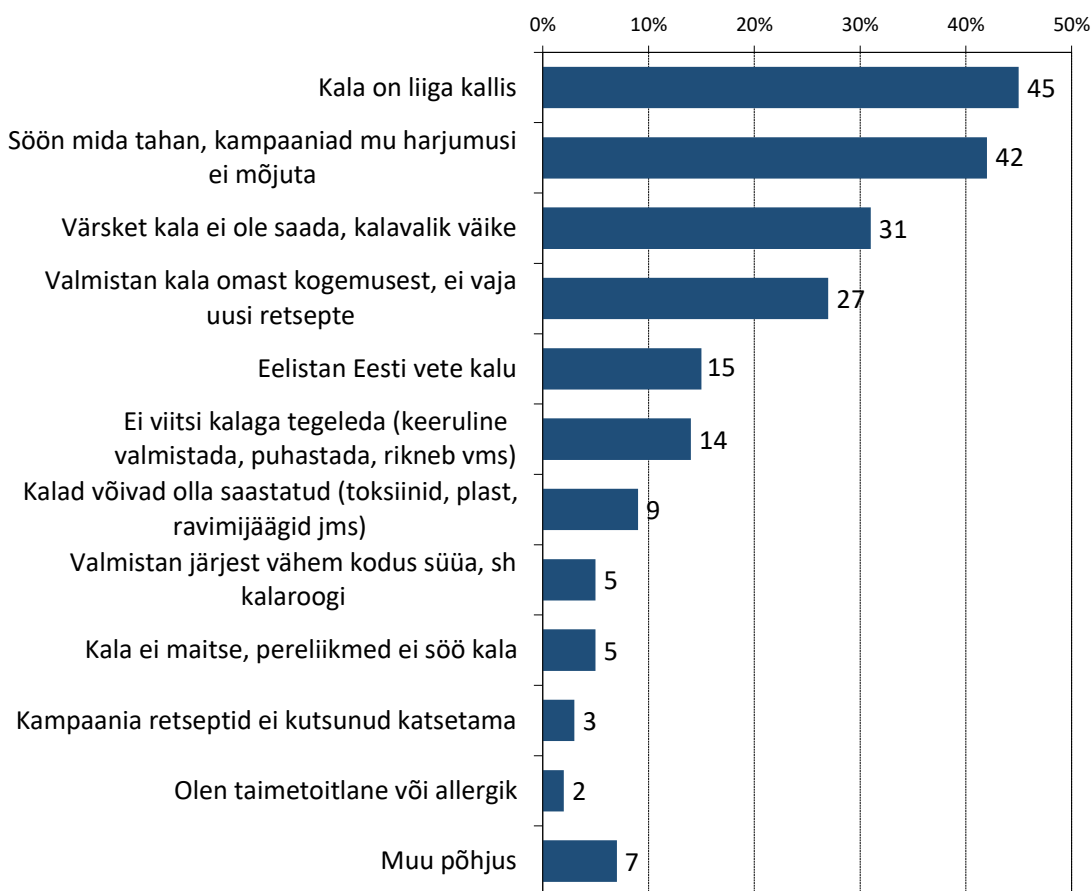
Joonis 2.40. Kampaania mõju uute kalatoitude valmistamisele, kampaania retseptide proovimisele sõltuvalt kalatarbimise sagedusest (% vastajarühmast)

Põhjused, miks kampaania ei mõjutanud kala tarbimist, ostmist ja ka kalatoitude valmistamist, toodi valikvastustest kõige sagedamini esile, et kala on liiga kallis (45% vastanuid) (joonis 2.41). 42% kinnitas, et kampaania nende harjumusi ei mõjuta, 31% märkis, et värsket kala pole saada või kalavalik on väike, 27% kinnitas, et valmistab kala oma kogemustest ja uusi retsepte ei vaja, 15% eelistab Eesti vete kalu, 14% peab kalaga tegelemist liiga keeruliseks ja 9% pidas kalu liiga saastunuiks. Teisi joonisel 2.41 ära toodud põhjusi märkis ära 2–5% ja muid põhjuseid 7%.

Muude põhjustena (vabas vormis), miks kampaania neile korda ei läinud, märgiti kõige sagedamini ära, et kampaania ei jõudnud vastajani. Teised märkisid, et nende tarbimist kampaaniad ei mõjuta; ajanappus või sissejuurdunud mugavus ei võimalda uute asjadega tegeleda; kala on liiga kallis, et sellega tegeleda; kala valmistamisega kaasneb ebameeldiv lõhn, peres kõik ei söö kala, peres pole väljakujunenud traditsiooni kala süüa, vastaja on taimetoitlane, meeliskalu või ka lihtsalt värsket kala pole alati saada ja kalas võivad olla ussid.

Joonis 2.41. Põhjused, miks kampaania ei mõjutanud kala tarbimist, ostmist ka kalatoitude valmistamist (% vastanutest, keda kampaania ei mõjutanud; n=979)

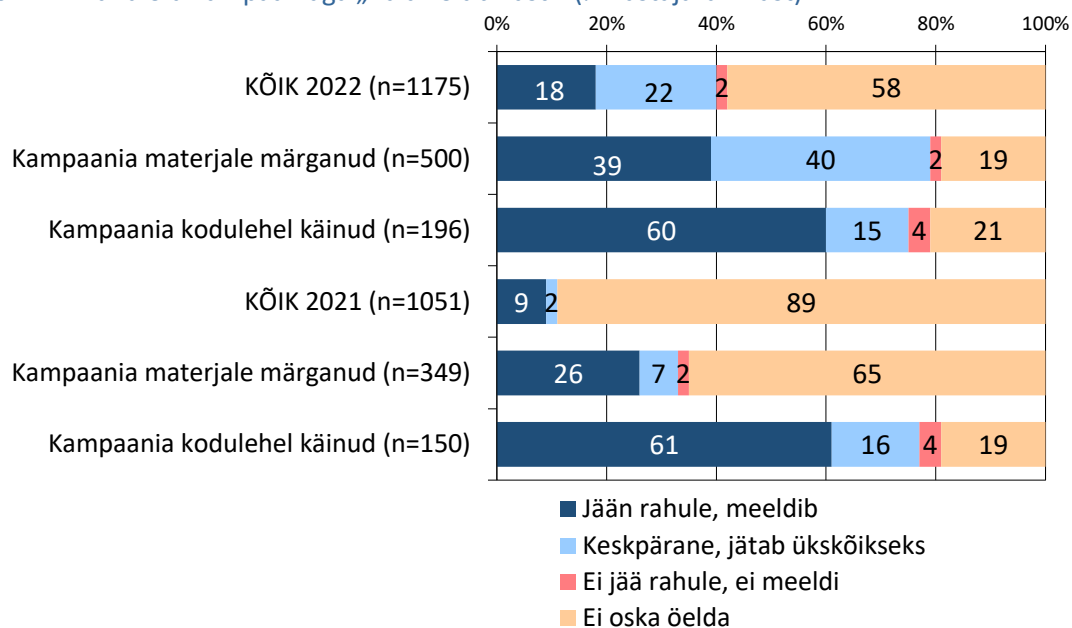

3.6. Rahulolu kampaaniaga

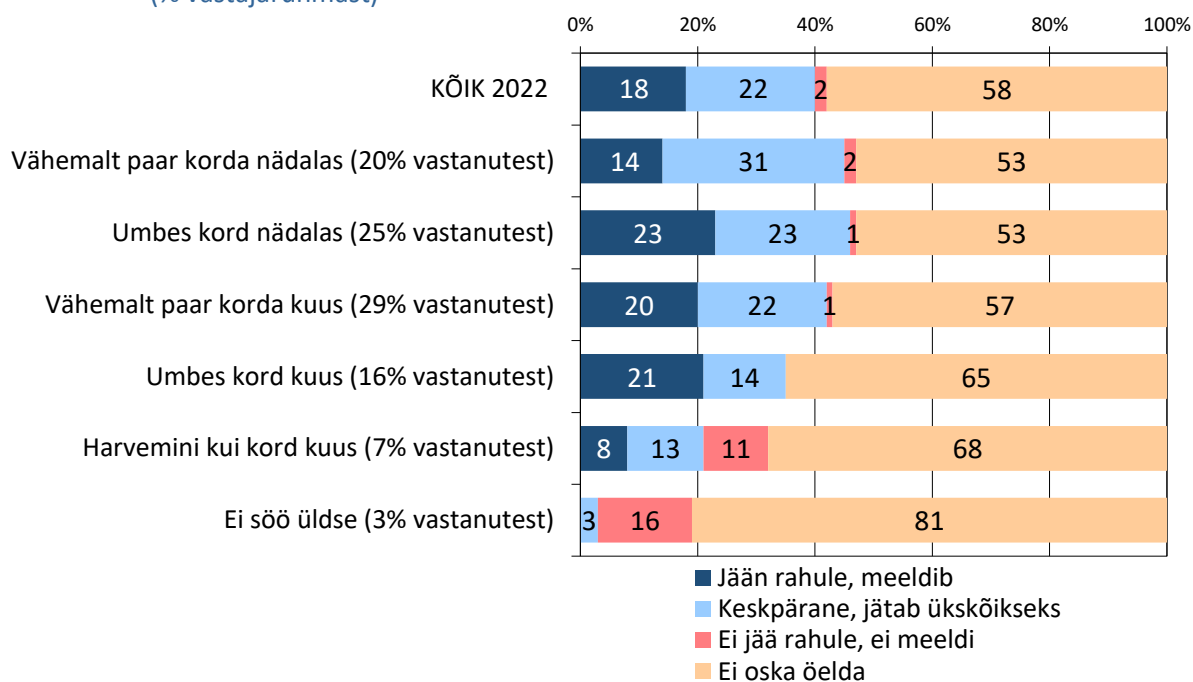
Kampaaniat märganutest oli kampaaniaga rahul 39% (2021. a 26%) ja kampaania kodulehte külastanutest 60% (2021. a 61%) vastanutest (joonis 2.42). Kõigist küsitlusele vastanutest jäi kampaaniaga rahule 18% (2021. a 9%). Kampaaniaga kõige suuremat kokkupuudet omasid kampaania kodulehte külastanud ja nende hinnang oli ka vastajarühmadest kõige positiivsem. Tarbijarühmadest jäid kampaaniaga enam rahule kord kuus või sagedamini kala söövad elanikud (joonis 2.43).

Küsitlusega anti elanikele ka võimalus vabas vormis vastata küsimustele, mis neile kampaanias enim meeldib ja mis võiks olla paremini. Meeldivustest toodi esile kampaania poolt pakutud kalaretseptid; peeti vajalikuks, et kala väärtustatakse ja propageeritakse, sh noorte seas; meeldis kampaania pealkiri „Kala kõlab hästi“ ja kampaania maskott Siia-Miia. Selles osas, mis võiks olla paremini, leiti sagedasti, et kampaania ei jõudnud vastajani; märgiti, et kala on liiga kallis, et värsket kala ei ole kõikjal kättesaadav; sooviti, et oleks rohkem kalatarbimist puudutavat infot ja reklaami ning tähelepanu võiks pöörata keskkonnasõbralikkusele ja jätkusuutlikule püügile.

Joonis 2.42. Rahulolu kampaaniaga „Kala kõlab hästi“ (% vastajarühmast)

Joonis 2.43. Rahulolu kampaaniaga „Kala kõlab hästi“ sõltuvalt kalatarbimise sagedusest (% vastajarühmast)

Kokkuvõte ja järelused

KALA JA KALATOODETE TARBIMINE

- Kala, kalatoodete ja mereandide tarbimiskogused elaniku kohta **2020. aastal** suurenesid, nagu näitas SA leibkondade tarbimise uuring. Aastatel 2016–2019 leibkondade kalatarbimine vähenes veidi, kuid 2020. aastal tarbiti leibkonnaliikme kohta kala, mereande ja tooteid neist keskmiselt 9,5 kg leibkonnaliikme kohta (toote kaalus) ehk 13,4 kg arvatuna eluskaalule. Samasugune oli tarbitud kogus ka 2015. aastal. Kogus sisaldab omapüütud või tasuta saadud kala 0,4 kg.
- Tarbimise kasv leibkondades tuli 2020. aastal ühelt poolt sellest, et koroonapandeemia tõttu harvenes söömine toidukohtades väljaspool kodu ja rohkem osteti toitu koju, sh ka teisi toiduaineid, teiselt poolt aga soodustas kalaoste lõhe kala hinnalangus kauplustes.
- Lõhe hinnalangus kauplustes tuli 2020. aastal Norra kasvanduskala ekspordihindade alanemisest, mille oli tekitanud toidukohtade suletus Euroopas koroonapandeemia tõttu, mistõttu nõudlus Euroopa riikides langes, hakkas tekkima kala ülejääk kasvandustes ja alandati kala väljamüügihindu Norra kasvandustest.
- 2020. aastal suurenes tarbimine leibkondades enamikus tootegruppides: lisaks värskete kalale osteti rohkem konserve jm kalatooted, külmutatud kala, kalapulki, -burgereid, surimitooteid ning kalamarja. Jätakuvalt vähenes veidi soolakala ja suitsukala ostmine. Mereandide (vähilised, molluskid jt veeselgrootud) tarbimine püsis enam-vähem senisel tasemel.
- Toorainele arvatuna tarbiti kala 2020. aastal elaniku kohta 4,5 korda vähem kui liha (2015. aastal 4,6 korda vähem). Lihatoodete ostudele kulutati 3,8 korda enam (249 eurot 2020. a) kui kalatoodetele (65 eurot). Koju ostetud kala ja liha koguseline suhe peaaegu ei muutunud, sest suurenesid nii kala- kui lihatoodete ostud.
- Leibkondade rahalised kulutused kalale suurenesid 2020. aastal 65,4 eurole aastas leibkonnaliikme kohta (10%). Rahalised kulutused toidule ja jookidele tervikuna kasvasid vähem (5%) kui kulutused kalale. Kalatoodete osakaal toidukuludes oli 2020. aastal veidi suurem (5,3%) kui eelmisel viiel aastal (5,0% keskmiselt).
- Kulutused kalale sõltuvad sissetulekust tuntavamalt kui teised toiduainegrupid. Suurema tuluga tulugrupis (V tulukvintii²⁶) kulus kalatoodetele pereliikme kohta 1,8 korda enam (86 eurot 2020. aastal) kui I tulugrupis (47 eurot aastas). Erinevus suurema ja väiksema tuluga perede kalakulutuste vahel vähenes aga veidi 2019. aastaga võrreldes.
- Kala tarbimise võimalused sõltuvad ka elukohast ja vanusest. SA leibkonnauuringu kohaselt olid värskete kala tarbimise erinevused maakondade lõikes 2020. aastal veidi tasandunud. Lõuna-Eestis on tõenäoliselt probleeme värskete kala kättesaadavusega, tarbitud värskete kala kogus leibkonnaliikme kohta jäi alla Eesti keskmist.

²⁶ I-V tulukvintii eristamiseks reastatakse pered tulu alusel (pereliikme kohta) kõige väiksemast kõige suurema tuluni ja jaotatakse siis viieks arvuliselt võrdseks grupiks. I tulukvintii kuulub viiendik kõige väiksema tuluga peresid (pereliikme kohta), V tulukvintii kuulub viiendik kõige suurema tuluga peresid.

- Kalakulutuste osakaal tõusis 2020. aastal veidi kõigis vanusegruppides. Kui üle 60-aastased kulutavad kalale ligi 100 eurot aastas, siis alla 25 aastased alla 50 euro.
- Lastega peredes tarbiti 2020. aastal kala ja kalatooteid pereliikme kohta endiselt ligikaudu poole vähem (5,5 kg ringis) kui lasteta peredes (üle 12 kg) ja kala osakaal toidukuludes oli väiksem (4,2%) kui lasteta peredes (5,5%).
- Koguseliselt on erinevused kala tarbimises erineva tuluga peredes väiksemad kui rahaliselt, mis näitab, et piiratud võimaluste puhul õnnestub mõnikord leida odavamaid valikuid.
- Leibkondade võimalused einetada väljaspool kodu vähenesid 2020. aastal koroonapandeemia oludes, kulutused sellele langesid keskmiselt 196 eurole elaniku kohta (–29%). Toidukohtade külastamise võimalused sõltuvad suuresti sissetulekust, V tulugrupi peredes kulutati sellele 487 eurot, I tulugrupis aga 88 eurot.
- **2021. aasta kohta** puuduvad leibkonnauuringu andmed, seetõttu on arvatud võimalik kala ja kalatoodete tarbimise kogus ressursipõhiselt, lähtudes kalapüügi, ekspordi ja impordi kogustest. Ressursipõhised arvutused näitasid, et 2021. aastal võimalike tarbimisressursside kogus Eestis vähenes 2020. aasta 18,0 kg-lt elaniku kohta (eluskaalus) 15,0 kg-le ehk 16%.
- Ressursid moodustuvad püügi ja vesiviljeluse saadustest (75,1 tuhat tonni 2021.a) ja imporditud toodetest (89 tuhat tonni arvatuna eluskaalule). Ressurssidest (kokku 164,3 tuhat tonni) omakorda 115,2 tuhat tonni kulus ekspordiks. Võimalikuks toiduliseks tarbimiseks jäi arvestuslikult ressursse 20 tuhat tonni (2021. a) ehk 15 kg elaniku kohta.
- Ressursipõhine arvutuslik tarbimine hõlmab lisaks elanike ostudele ka tarbimist väljaspool kodu, restoranides ja näiteks koolides, samuti võimalikku tarbimist turistide poolt.
- Leibkondade tarbimine võis seejuures 2021. aastal olla EKI esialgsel hinnangul 12,2 kg leibkonnaliikme kohta eluskala kaalus ehk 8,6 kg toote kaalus.
- 2021. aasta kalaressursside vähenemine Eesti turul tuli suuresti kevadel alanud lõhe väljamüügihinna tõusust Norras. Võimalikud lõhe, forelli jt lõhelaste tarbimiskogused Eestis vähenesid 2021. aastal 19% (eluskaalu arvestuses). Sellele vaatamata oli võimalik lõhelaste tarbimine Eestis elaniku kohta 2021. aastal 1,6 korda suurem (5,3 kg) kui 2018. aastal (3,4 kg).
- Võimalike kalaressursside koguste analüüs kalaliikide ja tootegruppide kaupa näitas, et lõhelased moodustavad Eestis tarbimisressurssidest kolmandiku. Kogu lõhelaste ressurssidest 11 tuhat tonni (import pluss Eestis kasvatatud ja püütud) andis Eesti vesiviljelus ja püük 6,6%.
- Heeringat, räime ja kilu võidakse tarbida kokku 2 kg ringis elaniku kohta aastas (eluskaalule arvestatuna) ja kogused on vähenenud võrreldes mõne aasta taguse ajaga. Vähenenud on ka tursa ja heigi tarbimine, osalt nende varude ohustatuse ja pakkumise vähenemise tõttu.
- Kala tarbimisele on tulnud kasuks võrdlemisi soodne kala hind eelmistel aastatel, kui hinnatase langes 2018–2019. aastal veidi (vastavalt 0,7% ja 0,4%), 2020. aastal tõusis vaid 0,1% ja 2021. aastal 1,7% (SA tarbijahinnaindeksi andmed). 2022. aastal oli Eesti juba Euroopa Liidus kiireima kala hinnatõusuga riik ja septembris 2022 oli hinnatase 35% kõrgem kui septembris 2021.
- EKI hinnavaatlused näitasid, et 2021. aastal kauplustes ja turgudel koha, forelli ja räime hinnad tõusid veidi, lõhe hinnad langesid (aastakeskmisena). Ka ahvena hinnad langesid veidi, kuid filee kauplustes kallines, sest odavama hinnaga fileed oli harva saada. Eelloetletud kalade

aastakeskmised hinnad kauplustes olid 2021. aastal odavamad kui 2018. aastal, v.a ahvenafilee ja räimerümp kauplustes.

- Eestis võiks tarbida kodumaist kala rohkem. Näiteks Eestis kasvatatud vikerforelli kogused võimaldaks tarbida seda kala elaniku kohta vähemalt 500 grammi aastas. Soomes tarbitakse kodumaist vikerforelli 1,5 kg aastas elaniku kohta.

ELANIKE HINNANGUD OMA KALATARBIMISELE

- 97% EKI küsitluses osalenutest tarbis viimase aasta jooksul kala ja 3% mitte (2020. a 96% ja 4%). 18–29-aastastest noortest ei tarbinud kala ega kalatooteid 6%, kuid noorte kalatarbimine on suurenenud kuulisel lõikes, kus vähemalt paar korda kuus tarbib kala 32% ja kord kuus 26% noortest.
- Kala või kalatooteid süüakse tüüpiliselt kas kord nädalas või vähemalt paar korda kuus ning tarbimine püsib stabiilne. 74% vastanutest sõi 2022. aastal kala ja kalatooteid vähemalt paar korda kuus või sagedamini (2020. a 78%). Vähemalt kord nädalas tarbis kala ja kalatooteid 45% vastanutest (2020. a 52%), 29% tegi seda paar korda kuus (2020. a 26%) ja 23% kord kuus või harvemini (2020. a 19%). Seega on 7%-punkti võrra vähenenud nende hulk, kes sõid kala vähemalt kord nädalas ja teiselt poolt 8%-punkti võrra suurenenud nende arv, tegid seda vähemalt üks või kaks korda kuus, mis tähendab, et kala on tarbija toidulauale jõudnud mõnevõrra harvemini.
- Oma kala ja kalatoodete söömise sagedusega rahulolijate arv on võrreldes 2020. aastaga vähenenud. Sellega oli 2022. aastal täiesti või enam-vähem rahul 49% vastanutest (2020. a 61%), sama palju (49%) ei olnud sellega kas pigem või üldse rahul (2020. a 37%) ja 2% vastanutest ei osanud hinnangut anda. Rahulolevate vastanute osakaal (49% täiesti või enam-vähem rahul) on viimase paarikümne aasta lõikes seni kõige madalam, varasemalt (2003–2020) on see jäänud vahemikku 53%–62%. Rahulolematuse peamiseks põhjuseks on kalatoodete kallidus. Võrreldes 2020. aastaga on rahulolematuse hindadega oluliselt suurenenud. Sissetulekute suurenedes rahuolematuse hindegaga väheneb, kuid ka üle 2000 € teenivaist vastajaist 52% näeb seda kalatarbimist pärssiva tegurina.
- Elanikele hinnangule tuginedes eelistatavad kala tarbijad oma toidulaua endiselt värskest ja jahutatud kalast valmistatud kalaroogi, eelkõige lõhest ja forellist tehtud toite, soola- ja vürtsikala ning värskest räimest ja kilust valmistatud kalaroogi. Enamikus tootegruppides on tarbijate arv vaadeldud ajavahemikul vähenenud ja kasvanud on nende arv, kes kala üldse ei söö.
- Kalafilee (värske, jahutatud, külmutatud) tarbimises võib täheldada nihkeid väiksema tarbimise või tarbimisest loobumise suunas. Räime, kilu jt selle grupi kalade fileed tarbiti 2020. ja 2022. a võrdluses (vähemalt kord kuus või sagedamini) vastavalt 55% ja 49%, neid tooteid ei söönud 2022. aastal üldse 70% (2020. a 65%) ja tarbis harvem 20% (2020. a 23%). Lesta, heigi, ahvena jt fileede tarbimine (vähemalt kord kuus või sagedamini) kahanes vastavalt 67%-lt 63%-ni ja lõhe, forelli, koha jt fileede tarbimine 84%-lt 79%-ni vastanuid. Lõhe, forelli koha jt fileed tarbivad kõige sagedamini jõukamad vastajad.

- Külmutatud kala söödi vähem kui värsket ja jahutatud kala, ning kui söödi, siis pigem harvem. See trend ei ole võrreldes eelneva uuringuga muutunud, kuid kogutarbimine selle tooteliigi osas liigub vähenemise suunas. Külmutatud kaladest eelistati lesta, heiki, ahvenat jt selle grupi kalu, mida tarbis 2022. aastal 52% vastanuist (2020. a 57%), neist vähemalt kord kuus valmistas neist toitu 19% (2020. a 21%) ja harva 33% (2020. a 36%) vastanuist. Vähem söödi külmutatud lõhe, forelli, koha jt kalu (43%, 2020. a 47%) ning räime, kilu jt kalu (30%, 2020. a 35%). Neid, kes külmutatud kala üldse ei söönud, oli kõige rohkem noorte seas ja kõrgemates palgagruppides.
- Sarnaselt eelnevatele tooteliikidele vähenes ka suitsu-, soola- ja kuivatatud kalade tarbimine. Favoriidiks jäid soolaheeringas, mida tarbis 71% vastanuist (2020. a 79%) ja soolalõhe ning forell, mida samuti tarbis 71% vastanuist (2020. a 74%). Neid tooteid söödi ka kõige sagedamini: kord kuus või tihemini sõi soolaheeringat 42% vastanuist (2020. a 44%) ja soolalõhet ning -forelli 35% (2020. a 38%). Märgatavalt vähenes suitsuräime, suitsukilu, suitsuheeringa jt suitskalade tarbimine, mida tegi 54% (2020. a 62%) ning kuivatatud ja vinnutatud kala tarbimine, mida tegi 47% vastanuist (2020. a 52%). Suitsuräime,-kilu ja -heeringa suhtes olid eriti tõrksad 18–29-aastased noored, kellest ei söönud neid üldse 75% ja üle 2000 € teenivad vastajad, kellest vältis seda tooteliiki 73%.
- Kalakonservide ja -preservide tarbijaskond püsib stabiilne, kuid siiski väikese nihkega tarbimise vähenemise poole. Kalakonserve tarbis 2022. aastal 74% vastanutest (2020. a 78%) ja preserve 72% (2020. a 75%). Ennekõike on vähenenud sage tarbimine: kord kuus või tihemini sõi konservkalu 33% vastanuist (2020. a 37%) ja preservkalu 31% (2020. a 35%). Neid tooteid vältisid teistest rohkem 18–29-aastased noored, kellest ei tarbinud konserve 49% ja preserve 64%.
- Kalakulinaariatoodete tarbijaskond on vähenenud 3%-punkti võrra, neid tarbis 2022. aastal 62% vastanutest (2020. aastal 65%), neist kord kuus või sagedamini tegi seda 24% (2020. a 26%) ja harvem 38% (2020. a 39%) vastanuist.
- Kalapulkade ja kalaburgerite tarbijaskond ei ole koguarvestuses vähenenud (mõlemal vaadeldud aastal oli neid 31%), kuid kahanenud on tarbimissagedus: vähemalt kord kuus või sagedamini sõi neid 30% (2020. a 33%) ja harvem 39% (2020. a 36%) vastanuist. Sama tendents tarbimissageduse vähenemise suunas iseloomustab ka krabipulkade ja -nuudlite tarbijaskonda. 2022. aastal sõi neid tooteid 75% vastanuist (2020. a 74%), neist 28% sagedamini ja 47% harvemini (2020. a vastavalt 34% ja 40%).
- Krevettide, krabide ja vähkide tarbijaskond on püsinud samas suurusjärgus, kuid erinevalt eelnevaist, väikese nihkega suurenemise suunas. Neid tooteid tarbis 2022. aastal 58% vastanuist (2020. a 56%), neist sagedasti 19% ja harva 39% (2020. a vastavalt 16% ja 40%).
- Molluskite ja muude mereandide tarbijaskond püsib samuti samas suurusjärgus: 2022. aastal tarbis neid 37% ja 2020. aastal 39% vastanuist. Sagedasti (vähemalt kord kuus või rohkem) tegi seda 8% (2020. a 11%) ja harvemini (39%, 2020. a 40%).
- Kaaviari ja kalamarja (v.a valgumari) tarbijaskond jäi samadesse piiridesse, kuid kahanenud on tarbimissagedus. 2022. aastal tarbis neid tooteid 50% vastanuist (2020. a 51%), neist 9% vähemalt korra kuus või rohkem (2020. a 12%) ja 41% harva (2020. a 39%).

- Kala tarbitakse valdavalt kodudes, kus söödi 76% viimase aasta jooksul tarbitud kalast ja kalarooegade (2020. a 74%). Toitlustusasutustes tarbiti kala 15% (samal määral ka 2020. a) ja külas viibides 9% (2020. a 11%). Väljaspool kodu söömine on ka üleüldiselt omasem suurema sissetulekuga ja aktiivsema elustiiliga elanikele.
- Kala ja kalatooteid ostavad elanikud enamasti kauplustest. Turgudelt, kalakasvatajatelt ja kalurilt ning ise püütud või tuttavatelt saadud kala osakaal on oluliselt väiksem. Kauplustest osteti 2022. aastal 48–93% kalast või kalatoodetest. Valdavalt vaid poest osteti soolaheeringat (93%), külmutatud räime, kilu jt (91%), külmutatud lõhe, forelli, koha jt (89%), fileeritud lõhe, forelli, koha jt (87%), soolakilu, vürtsikilu, -räime (86%) jm. Kõige väiksem oli poest ostetu osakaal värske lesta, karpkala, ahvena jt kalade osas (48%), mida soetati sageli ka mujalt või püüti ise: turult 17%, kalurilt, kalakasvatajalt 16%, ise püüdis 19%. Samasse suurusjärku jäid ka poest ostetud suitsulesta, suitsukarpkala, suitsulatika jt osakaal (54%), mida turult ostis 13%, otse kalurilt või tootjalt 20% ning ise püüdis, ise tegi 13% ning värske räim, kilu jt, mida poest ostis 60%, turult 24%, kalurilt 11% ja ise püüdis või sai tuttavalt 5%. Räime ja kilu grupis oli turult ostetu osakaal ka kõige suurem.
- Pikemas perspektiivis on turu osakaal kala ostukohana pidevalt vähenenud: kui 2011. aastal osteti turult keskmiselt 33% värske räime ja kilu kogusest, siis 2022. aastal 24%, fileeritud räime ja kilu ostukoguse osakaal langes samal ajavahemikul 20%-st 14%-ni, külmutatud räime ja kilu osakaal 18%-st 5%-ni, värske lesta jt osakaal 21%-st 17%-ni, soolaheeringas 11%-st 4%-ni, suitsulõhe, suitsuforell jt 18%-st 12%-ni.
- Uuring osutab, et tarbija sissetuleku kasvades oleks ta valmis kala rohkem tarbima. Üle poole vastanuist ehk 56% (2020. a 49%) on valmis rohkem tarbima värsket ja jahutatud kala ning 59% (2020. a 53%) rohkem kalafilee. Sõltuvus palgast on elanike kalatoodete tarbimisel märgatavalt kasvanud värske kala ja filee osas. Suitsutatud, soolatud ja kuivatatud kala ostaks suurema sissetuleku korral senisest enam 33% (2020. a 30%), külmutatud kala 13% (2020. a 10%) ja muid kalatooteid 25% vastanuist (2020. a 24%). Teisalt, kuna sissetulekute kasv muudab ka tarbija eelistusi, oleks 12% vastanuist (2020. a 13%) valmis vähendama külmutatud kala tarbimist, arvestades, et see tooteliik on küll odavam, kuid ei ole kvaliteedilt võrreldav värske kala või muu kvaliteetsema toiduainega.
- Kala ostmisel hindasid vastajad kõige tähtsamaks kala värskust, maitset, müügikoha puhtust ja hinda. Kolm esimest tegurit on püsinud esikohal kõikides Eesti Konjunktuuriinstituudi vastavasisulistest küsitlustes alates 2003. aastast, hinnaküsimus on tähtsustunud seoses järskude hinnamuutustega. 2022. aastal pidas kala ostmisel värskust väga tähtsaks 94% vastanutest (2020. aastal 96%), maitset 94% (2020. a 92%) ja müügikoha puhtust 78% (2020. a 82%). Neljanda tegurina kerkib esile hind, mida pidas kala ostmisel oluliseks 77%, mis 2020. aasta uuringuga võrreldes on oluliselt rohkem tähtsustunud (2020. a 63%). Hinnateguri olulisus kerkis viimati nii kõrgele 2013. aastal, kui seda pidas tähtsaks samuti 77% vastanuist. Selle tõenäoliseks põhjuseks oli siis Eesti ühinemine eurotsooniga 2011. aastal, mis tõi järgnevatel aastatel kaasa kiire hinnatõusu.
- Kala liiki pidas ostuvaliku tegurina väga oluliseks 64% vastanuist (2020. a 58%), samas kui kala fileeritus või roogitus on oma tähtsust mõnevõrra minetanud (37%, 2020. a 44%). Hinnatõusu taustal võib sellest järeldada, et teatud vastajarühmades peetakse oluliseks ennekõike liiki ja

ollakse valmis seda ostma ka töötlemata või vähem töödeldud kujul. Sellest kõneleb ka see, et kala fileeritust pidas 2022. aastal väga tähtsaks vähem vastajaid kui 2020. aastal (vastavalt 24% ja 29%) ning samade aastate võrdluses kasvas nende vastanute osakaal, kelle jaoks see oli vaid mõnevõrra tähtis (vastavalt 50% ja 45%).

- Muid näitajaid kala ostmisel nii tähtsaks ei peetud. Päritolumaad pidas väga tähtsaks 27% vastanuist (2020. a 31%), püügipiirkonda 24% (2020. a 25%), toiteväärtust 21% (sama palju ka 2020. a), tootmise kestlikkust 19% (esmakordne küsimus), brändi 14% (2020. a 13%), pakendit 12% (2020. a 10%) ning reklaami ja turundust 6% (sama palju ka 2020. a). Kui päritolu suhtes (nt Norra lõhe) on teadlikkus mõnevõrra suurem, siis muud näitajad võivad jääda kaugeks ja abstraktseks ega lähe tarbijale nii palju korda.
- Üle poole vastanuist ehk 53% pidas 2022. aastal kala ja kalatoodete valikut kauplustes rahuldavaks, 26% heaks ja 21% halvaks (2020. a vastavalt 52%, 30% ja 18%). Kõige parem leiti kaupluste valik (hinne *hea*) olevat kalakonservide (49%, 2020. a 55%), kalapulkade ja -burgerite (47%, 2020. a 52%) ning krabipulkade- ja nuudlite (46%, 2020. a 54%) osas, kuid võrreldes 2020. a on hinde *hea* osakaal vähenenud ja kasvanud on hinnete *rahuldav* ja *halb* osakaal.
- Teistest halvemaks peeti värske lesta, karpkala jt selle grupi kalade valikut (halb 41%, 2020. a 35%), molluskite ja mereandide valikut (halb 35%, 2020. a 29%), kalafileeade valikut lestast, heigist jt (halb 33%, 2020. a 27%), kalafileeade valikut räimest, kilust jt (halb 32%, 2020. a 28%) ning suitsulestast jt (halb 32%, 2020. a 26%), mis kõneleb sellest, et tarbija poolt antud hinne *halb* kala valiku osas on vaadeldud aastate lõikes sagenenud. Erandiks on kalakulinaartooted ning soola- ja vürtsikala, kus hinde *halb* osakaal mõlemal vaadeldud aastal ja mõlemas grupis oli 10%; külmutatud, räim kilu ja teised, kus hinde *halb* osakaal mõlemal aasta oli 25% ning lõhe, forelli, koha jt filee (2022. a 15%, 2020. a 16%). Kõige suurem nihe valiku halvenemise suunas on toimunud värske lõhe, koha jt selle grupi kalade pakkumises (hinne *halb* 2022. a 21%, 2020. a 13%).
- Enamik vastanuist leidis, et on kas väga oluline või mõnevõrra oluline, et kauplused parandaksid oma kala ja kalatoodete pakkumist. Ennekõike soovivad tarbijad näha soodsamaid hindu ning sooduspakkumisi. 76% vastanuist pidas väga ja 20% mõnevõrra oluliseks, et kalatooteid müüda soodsama hinnaga (2020. a vastavalt 70% ja 28%) ning et tehtaks sooduspakkumisi vastavalt 74% ja 21% (2020. a 69% ja 28%).
- 70% vastanutest pidas väga oluliseks ja 23% mõnevõrra oluliseks, et värske kala juures oleks märgitud kala püüdmise kuupäev (2020. a 67% ja 29%) ja 61% arvates oleks väga oluline ja 33% mõnevõrra oluline värske kala suurem valik (2020. a 64% ja 31%). Peaaegu pooled vastanuist (47%) pidas väga oluliseks ja 44% mõnevõrra oluliseks ka kodumaiste toodete eelistamist (2020. a 51% ja 39%).
- Viimase aasta jooksul pole 75% vastanuist saanud kala või kalatoodete ostmisel/tarbimisel halbu kogemusi, kuid 24% möönis, et neid on esinenud mõnikord ja 1%, et seda on juhtunud sageli. Kõikides viimaste aastate uuringutes on negatiivseid kogemusi saanud vastajad esile toonud kahte peamist negatiivset kogemust – kala kas ei olnud värske või oli sügavkülmutatud kalades liiga palju vett. 2022. aastal nägi kala värskuses probleemi 53% negatiivse kogemuse saanud vastajaist (2020. a 38%) ja liigset vee rohkust külmutatud kalas tõi esile 52% (2020. a

54%). Teistest negatiivsetest kogemustest on esile kerkinud ka kalatoodete halb maitse (40%, 2020. a 31%) ja nende halb kvaliteet (37%, 2020. a 30%).

- Positiivse asjaoluna võib esile tuua, et suhteliselt vähe heideti ette müüjate ebakompetentsust (keskmiselt 10%), toodete säilivustähtaja ületamist (8%) ja pakendi ebasobivust (keskmiselt 5%), mis kõneleb ennekõike kalatoodete müügi professionaalsusest.
- Elanike kalaeelistused ei ole võrreldes varasemate uuringutega muutunud. Enim armastavad elanikud süüa punase lihaga kalu – lõhet ja forelli, kuid ka heeringat. Lõhet nimetas lemmikuna 64% kõigist uuringus osalenutest (2020. a 67%), forelli 46% (2020. a 56%) ja heeringat 40% (2020. a 47%). Mõnevõrra vähem nimetati eelistatud kalana koha (25%, 2020. a 34%), lesta (23%, 2020. a 30%), räime (22%, 2020. a 35%), kilu (21%, 2020. a 34%) ja ahvenat (21%, 2020. a 27%). Lõhet ja vähemal määral forelli ning heeringat armastavad süüa kõik elanikud vaatamata soost, haridustasemest, vanusest ja sissetuleku suurusest. Lõhe oli koos forelliga ka noorte lemmikuks. Heeringat nimetasid lemmikkalana kõige sagedamini 65–74-aastased vastajad. Üldtendentsina ilmnes, et uuringus oma lemmikkala nimetanud vastanuid oli varasemast vähem.

ELANIKE HINNANGUD KALAKAMPAANIALE

- Kõigist küsitlusele vastanuist 18% jäi kampaania nähtavusega rahule, 23% hindas selle keskpäraseks, 19% ei jäänud rahule ja 40% ei osanud antud küsimusele vastata. Eelneval aastal, kui uuriti kampaania nähtavust meediakanalites, jäi sellega rahule 13%, keskpäraseks pidas seda 24% ja rahule ei jäänud 31%. Põhimõtteliselt võib tõdeda, et 2022. aastal oli kampaania paremini nähtav ning keskpäraseks ja halvasti nähtavaks hindas seda vähem vastajaid. Paremini oli hinnang nende hulgas, kes kampaania materjale märkasid. Neist jäi sellega rahule 40% ja keskpäraseks hindas 46% vastanuist.
- Tausttunnuste rühmadest jäid kampaania nähtavusega kõige enam rahule 1501–2000 € teenivad vastajad (39%), 18–29-aastased noored (31%), Kesk-Eesti ja Lääne-Eesti elanikud (vastavalt 30% ja 25%) ning naised (26%). Rahulolematust väljendasid enam I taseme haridusega vastajad (34%) ja muukeelsed (23%) ja regioonidest Lõuna-Eesti elanikud (22%).
- Kampaania interneti kodulehte (kalatoidud.ee) külastas 2022. aastal 17% (2021. a 15%) kõigist küsitlusele vastanuist. Neist, kes olid kampaaniat märganud (2022. a 43% vastanuist, 2021. a 33%), külastas 2022. aastal kodulehte 35% (2021. a 36%) ja neist kes polnud kampaania olemasolust teadlikud 3% (sama ka 2021. a). Siit võib järeldada, et kuigi 2022. aastal märkas kampaaniat eelnevast aastast mõnevõrra rohkem küsitlusele vastanuist, siis kodulehe külastatavust (suhtes vastajate arvuga) see märkimisväärselt ei muutunud.
- Kalakampaania kodulehel pakkusid kõige rohkem huvi kalatoitude retseptid ja vähemal määral ka kalauudised. Retseptid äratasid tähelepanu 14%-s kõigist uuringus osalenuist (2021. a 12%-s) ja 86%-s kodulehe külastajais (2021. a 83%-s). Kalauudiseid vaatas vastavalt 3% kõigist (2021. a 4%) ja 16% kodulehte külastanud vastajaist (2021. a 30%). Kuigi kodulehte külastajate huvi kalauudiste vastu vähenes, pälvis teiselt poolt nende tähelepanu veidi rohkem Kalapeedia teatmik (14%, 2021. a 8%) ja kalasündmuste kalender (14%, 2021. a 5%).

- Kampaania kodulehte külastanuist jäid pooled (50%, 2021. a 63%) sellega rahule, 28% arvas (2021. a 17%), et see oli keskpärane, 4% ei jäänud rahule (2021. a 2%) ja 18% ei osanud hinnangut anda (2021. a 18%) Vähenenud on seega nende arv, kes jäid kodulehega rahule ja kasvanud nende osakaal, kelle arvates see on keskpärane või halb.
- Küsitlertul oli võimalik vabas vormis ka selgitada, mis võiks olla kodulehel paremini. Üks vastaja märkis, et kalaretseptide filter ei töötanud, mitmed pidasid vajalikuks juhtida tähelepanu ülekalastamisele; sooviti, et kodulehel tutvustaks rannarahva traditsioonilisi kalapüügiviise ja harrastuskalapüügi õiguslikku regulatsiooni; kurdeti retseptide ja kala töötlemise õpetuste vähesuse üle, sooviti informatsiooni kalamüügi kohtade ja hinna kohta.
- Kampaania „Kala kõlab hästi“ positiivset mõju oma kalatarbimisele ja/või kalatoitude valmistamisele laiemalt märkis 16% ja selle puudumist 84% vastanuist. Tausttunnuste rühmades möönsid kampaania mõju kala ja -toodete ostmisele, tarbimisele ja kalatoitude valmistamisele (kõigis neis valdkondades kokku) kõige sagedamini 18–29-aastased noored (26%), 1501–2000 € teenivad vastajad (25%) ja Kirde-Eesti elanikud (24%). Kõige vähem jõudis kampaania kohale Lõuna-Eesti elanikele (7%), kuni 500 € teenivaile ning 65-aastastele ja vanemaile vastajaile (10%).
- Kitsamalt kampaania mõju kalatoodete ostmisele ja tarbimisele möönis kokku 9% vastanuist ja 91% ei olnud midagi muutnud (2021. a vastavalt 4% ja 96%). Neist, kes olid külastanud kampaania kodulehte, möönis kampaania mõju 20% (2021. a 30%) ja kampaaniat vaid märganud inimestest 14% (2021. a 13%). Eelnevast nähtub, et võrreldes 2021. aastaga on 10%-punkti võrra vähenenud nende vastanute osakaal, keda kampaania koduleht kala ostmisel ja tarbimisel mõjutas. Kõige sagedamini tunnistasid kampaania mõju kalatoodete ostmisele ja tarbimisele 1501–2000 € (21%) ja üle 2000 € teenivaid vastanud (17%) ning 18–29-aastaseid noored (16%).
- Vastanuist 12% möönis, et on kampaania mõjul proovinud teha uusi kalatoite ja katsetanud kalakampaania retsepte. Tausttunnuste rühmades olid seda kõige sagedamini teinud Kirde-Eesti elanikud (24%) ja 1001–1500 € teenivad vastajad (18%). Eestlastest sagedamini mõjutas koduleht uusi toite valmistama muukeelseid elanikke (vastavalt 10% ja 15%). Kampaania kodulehte külastanuist möönis kampaania mõju kalatoitude valmistamisele 45% (2021. a 46%) ja kampaaniat märganuist 18% (2020. a 20%).
- Küsitlusega anti elanikele ka võimalus vabas vormis vastata küsimustele, mis neile kampaanias enim meeldis ja mis võiks olla paremini. Meeldivustest toodi esile kampaania poolt pakutud kalaretseptid; peeti vajalikuks, et kala väärtustatakse ja propageeritakse, sh noorte seas; meeldis kampaania pealkiri „Kala kõlab hästi“ ja kampaania maskott Siia-Miia. Selles osas, mis võiks olla paremini, leiti sagedasti, et kampaania ei jõudnud vastajani; märgiti, et kala on liiga kallis, et värske kala ei ole kõikjal kättesaadav; sooviti, et oleks rohkem kalatarbimist puudutavat infot ja reklaami ning tähelepanu võiks pöörata keskkonnasõbralikkusele ja jätkusuutlikule püügile.

Lisa 1. Kulutused kalale, kalatoodetele ja mereandidele ning tarbimiskogused 2020. aastal leibkonnaliikme kohta²⁷ (Statistikaameti leibkonna kulutuste uuringu alusel)

Kulutused kalale ja kalatoodetele linnas ja maal

	Kokku	Linnas	Maal
Kulutused, eurot	67,9	69,9	63,6
Osakaal kulutustes toidule ²⁸ %	5,2	5,4	4,9
sh värsket kala			
kulutused, eurot	23,8	24,4	22,5
värsket kala osakaal kulutustes kalale %	35,1	34,9	35,4
Kulutused toidule kokku, eurot	1300,4	1297,6	1306,3
Kulutused söömisele väljaspool kodu	196,2	209,4	169,0

Kulutused kalale ja kalatoodetele maakonniti

	Kulutused, eurot	Osakaal toidukuludes, %	sh värsket kala	
			kulutused, eurot	värsket kala osakaal, %
Harjumaa	71.5	5.5	24.8	35.9
.. Tallinn	75.3	5.6	26.6	36.6
.. muu Harjumaa	61.5	5.2	20.1	33.9
Hiiumaa	110.5	7.1	48.7	45.7
Ida-Virumaa	65.1	5.2	25.2	40.1
Jõgevamaa	57.5	4.3	21.6	38.9
Järvamaa	66.6	4.8	29.0	45.1
Läänemaa	70.0	4.7	21.7	32.1
Lääne-Virumaa	64.7	5.1	26.3	42.1
Põlvamaa	69.1	5.3	20.8	31.2
Pärnumaa	68.2	5.1	19.2	29.2
Raplamaa	82.7	5.8	31.7	39.7
Saaremaa	84.3	6.2	33.5	41.2
Tartumaa	52.3	4.2	18.2	36.0
Valgamaa	51.1	4.3	..	..
Viljandimaa	67.4	4.9	24.1	37.1
Võrumaa	67,5	5.3	..	..

²⁷ Hõlmab nii ostetud kala kui mereande ja neist valmistatud tooteid, samuti tasuta saadud kala, mis on SA poolt tarbimisse arvestatud keskmiste hindade järgi

²⁸ hõlmab kõigis tabelites toitu ja mittealkohoolseid jooke

Kulutused kalale ja kalatoodetele leibkonnapea rahvuse järgi

	Kokku	Eestlased	Mitte-eestlased
Kulutused, eurot	67,9	68,1	67,5
Osakaal kulutustes toidule, %	5,2	5,1	5,5
sh värsket kala			
kulutused, eurot	23,8		23,6
värsket kala osakaal %	35,1		35,0
Kulutused toidule kokku, eurot	1300	1334	1100

Kulutused kalale ja kalatoodetele erinevates perekonnatüüpides

	Kokku	Lasteta pered (sh üksikud)	Lastega pered
Kulutused, eurot	67,9	84,3	42,6
Osakaal kulutustes toidule, %	5,2	5,5	4,2
sh värsket kala			
eurot	23,8	31,2	14,7
värsket kala osakaal %	35,1	37,0	34,5
Kulutused toidule kokku, eurot	1300	1539	1010

Kulutused kalale ja kalatoodetele leibkonnapea vanuse järgi

	Kokku	16–24	25–39	40–49	50–59	60 ja enam
Kulutused, eurot	67,9	46,7	51,4	54,9	72,5	97,2
Osakaal toidukuludes, %	5,2	3,4	4,3	4,8	5,5	6,4
sh värsket kala						
eurot	23,8	..	17,8	17,9	26,2	35,4
värsket kala osakaal %	35,1	..	34,6	32,6	36,1	36,4
Kulutused toidule kokku, eurot	1300	1391	1204	1151	1325	1519

Kulutused kalale ja kalatoodetele erinevates tulukvintilides

	Kokku	I kvintil	II kvintil	III kvintil	IV kvintil	V kvintil
Kulutused, eurot	67,9	47,4	73,9	66,1	76,0	86,3
Osakaal toidukuludes %	5,2	4,9	5,7	5,4	5,4	4,8
sh värsket kala						
kulutused, eurot	23,8	15,5	25,4	23,4	29,2	29,0
värsket kala osakaal %	35,1	32,7	34,4	35,4	38,4	33,6
Kulutused toidule kokku, eurot	1300	960	1303	1232	1411	1800
Söömine väljaspool kodu, eurot	196	88	124	141	225	487

Kala ja kalatoodete tarbimine leibkonnaliikme kohta piirkonniti, kg

	Kokku	Põhja- Eesti	Kesk- Eesti	Kirde- Eesti	Lääne- Eesti	Lõuna- Eesti
Värske, jahutatud kala, kg	3,6	3,6	4,1	4,3	4,0	2,8
Kuivatatud, soolatud või suitsutatud kala ja mereannid, kg	0,9	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0
Muu konserveeritud või töödeldud kala ja mereannid, kg	4,5	4,5	4,5	4,2	5,1	4,4

Kala ja kalatoodete ostukogused leibkonnaliikme kohta erinevates tulukvintilides, kg

	Kokku	I kvintil	II kvintil	III kvintil	IV kvintil	V kvintil
Värske, jahutatud või külmutatud kala, kg	3,6	2,5	4,3	3,6	4,2	3,9
Kuivatatud, soolatud või suitsutatud kala ja mereannid, kg	0,9	0,7	1,0	1,0	0,7	1,1
Muu konserveeritud või töödeldud kala ja mereannid, kg	4,5	3,4	5,2	4,6	4,7	5,6

Kala ja kalatoodete ostukogused leibkonnaliikme kohta erinevates peretüüpides, kg

	Kokku	Lasteta leibkonnad	Lastega leibkonnad
Värske, jahutatud või külmutatud kala, kg	3,6	4,9	2,0
Kuivatatud, soolatud või suitsutatud kala ja mereannid, kg	0,9	1,2	0,5
Muu konserveeritud või töödeldud kala ja mereannid, kg	4,5	5,9	3,0

Lisa 2. Kala, kalatoodete ja mereandide hinnamuutused EL ja EFTA riikides

Lisa 2.1. Kala, kalatoodete ja mereandide hinnamuutused EL ja EFTA riikides, aasta 2015=100%

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 sept
EL keskmiselt	100,0	102,9	106,6	109,0	110,9	113,1	114,8	129,4
Austria	100,0	103,2	113,5	116,7	123,1	126,7	123,2	139,2
Belgia	100,0	107,7	112,8	116,0	114,2	119,3	119,7	134,1
Bulgaaria	100,0	100,4	100,7	100,4	103,1	105,7	106,9	125,7
Eesti	100,0	106,3	113,7	112,9	112,4	112,6	114,5	149,9
Hispaania	100,0	103,7	107,4	109,9	111,2	113,8	115,7	127,3
Holland	100,0	103,1	112,9	115,6	119,5	120,0	120,6	134,6
Horvaatia	100,0	102,6	102,0	103,4	104,8	104,8	104,5	123,4
Iirimaa	100,0	100,0	95,9	94,0	93,7	94,2	93,9	101,0
Itaalia	100,0	102,7	104,4	107,1	107,7	109,6	111,4	122,9
Kreeka	100,0	100,5	99,9	100,4	100,5	100,3	104,8	111,1
Küpros	100,0	101,5	104,2	101,7	99,9	98,8	98,1	110,0
Leedu	100,0	103,7	107,8	109,2	111,5	114,9	116,7	143,0
Luksemburg	100,0	104,6	108,3	111,6	114,1	116,1	118,3	128,3
Läti	100,0	102,5	108,4	109,4	112,2	114,0	114,6	141,0
Malta	100,0	103,6	105,8	106,4	102,3	103,4	106,9	118,1
Poola	100,0	103,6	107,1	108,6	112,8	117,7	122,7	148,2
Portugal	100,0	100,8	102,9	105,0	104,8	106,6	106,1	120,1
Prantsusmaa	100,0	104,1	108,3	110,6	113,8	117,2	117,7	132,3
Rootsi	100,0	105,0	109,8	113,4	120,5	121,8	121,4	141,0
Rumeenia	100,0	97,0	98,3	101,6	105,1	110,1	115,9	139,2
Saksamaa	100,0	103,4	107,5	109,5	113,3	114,8	116,9	136,7
Slovakkia	100,0	101,9	103,1	104,7	108,5	110,9	114,7	132,1
Sloveenia	100,0	100,4	103,4	108,5	108,8	110,5	110,2	120,4
Soome	100,0	108,0	116,0	116,3	116,2	114,1	115,0	137,8
Taani	100,0	102,0	107,8	108,1	110,1	111,1	111,6	127,0
Tšehhi	100,0	104,4	107,4	106,3	107,5	108,8	110,7	123,4
Ungari	100,0	102,5	108,0	109,0	115,4	121,2	127,2	167,8
Suurbritannia	100,0	97,7	106,3	110,3	112,2	..	..	..
EFTA: Island	100,0	101,3	100,4	102,8	105,4	113,3	114,9	127,1
Norra	100,0	107,5	117,4	119,5	121,8	109,6	114,4	138,9
Šveits	100,0	101,0	104,0	103,5	103,4	125,0	125,5	108,5

Allikas: Eurostat

Lisa 2.2 Kala, kalatoodete ja mereandide aastased hinnamuutused EL ja EFTA riikides, ±%

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 sept ²⁹
EL keskmiselt	1,1	2,9	3,6	2,2	1,7	2,0	1,5	12,6
Austria	0,7	3,2	10,0	2,8	5,5	2,9	-2,7	12,8
Belgia	-1,5	7,7	4,7	2,8	-1,6	4,5	0,4	11,3
Bulgaaria	0,3	0,4	0,3	-0,3	2,7	2,5	1,2	16,5
Eesti	2,2	6,3	7,0	-0,7	-0,4	0,1	1,7	34,9
Hispaania	1,9	3,7	3,6	2,3	1,2	2,3	1,7	11,0
Holland	-0,5	3,1	9,6	2,3	3,4	0,4	0,6	11,7
Horvaatia	0,8	2,6	-0,6	1,3	1,4	0,0	-0,3	19,0
Iirimaa	-1,9	0,0	-4,2	-1,9	-0,3	0,6	-0,4	7,4
Itaalia	1,4	2,7	1,7	2,6	0,6	1,8	1,6	9,7
Kreeka	0,9	0,5	-0,6	0,5	0,1	-0,3	4,5	4,1
Küpros	-1,7	1,5	2,6	-2,3	-1,8	-1,1	-0,6	12,0
Leedu	0,6	3,7	4,0	1,3	2,1	3,1	1,6	22,6
Luksemburg	-0,4	4,6	3,5	3,0	2,3	1,7	1,9	7,3
Läti	0,6	2,5	5,7	0,9	2,6	1,6	0,5	23,7
Malta	8,3	3,6	2,1	0,5	-3,8	1,1	3,4	3,9
Poola	-0,1	3,6	3,4	1,4	3,9	4,3	4,3	20,1
Portugal	4,5	0,8	2,0	2,0	-0,1	1,7	-0,4	13,1
Prantsusmaa	1,0	4,1	4,1	2,2	2,9	2,9	0,5	12,4
Rootsi	4,9	5,0	4,6	3,3	6,2	1,1	-0,3	16,0
Rumeenia	-4,7	-3,0	1,4	3,3	3,5	4,8	5,3	18,8
Saksamaa	2,0	3,4	3,9	1,9	3,5	1,3	1,8	16,5
Slovakkia	2,5	1,9	1,1	1,6	3,6	2,2	3,4	13,7
Sloveenia	1,8	0,4	3,0	5,0	0,3	1,5	-0,3	8,7
Soome	-1,3	8,0	7,3	0,3	-0,1	-1,8	0,8	18,7
Taani	2,5	2,0	5,7	0,3	1,8	0,9	0,5	13,5
Tšehhi	2,3	4,4	2,9	-1,0	1,1	1,3	1,7	11,4
Ungari	2,4	2,5	5,4	0,9	5,9	5,0	4,9	29,4
Suurbritannia	-3,5	-2,3	8,9	3,8	1,7	..	..	..
EFTA: Island	8,8	1,3	-0,9	2,4	2,5	4,0	4,4	10,9
Norra	4,7	7,5	9,2	1,8	1,9	2,7	0,4	13,3
Šveits	-1,3	1,0	3,0	-0,5	0,0	0,9	-1,5	6,6

Allikas: Eurostat

²⁹ Septembris 2022 võrreldes septembriga 2021

Lisa 3. Elanike uuringu küsimustik koos üldjaotustega

KALA JA KALATOODETE (SH MEREANNID) TARBIMINE

1. KUI SAGELI OLETE VIIMASE AASTA JOOKSUL SÖÖNUD KALA JA KALATOOTEID?

Vähemalt paar korda nädalas	20
Umbes kord nädalas	25
Vähemalt paar korda kuus	29
Umbes kord kuus	16
Harvemini	7
Ei söö kala ega kalatooteid üldse	3

2. KAS OLETE RAHUL OMA KALA JA KALATOODETE SÖÖMISE SAGEDUSEGA?

Jah, olen täiesti rahul	20
Olen enam-vähem rahul	29
Pigem ei ole rahul	36
Ei ole üldse rahul	13
Ei oska öelda	2

3. KUI TE PRAEGU EI SÖÖ ÜLDSE KALA EGA KALATOOTEID VÕI SÖÖTE LIIGA VÄHE, SIIS MIS PÕHJUSEL? n=575

	Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Kala ja kalatooted on liiga kallid	77	21	2
Kala ja kalatoodete valik kaupluses/turul on väike	34	43	23
Kalaroogade valik toitlustusasutustes on väike	21	43	36
Kala ja kalatooted ei ole alati kättesaadavad, müügikohad on kaugel	17	50	33
Kala ja kalatoodete kvaliteet ei rahulda	10	51	39
Kalaroogade valmistamine kodus on töö- ja ajamahukas	15	30	55
Mulle ei maitse kala ja kalatooted	1	4	95
Muu vastus n=34			

4. PALUN HINNAKE, KAS JA KUI SAGELI TE SÖITE VIIMASE AASTA JOOKSUL ERINEVAID KALATOOTEID?

	Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Road värskest ja jahutatud kalast (v.a kalafileed)				
Räim, kilu jt odavamad kalad	5	25	40	30
Lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, tursk jt keskmise kallidusega kalad	6	20	48	26
Lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad	11	40	36	13
Road külmutatud kalast (v.a kalafileed)				
Räim, kilu jt odavamad kalad	2	8	20	70
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, tursk, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad	4	15	33	48
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	3	13	27	57
Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud)				
Räim, kilu jt odavamad kalad	2	14	33	51
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, tursk, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad	5	19	39	37
Lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad	9	37	33	21
Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala				

	Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad	4	14	36	46
Suitsulest, suitsukarpkala, suitsumakrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad	5	15	48	32
Suitsulõhe, suitsuforell, suitsuangerjas jt kallimad kalad	4	18	44	34
Soola-, vürtsikilu, -räim	7	22	39	32
Soolaheeringas	11	31	29	29
Soolalõhe, -forell	9	26	36	29
Kuivatatud, vinnutatud kala	4	11	32	53

Muud kalatooted ja mereannid

Kalakonservid plekk-karbis (räim, sprotid, sardiinid, anšoovis õlis, tomatikastmes jms)	5	28	41	26
Kalapreservid* plekk-karbis või kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas, tuunikala, soolalõhe õlis jt)	5	26	41	28
Kalakulinaartooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis (räimed marinaadis, silgusült, heeringa fileetükid erinevates kastmetes, koha marinaadis, angerjas marinaadis/tarrendis jm kala tarrendis)	3	21	38	38
Kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud)	3	27	39	31
Krabipulgad ja –nuudlid (makra)	4	24	47	25
Krevetid, krabid, vähid	1	18	39	42
Molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt)	2	6	29	63
Kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jm mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari**	1	8	41	50

* kalapreserv – kuumtöötlemata kalatoode (kalakonserv on kuumtöödeldud)

** valgumari – toodetud piima-, muna vms valkudest

5. PALUN HINNAKE LIGIKAUDU, KUI SUURE OSA VIIMASE AASTA JOOKSUL TEIE POOLT SÖÖDUD KALAST SÕITE TE KODUS, KUI SUURE OSA TOITLUSTUSASUTUSTES JA KÜLAS VIIBIDES?

Kodus	76%
Toitlustusasutustes	15%
<u>Külaskäikudel</u>	<u>9%</u>
Kokku	100%

6. MILLIST KALA TEILE MEELDIB SÜÜA? Märkige kuni 3 lemmikut!

Ahven	21	Lõhe	64
Angerjas	20	Räim	22
Forell	46	Rääbis	15
Haug	16	Siig	11
Heeringas	40	Silm	10
Heik, hõbeheik	14	Skumbria	14
Kilu	21	Tint	8
Koha	25	Tursk	13
Latikas	19	Tuulehaug	8
Lest	23	Muud kala märkis	43 vastajat

KALA JA KALATOODETE (SH MEREANNID) OSTMINE

7. KAS TE OSTSITE VIIMASE AASTA JOOKSUL KALA VÕI KALATOOTEID (SH TEIE, TEIE PERELIIKMED, SAITE TASUTA)?

Jah, ostsin ja/või sain tasuta	89
Ei ostnud, ei saanud ka tasuta	11

8. KALA JA KALATOODETE OSTUVÕIMALUSED ON ERI PIIRKONDADES ERINEVAD. OSA INIMESI PÜÜAB ISE KALA VÕI SAAB SEDA TUTTAVATELT. KUST OSTSITE VÕI SAITE **VIIMASE AASTA JOOKSUL** KALA JA KALATOOTEID TEIE (TEIE PERE)? Märkige ligikaudsed protsendid Teie (Teie pere) poolt ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest nii, et rida annaks kokku 100%.

	Kaup- lusest	Turult	Kalurilt, kalakasva- tajalt, kala- kaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt	KOKKU
<u>Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed)</u>					
Räim, kilu jt odavamad kalad	60%	24%	11%	5%	100%
Lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad	48%	17%	16%	19%	100%
Lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad	83%	6%	6%	5%	100%
<u>Külmutatud kala (v.a kalafileed)</u>					
Räim, kilu jt odavamad kalad	91%	5%	2%	2%	100%
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilapia jt keskmise kallidusega kalad	80%	8%	4%	8%	100%
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	89%	4%	2%	5%	100%
<u>Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud)</u>					
Räim, kilu jt odavamad kalad	79%	14%	3%	4%	100%
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, saida, pangasius, tilapia jt keskmise kallidusega kalad	71%	14%	6%	9%	100%
Lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad	87%	6%	3%	4%	100%
<u>Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala</u>					
Suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad	66%	13%	13%	8%	100%
Suitsulest, suitsukarpkala, suitsumakrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad	54%	13%	20%	13%	100%
Suitsulõhe, suitsuforell, suitsuangerjas jt kallimad kalad	70%	12%	11%	7%	100%
Soola-, vürtsikilu, räim	86%	6%	4%	4%	100%
Soolaheeringas	93%	4%	3%	0%	100%
Soolalõhe, -forell	83%	7%	3%	7%	100%

9. KUI TEIE (PERE) SISSETULEKUD OLEKSID SUUREMAD, SIIS KUIDAS SEE MÕJUTAKS TEIE **KALA JA KALATOODETE** OSTMIST (tarbimist)?

	Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed)	56	34	1	9
Külmutatud kala (v.a kalafileed)	13	50	12	25
Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud)	59	28	2	11
Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala	33	46	4	17
Muud kalatooted (kalakonservid, -preservid, kulinaaria- tooted, kala-, krabipulgad, krevetid, kaaviar jm mereannid)	25	55	7	13

10. MIS ON TEIE JAKS KALA OSTMISEL TÄHTIS?

	Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Värskus	94	5	1
Maitse	94	5	1
Kala liik	64	31	5
Toiteväärtus (valgud, rasvad, mineraalid, kalorsus)	21	51	28
Pakend	12	42	46
Hind	77	19	4
Tootja (bränd)	14	48	38
Päritolumaa	27	49	24
Kala püügipiirkond, kasvatamise koht	24	50	26
Et kala oleks puhastatud, roogitud	37	49	14
Et kala oleks fileeritud	24	50	26
Et kala oleks püütud, kasvatatud kestlikult	19	48	33
Müügikoha puhtus (ei haise jms)	78	18	4
Reklaam ja turundus (sh sotsiaalmeedia)	6	30	64
Muu vastus n=7			

11. KUI OSTATE VÄRSKET VÕI KÜLMUTATUD KALA, SIIS MILLISEL KUJUL?

	Enamasti puhastamata, rookimata	Enamasti roogitult	Enamasti fileeritult	Ei osta
<u>Värsk ja jahutatud kala</u>				
Räim, kilu jt odavamad kalad	39	19	9	33
Lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad	25	36	10	29
Lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad	9	40	36	15
<u>Külmutatud kala</u>				
Räim, kilu jt odavamad kalad	8	13	7	72
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, tursk, mintai, pangasius, tilaapia, saida jt keskmise kallidusega kalad	4	21	24	51
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	2	17	28	53

12. PALUN HINNAKE KALA JA KALATOODETE VALIKUT KAUPLUSES, KUST TE TAVALISELT TOIDUKAUPU OSTATE?

	Hea	Rahuldav	Halb
<u>Värsk ja jahutatud kala (v.a kalafileed)</u>			
Räim, kilu jt odavamad kalad	16	55	29
Lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad	13	46	41
Lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad	24	55	21
<u>Külmutatud kala (v.a kalafileed)</u>			
Räim, kilu jt odavamad kalad	15	60	25
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilaapia, saida jt keskmise kallidusega kalad	17	58	25
Lõhe, forell, koha jt kallimad kalad	17	60	23
<u>Kalafileed (värsk, jahutatud, külmutatud)</u>			
Räim, kilu jt odavamad kalad	15	53	32

	Hea	Rahuldav	Halb
Lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad	15	52	33
Lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad	25	60	15
Suitsu-, soola ja kuivatatud kala			
Suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad	19	57	24
Suitsulest, -karpkala, -makrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad	15	53	32
Suitsulõhe, suitsuforell, suitsuangerjas jt kallimad kalad	22	57	21
Soola-, vürtsikilu, räim	41	48	11
Soolaheeringas	44	46	10
Soolalõhe, -forell	33	52	15
Kuivatatud, vinnutatud kala	17	56	27
Muud kalatooted ja mereannid			
Kalakonservid plekk-karbis (räim, sprotid, sardiinid, anšoovis õlis, tomatikastmes jms)	49	47	4
Kalapreservid plekk-karbis või kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas, tuunikala, soolalõhe õlis jt)	44	52	4
Kalakulinaartooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis (räimed marinaadis, heeringa fileetükid erinevates kastmetes, koha marinaadis, angerjas marinaadis/tarrendis jm kala tarrendis)	36	54	10
Kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud)	47	49	4
Krabipulgad ja –nuudlid (makra)	46	48	6
Krevetid, krabid, vähid	23	52	25
Molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt)	17	48	35
Kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jm mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari	19	54	27

13. MIDA PEAKSID TEIE ARVATES TEGEMA **KAUPLUSED**, ET PARANDADA KALA JA KALATOODETE PAKKUMIST (müümist)?

	Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Suurendama värske kala valikut	61	33	6
Suurendama külmutatud kala valikut	21	52	27
Suurendama suitsu-, soola- ja kuivatatud kala valikut	30	49	21
Eelistama kodumaiste töötajate/tootjate tooteid	47	44	9
Tegema kalatoodetele sooduspakkumisi	74	21	5
Pakkuma kalatooteid soodsama hinnaga	76	20	4
Märkima (hinnasiltidel, etikettidel) selgemalt päritoluma ja/või tootja	41	47	12
Lisama värske, jahutatud, külmutatud, suitsutatud kala juurde teabe kala püügipiirkonna, kasvatamise kohta	34	48	18
Märkima värske kala juurde kala püüdmise kuupäeva	70	23	7

Muu vastus n=21

14. KAS TEIL ON **VIIMASE AASTA JOOKSUL** OLNUD HALBU KOGEMUSI KALA JA KALATOODETE OSTMISEL VÕI SÖÖMISEL?

Jah, sageli 1
Jah, mõni kord 24
Ei ole 75

14A. KUI TEIL OLI HALBU KOGEMUSI, SIIS MILLISED NEED OLID? n=297

Halb kvaliteet (purustatud kalad, kala puhastamata, vähe kala, fileed luude ja soomustega jm)	37
Kala ei olnud värske (vana, riknenud, roiskunud, pehme, lagunenu j m)	53
Halb maitse (konservid, värske või suitsutatud või ülessulatatud kala jm)	40
Kalakonservid, -tooted olid liiga soolased	21
Kalakonservid, -tooted olid maitsetud, magedad	15
Säilimistähtaeg oli ületatud	8
Liiga palju vett sügavkülmutatud kalades, mitmekordselt külmutatud	52
Ebasobiv pakend, katkine taara	5
Müüja ebakompetentsus	10
Muu kogemus n=12	

KALAKAMPAANIA „ KALA KÕLAB HÄSTI“

Maaeluministeerium on koos partneritega viinud 2021–2022. aastal läbi kalakampaaniat „Kala kõlab hästi“, mille eesmärgiks on elanikele meelde tuletada kalatoitude kasulikkust, tervislikkust, valmistamise lihtsust ja traditsioone meie toitumiskultuuris.

15. KAS TE OLETE MÄRGANUD 2021–2022. AASTAL TOIMUVA KALAKAMPAANIA „KALA KÕLAB HÄSTI“ REKLAAME JA INFOMATERJALE?

Jah, märkasin	43
Ei ole märganud	57

16. KUIDAS TE HINDATE KAMPAANIA NÄHTAVUST?

Jään rahule, äratav tähelepanu	18
Keskpärase, ei paista eriti silma	23
Ei jää rahule, ei ole olnud näha	19
Ei oska öelda	40

17. KAS TE OLETE KÜLASTANUD KALAKAMPAANIA KODULEHEKÜLGE INTERNETIS AADRESSIL

<https://kalatoidud.ee/>?

Jah	17
Ei	83

KUI TE EI OLE KÜLASTANUD KALATOITUDE LEHEKÜLGE INTERNETIS, SIIS JÄTKAKE KÜSIMUSEST NR. 21

18. MIDA TE KAMPAANIA KODULEHEKÜLJELT VAATASITE VÕI UURISITE? (% kampaania kodulehekülge külastanutest, n=196)

Selgitusi kampaania eesmärgi kohta	15
Kalauudiseid	16
Kalatoitude retsepte	86
Jagasin oma retsepte	2
Kalapeediat (teavet kalaliikide kohta)	14
Kalander (teavet kalasündmustest, -festivalidest, -päevadest, konkurssidest jm)	14
Siia-Miia kohta (kassipreili, kampaania ametlik maskott)	2

19. KUIDAS TE HINDATE KAMPAANIA KODULEHEKÜLJE KASUTAJA MUGAVUST? (% kampaania kodulehekülge külastanutest, n=196)

Jään rahule, meeldib	50
Keskpärase, jätab ükskõikseks	28
Ei jää rahule, ei meeldi	4
Ei oska öelda	18

20. MIS VÕIKS OLLA KODULEHEL PAREMINI (TEISITI, PUUDU, LIIGNE VM)? (küsi kampaania kodulehekülge külastanutelt)

Vastuse märkis 19 inimest

EDASI VASTAVAD KÕIK!

21. KAS OLETE KAMPAANIA MÕJUL MUUTNUD OMA KALA JA KALATOODETE OSTUSID JA TARBIMIST?

Jah, olen rohkem kala tarbinud	9
Ei ole midagi muutnud	91

22. KAS OLETE KAMPAANIA MÕJUL PROOVINUD TEHA UUSI KALATOITE, KATSETANUD KALAKAMPAANIA RETSEPTE?

Jah	12
Ei	88

23. KUI KAMPAANIA EI MÕJUTANUD TEIE KALA TARBIMIST, OSTMIST EGA KALATOITUDE VALMISTAMIST, SIIS MIKS? (% vastanutest, keda kampaania ei mõjutanud; n=979)

Kala on liiga kallis	45
Värsket kala ei ole saada, kalavalik väike	31
Eelistan Eesti vete kalu	15
Kalad võivad olla saastatud (toksiinid, plast, ravimijäägid jms)	9
Söön mida tahan, kampaaniad mu harjumusi ei mõjuta	42
Valmistan kala omast kogemusest, ei vaja uusi retsepte	27
Kampaania retseptid ei kutsunud katsetama	3
Valmistan järjest vähem kodus süüa, sh kalaroogi	5
Olen taimetoitlane või allergik	2
Kala ei maitse, pereliikmed ei söö kala	5
Ei viitsi kalaga tegeleda (keeruline valmistada, puhastada, rikneb vms)	14
Muu põhjust märkis 94 vastajat	

24. KUIDAS TE KAMPAANIAGA „KALA KÕLAB HÄSTI“ ÜLDISELT RAHULE JÄÄTE?

Jään rahule, meeldib	18
Keskpärase, jätab ükskõikseks	22
Ei jää rahule, ei meeldi	2
Ei oska öelda	58

25. MIS TEILE KAMPAANIAS ENIM MEELDIB?

Vabas vormis vastuse märkis 190 inimest

26. MIS VÕIKS OLLA PAREMINI (TEISITI, PUUDU, LIIGNE VM)?

Vabas vormis vastuse märkis 150 inimest

27. MITU INIMEST TEIE PERES (leibkonnas) SÖÖVAD KALA?

keskmiselt 2,42 inimest ehk keskmiselt 89% kõigist pereliikmetest

Lisa 4. Küsitluse vastuste tabeljaotused

Lisa 4.1

Kui sageli olete viimase aasta jooksul söönud kala ja kalatooteid? (% vastanutest)

		Vähemalt paar korda nädalas	Umbes kord nädalas	Vähemalt paar korda kuus	Umbes kord kuus	Harvemini	Ei söö kala ega - tooteid üldse
Keskmiselt		20	25	29	16	7	3
Regioon	Põhja-Eesti	18	27	28	18	5	4
	Kesk-Eesti	17	31	23	20	7	2
	Kirde-Eesti	17	20	33	18	11	1
	Lääne-Eesti	26	16	37	13	6	2
	Lõuna-Eesti	23	27	30	9	10	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	21	20	29	18	9	3
	väike kortermaja	12	38	25	14	5	6
	rida- ja individuaalelamu	21	29	31	13	5	1
Rahvus	eestlased	20	24	29	16	8	3
	muu rahvus	20	27	30	16	5	2
Vanus	18–29-aastased	19	6	32	26	11	6
	30–49-aastased	15	26	33	16	7	3
	50–64-aastased	23	33	25	12	5	2
	65–74-aastased	28	30	24	11	6	1
Sugu	naised	18	25	26	17	10	4
	mehed	22	26	32	15	4	1
Haridus	I taseme haridus	2	37	47	6	7	1
	II taseme haridus	20	22	29	19	8	2
	III taseme haridus	21	27	28	14	7	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	10	17	39	22	10	2
	501–1000 €	17	29	32	12	8	2
	1001–1500 €	24	26	29	15	6	0
	1501–2000 €	31	23	18	22	4	2
	üle 2000 €	17	24	19	14	11	15

Kas olete rahul oma kala ja kalatoodete söömise sagedusega? (% vastanutest)

		Jah, olen täiesti rahul	Olen enam-vähem rahul	Pigem ei ole rahul	Ei ole üldse rahul	Ei oska öelda
Keskmiselt		20	29	36	13	2
Regioon	Põhja-Eesti	19	32	37	10	2
	Kesk-Eesti	15	28	42	13	2
	Kirde-Eesti	12	33	36	13	6
	Lääne-Eesti	29	21	20	29	1
	Lõuna-Eesti	23	25	37	14	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	29	38	11	3
	väike kortermaja	22	32	35	11	0
	rida- ja individuaalelamu	20	30	32	17	1
Rahvus	eestlased	22	26	36	15	1
	muu rahvus	15	35	35	11	4
Vanus	18–29-aastased	19	11	52	18	0
	30–49-aastased	16	33	34	13	4
	50–64-aastased	21	35	30	13	1
	65–74-aastased	28	29	30	12	1
Sugu	naised	18	30	36	15	1
	mehed	22	29	35	12	2
Haridus	I taseme haridus	7	46	15	29	3
	II taseme haridus	22	27	32	13	6
	III taseme haridus	19	30	38	13	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	12	20	40	27	1
	501–1000 €	19	27	33	18	3
	1001–1500 €	19	36	40	4	1
	1501–2000 €	24	27	35	13	1
	üle 2000 €	31	30	30	3	6

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kala ja kalatooted on liiga kallid

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=547)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		77	21	2
Regioon	Põhja-Eesti	74	25	1
	Kesk-Eesti	71	29	0
	Kirde-Eesti	72	21	7
	Lääne-Eesti	89	9	2
	Lõuna-Eesti	84	14	2
Elamu tüüp	suur kortermaja	78	20	2
	väike kortermaja	85	13	2
	rida- ja individuaalelamu	75	23	2
Rahvus	eestlased	77	21	2
	muu rahvus	78	20	2
Vanus	18–29-aastased	72	28	0
	30–49-aastased	76	20	4
	50–64-aastased	80	18	2
	65–74-aastased	86	13	1
Sugu	naised	71	27	2
	mehed	85	13	2
Haridus	I taseme haridus	96	4	0
	II taseme haridus	75	23	2
	III taseme haridus	77	20	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	93	6	1
	501–1000 €	77	21	2
	1001–1500 €	81	18	1
	1501–2000 €	63	32	5
	üle 2000 €	52	43	5

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kala ja kalatoodete valik kaupluses/turul on väike

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=515)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		34	43	23
Regioon	Põhja-Eesti	41	44	15
	Kesk-Eesti	43	31	26
	Kirde-Eesti	43	43	14
	Lääne-Eesti	38	42	20
	Lõuna-Eesti	13	47	40
Elamu tüüp	suur kortermaja	47	37	16
	väike kortermaja	25	53	22
	rida- ja individuaalelamu	19	48	33
Rahvus	eestlased	28	44	28
	muu rahvus	48	41	11
Vanus	18–29-aastased	43	42	15
	30–49-aastased	34	42	24
	50–64-aastased	28	45	27
	65–74-aastased	29	46	25
Sugu	naised	35	48	17
	mehed	33	37	30
Haridus	I taseme haridus	63	13	24
	II taseme haridus	35	41	24
	III taseme haridus	33	45	22
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	38	36	26
	501–1000 €	36	40	24
	1001–1500 €	26	43	31
	1501–2000 €	16	77	7
	üle 2000 €	76	10	14

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kalaroogade valik toitlustusasutustes on väike

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=488)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		21	43	36
Regioon	Põhja-Eesti	20	41	39
	Kesk-Eesti	37	40	23
	Kirde-Eesti	31	29	40
	Lääne-Eesti	20	65	15
	Lõuna-Eesti	14	46	40
Elamu tüüp	suur kortermaja	26	39	35
	väike kortermaja	11	66	23
	rida- ja individuaalelamu	18	42	40
Rahvus	eestlased	21	40	39
	muu rahvus	23	50	27
Vanus	18–29-aastased	18	22	60
	30–49-aastased	22	50	28
	50–64-aastased	21	51	28
	65–74-aastased	27	47	26
Sugu	naised	25	41	34
	mehed	16	46	38
Haridus	I taseme haridus	7	87	6
	II taseme haridus	24	55	21
	III taseme haridus	21	37	42
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	55	27
	501–1000 €	28	43	29
	1001–1500 €	6	34	60
	1501–2000 €	11	49	40
	üle 2000 €	70	27	3

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kala ja kalatooted ei ole alati kättesaadavad, müügikohad on kaugel

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=506)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		17	50	33
Regioon	Põhja-Eesti	13	62	25
	Kesk-Eesti	23	41	36
	Kirde-Eesti	17	48	35
	Lääne-Eesti	17	59	24
	Lõuna-Eesti	20	33	47
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	58	31
	väike kortermaja	11	59	30
	rida- ja individuaalelamu	23	39	38
Rahvus	eestlased	17	52	31
	muu rahvus	17	45	38
Vanus	18–29-aastased	0	68	32
	30–49-aastased	19	46	35
	50–64-aastased	25	41	34
	65–74-aastased	27	44	29
Sugu	naised	18	53	29
	mehed	16	46	38
Haridus	I taseme haridus	14	72	14
	II taseme haridus	23	36	41
	III taseme haridus	14	55	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	21	57	22
	501–1000 €	25	41	34
	1001–1500 €	9	55	36
	1501–2000 €	7	59	34
	üle 2000 €	2	45	53

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kala ja kalatoodete kvaliteet ei rahulda

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=505)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		10	51	39
Regioon	Põhja-Eesti	11	59	30
	Kesk-Eesti	9	55	36
	Kirde-Eesti	19	56	25
	Lääne-Eesti	17	63	20
	Lõuna-Eesti	4	29	67
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	61	28
	väike kortermaja	23	39	38
	rida- ja individuaalelamu	7	41	52
Rahvus	eestlased	7	47	46
	muu rahvus	19	60	21
Vanus	18–29-aastased	0	59	41
	30–49-aastased	18	50	32
	50–64-aastased	11	46	43
	65–74-aastased	7	46	47
Sugu	naised	13	51	36
	mehed	7	51	42
Haridus	I taseme haridus	0	75	25
	II taseme haridus	8	59	33
	III taseme haridus	12	47	41
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	8	55	37
	501–1000 €	13	47	40
	1001–1500 €	7	43	50
	1501–2000 €	13	55	32
	üle 2000 €	7	81	12

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Kalaroogade valmistamine kodus on töö- ja ajamahukas

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=512)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		15	30	55
Regioon	Põhja-Eesti	14	30	56
	Kesk-Eesti	28	23	49
	Kirde-Eesti	10	19	71
	Lääne-Eesti	13	22	65
	Lõuna-Eesti	14	39	47
Elamu tüüp	suur kortermaja	18	25	57
	väike kortermaja	24	42	34
	rida- ja individuaalelamu	9	33	58
Rahvus	eestlased	14	31	55
	muu rahvus	19	25	56
Vanus	18–29-aastased	9	24	67
	30–49-aastased	14	30	56
	50–64-aastased	21	28	51
	65–74-aastased	19	42	39
Sugu	naised	15	26	59
	mehed	15	34	51
Haridus	I taseme haridus	9	4	87
	II taseme haridus	22	25	53
	III taseme haridus	13	32	55
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	14	19	67
	501–1000 €	13	34	53
	1001–1500 €	15	32	53
	1501–2000 €	9	17	74
	üle 2000 €	47	42	11

Mis põhjusel ei söö Te praegu üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe?

Mulle ei maitse kala ja kalatooted

(% vastanutest, kes ei ole kala ja kalatoodete söömissagedusega üldse rahul või pigem ei ole rahul, n=495)

		Seda kindlasti	Seda mõnevõrra	Seda mitte
Keskmiselt		1	4	95
Regioon	Põhja-Eesti	1	7	92
	Kesk-Eesti	3	7	90
	Kirde-Eesti	0	1	99
	Lääne-Eesti	2	4	94
	Lõuna-Eesti	1	1	98
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	6	93
	väike kortermaja	2	3	95
	rida- ja individuaalelamu	1	2	97
Rahvus	eestlased	1	3	96
	muu rahvus	1	8	91
Vanus	18–29-aastased	0	0	100
	30–49-aastased	0	9	91
	50–64-aastased	3	3	94
	65–74-aastased	4	2	94
Sugu	naised	1	7	92
	mehed	1	1	98
Haridus	I taseme haridus	0	0	100
	II taseme haridus	2	3	95
	III taseme haridus	1	5	94
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	2	97
	501–1000 €	2	9	89
	1001–1500 €	1	1	98
	1501–2000 €	0	1	99
	üle 2000 €	0	2	98

Lisa 4.4

Kas ja kui sageli te sööte viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Road värskest ja jahutatud kalast (v.a kalafileed): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		5	25	40	30
Regioon	Põhja-Eesti	4	21	42	33
	Kesk-Eesti	9	29	33	29
	Kirde-Eesti	2	27	53	18
	Lääne-Eesti	11	33	29	27
	Lõuna-Eesti	4	26	40	30
Elamu tüüp	suur kortermaja	4	22	39	35
	väike kortermaja	7	28	42	23
	rida- ja individuaalelamu	7	27	41	25
Rahvus	eestlased	7	23	41	29
	muu rahvus	1	28	39	32
Vanus	18–29-aastased	0	4	42	54
	30–49-aastased	3	25	41	31
	50–64-aastased	9	32	38	21
	65–74-aastased	13	35	39	13
Sugu	naised	4	22	45	29
	mehed	6	28	36	30
Haridus	I taseme haridus	3	50	43	4
	II taseme haridus	6	28	35	31
	III taseme haridus	5	22	42	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	5	34	42	19
	501–1000 €	7	28	37	28
	1001–1500 €	5	22	40	33
	1501–2000 €	4	24	42	30
	üle 2000 €	2	11	45	42

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Road värsket ja jahutatud kalast (v.a kalafileed): lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		6	20	48	26
Regioon	Põhja-Eesti	7	15	48	30
	Kesk-Eesti	1	15	62	22
	Kirde-Eesti	10	28	50	12
	Lääne-Eesti	8	35	46	11
	Lõuna-Eesti	5	20	40	35
Elamu tüüp	suur kortermaja	6	18	43	33
	väike kortermaja	8	20	52	20
	rida- ja individuaalelamu	7	21	51	21
Rahvus	eestlased	5	19	47	29
	muu rahvus	10	21	49	20
Vanus	18–29-aastased	0	9	40	51
	30–49-aastased	8	17	53	22
	50–64-aastased	8	27	46	19
	65–74-aastased	7	26	42	25
Sugu	naised	3	20	51	26
	mehed	10	20	43	27
Haridus	I taseme haridus	4	36	50	10
	II taseme haridus	5	21	50	24
	III taseme haridus	7	18	46	29
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	5	29	50	16
	501–1000 €	9	19	51	21
	1001–1500 €	4	18	40	38
	1501–2000 €	1	22	57	20
	üle 2000 €	8	10	39	43

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Road värsket ja jahutatud kalast (v.a kalafileed): lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		11	40	36	13
Regioon	Põhja-Eesti	15	38	35	12
	Kesk-Eesti	6	53	32	9
	Kirde-Eesti	4	48	37	11
	Lääne-Eesti	8	38	49	5
	Lõuna-Eesti	11	35	33	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	12	36	38	14
	väike kortermaja	11	38	37	14
	rida- ja individuaalelamu	10	45	33	12
Rahvus	eestlased	11	36	38	15
	muu rahvus	11	47	32	10
Vanus	18–29-aastased	15	25	35	25
	30–49-aastased	9	41	38	12
	50–64-aastased	11	47	32	10
	65–74-aastased	13	39	39	9
Sugu	naised	8	43	35	14
	mehed	15	37	36	12
Haridus	I taseme haridus	29	25	42	4
	II taseme haridus	12	36	36	16
	III taseme haridus	10	42	36	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	5	34	51	10
	501–1000 €	7	40	41	12
	1001–1500 €	15	37	33	15
	1501–2000 €	13	53	23	11
	üle 2000 €	21	38	17	24

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Road külmutatud kalast (v.a kalafileed): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		2	8	20	70
Regioon	Põhja-Eesti	2	7	22	69
	Kesk-Eesti	2	9	15	74
	Kirde-Eesti	1	9	30	60
	Lääne-Eesti	1	9	18	72
	Lõuna-Eesti	2	8	17	73
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	9	20	70
	väike kortermaja	3	9	23	65
	rida- ja individuaalelamu	2	7	19	72
Rahvus	eestlased	2	8	18	72
	muu rahvus	1	8	25	66
Vanus	18–29-aastased	0	0	6	94
	30–49-aastased	0	10	19	71
	50–64-aastased	3	9	30	58
	65–74-aastased	5	12	24	59
Sugu	naised	2	4	19	75
	mehed	1	12	22	65
Haridus	I taseme haridus	1	10	17	72
	II taseme haridus	2	8	15	75
	III taseme haridus	2	8	23	67
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	12	13	74
	501–1000 €	2	9	25	64
	1001–1500 €	1	8	23	68
	1501–2000 €	2	6	13	79
	üle 2000 €	1	5	10	84

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Road külmutatud kalast (v.a kalafileed): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		4	15	33	48
Regioon	Põhja-Eesti	2	16	31	51
	Kesk-Eesti	0	17	25	58
	Kirde-Eesti	5	26	42	27
	Lääne-Eesti	1	9	45	45
	Lõuna-Eesti	10	11	28	51
Elamu tüüp	suur kortermaja	6	17	31	46
	väike kortermaja	1	15	44	40
	rida- ja individuaalelamu	3	13	31	53
Rahvus	eestlased	4	12	31	53
	muu rahvus	5	22	36	37
Vanus	18–29-aastased	9	6	24	61
	30–49-aastased	3	17	31	49
	50–64-aastased	3	19	40	38
	65–74-aastased	1	15	35	49
Sugu	naised	1	16	36	47
	mehed	7	15	29	49
Haridus	I taseme haridus	5	18	63	14
	II taseme haridus	6	14	33	47
	III taseme haridus	3	16	30	51
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	18	45	36
	501–1000 €	3	18	34	45
	1001–1500 €	9	17	23	51
	1501–2000 €	1	11	42	46
	üle 2000 €	2	4	21	73

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?
Road külmutatud kalast (v.a kalafileed): lõhe, forell, koha jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		3	13	27	57
Regioon	Põhja-Eesti	2	16	22	60
	Kesk-Eesti	2	8	33	57
	Kirde-Eesti	0	20	34	46
	Lääne-Eesti	1	9	40	50
	Lõuna-Eesti	8	10	23	59
Elamu tüüp	suur kortermaja	4	12	26	58
	väike kortermaja	1	20	33	46
	rida- ja individuaalelamu	3	13	25	59
Rahvus	eestlased	4	9	27	60
	muu rahvus	1	23	25	51
Vanus	18–29-aastased	9	0	19	72
	30–49-aastased	1	15	27	57
	50–64-aastased	3	17	30	50
	65–74-aastased	3	17	28	52
Sugu	naised	1	10	25	64
	mehed	5	17	28	50
Haridus	I taseme haridus	6	10	13	71
	II taseme haridus	6	14	29	51
	III taseme haridus	1	14	26	59
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	13	14	72
	501–1000 €	1	16	36	47
	1001–1500 €	8	13	26	53
	1501–2000 €	1	14	16	69
	üle 2000 €	2	5	18	75

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?
Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		2	14	33	51
Regioon	Põhja-Eesti	1	15	37	47
	Kesk-Eesti	3	14	32	51
	Kirde-Eesti	1	14	30	55
	Lääne-Eesti	5	12	31	52
	Lõuna-Eesti	3	14	26	57
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	13	28	58
	väike kortermaja	4	15	44	37
	rida- ja individuaalelamu	3	15	36	46
Rahvus	eestlased	3	15	32	50
	muu rahvus	0	13	34	53
Vanus	18–29-aastased	0	6	16	78
	30–49-aastased	2	14	35	49
	50–64-aastased	4	17	40	39
	65–74-aastased	4	20	32	44
Sugu	naised	2	13	33	52
	mehed	3	16	31	50
Haridus	I taseme haridus	1	40	22	37
	II taseme haridus	3	13	27	57
	III taseme haridus	2	13	36	49
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	17	26	54
	501–1000 €	3	15	34	48
	1001–1500 €	2	14	32	52
	1501–2000 €	2	9	40	49
	üle 2000 €	0	16	25	59

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		5	19	39	37
Regioon	Põhja-Eesti	3	16	41	40
	Kesk-Eesti	1	21	42	36
	Kirde-Eesti	3	24	45	28
	Lääne-Eesti	6	23	37	34
	Lõuna-Eesti	9	19	34	38
Elamu tüüp	suur kortermaja	5	18	40	37
	väike kortermaja	2	22	47	29
	rida- ja individuaalelamu	5	18	37	40
Rahvus	eestlased	5	17	38	40
	muu rahvus	5	22	41	32
Vanus	18–29-aastased	9	4	31	56
	30–49-aastased	4	20	40	36
	50–64-aastased	4	24	43	29
	65–74-aastased	4	22	40	34
Sugu	naised	3	18	43	36
	mehed	7	19	35	39
Haridus	I taseme haridus	4	21	37	38
	II taseme haridus	7	20	35	38
	III taseme haridus	4	18	41	37
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	21	45	31
	501–1000 €	3	24	36	37
	1001–1500 €	9	15	39	37
	1501–2000 €	2	17	48	33
	üle 2000 €	7	7	31	55

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud): lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		9	37	33	21
Regioon	Põhja-Eesti	10	44	31	15
	Kesk-Eesti	9	42	26	23
	Kirde-Eesti	2	43	37	18
	Lääne-Eesti	7	33	26	34
	Lõuna-Eesti	13	24	39	24
Elamu tüüp	suur kortermaja	10	40	31	19
	väike kortermaja	8	41	32	19
	rida- ja individuaalelamu	8	34	35	23
Rahvus	eestlased	8	37	33	22
	muu rahvus	11	39	31	19
Vanus	18–29-aastased	9	37	22	32
	30–49-aastased	9	37	34	20
	50–64-aastased	10	40	35	15
	65–74-aastased	8	34	39	19
Sugu	naised	7	38	34	21
	mehed	12	37	31	20
Haridus	I taseme haridus	6	52	8	34
	II taseme haridus	11	34	35	20
	III taseme haridus	9	38	33	20
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	4	29	36	31
	501–1000 €	6	34	38	22
	1001–1500 €	13	45	29	13
	1501–2000 €	16	38	25	21
	üle 2000 €	7	44	24	25

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		4	14	36	46
Regioon	Põhja-Eesti	2	12	41	45
	Kesk-Eesti	3	15	37	45
	Kirde-Eesti	6	21	25	48
	Lääne-Eesti	2	18	34	46
	Lõuna-Eesti	9	14	30	47
Elamu tüüp	suur kortermaja	7	13	31	49
	väike kortermaja	3	16	48	33
	rida- ja individuaalelamu	2	15	37	46
Rahvus	eestlased	5	13	36	46
	muu rahvus	3	16	35	46
Vanus	18–29-aastased	9	0	16	75
	30–49-aastased	2	12	41	45
	50–64-aastased	4	21	40	35
	65–74-aastased	3	26	37	34
Sugu	naised	3	10	36	51
	mehed	6	18	35	41
Haridus	I taseme haridus	3	11	19	67
	II taseme haridus	7	17	33	43
	III taseme haridus	3	13	38	46
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	13	23	63
	501–1000 €	3	18	41	38
	1001–1500 €	10	15	33	42
	1501–2000 €	2	10	48	40
	üle 2000 €	0	5	22	73

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsulest, suitsukarpkala, suitsumakrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		5	15	48	32
Regioon	Põhja-Eesti	3	14	49	34
	Kesk-Eesti	0	19	55	26
	Kirde-Eesti	4	17	41	38
	Lääne-Eesti	3	16	56	25
	Lõuna-Eesti	10	12	45	33
Elamu tüüp	suur kortermaja	7	13	45	35
	väike kortermaja	3	18	57	22
	rida- ja individuaalelamu	2	16	50	32
Rahvus	eestlased	4	13	52	31
	muu rahvus	5	19	41	35
Vanus	18–29-aastased	9	0	50	41
	30–49-aastased	3	16	51	30
	50–64-aastased	2	20	48	30
	65–74-aastased	6	20	41	33
Sugu	naised	3	12	49	36
	mehed	6	18	48	28
Haridus	I taseme haridus	5	10	22	63
	II taseme haridus	8	14	52	26
	III taseme haridus	3	15	48	34
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	17	46	36
	501–1000 €	3	17	52	28
	1001–1500 €	10	15	46	29
	1501–2000 €	1	9	57	33
	üle 2000 €	2	9	33	56

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsulõhe, -forell, suitsuangerjas jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		4	18	44	34
Regioon	Põhja-Eesti	3	22	47	28
	Kesk-Eesti	3	18	40	39
	Kirde-Eesti	1	10	41	48
	Lääne-Eesti	2	20	44	34
	Lõuna-Eesti	9	11	39	41
Elamu tüüp	suur kortermaja	6	16	42	36
	väike kortermaja	1	23	43	33
	rida- ja individuaalelamu	2	19	46	33
Rahvus	eestlased	5	18	43	34
	muu rahvus	3	18	44	35
Vanus	18–29-aastased	9	16	29	46
	30–49-aastased	2	20	48	30
	50–64-aastased	3	17	48	32
	65–74-aastased	4	15	43	38
Sugu	naised	2	17	44	37
	mehed	6	19	43	32
Haridus	I taseme haridus	5	37	19	39
	II taseme haridus	7	19	43	31
	III taseme haridus	3	16	45	36
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	15	43	41
	501–1000 €	2	14	52	32
	1001–1500 €	10	21	33	36
	1501–2000 €	4	19	47	30
	üle 2000 €	2	26	34	38

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soola-, vürtsikilu, räim (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		7	22	39	32
Regioon	Põhja-Eesti	5	21	45	29
	Kesk-Eesti	5	22	38	35
	Kirde-Eesti	5	29	39	27
	Lääne-Eesti	6	22	42	30
	Lõuna-Eesti	11	23	28	38
Elamu tüüp	suur kortermaja	8	20	37	35
	väike kortermaja	3	28	47	22
	rida- ja individuaalelamu	5	24	40	31
Rahvus	eestlased	7	20	38	35
	muu rahvus	5	27	42	26
Vanus	18–29-aastased	9	0	30	61
	30–49-aastased	2	24	44	30
	50–64-aastased	7	27	44	22
	65–74-aastased	15	37	30	18
Sugu	naised	4	21	41	34
	mehed	9	24	38	29
Haridus	I taseme haridus	6	15	14	65
	II taseme haridus	11	19	41	29
	III taseme haridus	5	24	40	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	28	28	41
	501–1000 €	7	26	42	25
	1001–1500 €	11	20	36	33
	1501–2000 €	4	19	43	34
	üle 2000 €	0	6	47	47

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soolaheeringas (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		11	31	29	29
Regioon	Põhja-Eesti	8	31	35	26
	Kesk-Eesti	13	30	27	30
	Kirde-Eesti	18	36	27	19
	Lääne-Eesti	9	31	28	32
	Lõuna-Eesti	15	30	20	35
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	30	29	30
	väike kortermaja	10	41	33	16
	rida- ja individuaalelamu	11	30	29	30
Rahvus	eestlased	11	29	28	32
	muu rahvus	11	35	32	22
Vanus	18–29-aastased	9	16	16	59
	30–49-aastased	8	26	37	29
	50–64-aastased	14	38	29	19
	65–74-aastased	18	50	24	8
Sugu	naised	9	34	31	26
	mehed	13	28	28	31
Haridus	I taseme haridus	6	51	12	31
	II taseme haridus	15	28	24	33
	III taseme haridus	10	31	33	26
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	7	35	21	37
	501–1000 €	12	35	29	24
	1001–1500 €	16	28	27	29
	1501–2000 €	9	32	34	25
	üle 2000 €	1	17	42	40

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soolalõhe, -forell (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		9	26	36	29
Regioon	Põhja-Eesti	9	33	37	21
	Kesk-Eesti	6	23	30	41
	Kirde-Eesti	10	29	35	26
	Lääne-Eesti	7	17	53	23
	Lõuna-Eesti	9	15	30	46
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	24	36	29
	väike kortermaja	5	34	41	20
	rida- ja individuaalelamu	7	26	35	32
Rahvus	eestlased	7	23	37	33
	muu rahvus	13	32	34	21
Vanus	18–29-aastased	9	12	28	51
	30–49-aastased	8	26	42	24
	50–64-aastased	10	29	36	25
	65–74-aastased	8	35	31	26
Sugu	naised	9	23	36	32
	mehed	9	28	36	27
Haridus	I taseme haridus	8	38	17	37
	II taseme haridus	10	23	36	31
	III taseme haridus	8	26	37	29
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	24	27	46
	501–1000 €	8	21	46	25
	1001–1500 €	13	26	30	31
	1501–2000 €	6	30	42	22
	üle 2000 €	11	36	20	33

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: kuivatatud, vinnutatud kala (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		4	11	32	53
Regioon	Põhja-Eesti	1	8	42	49
	Kesk-Eesti	3	4	28	65
	Kirde-Eesti	8	19	29	44
	Lääne-Eesti	2	27	20	51
	Lõuna-Eesti	9	9	21	61
Elamu tüüp	suur kortermaja	6	12	34	48
	väike kortermaja	2	11	39	48
	rida- ja individuaalelamu	2	10	27	61
Rahvus	eestlased	3	8	27	62
	muu rahvus	6	16	44	34
Vanus	18–29-aastased	9	12	23	56
	30–49-aastased	3	14	40	43
	50–64-aastased	3	7	33	57
	65–74-aastased	2	6	22	70
Sugu	naised	2	8	28	62
	mehed	6	14	36	44
Haridus	I taseme haridus	4	6	14	76
	II taseme haridus	7	15	25	53
	III taseme haridus	3	9	36	52
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	2	16	21	61
	501–1000 €	4	12	34	50
	1001–1500 €	7	9	37	47
	1501–2000 €	1	12	30	57
	üle 2000 €	0	2	27	71

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: kalakonservid plekk-karbis (räim, sprotid, sardiinid, anšoovis õlis, tomatikastmes jms) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		5	28	41	26
Regioon	Põhja-Eesti	5	22	46	27
	Kesk-Eesti	6	32	34	28
	Kirde-Eesti	5	41	34	20
	Lääne-Eesti	3	34	34	29
	Lõuna-Eesti	5	30	41	24
Elamu tüüp	suur kortermaja	3	27	42	28
	väike kortermaja	5	31	43	21
	rida- ja individuaalelamu	6	29	40	25
Rahvus	eestlased	5	28	40	27
	muu rahvus	3	28	44	25
Vanus	18–29-aastased	0	13	38	49
	30–49-aastased	4	29	40	27
	50–64-aastased	8	29	47	16
	65–74-aastased	6	41	38	15
Sugu	naised	5	22	42	31
	mehed	4	34	41	21
Haridus	I taseme haridus	7	30	13	50
	II taseme haridus	7	28	36	29
	III taseme haridus	3	28	45	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	5	26	36	33
	501–1000 €	6	35	38	21
	1001–1500 €	4	27	42	27
	1501–2000 €	3	22	56	19
	üle 2000 €	2	9	40	49

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: kalapreservid plekk-karbis või kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas, tuunikala jt) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		5	26	41	28
Regioon	Põhja-Eesti	5	21	49	25
	Kesk-Eesti	3	31	37	29
	Kirde-Eesti	5	39	31	25
	Lääne-Eesti	2	33	31	34
	Lõuna-Eesti	8	23	35	34
Elamu tüüp	suur kortermaja	5	25	39	31
	väike kortermaja	4	26	49	21
	rida- ja individuaalelamu	6	26	41	27
Rahvus	eestlased	5	25	38	32
	muu rahvus	5	27	48	20
Vanus	18–29-aastased	5	9	22	64
	30–49-aastased	4	26	46	24
	50–64-aastased	6	30	46	18
	65–74-aastased	9	36	40	15
Sugu	naised	7	25	41	27
	mehed	4	26	41	29
Haridus	I taseme haridus	5	26	31	38
	II taseme haridus	5	25	36	34
	III taseme haridus	6	25	44	25
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	5	29	44	22
	501–1000 €	7	30	41	22
	1001–1500 €	4	23	38	35
	1501–2000 €	9	27	35	29
	üle 2000 €	1	10	44	45

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: kalakulinaariatooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis (räimed marinaadis, silgusült, heeringa fileetükid erinevates kastmetes, koha marinaadis, angerjas marinaadis/tarrendis jm kala tarrendis) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		3	21	38	38
Regioon	Põhja-Eesti	2	22	36	40
	Kesk-Eesti	2	19	39	40
	Kirde-Eesti	3	14	35	48
	Lääne-Eesti	3	25	37	35
	Lõuna-Eesti	3	22	42	33
Elamu tüüp	suur kortermaja	2	19	32	47
	väike kortermaja	5	22	40	33
	rida- ja individuaalelamu	3	23	44	30
Rahvus	eestlased	4	21	38	37
	muu rahvus	1	21	36	42
Vanus	18–29-aastased	0	16	28	56
	30–49-aastased	3	17	39	41
	50–64-aastased	3	28	41	28
	65–74-aastased	5	27	39	29
Sugu	naised	3	22	33	42
	mehed	3	20	42	35
Haridus	I taseme haridus	3	38	20	39
	II taseme haridus	4	18	39	39
	III taseme haridus	2	21	38	39
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	2	15	34	49
	501–1000 €	3	22	43	32
	1001–1500 €	3	22	37	38
	1501–2000 €	3	22	37	38
	üle 2000 €	1	21	23	55

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?
Muud kalatooted ja mereannid: kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		3	27	39	31
Regioon	Põhja-Eesti	3	27	36	34
	Kesk-Eesti	1	24	38	37
	Kirde-Eesti	9	21	48	22
	Lääne-Eesti	3	31	31	35
	Lõuna-Eesti	2	30	46	22
Elamu tüüp	suur kortermaja	3	25	44	28
	väike kortermaja	3	33	37	27
	rida- ja individuaalelamu	3	28	34	35
Rahvus	eestlased	2	29	38	31
	muu rahvus	6	23	41	30
Vanus	18–29-aastased	0	40	30	30
	30–49-aastased	3	30	44	23
	50–64-aastased	6	16	40	38
	65–74-aastased	3	22	36	39
Sugu	naised	4	25	38	33
	mehed	2	30	40	28
Haridus	I taseme haridus	1	51	38	10
	II taseme haridus	4	27	38	31
	III taseme haridus	3	26	40	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	18	43	36
	501–1000 €	6	27	40	27
	1001–1500 €	1	34	43	22
	1501–2000 €	2	28	26	44
	üle 2000 €	1	19	34	46

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?
Muud kalatooted ja mereannid: krabipulgad ja -nuudlid (makra) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		4	24	47	25
Regioon	Põhja-Eesti	6	22	46	26
	Kesk-Eesti	2	24	49	25
	Kirde-Eesti	3	19	59	19
	Lääne-Eesti	2	30	35	33
	Lõuna-Eesti	2	28	48	22
Elamu tüüp	suur kortermaja	3	21	57	19
	väike kortermaja	2	32	45	21
	rida- ja individuaalelamu	6	26	35	33
Rahvus	eestlased	4	25	44	27
	muu rahvus	5	23	51	21
Vanus	18–29-aastased	6	18	51	25
	30–49-aastased	4	28	47	21
	50–64-aastased	4	25	45	26
	65–74-aastased	4	21	41	34
Sugu	naised	5	26	45	24
	mehed	3	22	48	27
Haridus	I taseme haridus	29	16	48	7
	II taseme haridus	4	26	42	28
	III taseme haridus	3	24	48	25
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	26	45	26
	501–1000 €	3	24	46	27
	1001–1500 €	2	25	58	15
	1501–2000 €	8	28	28	36
	üle 2000 €	13	11	43	33

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: krevetid, krabid, vähid (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		1	18	39	42
Regioon	Põhja-Eesti	0	20	45	35
	Kesk-Eesti	0	6	43	51
	Kirde-Eesti	5	15	37	43
	Lääne-Eesti	0	24	33	43
	Lõuna-Eesti	1	17	28	54
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	21	39	39
	väike kortermaja	1	19	43	37
	rida- ja individuaalelamu	0	14	38	48
Rahvus	eestlased	1	18	35	46
	muu rahvus	1	18	47	34
Vanus	18–29-aastased	0	35	24	41
	30–49-aastased	1	17	44	38
	50–64-aastased	1	11	44	44
	65–74-aastased	0	13	32	55
Sugu	naised	1	18	37	44
	mehed	1	18	41	40
Haridus	I taseme haridus	0	7	23	70
	II taseme haridus	1	22	32	45
	III taseme haridus	1	16	43	40
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	10	29	60
	501–1000 €	1	12	42	45
	1001–1500 €	1	23	40	36
	1501–2000 €	0	41	38	21
	üle 2000 €	2	8	32	58

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt) (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		2	6	29	63
Regioon	Põhja-Eesti	0	8	37	55
	Kesk-Eesti	0	2	15	83
	Kirde-Eesti	4	11	39	46
	Lääne-Eesti	13	5	24	58
	Lõuna-Eesti	0	4	18	78
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	6	33	60
	väike kortermaja	0	11	32	57
	rida- ja individuaalelamu	4	5	24	67
Rahvus	eestlased	2	4	23	71
	muu rahvus	1	13	41	45
Vanus	18–29-aastased	8	0	20	72
	30–49-aastased	1	10	33	56
	50–64-aastased	1	4	33	62
	65–74-aastased	0	8	21	71
Sugu	naised	1	7	29	63
	mehed	3	6	29	62
Haridus	I taseme haridus	0	0	16	84
	II taseme haridus	4	9	22	65
	III taseme haridus	1	6	33	60
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	0	5	24	71
	501–1000 €	4	8	28	60
	1001–1500 €	0	5	27	68
	1501–2000 €	0	11	46	43
	üle 2000 €	0	5	22	73

Kas ja kui sageli te sõite viimase aasta jooksul erinevaid kalatoite?

Muud kalatooted ja mereannid: kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jms mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari (% vastanutest)

		Vähemalt kord või paar nädalas	Vähemalt korra kuus	Harvem	Ei söönud üldse
Keskmiselt		1	8	41	50
Regioon	Põhja-Eesti	0	10	53	37
	Kesk-Eesti	1	3	34	62
	Kirde-Eesti	2	16	48	34
	Lääne-Eesti	0	6	23	71
	Lõuna-Eesti	0	3	28	69
Elamu tüüp	suur kortermaja	1	8	50	41
	väike kortermaja	1	9	46	44
	rida- ja individuaalelamu	1	7	30	62
Rahvus	eestlased	0	5	35	60
	muu rahvus	1	15	55	29
Vanus	18–29-aastased	0	0	41	59
	30–49-aastased	0	10	43	47
	50–64-aastased	1	10	41	48
	65–74-aastased	2	8	35	55
Sugu	naised	1	6	38	55
	mehed	0	9	45	46
Haridus	I taseme haridus	0	0	14	86
	II taseme haridus	1	7	40	52
	III taseme haridus	1	9	43	47
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	2	10	20	68
	501–1000 €	0	5	39	56
	1001–1500 €	1	8	51	40
	1501–2000 €	1	10	51	38
	üle 2000 €	0	14	36	50

Lisa 4.5

Hinnake ligikaudu, kui suure osa viimase aasta jooksul teie poolt söödud kalast sõite te kodus, kui suure osa toitlustusasutustes ja külas viibides? (keskmine %)

		Kodus	Toitlustusasutustes	Külas viibides
Keskmiselt		76	15	9
Regioon	Põhja-Eesti	75	17	8
	Kesk-Eesti	70	21	10
	Kirde-Eesti	81	8	11
	Lääne-Eesti	78	14	8
	Lõuna-Eesti	75	13	12
Elamu tüüp	suur kortermaja	72	17	11
	väike kortermaja	73	15	12
	rida- ja individuaalelamu	80	13	7
Rahvus	eestlased	73	17	10
	muu rahvus	81	11	8
Vanus	18–29-aastased	62	25	13
	30–49-aastased	75	15	10
	50–64-aastased	79	13	8
	65–74-aastased	85	8	8
Sugu	naised	75	15	10
	mehed	76	16	8
Haridus	I taseme haridus	89	5	6
	II taseme haridus	73	15	12
	III taseme haridus	76	16	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	81	11	8
	501–1000 €	81	11	8
	1001–1500 €	69	18	13
	1501–2000 €	72	19	9
	üle 2000 €	65	28	7

Millist kala teile meeldib süüa? (% vastanutest)

		Ahven	Angerjas	Forell	Haug	Heeringas	Heik, hõbeheik	Kilu
Keskmiselt		21	20	46	16	40	14	21
Regioon	Põhja-Eesti	18	16	47	12	39	15	20
	Kesk-Eesti	15	15	38	11	44	14	18
	Kirde-Eesti	22	17	39	20	55	25	22
	Lääne-Eesti	30	29	35	23	39	6	31
	Lõuna-Eesti	23	25	54	20	35	11	20
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	11	48	14	37	14	16
	väike kortermaja	19	27	39	20	41	12	30
	rida- ja individuaalelamu	23	29	44	17	43	14	26
Rahvus	eestlased	18	22	46	14	38	11	22
	muu rahvus	26	16	44	19	45	20	19
Vanus	18–29-aastased	9	17	60	4	20	6	13
	30–49-aastased	26	19	44	21	39	12	19
	50–64-aastased	20	20	44	16	44	20	24
	65–74-aastased	19	26	36	14	57	18	30
Sugu	naised	17	13	45	12	41	18	18
	mehed	24	27	46	19	40	9	25
Haridus	I taseme haridus	42	16	15	35	43	32	8
	II taseme haridus	19	20	42	16	36	15	26
	III taseme haridus	20	20	49	14	42	13	20
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	24	12	38	21	41	16	25
	501–1000 €	23	24	37	18	48	16	27
	1001–1500 €	18	20	61	15	32	13	14
	1501–2000 €	19	20	59	9	40	8	21
	üle 2000 €	12	15	30	8	28	12	13

Millist kala teile meeldib süüa? järg (% vastanutest)

		Koha	Latikas	Lest	Lõhe	Räim	Rääbis	Siig
Keskmiselt		25	19	23	64	22	15	11
Regioon	Põhja-Eesti	24	8	21	68	20	16	14
	Kesk-Eesti	16	11	33	63	28	21	4
	Kirde-Eesti	27	22	17	67	12	13	11
	Lääne-Eesti	25	21	38	60	26	6	13
	Lõuna-Eesti	29	39	19	57	26	19	5
Elamu tüüp	suur kortermaja	23	15	20	67	14	11	10
	väike kortermaja	27	17	20	59	33	20	11
	rida- ja individuaalelamu	26	23	28	61	29	20	12
Rahvus	eestlased	22	21	28	64	28	14	12
	muu rahvus	30	14	12	63	11	19	9
Vanus	18–29-aastased	20	32	39	71	15	0	6
	30–49-aastased	21	14	21	64	18	16	11
	50–64-aastased	31	19	19	65	25	20	12
	65–74-aastased	28	13	19	55	35	23	14
Sugu	naised	22	16	22	67	18	13	9
	mehed	27	21	25	61	26	18	12
Haridus	I taseme haridus	16	11	7	75	17	7	5
	II taseme haridus	22	22	30	61	18	18	9
	III taseme haridus	26	17	21	65	24	15	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	25	16	9	65	23	20	7
	501–1000 €	27	17	24	60	23	19	10
	1001–1500 €	24	21	23	67	24	14	9
	1501–2000 €	20	31	31	63	24	10	9
	üle 2000 €	20	7	25	72	7	9	26

Millist kala teile meeldib süüa? järg (% vastanutest)

		Silm	Skumbria	Tint	Tursk	Tuulehaug	Muu kala
Keskmiselt		10	14	8	13	8	4
Regioon	Põhja-Eesti	9	16	9	17	9	4
	Kesk-Eesti	8	7	2	9	2	3
	Kirde-Eesti	30	29	15	20	5	7
	Lääne-Eesti	7	15	8	5	13	2
	Lõuna-Eesti	5	7	4	8	5	3
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	16	9	16	7	3
	väike kortermaja	8	19	8	14	10	7
	rida- ja individuaalelamu	10	11	7	10	8	4
Rahvus	eestlased	6	9	4	7	9	3
	muu rahvus	18	25	16	26	4	6
Vanus	18–29-aastased	0	4	0	0	6	0
	30–49-aastased	12	18	11	15	8	6
	50–64-aastased	13	16	7	19	10	4
	65–74-aastased	12	14	10	14	6	2
Sugu	naised	8	15	7	13	8	3
	mehed	12	13	9	14	8	4
Haridus	I taseme haridus	3	6	3	6	8	7
	II taseme haridus	8	18	5	10	8	6
	III taseme haridus	11	13	9	15	8	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	8	8	5	10	5	4
	501–1000 €	10	19	13	17	9	4
	1001–1500 €	8	11	4	13	5	3
	1501–2000 €	19	19	4	8	7	6
	üle 2000 €	8	8	8	8	15	4

Lisa 4.7

Kas Te ostsite viimase aasta jooksul kala või kalatooteid (sh Teie, Teie pereliikmed, saite tasuta)? (% vastanutest)

		Jah, ostsin ja/või sain tasuta	Ei ostnud, ei saanud ka tasuta
Keskmiselt		89	11
Regioon	Põhja-Eesti	91	9
	Kesk-Eesti	85	15
	Kirde-Eesti	93	7
	Lääne-Eesti	94	6
	Lõuna-Eesti	82	18
Elamu tüüp	suur kortermaja	89	11
	väike kortermaja	83	17
	rida- ja individuaalelamu	90	10
Rahvus	eestlased	88	12
	muu rahvus	91	9
Vanus	18–29-aastased	74	26
	30–49-aastased	90	10
	50–64-aastased	92	8
	65–74-aastased	95	5
Sugu	naised	89	11
	mehed	89	11
Haridus	I taseme haridus	95	5
	II taseme haridus	84	16
	III taseme haridus	91	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	86	14
	501–1000 €	94	6
	1001–1500 €	84	16
	1501–2000 €	95	5
	üle 2000 €	91	9

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileeid): rähm, kilu jt odavamad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		60	24	11	5
Regioon	Põhja-Eesti	69	19	7	5
	Kesk-Eesti	61	20	18	1
	Kirde-Eesti	67	22	9	2
	Lääne-Eesti	42	16	31	11
	Lõuna-Eesti	51	41	5	3
Elamu tüüp	suur kortermaja	61	23	13	3
	väike kortermaja	58	28	10	4
	rida- ja individuaalelamu	60	24	10	6
Rahvus	eestlased	56	26	14	4
	muu rahvus	71	19	4	6
Vanus	18–29-aastased	46	32	16	6
	30–49-aastased	68	17	9	6
	50–64-aastased	61	27	9	3
	65–74-aastased	53	29	16	2
Sugu	naised	54	29	12	5
	mehed	67	19	10	4
Haridus	I taseme haridus	54	20	22	4
	II taseme haridus	55	23	17	5
	III taseme haridus	63	25	8	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	52	27	15	6
	501–1000 €	63	23	10	4
	1001–1500 €	59	26	10	5
	1501–2000 €	52	30	17	1
	üle 2000 €	73	9	6	12

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileeid): lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavaltelt
Keskmiselt		48	17	16	19
Regioon	Põhja-Eesti	56	17	14	13
	Kesk-Eesti	52	15	26	7
	Kirde-Eesti	59	17	4	20
	Lääne-Eesti	44	19	21	16
	Lõuna-Eesti	30	18	17	35
Elamu tüüp	suur kortermaja	51	17	13	19
	väike kortermaja	52	20	8	20
	rida- ja individuaalelamu	44	17	20	19
Rahvus	eestlased	42	18	19	21
	muu rahvus	62	16	9	13
Vanus	18–29-aastased	31	19	15	35
	30–49-aastased	52	14	16	18
	50–64-aastased	53	20	15	12
	65–74-aastased	45	20	19	16
Sugu	naised	44	22	17	17
	mehed	53	12	15	20
Haridus	I taseme haridus	48	33	3	16
	II taseme haridus	47	13	19	21
	III taseme haridus	49	18	15	18
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	39	21	19	21
	501–1000 €	52	18	15	15
	1001–1500 €	45	13	14	28
	1501–2000 €	50	17	16	17
	üle 2000 €	53	13	23	11

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileeid): lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		83	6	6	5
Regioon	Põhja-Eesti	86	7	4	3
	Kesk-Eesti	81	6	12	1
	Kirde-Eesti	83	7	4	6
	Lääne-Eesti	82	5	6	7
	Lõuna-Eesti	79	7	7	7
Elamu tüüp	suur kortermaja	86	7	4	3
	väike kortermaja	79	10	6	5
	rida- ja individuaalelamu	80	6	8	6
Rahvus	eestlased	84	6	7	3
	muu rahvus	82	7	4	7
Vanus	18–29-aastased	100	0	0	0
	30–49-aastased	80	8	4	8
	50–64-aastased	83	6	8	3
	65–74-aastased	76	10	11	3
Sugu	naised	86	7	4	3
	mehed	80	7	7	6
Haridus	I taseme haridus	84	4	2	10
	II taseme haridus	81	6	7	6
	III taseme haridus	84	7	5	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	81	4	5	10
	501–1000 €	81	7	6	6
	1001–1500 €	84	8	7	1
	1501–2000 €	89	4	4	3
	üle 2000 €	84	9	4	3

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?
(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Külmutatud kala (v.a kalafileeid): rähm, kilu jt odavamad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		91	5	2	2
Regioon	Põhja-Eesti	92	5	1	2
	Kesk-Eesti	89	6	5	0
	Kirde-Eesti	99	1	0	0
	Lääne-Eesti	81	8	2	9
	Lõuna-Eesti	91	8	1	0
Elamu tüüp	suur kortermaja	93	4	1	2
	väike kortermaja	78	18	2	2
	rida- ja individuaalelamu	91	5	1	3
Rahvus	eestlased	89	7	2	2
	muu rahvus	94	3	0	3
Vanus	18–29-aastased	100	0	0	0
	30–49-aastased	92	5	1	2
	50–64-aastased	90	6	2	2
	65–74-aastased	76	13	4	7
Sugu	naised	90	6	2	2
	mehed	91	5	2	2
Haridus	I taseme haridus	89	3	4	4
	II taseme haridus	92	6	1	1
	III taseme haridus	90	5	2	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	90	8	1	1
	501–1000 €	91	4	2	3
	1001–1500 €	89	8	1	2
	1501–2000 €	94	3	2	1
	üle 2000 €	88	6	3	3

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Külmutatud kala (v.a kalafilee): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, saida jt keskmise kallidusega kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		80	8	4	8
Regioon	Põhja-Eesti	85	9	3	3
	Kesk-Eesti	80	4	15	1
	Kirde-Eesti	77	13	1	9
	Lääne-Eesti	86	2	2	10
	Lõuna-Eesti	66	7	6	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	77	11	2	10
	väike kortermaja	79	10	7	4
	rida- ja individuaalelamu	82	4	7	7
Rahvus	eestlased	81	6	4	9
	muu rahvus	77	12	5	6
Vanus	18–29-aastased	81	0	0	19
	30–49-aastased	79	9	5	7
	50–64-aastased	82	8	4	6
	65–74-aastased	76	12	8	4
Sugu	naised	83	8	4	5
	mehed	76	8	5	11
Haridus	I ja II taseme haridus	85	3	3	9
	II taseme haridus	69	9	6	16
	III taseme haridus	84	8	4	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	77	4	4	15
	501–1000 €	81	9	5	5
	1001–1500 €	70	8	7	15
	1501–2000 €	91	6	1	2
	üle 2000 €	85	14	1	0

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Külmutatud kala (v.a kalafileed): lõhe, forell, koha jt kallimad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		89	4	2	5
Regioon	Põhja-Eesti	90	4	3	3
	Kesk-Eesti	88	3	9	0
	Kirde-Eesti	95	1	0	4
	Lääne-Eesti	88	2	2	8
	Lõuna-Eesti	86	5	2	7
Elamu tüüp	suur kortermaja	91	3	2	4
	väike kortermaja	89	9	0	2
	rida- ja individuaalelamu	88	3	3	6
Rahvus	eestlased	90	4	3	3
	muu rahvus	87	3	2	8
Vanus	18–29-aastased	100	0	0	0
	30–49-aastased	86	4	2	8
	50–64-aastased	91	3	3	3
	65–74-aastased	83	9	6	2
Sugu	naised	90	4	2	4
	mehed	89	3	3	5
Haridus	I taseme haridus	89	3	0	8
	II taseme haridus	85	3	4	8
	III taseme haridus	91	4	2	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	84	5	1	10
	501–1000 €	86	4	4	6
	1001–1500 €	92	4	2	2
	1501–2000 €	95	2	2	1
	üle 2000 €	94	6	0	0

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Kalafileed (värsked, jahutatud, külmutatud): rähm, kilu jt odavamad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		79	14	3	4
Regioon	Põhja-Eesti	80	13	2	5
	Kesk-Eesti	74	10	15	1
	Kirde-Eesti	96	4	0	0
	Lääne-Eesti	76	10	3	11
	Lõuna-Eesti	74	24	2	0
Elamu tüüp	suur kortermaja	89	8	2	1
	väike kortermaja	78	15	1	6
	rida- ja individuaalelamu	71	19	4	6
Rahvus	eestlased	76	18	3	3
	muu rahvus	86	5	2	7
Vanus	18–29-aastased	75	25	0	0
	30–49-aastased	80	10	5	5
	50–64-aastased	82	13	2	3
	65–74-aastased	76	16	3	5
Sugu	naised	73	20	5	2
	mehed	85	8	2	5
Haridus	I taseme haridus	84	10	2	4
	II taseme haridus	82	10	4	4
	III taseme haridus	77	16	3	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	65	28	2	5
	501–1000 €	81	12	4	3
	1001–1500 €	83	10	4	3
	1501–2000 €	75	23	2	0
	üle 2000 €	82	4	3	11

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, saida jt keskmise kallidusega kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		71	14	6	9
Regioon	Põhja-Eesti	76	13	6	5
	Kesk-Eesti	70	6	19	5
	Kirde-Eesti	88	5	1	6
	Lääne-Eesti	60	22	3	15
	Lõuna-Eesti	60	19	4	17
Elamu tüüp	suur kortermaja	82	11	3	4
	väike kortermaja	68	15	6	11
	rida- ja individuaalelamu	62	16	8	14
Rahvus	eestlased	68	17	5	10
	muu rahvus	78	7	7	8
Vanus	18–29-aastased	67	32	0	1
	30–49-aastased	70	10	7	13
	50–64-aastased	75	11	4	10
	65–74-aastased	73	11	12	4
Sugu	naised	64	21	5	10
	mehed	80	6	6	8
Haridus	I taseme haridus	60	31	0	9
	II taseme haridus	76	6	7	11
	III taseme haridus	70	16	6	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	52	29	4	15
	501–1000 €	75	8	6	11
	1001–1500 €	78	10	6	6
	1501–2000 €	68	24	4	4
	üle 2000 €	71	15	11	3

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?
(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Kalafileed (värske, jahutatud, külmutatud): lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		87	6	3	4
Regioon	Põhja-Eesti	88	8	2	2
	Kesk-Eesti	85	5	9	1
	Kirde-Eesti	94	1	2	3
	Lääne-Eesti	84	5	3	8
	Lõuna-Eesti	82	7	3	8
Elamu tüüp	suur kortermaja	90	6	2	2
	väike kortermaja	80	12	5	3
	rida- ja individuaalelamu	85	5	4	6
Rahvus	eestlased	86	7	4	3
	muu rahvus	88	5	2	5
Vanus	18–29-aastased	94	6	0	0
	30–49-aastased	84	7	3	6
	50–64-aastased	87	5	4	4
	65–74-aastased	89	6	4	1
Sugu	naised	86	7	3	4
	mehed	88	5	3	4
Haridus	I taseme haridus	90	4	0	6
	II taseme haridus	85	5	5	5
	III taseme haridus	87	7	3	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	81	5	1	13
	501–1000 €	89	3	3	5
	1001–1500 €	87	7	4	2
	1501–2000 €	92	4	3	1
	üle 2000 €	75	22	3	0

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?
(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		66	13	13	8
Regioon	Põhja-Eesti	66	13	18	3
	Kesk-Eesti	70	8	12	10
	Kirde-Eesti	80	9	6	5
	Lääne-Eesti	62	6	12	20
	Lõuna-Eesti	60	20	5	15
Elamu tüüp	suur kortermaja	62	9	19	10
	väike kortermaja	75	13	7	5
	rida- ja individuaalelamu	68	17	8	7
Rahvus	eestlased	62	14	12	12
	muu rahvus	75	10	13	2
Vanus	18–29-aastased	28	23	26	23
	30–49-aastased	71	12	11	6
	50–64-aastased	74	12	8	6
	65–74-aastased	79	8	10	3
Sugu	naised	67	18	8	7
	mehed	65	9	16	10
Haridus	I taseme haridus	80	15	1	4
	II taseme haridus	63	9	7	21
	III taseme haridus	66	14	16	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	65	24	2	9
	501–1000 €	74	11	11	4
	1001–1500 €	57	7	18	18
	1501–2000 €	56	24	12	8
	üle 2000 €	69	8	21	2

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsulest, suitsukarpkala, suitsumakrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		54	13	20	13
Regioon	Põhja-Eesti	56	15	18	11
	Kesk-Eesti	50	12	29	9
	Kirde-Eesti	65	13	12	10
	Lääne-Eesti	52	7	18	23
	Lõuna-Eesti	47	12	25	16
Elamu tüüp	suur kortermaja	60	11	19	10
	väike kortermaja	53	21	13	13
	rida- ja individuaalelamu	48	13	22	17
Rahvus	eestlased	52	13	19	16
	muu rahvus	57	12	23	8
Vanus	18–29-aastased	55	13	19	13
	30–49-aastased	52	10	21	17
	50–64-aastased	54	17	19	10
	65–74-aastased	58	13	21	8
Sugu	naised	51	14	19	16
	mehed	57	11	21	11
Haridus	I taseme haridus	67	13	3	17
	II taseme haridus	56	10	20	14
	III taseme haridus	52	14	21	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	45	8	28	19
	501–1000 €	53	13	23	11
	1001–1500 €	61	11	10	18
	1501–2000 €	46	22	21	11
	üle 2000 €	59	11	25	5

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?
(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: suitsulõhe, suitsuforell, suitsuangerjas jt kallimad kalad

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		70	12	11	7
Regioon	Põhja-Eesti	70	12	12	6
	Kesk-Eesti	60	10	20	10
	Kirde-Eesti	90	8	2	0
	Lääne-Eesti	84	5	4	7
	Lõuna-Eesti	61	20	11	8
Elamu tüüp	suur kortermaja	71	13	11	5
	väike kortermaja	78	12	5	5
	rida- ja individuaalelamu	68	12	11	9
Rahvus	eestlased	69	14	9	8
	muu rahvus	74	8	14	4
Vanus	18–29-aastased	61	28	0	11
	30–49-aastased	73	8	13	6
	50–64-aastased	70	11	11	8
	65–74-aastased	74	8	15	3
Sugu	naised	72	12	8	8
	mehed	69	13	13	5
Haridus	I taseme haridus	84	5	1	10
	II taseme haridus	65	18	9	8
	III taseme haridus	72	11	11	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	82	7	4	7
	501–1000 €	73	9	14	4
	1001–1500 €	67	19	7	7
	1501–2000 €	70	22	4	4
	üle 2000 €	55	3	20	22

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soola-, vürtsikilu, räim

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		86	6	4	4
Regioon	Põhja-Eesti	83	7	6	4
	Kesk-Eesti	91	2	4	3
	Kirde-Eesti	96	0	0	4
	Lääne-Eesti	75	3	6	16
	Lõuna-Eesti	92	7	1	0
Elamu tüüp	suur kortermaja	88	3	5	4
	väike kortermaja	87	7	2	4
	rida- ja individuaalelamu	83	8	4	5
Rahvus	eestlased	87	6	2	5
	muu rahvus	84	6	7	3
Vanus	18–29-aastased	77	12	4	7
	30–49-aastased	84	6	6	4
	50–64-aastased	91	5	0	4
	65–74-aastased	90	2	4	4
Sugu	naised	84	9	2	5
	mehed	87	3	6	4
Haridus	I taseme haridus	95	5	0	0
	II taseme haridus	84	4	5	7
	III taseme haridus	86	6	4	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	87	8	1	4
	501–1000 €	87	5	4	4
	1001–1500 €	91	2	1	6
	1501–2000 €	69	17	6	8
	üle 2000 €	86	3	10	1

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?
(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soolaheeringas

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		93	4	3	0
Regioon	Põhja-Eesti	90	4	6	0
	Kesk-Eesti	95	2	3	0
	Kirde-Eesti	97	3	0	0
	Lääne-Eesti	97	2	1	0
	Lõuna-Eesti	93	7	0	0
Elamu tüüp	suur kortermaja	92	4	4	0
	väike kortermaja	86	13	1	0
	rida- ja individuaalelamu	94	3	3	0
Rahvus	eestlased	95	4	1	0
	muu rahvus	87	5	8	0
Vanus	18–29-aastased	100	0	0	0
	30–49-aastased	89	5	6	0
	50–64-aastased	94	5	1	0
	65–74-aastased	93	4	3	0
Sugu	naised	94	5	1	0
	mehed	91	4	5	0
Haridus	I taseme haridus	94	6	0	0
	II taseme haridus	93	5	2	0
	III taseme haridus	92	4	4	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	95	4	1	0
	501–1000 €	92	5	3	0
	1001–1500 €	93	5	2	0
	1501–2000 €	95	1	4	0
	üle 2000 €	83	3	14	0

Kust ostsite või saite viimase aasta jooksul kala ja kalatooteid teie (teie pere)?

(ostukohtade osakaalud ostetud või tasuta saadud kala ja kalatoodete kogustest, keskmised %-des)

Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala: soolalõhe, -forell

		Kauplustest	Turult	Kalurilt, kalakasvatajalt, kalakaupmehelt	Püüame (teeme) ise, saame tuttavatelt
Keskmiselt		83	7	3	7
Regioon	Põhja-Eesti	80	9	4	7
	Kesk-Eesti	80	4	5	11
	Kirde-Eesti	90	4	0	6
	Lääne-Eesti	85	3	1	11
	Lõuna-Eesti	91	4	2	3
Elamu tüüp	suur kortermaja	82	8	4	6
	väike kortermaja	82	11	3	4
	rida- ja individuaalelamu	85	4	2	9
Rahvus	eestlased	84	7	1	8
	muu rahvus	84	7	5	4
Vanus	18–29-aastased	82	12	0	6
	30–49-aastased	84	6	4	6
	50–64-aastased	84	5	2	9
	65–74-aastased	83	6	5	6
Sugu	naised	82	9	2	7
	mehed	85	4	4	7
Haridus	I taseme haridus	94	4	0	2
	II taseme haridus	86	5	2	7
	III taseme haridus	82	7	4	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	87	6	1	6
	501–1000 €	86	4	5	5
	1001–1500 €	82	6	2	10
	1501–2000 €	88	5	1	6
	üle 2000 €	68	24	4	4

Kui teie (teie pere) sissetulekud oleksid suuremad, siis kuidas see mõjutaks teie kala ja kalatoodete ostmist (tarbimist)?
 Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed) (% vastanutest)

		Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Keskmiselt		56	34	1	9
Regioon	Põhja-Eesti	51	37	2	10
	Kesk-Eesti	51	41	0	8
	Kirde-Eesti	54	36	0	10
	Lääne-Eesti	67	26	0	7
	Lõuna-Eesti	62	27	0	11
Elamu tüüp	suur kortermaja	52	35	2	11
	väike kortermaja	60	33	0	7
	rida- ja individuaalelamu	58	33	1	8
Rahvus	eestlased	56	34	0	10
	muu rahvus	56	33	3	8
Vanus	18–29-aastased	67	28	0	5
	30–49-aastased	52	35	2	11
	50–64-aastased	55	35	1	9
	65–74-aastased	54	32	1	13
Sugu	naised	60	31	1	8
	mehed	51	36	2	11
Haridus	I taseme haridus	79	13	5	3
	II taseme haridus	59	27	0	14
	III taseme haridus	53	38	1	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	70	18	4	8
	501–1000 €	58	29	2	11
	1001–1500 €	51	40	0	9
	1501–2000 €	57	37	0	6
	üle 2000 €	38	53	0	9

Kui teie (teie pere) sissetulekud oleksid suuremad, siis kuidas see mõjutaks teie kala ja kalatoodete ostmist?
 Külmutatud kala (v.a kalafileed) (% vastanutest)

		Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Keskmiselt		13	50	12	25
Regioon	Põhja-Eesti	9	58	9	24
	Kesk-Eesti	8	60	8	24
	Kirde-Eesti	21	46	12	21
	Lääne-Eesti	14	41	15	30
	Lõuna-Eesti	19	37	18	26
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	50	14	25
	väike kortermaja	17	41	19	23
	rida- ja individuaalelamu	15	52	8	25
Rahvus	eestlased	12	49	11	28
	muu rahvus	15	51	15	19
Vanus	18–29-aastased	19	47	13	21
	30–49-aastased	11	55	11	23
	50–64-aastased	14	49	12	25
	65–74-aastased	11	41	14	34
Sugu	naised	13	48	13	26
	mehed	13	52	11	24
Haridus	I taseme haridus	18	20	24	38
	II taseme haridus	13	44	12	31
	III taseme haridus	13	54	12	21
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	17	46	18	19
	501–1000 €	13	48	13	26
	1001–1500 €	13	49	14	24
	1501–2000 €	18	53	9	20
	üle 2000 €	3	59	1	37

Kui teie (teie pere) sissetulekud oleksid suuremad, siis kuidas see mõjutaks teie kala ja kalatoodete ostmist?
Kalafileed (värsked, jahutatud, külmutatud) (% vastanutest)

		Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Keskmiselt		59	28	2	11
Regioon	Põhja-Eesti	61	29	3	7
	Kesk-Eesti	57	32	1	10
	Kirde-Eesti	54	34	0	12
	Lääne-Eesti	55	20	3	22
	Lõuna-Eesti	60	23	1	16
Elamu tüüp	suur kortermaja	63	25	3	9
	väike kortermaja	64	25	3	8
	rida- ja individuaalelamu	53	31	1	15
Rahvus	eestlased	59	26	1	14
	muu rahvus	59	31	4	6
Vanus	18–29-aastased	72	6	0	22
	30–49-aastased	55	33	2	10
	50–64-aastased	60	31	3	6
	65–74-aastased	51	32	4	13
Sugu	naised	70	22	2	6
	mehed	48	32	3	17
Haridus	I taseme haridus	81	7	5	7
	II taseme haridus	55	24	2	19
	III taseme haridus	60	30	2	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	70	19	3	8
	501–1000 €	59	25	3	13
	1001–1500 €	58	27	1	14
	1501–2000 €	59	33	2	6
	üle 2000 €	51	41	1	7

Kui teie (teie pere) sissetulekud oleksid suuremad, siis kuidas see mõjutaks teie kala ja kalatoodete ostmist?
Suitsu-, soola- ja kuivatatud kala (% vastanutest)

		Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Keskmiselt		33	46	4	17
Regioon	Põhja-Eesti	31	49	6	14
	Kesk-Eesti	31	50	4	15
	Kirde-Eesti	30	50	3	17
	Lääne-Eesti	49	33	3	15
	Lõuna-Eesti	32	43	2	23
Elamu tüüp	suur kortermaja	30	50	6	14
	väike kortermaja	40	44	3	13
	rida- ja individuaalelamu	35	42	2	21
Rahvus	eestlased	34	44	3	19
	muu rahvus	32	49	7	12
Vanus	18–29-aastased	44	36	0	20
	30–49-aastased	29	51	6	14
	50–64-aastased	34	48	3	15
	65–74-aastased	31	42	6	21
Sugu	naised	35	44	5	16
	mehed	31	48	3	18
Haridus	I taseme haridus	47	15	1	37
	II taseme haridus	37	39	3	21
	III taseme haridus	31	51	5	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	51	27	11	11
	501–1000 €	38	39	6	17
	1001–1500 €	20	59	1	20
	1501–2000 €	34	55	1	10
	üle 2000 €	25	54	0	21

Kui teie (teie pere) sissetulekud oleksid suuremad, siis kuidas see mõjutaks teie kala ja kalatoodete ostmist?
Muud kalatooted (kalakonservid, -preservid, kulinaariatooted, kala-, krabipulgad, krevetid, kaaviar jm mereannid) (% vastanutest)

		Ostaksin rohkem	Ostaksin sama palju	Ostaksin vähem	Ei oska öelda
Keskmiselt		25	55	7	13
Regioon	Põhja-Eesti	24	56	6	14
	Kesk-Eesti	19	55	9	17
	Kirde-Eesti	32	52	2	14
	Lääne-Eesti	16	71	3	10
	Lõuna-Eesti	29	45	12	14
Elamu tüüp	suur kortermaja	24	56	9	11
	väike kortermaja	38	42	8	12
	rida- ja individuaalelamu	23	56	5	16
Rahvus	eestlased	21	57	6	16
	muu rahvus	33	48	10	9
Vanus	18–29-aastased	21	59	9	11
	30–49-aastased	27	50	9	14
	50–64-aastased	26	57	3	14
	65–74-aastased	21	56	8	15
Sugu	naised	26	54	7	13
	mehed	24	55	7	14
Haridus	I taseme haridus	26	35	1	38
	II taseme haridus	22	51	9	18
	III taseme haridus	26	57	7	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	37	41	11	11
	501–1000 €	30	49	7	14
	1001–1500 €	20	57	10	13
	1501–2000 €	17	69	4	10
	üle 2000 €	9	68	0	23

Lisa 4.10

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Värskus (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		94	5	1
Regioon	Põhja-Eesti	94	3	3
	Kesk-Eesti	96	4	0
	Kirde-Eesti	97	3	0
	Lääne-Eesti	96	3	1
	Lõuna-Eesti	91	8	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	95	3	2
	väike kortermaja	91	7	2
	rida- ja individuaalelamu	94	6	0
Rahvus	eestlased	93	5	2
	muu rahvus	97	3	0
Vanus	18–29-aastased	85	9	6
	30–49-aastased	95	4	1
	50–64-aastased	97	2	1
	65–74-aastased	96	4	0
Sugu	naised	95	2	3
	mehed	93	7	0
Haridus	I taseme haridus	98	2	0
	II taseme haridus	97	2	1
	III taseme haridus	92	6	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	96	4	0
	501–1000 €	95	4	1
	1001–1500 €	90	10	0
	1501–2000 €	98	1	1
	üle 2000 €	87	1	12

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Maitse (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		94	5	1
Regioon	Põhja-Eesti	93	5	2
	Kesk-Eesti	93	7	0
	Kirde-Eesti	94	6	0
	Lääne-Eesti	95	4	1
	Lõuna-Eesti	95	5	0
Elamu tüüp	suur kortermaja	94	3	3
	väike kortermaja	93	7	0
	rida- ja individuaalelamu	94	6	0
Rahvus	eestlased	93	5	2
	muu rahvus	95	5	0
Vanus	18–29-aastased	94	0	6
	30–49-aastased	94	5	1
	50–64-aastased	94	6	0
	65–74-aastased	92	8	0
Sugu	naised	94	4	2
	mehed	94	6	0
Haridus	I taseme haridus	100	0	0
	II taseme haridus	95	4	1
	III taseme haridus	92	6	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	91	9	0
	501–1000 €	93	7	0
	1001–1500 €	96	4	0
	1501–2000 €	98	1	1
	üle 2000 €	88	0	12

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Kala liik (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		64	31	5
Regioon	Põhja-Eesti	68	26	6
	Kesk-Eesti	63	35	2
	Kirde-Eesti	70	23	7
	Lääne-Eesti	51	46	3
	Lõuna-Eesti	62	35	3
Elamu tüüp	suur kortermaja	68	25	7
	väike kortermaja	66	32	2
	rida- ja individuaalelamu	59	38	3
Rahvus	eestlased	59	37	4
	muu rahvus	75	19	6
Vanus	18–29-aastased	62	32	6
	30–49-aastased	66	29	5
	50–64-aastased	63	33	4
	65–74-aastased	62	31	7
Sugu	naised	66	29	5
	mehed	62	33	5
Haridus	I taseme haridus	87	10	3
	II taseme haridus	61	33	6
	III taseme haridus	65	31	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	66	31	3
	501–1000 €	60	35	5
	1001–1500 €	63	35	2
	1501–2000 €	72	24	4
	üle 2000 €	68	13	19

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Toiteväärtus (valgud, rasvad, mineraalid, kalorsus) (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		21	51	28
Regioon	Põhja-Eesti	24	53	23
	Kesk-Eesti	13	44	43
	Kirde-Eesti	26	48	26
	Lääne-Eesti	13	49	38
	Lõuna-Eesti	22	52	26
Elamu tüüp	suur kortermaja	22	50	28
	väike kortermaja	34	43	23
	rida- ja individuaalelamu	17	54	29
Rahvus	eestlased	17	51	32
	muu rahvus	31	51	18
Vanus	18–29-aastased	16	48	36
	30–49-aastased	24	51	25
	50–64-aastased	22	54	24
	65–74-aastased	19	50	31
Sugu	naised	22	48	30
	mehed	20	54	26
Haridus	I taseme haridus	10	73	17
	II taseme haridus	19	45	36
	III taseme haridus	23	52	25
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	23	53	24
	501–1000 €	21	48	31
	1001–1500 €	24	50	26
	1501–2000 €	25	53	22
	üle 2000 €	3	64	33

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Pakend (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		12	42	46
Regioon	Põhja-Eesti	12	47	41
	Kesk-Eesti	3	46	51
	Kirde-Eesti	18	51	31
	Lääne-Eesti	2	45	53
	Lõuna-Eesti	17	27	56
Elamu tüüp	suur kortermaja	17	47	36
	väike kortermaja	17	42	41
	rida- ja individuaalelamu	5	37	58
Rahvus	eestlased	9	39	52
	muu rahvus	18	49	33
Vanus	18–29-aastased	20	31	49
	30–49-aastased	12	46	42
	50–64-aastased	10	41	49
	65–74-aastased	6	46	48
Sugu	naised	15	42	43
	mehed	9	43	48
Haridus	I taseme haridus	7	34	59
	II taseme haridus	15	37	48
	III taseme haridus	11	45	44
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	13	40	47
	501–1000 €	11	42	47
	1001–1500 €	17	42	41
	1501–2000 €	4	51	45
	üle 2000 €	12	32	56

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Hind (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		77	19	4
Regioon	Põhja-Eesti	77	19	4
	Kesk-Eesti	70	26	4
	Kirde-Eesti	74	18	8
	Lääne-Eesti	80	15	5
	Lõuna-Eesti	78	21	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	78	17	5
	väike kortermaja	81	18	1
	rida- ja individuaalelamu	75	22	3
Rahvus	eestlased	73	23	4
	muu rahvus	84	13	3
Vanus	18–29-aastased	73	21	6
	30–49-aastased	79	17	4
	50–64-aastased	75	23	2
	65–74-aastased	79	19	2
Sugu	naised	81	15	4
	mehed	73	23	4
Haridus	I taseme haridus	97	3	0
	II taseme haridus	79	18	3
	III taseme haridus	75	21	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	92	4	4
	501–1000 €	81	16	3
	1001–1500 €	71	28	1
	1501–2000 €	77	19	4
	üle 2000 €	56	29	15

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Tootja (bränd) (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		14	48	38
Regioon	Põhja-Eesti	13	53	34
	Kesk-Eesti	8	54	38
	Kirde-Eesti	13	46	41
	Lääne-Eesti	17	36	47
	Lõuna-Eesti	16	44	40
Elamu tüüp	suur kortermaja	14	48	38
	väike kortermaja	16	51	33
	rida- ja individuaalelamu	12	48	40
Rahvus	eestlased	14	46	40
	muu rahvus	14	52	34
Vanus	18–29-aastased	19	33	48
	30–49-aastased	10	51	39
	50–64-aastased	14	51	35
	65–74-aastased	15	56	29
Sugu	naised	14	54	32
	mehed	13	42	45
Haridus	I taseme haridus	68	23	9
	II taseme haridus	14	47	39
	III taseme haridus	10	51	39
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	16	40	44
	501–1000 €	13	47	40
	1001–1500 €	15	51	34
	1501–2000 €	6	56	38
	üle 2000 €	18	44	38

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Päritolumaad (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		27	49	24
Regioon	Põhja-Eesti	25	50	25
	Kesk-Eesti	31	47	22
	Kirde-Eesti	17	45	38
	Lääne-Eesti	29	55	16
	Lõuna-Eesti	33	46	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	27	44	29
	väike kortermaja	29	52	19
	rida- ja individuaalelamu	26	54	20
Rahvus	eestlased	30	49	21
	muu rahvus	20	49	31
Vanus	18–29-aastased	36	38	26
	30–49-aastased	21	55	24
	50–64-aastased	26	50	24
	65–74-aastased	33	43	24
Sugu	naised	31	50	19
	mehed	22	48	30
Haridus	I taseme haridus	72	12	16
	II taseme haridus	29	51	20
	III taseme haridus	23	50	27
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	25	51	24
	501–1000 €	23	49	28
	1001–1500 €	29	45	26
	1501–2000 €	19	67	14
	üle 2000 €	52	28	20

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Kala püügipiirkond, kasvatamise koht (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		24	50	26
Regioon	Põhja-Eesti	26	52	22
	Kesk-Eesti	23	46	31
	Kirde-Eesti	11	45	44
	Lääne-Eesti	17	66	17
	Lõuna-Eesti	29	42	29
Elamu tüüp	suur kortermaja	23	48	29
	väike kortermaja	24	55	21
	rida- ja individuaalelamu	25	52	23
Rahvus	eestlased	25	50	25
	muu rahvus	21	51	28
Vanus	18–29-aastased	37	43	20
	30–49-aastased	19	54	27
	50–64-aastased	21	50	29
	65–74-aastased	27	47	26
Sugu	naised	28	53	19
	mehed	20	47	33
Haridus	I taseme haridus	46	39	15
	II taseme haridus	26	49	25
	III taseme haridus	22	51	27
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	15	58	27
	501–1000 €	20	51	29
	1001–1500 €	23	45	32
	1501–2000 €	22	60	18
	üle 2000 €	56	36	8

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Et kala oleks puhastatud, roogitud (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		37	49	14
Regioon	Põhja-Eesti	41	48	11
	Kesk-Eesti	37	51	12
	Kirde-Eesti	47	36	17
	Lääne-Eesti	15	63	22
	Lõuna-Eesti	37	49	14
Elamu tüüp	suur kortermaja	46	43	11
	väike kortermaja	40	53	7
	rida- ja individuaalelamu	26	56	18
Rahvus	eestlased	35	50	15
	muu rahvus	42	46	12
Vanus	18–29-aastased	36	48	16
	30–49-aastased	34	52	14
	50–64-aastased	43	44	13
	65–74-aastased	37	51	12
Sugu	naised	42	42	16
	mehed	33	56	11
Haridus	I taseme haridus	18	27	55
	II taseme haridus	38	50	12
	III taseme haridus	38	50	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	32	45	23
	501–1000 €	37	50	13
	1001–1500 €	46	45	9
	1501–2000 €	23	69	8
	üle 2000 €	42	32	26

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Et kala oleks fileeritud (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		24	50	26
Regioon	Põhja-Eesti	28	52	20
	Kesk-Eesti	32	45	23
	Kirde-Eesti	24	45	31
	Lääne-Eesti	11	59	30
	Lõuna-Eesti	21	47	32
Elamu tüüp	suur kortermaja	29	49	22
	väike kortermaja	26	53	21
	rida- ja individuaalelamu	18	52	30
Rahvus	eestlased	25	50	25
	muu rahvus	24	49	27
Vanus	18–29-aastased	21	54	25
	30–49-aastased	24	48	28
	50–64-aastased	26	50	24
	65–74-aastased	26	51	23
Sugu	naised	25	50	25
	mehed	23	51	26
Haridus	I taseme haridus	12	54	34
	II taseme haridus	24	56	20
	III taseme haridus	26	47	27
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	17	43	40
	501–1000 €	24	49	27
	1001–1500 €	31	48	21
	1501–2000 €	19	66	15
	üle 2000 €	28	45	27

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Et kala oleks püütud, kasvatatud kestlikult (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		19	48	33
Regioon	Põhja-Eesti	21	49	30
	Kesk-Eesti	14	51	35
	Kirde-Eesti	6	29	65
	Lääne-Eesti	13	69	18
	Lõuna-Eesti	25	46	29
Elamu tüüp	suur kortermaja	17	44	39
	väike kortermaja	20	52	28
	rida- ja individuaalelamu	20	54	26
Rahvus	eestlased	22	54	24
	muu rahvus	14	36	50
Vanus	18–29-aastased	32	57	11
	30–49-aastased	15	46	39
	50–64-aastased	16	48	36
	65–74-aastased	19	47	34
Sugu	naised	24	48	28
	mehed	14	49	37
Haridus	I taseme haridus	34	49	17
	II taseme haridus	20	53	27
	III taseme haridus	18	46	36
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	9	52	39
	501–1000 €	15	47	38
	1001–1500 €	25	45	30
	1501–2000 €	18	58	24
	üle 2000 €	29	48	23

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Müügikoha puhtus (ei haise jms) (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		78	18	4
Regioon	Põhja-Eesti	76	18	6
	Kesk-Eesti	84	13	3
	Kirde-Eesti	75	19	6
	Lääne-Eesti	83	14	3
	Lõuna-Eesti	76	22	2
Elamu tüüp	suur kortermaja	77	17	6
	väike kortermaja	77	22	1
	rida- ja individuaalelamu	77	20	3
Rahvus	eestlased	79	17	4
	muu rahvus	75	20	5
Vanus	18–29-aastased	84	10	6
	30–49-aastased	75	21	4
	50–64-aastased	77	19	4
	65–74-aastased	76	20	4
Sugu	naised	79	16	5
	mehed	76	21	3
Haridus	I taseme haridus	89	11	0
	II taseme haridus	81	15	4
	III taseme haridus	75	20	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	72	23	5
	501–1000 €	76	21	3
	1001–1500 €	85	14	1
	1501–2000 €	66	27	7
	üle 2000 €	81	6	13

Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis?

Reklaam ja turundus (sh sotsiaalsead) (% vastanutest)

		Väga tähtis	Mõnevõrra tähtis	Ei ole tähtis
Keskmiselt		6	30	64
Regioon	Põhja-Eesti	5	32	63
	Kesk-Eesti	1	29	70
	Kirde-Eesti	1	26	73
	Lääne-Eesti	3	32	65
	Lõuna-Eesti	11	29	60
Elamu tüüp	suur kortermaja	7	26	67
	väike kortermaja	8	35	57
	rida- ja individuaalelamu	4	34	62
Rahvus	eestlased	5	31	64
	muu rahvus	5	29	66
Vanus	18–29-aastased	9	21	70
	30–49-aastased	5	28	67
	50–64-aastased	5	36	59
	65–74-aastased	3	36	61
Sugu	naised	4	33	63
	mehed	7	27	66
Haridus	I taseme haridus	5	42	53
	II taseme haridus	8	28	64
	III taseme haridus	4	31	65
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	7	22	71
	501–1000 €	3	30	67
	1001–1500 €	11	30	59
	1501–2000 €	3	45	52
	üle 2000 €	2	22	76

Lisa 4.11

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Värsket ja jahutatud kala: raim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhastamata, rookimata	Enamasti roogitud	Enamasti fileeritud	Ei osta
Keskmiselt		39	19	9	33
Regioon	Põhja-Eesti	32	15	12	41
	Kesk-Eesti	58	9	6	27
	Kirde-Eesti	38	22	3	37
	Lääne-Eesti	72	7	9	12
	Lõuna-Eesti	30	34	8	28
Elamu tüüp	suur kortermaja	32	16	9	43
	väike kortermaja	41	24	11	24
	rida- ja individuaalelamu	46	21	10	23
Rahvus	eestlased	44	19	8	29
	muu rahvus	28	17	13	42
Vanus	18–29-aastased	34	20	4	42
	30–49-aastased	32	16	14	38
	50–64-aastased	43	21	10	26
	65–74-aastased	54	21	5	20
Sugu	naised	42	19	9	30
	mehed	36	18	10	36
Haridus	I ja II taseme haridus	83	12	2	3
	II taseme haridus	41	18	10	31
	III taseme haridus	35	19	10	36
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	40	28	11	21
	501–1000 €	45	18	9	28
	1001–1500 €	32	19	11	38
	1501–2000 €	39	18	12	31
	üle 2000 €	27	11	6	56

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Värsked ja jahutatud kala: lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/ skumbria jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhastamata, rookimata	Enamasti roogitud	Enamasti fileeritud	Ei osta
Keskmiselt		25	36	10	29
Regioon	Põhja-Eesti	23	32	12	33
	Kesk-Eesti	24	39	5	32
	Kirde-Eesti	24	41	11	24
	Lääne-Eesti	49	30	4	17
	Lõuna-Eesti	20	43	10	27
Elamu tüüp	suur kortermaja	21	34	9	36
	väike kortermaja	14	41	23	22
	rida- ja individuaalelamu	33	37	8	22
Rahvus	eestlased	28	34	8	30
	muu rahvus	20	40	15	25
Vanus	18–29-aastased	30	28	0	42
	30–49-aastased	23	36	13	28
	50–64-aastased	23	43	13	21
	65–74-aastased	30	33	8	29
Sugu	naised	27	36	11	26
	mehed	23	37	9	31
Haridus	I taseme haridus	63	16	11	10
	II taseme haridus	30	38	5	27
	III taseme haridus	21	36	12	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	31	40	6	23
	501–1000 €	27	36	13	24
	1001–1500 €	22	29	10	39
	1501–2000 €	23	53	6	18
	üle 2000 €	22	23	7	48

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Värsked ja jahutatud kala: lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhastamata, rookimata	Enamasti roogitud	Enamasti fileeritud	Ei osta
Keskmiselt		9	40	36	15
Regioon	Põhja-Eesti	7	40	41	12
	Kesk-Eesti	8	42	27	23
	Kirde-Eesti	11	33	45	11
	Lääne-Eesti	22	43	27	8
	Lõuna-Eesti	8	42	29	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	5	37	41	17
	väike kortermaja	6	47	31	16
	rida- ja individuaalelamu	15	43	29	13
Rahvus	eestlased	10	38	35	17
	muu rahvus	7	45	38	10
Vanus	18–29-aastased	14	29	32	25
	30–49-aastased	10	40	38	12
	50–64-aastased	7	45	36	12
	65–74-aastased	5	46	34	15
Sugu	naised	8	39	41	12
	mehed	10	41	31	18
Haridus	I taseme haridus	36	39	19	6
	II taseme haridus	12	45	24	19
	III taseme haridus	6	38	42	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	9	54	23	14
	501–1000 €	11	42	36	11
	1001–1500 €	7	37	38	18
	1501–2000 €	4	46	42	8
	üle 2000 €	15	16	36	33

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Külmutatud kala: räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhasta- mata, rookimata	Enamasti roogitult	Enamasti fileeritult	Ei osta
Keskmiselt		8	13	7	72
Regioon	Põhja-Eesti	7	8	7	78
	Kesk-Eesti	6	11	8	75
	Kirde-Eesti	8	19	7	66
	Lääne-Eesti	21	21	4	54
	Lõuna-Eesti	6	15	8	71
Elamu tüüp	suur kortermaja	9	9	6	76
	väike kortermaja	6	16	10	68
	rida- ja individuaalelamu	8	15	7	70
Rahvus	eestlased	8	13	7	72
	muu rahvus	9	12	6	73
Vanus	18–29-aastased	9	13	0	78
	30–49-aastased	6	11	9	74
	50–64-aastased	9	13	11	67
	65–74-aastased	10	17	4	69
Sugu	naised	9	11	8	72
	mehed	7	14	6	73
Haridus	I taseme haridus	30	10	9	51
	II taseme haridus	10	12	5	73
	III taseme haridus	6	13	8	73
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	12	10	5	73
	501–1000 €	9	17	8	66
	1001–1500 €	8	8	8	76
	1501–2000 €	8	16	7	69
	üle 2000 €	0	4	4	92

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Külmutatud kala: lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/ skumbria, mintai, pangasius, tilapia jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhasta- mata, rookimata	Enamasti roogitult	Enamasti fileeritult	Ei osta
Keskmiselt		4	21	24	51
Regioon	Põhja-Eesti	5	18	23	54
	Kesk-Eesti	0	24	28	48
	Kirde-Eesti	8	33	31	28
	Lääne-Eesti	4	18	17	61
	Lõuna-Eesti	3	22	24	51
Elamu tüüp	suur kortermaja	6	23	20	51
	väike kortermaja	4	30	23	43
	rida- ja individuaalelamu	2	16	29	53
Rahvus	eestlased	2	17	24	57
	muu rahvus	9	30	24	37
Vanus	18–29-aastased	0	14	15	71
	30–49-aastased	5	19	26	50
	50–64-aastased	3	26	31	40
	65–74-aastased	9	25	18	48
Sugu	naised	4	19	29	48
	mehed	5	23	18	54
Haridus	I taseme haridus	2	10	78	10
	II taseme haridus	5	26	16	53
	III taseme haridus	4	19	25	52
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	23	34	42
	501–1000 €	6	24	26	44
	1001–1500 €	5	19	18	58
	1501–2000 €	3	21	22	54
	üle 2000 €	0	6	25	69

Kui ostate värsket või külmutatud kala, siis millisel kujul?

Külmutatud kala: lõhe, forell, koha jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Enamasti puhasta- mata, rookimata	Enamasti roogitult	Enamasti fileeritult	Ei osta
Keskmiselt		2	17	28	53
Regioon	Põhja-Eesti	3	15	32	50
	Kesk-Eesti	0	13	22	65
	Kirde-Eesti	1	24	37	38
	Lääne-Eesti	2	19	28	51
	Lõuna-Eesti	2	17	21	60
Elamu tüüp	suur kortermaja	3	20	29	48
	väike kortermaja	3	19	27	51
	rida- ja individuaalelamu	1	13	28	58
Rahvus	eestlased	1	14	27	58
	muu rahvus	5	22	32	41
Vanus	18–29-aastased	0	14	24	62
	30–49-aastased	4	15	30	51
	50–64-aastased	2	21	28	49
	65–74-aastased	3	19	27	51
Sugu	naised	2	14	29	55
	mehed	3	19	28	50
Haridus	I taseme haridus	1	17	15	67
	II taseme haridus	3	21	22	54
	III taseme haridus	2	15	32	51
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	1	19	17	63
	501–1000 €	3	18	33	46
	1001–1500 €	5	17	32	46
	1501–2000 €	1	19	25	55
	üle 2000 €	0	5	16	79

Lisa 4.12

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Värsked ja jahutatud kala (v.a kalafileed): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		16	55	29
Regioon	Põhja-Eesti	14	57	29
	Kesk-Eesti	16	40	44
	Kirde-Eesti	22	45	33
	Lääne-Eesti	16	64	20
	Lõuna-Eesti	17	55	28
Elamu tüüp	suur kortermaja	17	54	29
	väike kortermaja	19	59	22
	rida- ja individuaalelamu	13	55	32
Rahvus	eestlased	14	55	31
	muu rahvus	19	54	27
Vanus	18–29-aastased	0	76	24
	30–49-aastased	21	51	28
	50–64-aastased	15	53	32
	65–74-aastased	17	49	34
Sugu	naised	18	48	34
	mehed	13	62	25
Haridus	I taseme haridus	11	79	10
	II taseme haridus	12	61	27
	III taseme haridus	18	50	32
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	19	40	41
	501–1000 €	18	51	31
	1001–1500 €	14	65	21
	1501–2000 €	10	62	28
	üle 2000 €	15	56	29

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed): lest, karpkala, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		13	46	41
Regioon	Põhja-Eesti	11	44	45
	Kesk-Eesti	7	42	51
	Kirde-Eesti	17	41	42
	Lääne-Eesti	24	55	21
	Lõuna-Eesti	11	51	38
Elamu tüüp	suur kortermaja	10	46	44
	väike kortermaja	21	47	32
	rida- ja individuaalelamu	14	46	40
Rahvus	eestlased	13	47	40
	muu rahvus	11	45	44
Vanus	18–29-aastased	11	50	39
	30–49-aastased	15	46	39
	50–64-aastased	12	44	44
	65–74-aastased	10	47	43
Sugu	naised	12	43	45
	mehed	13	49	38
Haridus	I taseme haridus	7	81	12
	II taseme haridus	14	51	35
	III taseme haridus	12	42	46
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	15	36	49
	501–1000 €	17	44	39
	1001–1500 €	10	49	41
	1501–2000 €	7	52	41
	üle 2000 €	5	55	40

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Värske ja jahutatud kala (v.a kalafileed): lõhe, forell, koha, angerjas, siig jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		24	55	21
Regioon	Põhja-Eesti	26	55	19
	Kesk-Eesti	20	52	28
	Kirde-Eesti	21	59	20
	Lääne-Eesti	19	55	26
	Lõuna-Eesti	25	55	20
Elamu tüüp	suur kortermaja	23	60	17
	väike kortermaja	30	57	13
	rida- ja individuaalelamu	23	50	27
Rahvus	eestlased	24	55	21
	muu rahvus	23	55	22
Vanus	18–29-aastased	16	49	35
	30–49-aastased	27	54	19
	50–64-aastased	24	56	20
	65–74-aastased	23	62	15
Sugu	naised	29	47	24
	mehed	19	64	17
Haridus	I taseme haridus	12	81	7
	II taseme haridus	19	61	20
	III taseme haridus	27	51	22
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	19	43	38
	501–1000 €	24	57	19
	1001–1500 €	23	67	10
	1501–2000 €	32	37	31
	üle 2000 €	23	51	26

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Külmutatud kala (v.a kalafileeid): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		15	60	25
Regioon	Põhja-Eesti	10	65	25
	Kesk-Eesti	15	52	33
	Kirde-Eesti	15	60	25
	Lääne-Eesti	27	56	17
	Lõuna-Eesti	21	55	24
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	62	27
	väike kortermaja	21	65	14
	rida- ja individuaalelamu	18	57	25
Rahvus	eestlased	17	62	21
	muu rahvus	12	57	31
Vanus	18–29-aastased	18	66	16
	30–49-aastased	17	55	28
	50–64-aastased	14	62	24
	65–74-aastased	11	64	25
Sugu	naised	16	55	29
	mehed	14	66	20
Haridus	I taseme haridus	11	77	12
	II taseme haridus	18	63	19
	III taseme haridus	14	58	28
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	45	37
	501–1000 €	17	55	28
	1001–1500 €	13	72	15
	1501–2000 €	17	70	13
	üle 2000 €	9	60	31

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Külmutatud kala (v.a kalafileeid): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		17	58	25
Regioon	Põhja-Eesti	13	58	29
	Kesk-Eesti	13	59	28
	Kirde-Eesti	24	54	22
	Lääne-Eesti	27	56	17
	Lõuna-Eesti	20	59	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	16	56	28
	väike kortermaja	21	64	15
	rida- ja individuaalelamu	18	58	24
Rahvus	eestlased	17	63	20
	muu rahvus	18	46	36
Vanus	18–29-aastased	19	73	8
	30–49-aastased	19	53	28
	50–64-aastased	14	58	28
	65–74-aastased	15	56	29
Sugu	naised	20	55	25
	mehed	15	60	25
Haridus	I taseme haridus	11	76	13
	II taseme haridus	17	62	21
	III taseme haridus	17	55	28
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	16	55	29
	501–1000 €	21	48	31
	1001–1500 €	14	69	17
	1501–2000 €	19	68	13
	üle 2000 €	10	60	30

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Külmutatud kala (v.a kalafileeid): lõhe, forell, koha jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		17	60	23
Regioon	Põhja-Eesti	14	66	20
	Kesk-Eesti	10	57	33
	Kirde-Eesti	17	58	25
	Lääne-Eesti	26	57	17
	Lõuna-Eesti	21	52	27
Elamu tüüp	suur kortermaja	14	64	22
	väike kortermaja	21	63	16
	rida- ja individuaalelamu	19	56	25
Rahvus	eestlased	17	65	18
	muu rahvus	17	52	31
Vanus	18–29-aastased	19	74	7
	30–49-aastased	17	56	27
	50–64-aastased	16	61	23
	65–74-aastased	17	58	25
Sugu	naised	17	55	28
	mehed	17	66	17
Haridus	I taseme haridus	9	76	15
	II taseme haridus	18	62	20
	III taseme haridus	17	59	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	37	45
	501–1000 €	20	54	26
	1001–1500 €	12	74	14
	1501–2000 €	18	69	13
	üle 2000 €	12	79	9

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Kalafileeid (värske, jahutatud, külmutatud): räim, kilu jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		15	53	32
Regioon	Põhja-Eesti	12	55	33
	Kesk-Eesti	18	45	37
	Kirde-Eesti	17	44	39
	Lääne-Eesti	11	54	35
	Lõuna-Eesti	21	54	25
Elamu tüüp	suur kortermaja	14	52	34
	väike kortermaja	21	57	22
	rida- ja individuaalelamu	15	52	33
Rahvus	eestlased	15	55	30
	muu rahvus	16	47	37
Vanus	18–29-aastased	7	65	28
	30–49-aastased	19	50	31
	50–64-aastased	15	49	36
	65–74-aastased	13	55	32
Sugu	naised	17	48	35
	mehed	14	57	29
Haridus	I taseme haridus	7	79	14
	II taseme haridus	12	54	34
	III taseme haridus	17	50	33
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	17	54	29
	501–1000 €	15	47	38
	1001–1500 €	16	63	21
	1501–2000 €	18	47	35
	üle 2000 €	8	60	32

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Kalafileed (värsked, jahutatud, külmutatud): lest, heik, ahven, haug, latikas, makrell/skumbria, mintai, pangasius, tilapia, saida jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		15	52	33
Regioon	Põhja-Eesti	11	55	34
	Kesk-Eesti	14	50	36
	Kirde-Eesti	22	48	30
	Lääne-Eesti	13	50	37
	Lõuna-Eesti	19	51	30
Elamu tüüp	suur kortermaja	13	53	34
	väike kortermaja	25	56	19
	rida- ja individuaalelamu	14	50	36
Rahvus	eestlased	15	54	31
	muu rahvus	15	48	37
Vanus	18–29-aastased	7	58	35
	30–49-aastased	18	48	34
	50–64-aastased	14	53	33
	65–74-aastased	15	56	29
Sugu	naised	17	46	37
	mehed	13	58	29
Haridus	I taseme haridus	17	69	14
	II taseme haridus	12	58	30
	III taseme haridus	16	49	35
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	46	36
	501–1000 €	15	46	39
	1001–1500 €	15	66	19
	1501–2000 €	15	52	33
	üle 2000 €	9	58	33

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Kalafileed (värsked, jahutatud, külmutatud): lõhe, forell, koha, siig jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		25	60	15
Regioon	Põhja-Eesti	26	60	14
	Kesk-Eesti	28	58	14
	Kirde-Eesti	23	50	27
	Lääne-Eesti	17	72	11
	Lõuna-Eesti	26	60	14
Elamu tüüp	suur kortermaja	26	60	14
	väike kortermaja	31	60	9
	rida- ja individuaalelamu	22	60	18
Rahvus	eestlased	25	62	13
	muu rahvus	26	55	19
Vanus	18–29-aastased	16	76	8
	30–49-aastased	28	52	20
	50–64-aastased	25	60	15
	65–74-aastased	26	64	10
Sugu	naised	30	52	18
	mehed	19	69	12
Haridus	I taseme haridus	10	85	5
	II taseme haridus	21	63	16
	III taseme haridus	28	57	15
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	23	53	24
	501–1000 €	26	56	18
	1001–1500 €	28	64	8
	1501–2000 €	25	57	18
	üle 2000 €	17	80	3

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: suitsuräim, suitsukilu, suitsuheeringas jt odavamad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		19	57	24
Regioon	Põhja-Eesti	20	56	24
	Kesk-Eesti	19	56	25
	Kirde-Eesti	26	53	21
	Lääne-Eesti	17	50	33
	Lõuna-Eesti	15	63	22
Elamu tüüp	suur kortermaja	22	54	24
	väike kortermaja	26	60	14
	rida- ja individuaalelamu	14	59	27
Rahvus	eestlased	17	56	27
	muu rahvus	24	58	18
Vanus	18–29-aastased	8	58	34
	30–49-aastased	21	55	24
	50–64-aastased	21	58	21
	65–74-aastased	20	59	21
Sugu	naised	23	57	20
	mehed	15	56	29
Haridus	I ja II taseme haridus	15	78	7
	II taseme haridus	17	58	25
	III taseme haridus	20	55	25
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	17	50	33
	501–1000 €	23	50	27
	1001–1500 €	17	61	22
	1501–2000 €	12	72	16
	üle 2000 €	23	63	14

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: suitsulest, suitsukarpkala, suitsumakrell/-skumbria, suitsulatikas jt keskmise kallidusega kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		15	53	32
Regioon	Põhja-Eesti	16	50	34
	Kesk-Eesti	14	54	32
	Kirde-Eesti	26	51	23
	Lääne-Eesti	12	49	39
	Lõuna-Eesti	12	60	28
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	47	34
	väike kortermaja	23	54	23
	rida- ja individuaalelamu	10	60	30
Rahvus	eestlased	13	52	35
	muu rahvus	20	55	25
Vanus	18–29-aastased	0	50	50
	30–49-aastased	21	53	26
	50–64-aastased	15	55	30
	65–74-aastased	16	52	32
Sugu	naised	18	51	31
	mehed	13	55	32
Haridus	I taseme haridus	7	80	13
	II taseme haridus	15	57	28
	III taseme haridus	16	50	34
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	46	36
	501–1000 €	18	52	30
	1001–1500 €	15	52	33
	1501–2000 €	8	68	24
	üle 2000 €	5	56	39

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: suitsulõhe, suitsuforell, suitsuangerjas jt kallimad kalad (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		22	57	21
Regioon	Põhja-Eesti	22	56	22
	Kesk-Eesti	21	53	26
	Kirde-Eesti	29	49	22
	Lääne-Eesti	16	64	20
	Lõuna-Eesti	20	63	17
Elamu tüüp	suur kortermaja	26	52	22
	väike kortermaja	24	64	12
	rida- ja individuaalelamu	17	62	21
Rahvus	eestlased	20	60	20
	muu rahvus	27	51	22
Vanus	18–29-aastased	9	76	15
	30–49-aastased	28	51	21
	50–64-aastased	20	58	22
	65–74-aastased	24	54	22
Sugu	naised	25	57	18
	mehed	18	58	24
Haridus	I taseme haridus	9	82	9
	II taseme haridus	21	60	19
	III taseme haridus	23	55	22
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	52	30
	501–1000 €	27	54	19
	1001–1500 €	24	52	24
	1501–2000 €	10	75	15
	üle 2000 €	14	73	13

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?
Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: soola-, vürtsikilu, räim (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		41	48	11
Regioon	Põhja-Eesti	36	50	14
	Kesk-Eesti	46	44	10
	Kirde-Eesti	45	39	16
	Lääne-Eesti	42	48	10
	Lõuna-Eesti	44	50	6
Elamu tüüp	suur kortermaja	41	44	15
	väike kortermaja	39	54	7
	rida- ja individuaalelamu	40	51	9
Rahvus	eestlased	39	50	11
	muu rahvus	44	43	13
Vanus	18–29-aastased	35	50	15
	30–49-aastased	42	45	13
	50–64-aastased	40	50	10
	65–74-aastased	41	51	8
Sugu	naised	48	44	8
	mehed	33	52	15
Haridus	I taseme haridus	21	76	3
	II taseme haridus	40	51	9
	III taseme haridus	42	45	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	46	35	19
	501–1000 €	47	44	9
	1001–1500 €	36	49	15
	1501–2000 €	24	67	9
	üle 2000 €	38	57	5

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: soolaheeringas (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		44	46	10
Regioon	Põhja-Eesti	39	47	14
	Kesk-Eesti	48	44	8
	Kirde-Eesti	50	35	15
	Lääne-Eesti	47	45	8
	Lõuna-Eesti	48	48	4
Elamu tüüp	suur kortermaja	43	44	13
	väike kortermaja	47	47	6
	rida- ja individuaalelamu	45	47	8
Rahvus	eestlased	44	46	10
	muu rahvus	43	45	12
Vanus	18–29-aastased	35	50	15
	30–49-aastased	46	41	13
	50–64-aastased	43	48	9
	65–74-aastased	45	51	4
Sugu	naised	52	41	7
	mehed	35	50	15
Haridus	I taseme haridus	22	75	3
	II taseme haridus	42	49	9
	III taseme haridus	46	42	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	49	33	18
	501–1000 €	48	43	9
	1001–1500 €	41	45	14
	1501–2000 €	29	64	7
	üle 2000 €	44	51	5

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: soolalõhe, -forell (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		33	52	15
Regioon	Põhja-Eesti	34	50	16
	Kesk-Eesti	32	52	16
	Kirde-Eesti	39	46	15
	Lääne-Eesti	23	55	22
	Lõuna-Eesti	33	57	10
Elamu tüüp	suur kortermaja	36	48	16
	väike kortermaja	36	49	15
	rida- ja individuaalelamu	29	57	14
Rahvus	eestlased	32	54	14
	muu rahvus	36	47	17
Vanus	18–29-aastased	24	50	26
	30–49-aastased	38	47	15
	50–64-aastased	32	55	13
	65–74-aastased	30	61	9
Sugu	naised	41	48	11
	mehed	24	56	20
Haridus	I taseme haridus	10	83	7
	II taseme haridus	28	56	16
	III taseme haridus	37	48	15
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	34	42	24
	501–1000 €	34	51	15
	1001–1500 €	35	50	15
	1501–2000 €	22	67	11
	üle 2000 €	38	60	2

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Suitsu-, soola ja kuivatatud kala: kuivatatud, vinnutatud kala (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		17	56	27
Regioon	Põhja-Eesti	17	57	26
	Kesk-Eesti	16	53	31
	Kirde-Eesti	17	47	36
	Lääne-Eesti	17	59	24
	Lõuna-Eesti	17	57	26
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	51	30
	väike kortermaja	22	58	20
	rida- ja individuaalelamu	13	61	26
Rahvus	eestlased	15	59	26
	muu rahvus	21	51	28
Vanus	18–29-aastased	0	71	29
	30–49-aastased	25	50	25
	50–64-aastased	15	60	25
	65–74-aastased	13	52	35
Sugu	naised	19	53	28
	mehed	15	59	26
Haridus	I taseme haridus	10	76	14
	II taseme haridus	18	57	25
	III taseme haridus	17	54	29
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	20	39	41
	501–1000 €	20	52	28
	1001–1500 €	17	58	25
	1501–2000 €	10	65	25
	üle 2000 €	6	84	10

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: kalakonservid plekk-karbis (räim, sprotid, sardiinid, anšoovis õlis, tomatikastmes jms) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		49	47	4
Regioon	Põhja-Eesti	44	51	5
	Kesk-Eesti	51	43	6
	Kirde-Eesti	62	31	7
	Lääne-Eesti	52	47	1
	Lõuna-Eesti	52	47	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	49	47	4
	väike kortermaja	49	45	6
	rida- ja individuaalelamu	49	47	4
Rahvus	eestlased	48	50	2
	muu rahvus	52	39	9
Vanus	18–29-aastased	35	65	0
	30–49-aastased	53	41	6
	50–64-aastased	49	48	3
	65–74-aastased	52	44	4
Sugu	naised	57	39	4
	mehed	41	54	5
Haridus	I taseme haridus	22	75	3
	II taseme haridus	47	50	3
	III taseme haridus	52	43	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	41	46	13
	501–1000 €	54	42	4
	1001–1500 €	49	50	1
	1501–2000 €	43	51	6
	üle 2000 €	49	51	0

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: kalapreservid plekk-karbis või kiles (Tallinna kilud, Balti vürtsikilud, soolaheeringas, tuunikala, soolalõhe õlis jt) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		44	52	4
Regioon	Põhja-Eesti	39	56	5
	Kesk-Eesti	49	39	12
	Kirde-Eesti	55	38	7
	Lääne-Eesti	47	51	2
	Lõuna-Eesti	45	54	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	45	50	5
	väike kortermaja	38	60	2
	rida- ja individuaalelamu	44	52	4
Rahvus	eestlased	44	54	2
	muu rahvus	45	47	8
Vanus	18–29-aastased	28	72	0
	30–49-aastased	49	45	6
	50–64-aastased	43	53	4
	65–74-aastased	46	49	5
Sugu	naised	51	45	4
	mehed	36	59	5
Haridus	I taseme haridus	19	78	3
	II taseme haridus	44	53	3
	III taseme haridus	46	49	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	38	49	13
	501–1000 €	49	46	5
	1001–1500 €	43	56	1
	1501–2000 €	31	65	4
	üle 2000 €	48	52	0

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: kalakulinaartooted lahtiselt, klaas- või plastpakendis (räimed marinaadis, heeringa fileetükid erinevates kastmetes, koha marinaadis, angerjas marinaadis/tarrendis jm kala tarrendis jt) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		36	54	10
Regioon	Põhja-Eesti	31	58	11
	Kesk-Eesti	42	49	9
	Kirde-Eesti	40	38	22
	Lääne-Eesti	42	52	6
	Lõuna-Eesti	39	55	6
Elamu tüüp	suur kortermaja	33	52	15
	väike kortermaja	33	59	8
	rida- ja individuaalelamu	39	54	7
Rahvus	eestlased	36	58	6
	muu rahvus	36	44	20
Vanus	18–29-aastased	34	66	0
	30–49-aastased	38	46	16
	50–64-aastased	34	59	7
	65–74-aastased	38	53	9
Sugu	naised	40	50	10
	mehed	31	58	11
Haridus	I taseme haridus	16	78	6
	II taseme haridus	34	57	9
	III taseme haridus	38	50	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	38	48	14
	501–1000 €	40	48	12
	1001–1500 €	36	56	8
	1501–2000 €	34	61	5
	üle 2000 €	17	73	10

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: kalapulgad ja kalaburgerid (külmutatud, paneeritud) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		47	49	4
Regioon	Põhja-Eesti	41	53	6
	Kesk-Eesti	48	48	4
	Kirde-Eesti	50	44	6
	Lääne-Eesti	56	40	4
	Lõuna-Eesti	52	46	2
Elamu tüüp	suur kortermaja	47	47	6
	väike kortermaja	41	57	2
	rida- ja individuaalelamu	47	49	4
Rahvus	eestlased	47	51	2
	muu rahvus	47	44	9
Vanus	18–29-aastased	49	51	0
	30–49-aastased	50	43	7
	50–64-aastased	45	53	2
	65–74-aastased	41	55	4
Sugu	naised	56	41	3
	mehed	37	57	6
Haridus	I taseme haridus	25	72	3
	II taseme haridus	47	49	4
	III taseme haridus	48	47	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	46	42	12
	501–1000 €	53	42	5
	1001–1500 €	42	58	0
	1501–2000 €	47	51	2
	üle 2000 €	42	55	3

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: krabipulgad ja –nuudlid (makra) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		46	48	6
Regioon	Põhja-Eesti	41	51	8
	Kesk-Eesti	47	49	4
	Kirde-Eesti	53	41	6
	Lääne-Eesti	54	41	5
	Lõuna-Eesti	52	46	2
Elamu tüüp	suur kortermaja	48	44	8
	väike kortermaja	38	60	2
	rida- ja individuaalelamu	46	49	5
Rahvus	eestlased	47	51	2
	muu rahvus	46	42	12
Vanus	18–29-aastased	49	51	0
	30–49-aastased	49	40	11
	50–64-aastased	43	54	3
	65–74-aastased	43	53	4
Sugu	naised	56	40	4
	mehed	36	56	8
Haridus	I taseme haridus	19	78	3
	II taseme haridus	42	51	7
	III taseme haridus	50	45	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	45	43	12
	501–1000 €	50	43	7
	1001–1500 €	44	54	2
	1501–2000 €	47	50	3
	üle 2000 €	45	52	3

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: krevetid, krabid, vähid (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		23	52	25
Regioon	Põhja-Eesti	15	52	33
	Kesk-Eesti	26	52	22
	Kirde-Eesti	34	50	16
	Lääne-Eesti	31	53	16
	Lõuna-Eesti	28	53	19
Elamu tüüp	suur kortermaja	20	50	30
	väike kortermaja	23	56	21
	rida- ja individuaalelamu	25	54	21
Rahvus	eestlased	23	54	23
	muu rahvus	23	48	29
Vanus	18–29-aastased	26	42	32
	30–49-aastased	23	49	28
	50–64-aastased	21	59	20
	65–74-aastased	23	55	22
Sugu	naised	24	51	25
	mehed	21	54	25
Haridus	I taseme haridus	11	84	5
	II taseme haridus	26	57	17
	III taseme haridus	22	48	30
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	25	48	27
	501–1000 €	26	50	24
	1001–1500 €	21	56	23
	1501–2000 €	22	49	29
	üle 2000 €	12	55	33

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: molluskid jt mereannid (kalmaarid, rannakarbid jt) (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		17	48	35
Regioon	Põhja-Eesti	16	45	39
	Kesk-Eesti	19	42	39
	Kirde-Eesti	35	32	33
	Lääne-Eesti	12	54	34
	Lõuna-Eesti	12	60	28
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	43	38
	väike kortermaja	22	51	27
	rida- ja individuaalelamu	13	53	34
Rahvus	eestlased	13	55	32
	muu rahvus	26	33	41
Vanus	18–29-aastased	0	57	43
	30–49-aastased	21	42	37
	50–64-aastased	18	50	32
	65–74-aastased	20	54	26
Sugu	naised	16	50	34
	mehed	18	46	36
Haridus	I taseme haridus	7	84	9
	II taseme haridus	19	50	31
	III taseme haridus	17	45	38
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	15	52	33
	501–1000 €	20	44	36
	1001–1500 €	18	50	32
	1501–2000 €	12	54	34
	üle 2000 €	8	46	46

Palun hinnake kala ja kalatoodete valikut kaupluses, kust te tavaliselt toidukaupu ostate?

Muud kalatooted ja mereannid: kaaviar (tuuraliste mari), kalamari (lõhe, forelli, siia jm mari), kaaviariasendajad (toodetud kalast), v.a valgumari (% vastanutest)

		Hea	Rahuldav	Halb
Keskmiselt		19	54	27
Regioon	Põhja-Eesti	17	52	31
	Kesk-Eesti	27	47	26
	Kirde-Eesti	24	51	25
	Lääne-Eesti	14	71	15
	Lõuna-Eesti	19	57	24
Elamu tüüp	suur kortermaja	18	54	28
	väike kortermaja	25	53	22
	rida- ja individuaalelamu	18	55	27
Rahvus	eestlased	17	60	23
	muu rahvus	22	43	35
Vanus	18–29-aastased	7	62	31
	30–49-aastased	21	50	29
	50–64-aastased	21	54	25
	65–74-aastased	20	61	19
Sugu	naised	21	52	27
	mehed	17	57	26
Haridus	I taseme haridus	7	87	6
	II taseme haridus	23	58	19
	III taseme haridus	18	51	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	16	52	32
	501–1000 €	21	53	26
	1001–1500 €	20	56	24
	1501–2000 €	23	52	25
	üle 2000 €	5	71	24

Lisa 4.13

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Suurendama värsket kala valikut (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		61	33	6
Regioon	Põhja-Eesti	67	26	7
	Kesk-Eesti	58	34	8
	Kirde-Eesti	76	21	3
	Lääne-Eesti	51	45	4
	Lõuna-Eesti	49	46	5
Elamu tüüp	suur kortermaja	68	26	6
	väike kortermaja	59	33	8
	rida- ja individuaalelamu	54	41	5
Rahvus	eestlased	57	36	7
	muu rahvus	71	26	3
Vanus	18–29-aastased	63	31	6
	30–49-aastased	64	31	5
	50–64-aastased	58	36	6
	65–74-aastased	59	33	8
Sugu	naised	65	29	6
	mehed	58	37	5
Haridus	I taseme haridus	74	21	5
	II taseme haridus	56	39	5
	III taseme haridus	63	31	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	68	24	8
	501–1000 €	60	35	5
	1001–1500 €	58	37	5
	1501–2000 €	57	40	3
	üle 2000 €	69	17	14

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?
Suurendama külmutatud kala valikut (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		21	52	27
Regioon	Põhja-Eesti	23	50	27
	Kesk-Eesti	20	51	29
	Kirde-Eesti	43	48	9
	Lääne-Eesti	15	45	40
	Lõuna-Eesti	11	61	28
Elamu tüüp	suur kortermaja	29	50	21
	väike kortermaja	20	49	31
	rida- ja individuaalelamu	12	55	33
Rahvus	eestlased	12	52	36
	muu rahvus	40	52	8
Vanus	18–29-aastased	10	65	25
	30–49-aastased	28	47	25
	50–64-aastased	19	54	27
	65–74-aastased	18	47	35
Sugu	naised	21	48	31
	mehed	20	57	23
Haridus	I taseme haridus	7	67	26
	II taseme haridus	22	55	23
	III taseme haridus	21	50	29
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	29	37	34
	501–1000 €	25	51	24
	1001–1500 €	13	65	22
	1501–2000 €	20	44	36
	üle 2000 €	18	51	31

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?
Suurendama suitsu-, soola- ja kuivatatud kala valikut (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		30	49	21
Regioon	Põhja-Eesti	31	46	23
	Kesk-Eesti	29	52	19
	Kirde-Eesti	43	46	11
	Lääne-Eesti	22	59	19
	Lõuna-Eesti	26	51	23
Elamu tüüp	suur kortermaja	35	48	17
	väike kortermaja	28	49	23
	rida- ja individuaalelamu	24	51	25
Rahvus	eestlased	28	47	25
	muu rahvus	33	53	14
Vanus	18–29-aastased	42	33	25
	30–49-aastased	27	54	19
	50–64-aastased	29	50	21
	65–74-aastased	24	55	21
Sugu	naised	26	51	23
	mehed	34	47	19
Haridus	I taseme haridus	47	49	4
	II taseme haridus	34	47	19
	III taseme haridus	27	50	23
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	29	52	19
	501–1000 €	27	54	19
	1001–1500 €	32	47	21
	1501–2000 €	20	52	28
	üle 2000 €	50	27	23

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Eelistama kodumaiste töötajate/tootjate tooteid (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		47	44	9
Regioon	Põhja-Eesti	45	45	10
	Kesk-Eesti	49	36	15
	Kirde-Eesti	52	42	6
	Lääne-Eesti	44	47	9
	Lõuna-Eesti	47	47	6
Elamu tüüp	suur kortermaja	48	42	10
	väike kortermaja	46	39	15
	rida- ja individuaalelamu	45	48	7
Rahvus	eestlased	46	43	11
	muu rahvus	47	46	7
Vanus	18–29-aastased	51	43	6
	30–49-aastased	45	47	8
	50–64-aastased	46	43	11
	65–74-aastased	45	41	14
Sugu	naised	57	34	9
	mehed	36	55	9
Haridus	I taseme haridus	68	21	11
	II taseme haridus	53	41	6
	III taseme haridus	42	47	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	46	45	9
	501–1000 €	42	49	9
	1001–1500 €	47	46	7
	1501–2000 €	50	46	4
	üle 2000 €	67	16	17

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Tegema kalatoodetele sooduspakkumisi (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		74	21	5
Regioon	Põhja-Eesti	73	19	8
	Kesk-Eesti	81	14	5
	Kirde-Eesti	76	22	2
	Lääne-Eesti	62	36	2
	Lõuna-Eesti	78	21	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	75	20	5
	väike kortermaja	71	20	9
	rida- ja individuaalelamu	74	22	4
Rahvus	eestlased	75	21	4
	muu rahvus	72	21	7
Vanus	18–29-aastased	77	17	6
	30–49-aastased	76	20	4
	50–64-aastased	72	22	6
	65–74-aastased	70	24	6
Sugu	naised	79	16	5
	mehed	69	26	5
Haridus	I taseme haridus	93	4	3
	II taseme haridus	66	32	2
	III taseme haridus	77	16	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	78	18	4
	501–1000 €	71	27	2
	1001–1500 €	79	17	4
	1501–2000 €	80	18	2
	üle 2000 €	64	16	20

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Pakkuma kalatooteid soodsama hinnaga (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		76	20	4
Regioon	Põhja-Eesti	74	19	7
	Kesk-Eesti	81	15	4
	Kirde-Eesti	79	19	2
	Lääne-Eesti	74	23	3
	Lõuna-Eesti	77	22	1
Elamu tüüp	suur kortermaja	75	20	5
	väike kortermaja	72	21	7
	rida- ja individuaalelamu	78	19	3
Rahvus	eestlased	76	19	5
	muu rahvus	74	22	4
Vanus	18–29-aastased	85	9	6
	30–49-aastased	74	23	3
	50–64-aastased	72	22	6
	65–74-aastased	74	21	5
Sugu	naised	79	16	5
	mehed	72	24	4
Haridus	I taseme haridus	93	4	3
	II taseme haridus	72	25	3
	III taseme haridus	76	19	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	79	19	2
	501–1000 €	75	22	3
	1001–1500 €	77	19	4
	1501–2000 €	75	22	3
	üle 2000 €	70	17	13

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Märkima (hinnasiltidel, etikettidel) selgemalt päritoluma ja/või tootja (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		41	47	12
Regioon	Põhja-Eesti	42	46	12
	Kesk-Eesti	41	40	19
	Kirde-Eesti	40	53	7
	Lääne-Eesti	40	53	7
	Lõuna-Eesti	40	45	15
Elamu tüüp	suur kortermaja	46	42	12
	väike kortermaja	42	46	12
	rida- ja individuaalelamu	35	53	12
Rahvus	eestlased	42	46	12
	muu rahvus	39	48	13
Vanus	18–29-aastased	50	45	5
	30–49-aastased	40	46	14
	50–64-aastased	35	51	14
	65–74-aastased	41	46	13
Sugu	naised	44	43	13
	mehed	37	51	12
Haridus	I taseme haridus	22	67	11
	II taseme haridus	48	42	10
	III taseme haridus	39	48	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	42	37	21
	501–1000 €	38	50	12
	1001–1500 €	45	44	11
	1501–2000 €	35	59	6
	üle 2000 €	53	39	8

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Lisama värske, jahutatud, külmutatud, suitsutatud kala juurde teabe kala püügipiirkonna, kasvatamise koha kohta (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		34	48	18
Regioon	Põhja-Eesti	34	50	16
	Kesk-Eesti	33	44	23
	Kirde-Eesti	31	54	15
	Lääne-Eesti	35	48	17
	Lõuna-Eesti	35	44	21
Elamu tüüp	suur kortermaja	36	44	20
	väike kortermaja	32	53	15
	rida- ja individuaalelamu	32	52	16
Rahvus	eestlased	31	49	20
	muu rahvus	40	47	13
Vanus	18–29-aastased	39	41	20
	30–49-aastased	36	47	17
	50–64-aastased	29	54	17
	65–74-aastased	32	50	18
Sugu	naised	34	50	16
	mehed	34	47	19
Haridus	I taseme haridus	16	72	12
	II taseme haridus	44	41	15
	III taseme haridus	30	51	19
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	37	43	20
	501–1000 €	34	48	18
	1001–1500 €	33	47	20
	1501–2000 €	29	57	14
	üle 2000 €	45	48	7

Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)?

Märkima värske kala juurde kala püüdmise kuupäeva (% vastanutest)

		Väga oluline	Mõnevõrra oluline	Ebaoluline
Keskmiselt		70	23	7
Regioon	Põhja-Eesti	72	19	9
	Kesk-Eesti	60	29	11
	Kirde-Eesti	70	25	5
	Lääne-Eesti	69	28	3
	Lõuna-Eesti	69	26	5
Elamu tüüp	suur kortermaja	70	21	9
	väike kortermaja	66	26	8
	rida- ja individuaalelamu	70	25	5
Rahvus	eestlased	68	25	7
	muu rahvus	74	20	6
Vanus	18–29-aastased	90	4	6
	30–49-aastased	68	25	7
	50–64-aastased	63	31	6
	65–74-aastased	64	26	10
Sugu	naised	72	20	8
	mehed	67	27	6
Haridus	I taseme haridus	79	16	5
	II taseme haridus	69	25	6
	III taseme haridus	69	23	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	72	23	5
	501–1000 €	66	26	8
	1001–1500 €	72	22	6
	1501–2000 €	72	24	4
	üle 2000 €	72	14	14

Kas teil on viimase aasta jooksul olnud halbu kogemusi kala ja kalatoodete ostmisel või söömisel? (% vastanutest)				
		Jah, sageli	Jah, mõni kord	Ei ole
Keskmiselt		1	24	75
Regioon	Põhja-Eesti	1	24	75
	Kesk-Eesti	0	22	78
	Kirde-Eesti	1	30	69
	Lääne-Eesti	8	36	56
	Lõuna-Eesti	0	17	83
Elamu tüüp	suur kortermaja	3	24	73
	väike kortermaja	0	29	71
	rida- ja individuaalelamu	0	23	77
Rahvus	eestlased	2	22	76
	muu rahvus	1	28	71
Vanus	18–29-aastased	4	28	68
	30–49-aastased	1	19	80
	50–64-aastased	1	26	73
	65–74-aastased	0	30	70
Sugu	naised	2	22	76
	mehed	1	26	73
Haridus	I taseme haridus	0	34	66
	II taseme haridus	3	25	72
	III taseme haridus	1	23	76
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	0	45	55
	501–1000 €	1	25	74
	1001–1500 €	0	22	78
	1501–2000 €	7	11	82
	üle 2000 €	0	11	89

Kui Teil oli halbu kogemusi, siis millised need olid?
(% vastanutest, kellel oli halbu kogemusi, n=297)

		Halb kvaliteet	Kala ei olnud värskes	Halb maitse	Kalakonservid, -tooted olid liiga soolased	Kalakonservid, -tooted olid maitsetud, magedad
Keskmiselt		37	53	40	21	15
Regioon	Põhja-Eesti	44	36	59	19	11
	Kesk-Eesti	36	63	41	18	21
	Kirde-Eesti	36	48	19	19	7
	Lääne-Eesti	14	88	18	34	34
	Lõuna-Eesti	44	60	29	16	8
Elamu tüüp	suur kortermaja	43	41	45	12	8
	väike kortermaja	30	47	47	22	12
	rida- ja individuaalelamu	31	72	32	34	26
Rahvus	eestlased	40	61	36	23	17
	muu rahvus	32	40	47	19	11
Vanus	18–29-aastased	49	67	33	24	24
	30–49-aastased	47	49	46	25	8
	50–64-aastased	20	49	39	19	10
	65–74-aastased	32	50	40	15	23
Sugu	naised	31	49	34	17	10
	mehed	43	57	46	25	20
Haridus	I taseme haridus	14	79	33	4	11
	II taseme haridus	25	67	42	37	26
	III taseme haridus	45	43	40	14	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	45	70	39	19	4
	501–1000 €	32	55	39	26	24
	1001–1500 €	44	27	54	15	15
	1501–2000 €	17	64	31	31	3
	üle 2000 €	55	61	7	7	9

Kui Teil oli halbu kogemusi, siis millised need olid? järg

% vastanutest, kellel oli halbu kogemusi, n=297)

		Säilimistähtaeg oli ületatud	Liiga palju vett sügavkülmutatud kalades, mitmekordselt külmutatud	Ebasobiv pakend, katkine taara	Müüja ebakompetentsus
Keskmiselt		8	52	5	10
Regioon	Põhja-Eesti	10	64	7	14
	Kesk-Eesti	8	35	7	6
	Kirde-Eesti	8	56	0	7
	Lääne-Eesti	4	40	2	8
	Lõuna-Eesti	4	36	3	5
Elamu tüüp	suur kortermaja	7	54	4	7
	väike kortermaja	0	46	10	17
	rida- ja individuaalelamu	10	51	3	13
Rahvus	eestlased	3	45	4	8
	muu rahvus	16	63	6	13
Vanus	18–29-aastased	0	57	0	0
	30–49-aastased	20	51	12	22
	50–64-aastased	1	52	2	4
	65–74-aastased	5	48	2	10
Sugu	naised	3	42	1	3
	mehed	12	62	8	17
Haridus	I taseme haridus	2	11	0	10
	II taseme haridus	10	55	6	13
	III taseme haridus	7	54	4	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	16	42	2	14
	501–1000 €	10	65	8	11
	1001–1500 €	0	59	0	7
	1501–2000 €	0	7	6	13
	üle 2000 €	0	17	0	0

K15. Kas Te olete märganud 2021-2022. aastal toimuva kalakampaania „Kala kõlab hästi“ reklaame ja infomaterjale?
(% kõigist vastanutest)

		Jah, märkas	Ei ole märganud
Keskmiselt		43	57
Regioon	Põhja-Eesti	43	57
	Kesk-Eesti	49	51
	Kirde-Eesti	33	67
	Lääne-Eesti	49	51
	Lõuna-Eesti	40	60
Elamu tüüp	suur kortermaja	48	52
	väike kortermaja	29	71
	rida- ja individuaalelamu	40	60
Rahvus	eestlased	48	52
	muu rahvus	32	68
Vanus	18–29-aastased	61	39
	30–49-aastased	45	55
	50–64-aastased	33	67
	65–74-aastased	33	67
Sugu	naised	48	52
	mehed	37	63
Haridus	I taseme haridus	40	60
	II taseme haridus	43	57
	III taseme haridus	42	58
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	43	57
	501–1000 €	37	63
	1001–1500 €	46	54
	1501–2000 €	54	46
	üle 2000 €	45	55

K16. Kuidas Te hindate kampaania nähtavust?
(% kõigist vastanutest)

		Jään rahule, äratas tähelepanu	Keskpärase, ei paista eriti silma	Ei jää rahule, ei ole olnud näha	Ei oska öelda
Keskmiselt		18	23	19	40
Regioon	Põhja-Eesti	17	20	21	42
	Kesk-Eesti	30	16	17	37
	Kirde-Eesti	9	27	15	49
	Lääne-Eesti	25	28	9	38
	Lõuna-Eesti	14	27	22	37
Elamu tüüp	suur kortermaja	16	25	18	41
	väike kortermaja	13	26	21	40
	rida- ja individuaalelamu	20	20	19	41
Rahvus	eestlased	21	23	17	39
	muu rahvus	11	23	23	43
Vanus	18–29-aastased	31	14	16	39
	30–49-aastased	15	28	21	36
	50–64-aastased	15	22	20	43
	65–74-aastased	15	20	15	50
Sugu	naised	26	21	19	34
	mehed	9	25	19	47
Haridus	I taseme haridus	5	35	34	26
	II taseme haridus	20	25	17	38
	III taseme haridus	17	21	19	43
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	18	26	20	36
	501–1000 €	14	25	17	44
	1001–1500 €	13	28	20	39
	1501–2000 €	39	15	20	26
	üle 2000 €	21	10	21	48

K16. Kuidas Te hindate kampaania nähtavust?
(% kampaaniat märganutest, n=500)

		Jään rahule, äratav tähelepanu	Keskpärase, ei paista eriti silma	Ei jää rahule, ei ole olnud näha	Ei oska öelda
Keskmiselt		40	46	1	13
Regioon	Põhja-Eesti	38	40	0	22
	Kesk-Eesti	60	31	3	6
	Kirde-Eesti	21	65	6	8
	Lääne-Eesti	51	46	0	3
	Lõuna-Eesti	35	57	2	6
Elamu tüüp	suur kortermaja	32	48	1	19
	väike kortermaja	45	49	0	6
	rida- ja individuaalelamu	49	43	2	6
Rahvus	eestlased	44	41	1	14
	muu rahvus	28	60	2	10
Vanus	18–29-aastased	51	22	0	27
	30–49-aastased	33	58	1	8
	50–64-aastased	39	52	4	5
	65–74-aastased	41	42	1	16
Sugu	naised	52	37	1	10
	mehed	23	58	2	17
Haridus	I taseme haridus	13	82	0	5
	II taseme haridus	43	48	1	8
	III taseme haridus	40	43	1	16
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	41	50	0	9
	501–1000 €	33	57	3	7
	1001–1500 €	29	52	1	18
	1501–2000 €	70	25	0	5
	üle 2000 €	42	21	0	37

Lisa 4.18

K17. Kas Te olete külastanud kalakampaania kodulehekülge internetis aadressil <https://kalatoidud.ee/>?
(% kõigist vastanutest)

		Jah	Ei
Keskmiselt		17	83
Regioon	Põhja-Eesti	22	78
	Kesk-Eesti	13	87
	Kirde-Eesti	14	86
	Lääne-Eesti	15	85
	Lõuna-Eesti	9	91
Elamu tüüp	suur kortermaja	20	80
	väike kortermaja	12	88
	rida- ja individuaalelamu	13	87
Rahvus	eestlased	17	83
	muu rahvus	16	84
Vanus	18–29-aastased	27	73
	30–49-aastased	17	83
	50–64-aastased	14	86
	65–74-aastased	10	90
Sugu	naised	21	79
	mehed	13	87
Haridus	I taseme haridus	30	70
	II taseme haridus	11	89
	III taseme haridus	19	81
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	15	85
	501–1000 €	15	85
	1001–1500 €	22	78
	1501–2000 €	18	82
	üle 2000 €	11	89

K17. Kas Te olete külastanud kampaania kodulehekülge internetis aadressil [https://kalatoidud.ee/? järg](https://kalatoidud.ee/?järg)
(% kampaaniat märganutest, n=500)

		Jah	Ei
Keskmiselt		35	65
Regioon	Põhja-Eesti	46	54
	Kesk-Eesti	26	74
	Kirde-Eesti	32	68
	Lääne-Eesti	30	70
	Lõuna-Eesti	19	81
Elamu tüüp	suur kortermaja	40	60
	väike kortermaja	27	73
	rida- ja individuaalelamu	28	72
Rahvus	eestlased	33	67
	muu rahvus	38	62
Vanus	18–29-aastased	44	56
	30–49-aastased	36	64
	50–64-aastased	29	71
	65–74-aastased	21	79
Sugu	naised	38	62
	mehed	30	70
Haridus	I taseme haridus	60	40
	II taseme haridus	18	82
	III taseme haridus	41	59
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	30	70
	501–1000 €	34	66
	1001–1500 €	43	57
	1501–2000 €	32	68
	üle 2000 €	20	80

Lisa 4.19

K18. Mida Te kampaania koduleheküljelt vaatasite või uurisite?
(% kampaania kodulehte külastanutest, n=196)

		Selgitusi kampaania eesmärgi kohta	Kalauudiseid	Kalatoitude retsepte	Jagasin oma retsepte
Keskmiselt		15	16	86	2
Regioon	Põhja-Eesti	19	15	84	1
	Kesk-Eesti	11	8	92	6
	Kirde-Eesti	13	14	77	0
	Lääne-Eesti	6	14	93	0
	Lõuna-Eesti	11	28	91	6
Elamu tüüp	suur kortermaja	17	14	85	1
	väike kortermaja	36	34	93	17
	rida- ja individuaalelamu	8	17	86	0
Rahvus	eestlased	10	12	92	3
	muu rahvus	27	26	71	0
Vanus	18–29-aastased	0	0	100	0
	30–49-aastased	31	19	77	4
	50–64-aastased	11	21	87	1
	65–74-aastased	2	40	82	0
Sugu	naised	12	15	88	2
	mehed	21	19	82	2
Haridus	I taseme haridus	0	12	98	0
	II taseme haridus	25	19	75	7
	III taseme haridus	14	16	88	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	3	17	97	0
	501–1000 €	29	21	79	1
	1001–1500 €	9	17	89	4
	1501–2000 €	0	0	99	0
	üle 2000 €	22	13	70	0

K18. Mida Te kampaania koduleheküljelt vaatasite või uurisite? järg
(% kampaania kodulehte külastanutest, n=196)

		Kalapeediat (teavet kalaliikide kohta)	Kalander (teavet kalasündmustest, -festivalidest, -päevadest, konkurssidest jm)	Siia-Miia kohta (kassipreili, kampaania ametlik maskott)
Keskmiselt		14	14	2
Regioon	Põhja-Eesti	10	5	1
	Kesk-Eesti	3	5	0
	Kirde-Eesti	0	40	0
	Lääne-Eesti	55	57	0
	Lõuna-Eesti	17	11	9
Elamu tüüp	suur kortermaja	13	14	0
	väike kortermaja	27	34	13
	rida- ja individuaalelamu	13	8	1
Rahvus	eestlased	16	14	2
	muu rahvus	9	13	0
Vanus	18–29-aastased	16	16	0
	30–49-aastased	15	14	2
	50–64-aastased	11	14	3
	65–74-aastased	6	5	0
Sugu	naised	16	12	1
	mehed	10	17	2
Haridus	I taseme haridus	74	74	0
	II taseme haridus	19	15	6
	III taseme haridus	7	8	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	47	45	0
	501–1000 €	14	14	1
	1001–1500 €	5	10	3
	1501–2000 €	3	0	2
	üle 2000 €	21	10	0

Lisa 4.20

K19. Kuidas Te hindate kampaania kodulehekülje kasutaja mugavust?
(% kampaania kodulehte külastanutest, n=196)

		Jään rahule, meeldib	Keskpärase, jätab ükskõikseks	Ei jää rahule, ei meeldi	Ei oska öelda
Keskmiselt		50	28	4	18
Regioon	Põhja-Eesti	51	25	1	23
	Kesk-Eesti	73	9	7	11
	Kirde-Eesti	53	0	32	15
	Lääne-Eesti	35	59	0	6
	Lõuna-Eesti	39	47	6	8
Elamu tüüp	suur kortermaja	48	27	4	21
	väike kortermaja	48	26	0	26
	rida- ja individuaalelamu	55	28	5	12
Rahvus	eestlased	58	23	2	17
	muu rahvus	32	38	9	21
Vanus	18–29-aastased	62	16	0	22
	30–49-aastased	40	40	11	9
	50–64-aastased	48	22	0	30
	65–74-aastased	60	21	0	19
Sugu	naised	47	26	1	26
	mehed	54	31	9	6
Haridus	I taseme haridus	12	67	0	21
	II taseme haridus	44	30	4	22
	III taseme haridus	55	23	5	17
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	14	63	0	23
	501–1000 €	36	39	9	16
	1001–1500 €	65	8	0	27
	1501–2000 €	70	17	10	3
	üle 2000 €	65	27	0	8

K21. Kas olete muutnud kampaania mõjul oma kalatoodete ostusid ja tarbimist?
(% kõigist vastanutest)

		Jah, olen rohkem kala tarbinud	Ei ole midagi muutnud
Keskmiselt		9	91
Regioon	Põhja-Eesti	11	89
	Kesk-Eesti	13	87
	Kirde-Eesti	10	90
	Lääne-Eesti	10	90
	Lõuna-Eesti	4	96
Elamu tüüp	suur kortermaja	11	89
	väike kortermaja	5	95
	rida- ja individuaalelamu	9	91
Rahvus	eestlased	8	92
	muu rahvus	11	89
Vanus	18–29-aastased	16	84
	30–49-aastased	8	92
	50–64-aastased	8	92
	65–74-aastased	6	94
Sugu	naised	13	87
	mehed	5	95
Haridus	I taseme haridus	8	92
	II taseme haridus	12	88
	III taseme haridus	8	92
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	7	93
	501–1000 €	6	94
	1001–1500 €	7	93
	1501–2000 €	21	79
	üle 2000 €	17	83

K21. Kas olete muutnud kampaania mõjul oma kalatoodete ostusid ja tarbimist?
(% kampaaniat märganutest, n=500)

		Jah, olen rohkem kala tarbinud	Ei ole midagi muutnud
Keskmiselt		14	86
Regioon	Põhja-Eesti	16	84
	Kesk-Eesti	23	77
	Kirde-Eesti	12	88
	Lääne-Eesti	19	81
	Lõuna-Eesti	4	96
Elamu tüüp	suur kortermaja	15	85
	väike kortermaja	8	92
	rida- ja individuaalelamu	14	86
Rahvus	eestlased	14	86
	muu rahvus	16	84
Vanus	18–29-aastased	26	74
	30–49-aastased	10	90
	50–64-aastased	8	92
	65–74-aastased	16	84
Sugu	naised	20	80
	mehed	6	94
Haridus	I taseme haridus	2	98
	II taseme haridus	19	81
	III taseme haridus	13	87
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	4	96
	501–1000 €	9	91
	1001–1500 €	9	91
	1501–2000 €	32	68
	üle 2000 €	34	66

K22. Kas olete kampaania mõjul proovinud teha uusi kalatoite, katsetanud kalakampaania retsepte?
(% kõigist vastanutest)

		Jah	Ei
Keskmiselt		12	88
Regioon	Põhja-Eesti	14	86
	Kesk-Eesti	6	94
	Kirde-Eesti	24	76
	Lääne-Eesti	9	91
	Lõuna-Eesti	5	95
Elamu tüüp	suur kortermaja	14	86
	väike kortermaja	11	89
	rida- ja individuaalelamu	8	92
Rahvus	eestlased	10	90
	muu rahvus	15	85
Vanus	18–29-aastased	11	89
	30–49-aastased	11	89
	50–64-aastased	15	85
	65–74-aastased	8	92
Sugu	naised	12	88
	mehed	11	89
Haridus	I taseme haridus	10	90
	II taseme haridus	10	90
	III taseme haridus	12	88
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	8	92
	501–1000 €	11	89
	1001–1500 €	18	82
	1501–2000 €	10	90
	üle 2000 €	5	95

K22. Kas olete kampaania mõjul proovinud teha uusi kalatoite, katsetanud kalakampaania retsepte?
(% kampaaniat märganutest, n=500)

		Jah	Ei
Keskmiselt		18	82
Regioon	Põhja-Eesti	23	77
	Kesk-Eesti	12	88
	Kirde-Eesti	38	62
	Lääne-Eesti	10	90
	Lõuna-Eesti	7	93
Elamu tüüp	suur kortermaja	22	78
	väike kortermaja	16	84
	rida- ja individuaalelamu	13	87
Rahvus	eestlased	17	83
	muu rahvus	20	80
Vanus	18–29-aastased	18	82
	30–49-aastased	16	84
	50–64-aastased	23	77
	65–74-aastased	19	81
Sugu	naised	14	86
	mehed	23	77
Haridus	I taseme haridus	7	93
	II taseme haridus	11	89
	III taseme haridus	22	78
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	8	92
	501–1000 €	17	83
	1001–1500 €	30	70
	1501–2000 €	10	90
	üle 2000 €	10	90

K21 ja K22. Kampaania mõju kahe tunnuse põhjal: muutis oste ja tarbimist ja/või valmistas uusi kalatoite
(% kõigist vastanutest)

		Kampaania mõjutas	Kampaania ei mõjutanud
Keskmiselt		16	84
Regioon	Põhja-Eesti	19	81
	Kesk-Eesti	18	82
	Kirde-Eesti	24	76
	Lääne-Eesti	18	82
	Lõuna-Eesti	7	93
Elamu tüüp	suur kortermaja	20	80
	väike kortermaja	12	88
	rida- ja individuaalelamu	13	87
Rahvus	eestlased	16	84
	muu rahvus	16	84
Vanus	18–29-aastased	26	74
	30–49-aastased	13	87
	50–64-aastased	18	82
	65–74-aastased	10	90
Sugu	naised	19	81
	mehed	13	87
Haridus	I taseme haridus	15	85
	II taseme haridus	18	82
	III taseme haridus	16	84
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	10	90
	501–1000 €	12	88
	1001–1500 €	21	79
	1501–2000 €	25	75
	üle 2000 €	20	80

K23. Kui kampaania ei mõjutanud teie kala tarbimist, ostmist ega kalatoitude valmistamist, siis miks?
(% vastanutest, n=979)

		Kala on liiga kallis	Värsket kala ei ole saada, valik väike	Eelistan Eesti vete kalu	Kalad võivad olla saastatud	Söön mida tahan, kampaania d harjumusi ei mõjuta	Valmistan kala omast kogemuses t, ei vaja uusi retsepte
Keskmiselt		45	31	15	9	42	27
Regioon	Põhja-Eesti	47	37	12	11	42	25
	Kesk-Eesti	49	35	7	1	46	24
	Kirde-Eesti	40	20	9	5	60	24
	Lääne-Eesti	39	36	29	18	44	36
	Lõuna-Eesti	44	22	17	7	35	29
Elamu tüüp	suur kortermaja	45	36	11	10	38	27
	väike kortermaja	53	27	12	11	41	25
	rida- ja individuaalelamu	43	27	19	8	47	27
Rahvus	eestlased	45	27	16	9	42	26
	muu rahvus	45	39	12	9	42	30
Vanus	18–29-aastased	55	27	19	26	33	18
	30–49-aastased	38	33	11	8	41	25
	50–64-aastased	43	27	13	4	49	30
	65–74-aastased	54	36	23	6	43	36
Sugu	naised	52	36	13	12	38	26
	mehed	38	27	16	6	47	28
Haridus	I taseme haridus	79	36	5	0	55	29
	II taseme haridus	40	26	18	14	50	30
	III taseme haridus	45	33	13	8	38	25
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	63	45	12	11	29	37
	501–1000 €	47	32	17	10	44	26
	1001–1500 €	38	24	16	6	39	28
	1501–2000 €	35	35	9	6	42	23
	üle 2000 €	35	17	9	15	63	17

K23. Kui kampaania ei mõjutanud teie kala tarbimist, ostmist ega kalatoitude valmistamist, siis miks? järg
(% vastanutest, n=979)

		Kampaania retseptid ei kutsunud katsetama	Valmistatud vähem kodus süüa, sh kalaroogi	Olen taimetoitlane või allergik	Kala ei maitse, pere liikmed ei söö kala	Ei viitsi kalaga tegeleda	Muu põhjus
Keskmiselt		3	5	2	5	14	7
Regioon	Põhja-Eesti	4	7	3	5	17	6
	Kesk-Eesti	1	2	0	5	11	10
	Kirde-Eesti	2	3	6	4	21	4
	Lääne-Eesti	5	5	1	3	8	8
	Lõuna-Eesti	3	3	0	6	10	9
Elamu tüüp	suur kortermaja	4	6	4	7	20	5
	väike kortermaja	5	10	1	4	12	8
	rida- ja individuaalelamu	2	3	0	3	8	10
Rahvus	eestlased	3	4	2	5	13	9
	muu rahvus	5	8	2	4	16	4
Vanus	18–29-aastased	0	0	8	7	16	7
	30–49-aastased	2	5	1	8	17	8
	50–64-aastased	4	8	1	2	11	7
	65–74-aastased	8	5	0	1	9	6
Sugu	naised	2	7	4	6	15	9
	mehed	4	3	0	3	12	6
Haridus	I taseme haridus	0	0	0	0	4	0
	II taseme haridus	3	5	0	10	13	4
	III taseme haridus	3	5	3	3	14	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	0	5	2	2	11	8
	501–1000 €	5	7	1	4	13	6
	1001–1500 €	3	2	0	5	14	7
	1501–2000 €	5	9	0	5	8	15
	üle 2000 €	1	1	14	13	30	5

K24. Kuidas Te kampaaniaga „Kala kõlab hästi“ üldiselt rahule jäate?

(% kõigist vastanutest)

		Jään rahule, meeldib	Keskpärase, jätab ükskõikseks	Ei jää rahule, ei meeldi	Ei oska öelda
Keskmiselt		18	22	2	58
Regioon	Põhja-Eesti	19	20	2	59
	Kesk-Eesti	27	17	4	52
	Kirde-Eesti	9	18	4	69
	Lääne-Eesti	26	22	2	50
	Lõuna-Eesti	12	29	2	57
Elamu tüüp	suur kortermaja	19	22	2	57
	väike kortermaja	12	15	7	66
	rida- ja individuaalelamu	18	22	2	58
Rahvus	eestlased	20	21	2	57
	muu rahvus	14	22	4	60
Vanus	18–29-aastased	31	14	0	55
	30–49-aastased	16	27	4	53
	50–64-aastased	17	20	2	61
	65–74-aastased	12	21	2	65
Sugu	naised	26	18	1	55
	mehed	10	25	4	61
Haridus	I taseme haridus	29	5	0	66
	II taseme haridus	16	30	1	53
	III taseme haridus	18	19	3	60
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	21	22	3	54
	501–1000 €	16	22	2	60
	1001–1500 €	17	23	3	57
	1501–2000 €	25	25	2	48
	üle 2000 €	19	12	4	65

K24. Kuidas Te kampaaniaga „Kala kõlab hästi“ üldiselt rahule jäate?

(% kampaaniat märganutest, n=500)

		Jään rahule, meeldib	Keskpärase, jätab ükskõikseks	Ei jää rahule, ei meeldi	Ei oska öelda
Keskmiselt		39	40	2	19
Regioon	Põhja-Eesti	39	36	1	24
	Kesk-Eesti	54	24	0	22
	Kirde-Eesti	20	43	13	24
	Lääne-Eesti	53	36	2	9
	Lõuna-Eesti	30	55	2	13
Elamu tüüp	suur kortermaja	38	37	2	23
	väike kortermaja	32	46	0	22
	rida- ja individuaalelamu	42	42	2	14
Rahvus	eestlased	40	37	1	22
	muu rahvus	34	48	4	14
Vanus	18–29-aastased	51	22	0	27
	30–49-aastased	33	50	4	13
	50–64-aastased	43	37	1	19
	65–74-aastased	29	40	1	30
Sugu	naised	51	31	1	17
	mehed	21	52	4	23
Haridus	I taseme haridus	74	12	0	14
	II taseme haridus	32	54	1	13
	III taseme haridus	40	34	3	23
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 500 €	44	37	3	16
	501–1000 €	38	43	3	16
	1001–1500 €	33	42	1	24
	1501–2000 €	46	43	2	9
	üle 2000 €	36	24	2	38

Lisa 5. Küsitluse vabad vastused originaalkujul

3. Kui Te praegu ei söö üldse kala ega kalatooteid või sööte liiga vähe, siis mis põhjusel? Muu vastus (n=34)

- Eelistan taimset toitu
- Ei söö liha ja kala.
- Ei isuta
- Elame ranna ääres ja abikaasa ise püüab, seepärast ei oska kaubandust eriti adekvaatselt hinnata.
- Elan üksi ja ühte portsu on keeruline teha
- Elekter kallis, valin kiiremini valmivaid toite
- Hind on ikkagi see, mis paneb asja paika. Kalurina olles, kui kala oli tasuta, sõin ikka tunduvalt rohkem.
- Käin ise kalal
- Käin ise püüdmas, kui püüan, siis sõön
- Kalade võimalik saastatus
- Kalavarud on maailmas ka ilma minu panuseta tugevalt ohustatud
- Keegi teine peres kala ei armasta
- Kui aega on, siis püüan ise ka
- Kuna poes ei käi-tellin koju .ei ole värsket kala saada
- Lapsed ei söö kala
- Ma ei soovi rahastada ülekalastamist
- Ma ei tea, milline kala on kõige parem, ei oska valida ega oska ise valmistada ega puhastada jne.
- Massiliste kalafarmide mõju keskkonnale
- Olen taimetoitlane
- Olen taimetoitlane ega söö kala ega liha
- Olen taimetoitlane.
- Olen vegan
- Rasedana listerioosi oht
- Sooduskamp. Maximas, aga Elvas Maxima ja seal pole. Mujal kallid!!
- Sööme väga mitmekesiselt ja tihti ei mahu lihtsat teiste roogade kõrval menüüsse
- Sõön ainult ühte konkreetset kala, lõhet.
- Sõön kala, sest kana tekitab vett organismis
- Teised pereliikmed väga ei armasta kala
- Väldin loomset toitu, kala võib sisaldada raskemetalle, püük on tihti keskkonnakahjulik.
- Värsket kala ei söö hinna tõttu enam kuid
- Värsket, mitte jahutatud kala ei ole võimalik kätte saada
- Большая часть видов рыбы вызывает у меня аллергию.
- Очень маленький выбор свежей рыбы и плохое качество
- Свежую рыбу нигде не чистят при продаже

6. Millist kala teile meeldib süüa? Muu vastus (n=43)

- Angersäga
- Angersäga
- Angersäga
- Angersäga
- Angersäga
- Angersäga
- Dorada, sardiin
- Isegi rootsi strömming maitseb
- Karpkala
- Koger, linask
- Kõik meeldivad
- Kõiki kalu meeldib süüa
- Kõiki olen
- Krevetid
- Kuldmerikoger
- Linask
- Linask
- Luts
- Mereahven
- Mereahven
- Mereahven
- Meriahven
- Mudil
- Paltus
- Pangasius
- Pangasius
- Pangasius, tilapia, mintai
- Soolaheeringas
- Sprott
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuunikala
- Tuur
- Võikala
- Зубатка, масляная (merihunt)
- Карп (karpkala)
- Сибас (meriahven)
- Тунец (tuunikala)
- Тунец (tuunikala)

10. Mis on teie jaoks kala ostmisel tähtis? Muu vastus (n=7)

- Et värsket kilu oleks saadaval.
- Kala või kalaroa välimus ja et poleks liigselt pakendatud
- Kui ise ei püüa, siis tuleb osta, aga võimalikult palju püüan ise, v.a räim tomat
- Naine ostab
- Puhas, ilma kahjulike e-aineteta. Väga tähtis.
- Rohkem kohalikku ja värsket avamere kala, mitte kasvanduse
- Tegelikult püüan ise kala

13. Mida peaksid teie arvates tegema kauplused, et parandada kala ja kalatoodete pakkumist (müümist)? Muud vastused (n=21)

- Ei oska öelda, tarbime oma püütud kala
- Ei tarbi kala ega kalatooteid
- Ei vaata kalatooteid, olen taimetoitlane
- Ilmselt ma ei ostaks ikkagi sealt
- Jätkem kalad rahule
- Kala peaks vähem müüma
- Kala pole mulle väga oluline
- Kala püüan ise
- Kala püüdmise kuupäev ja asukoht on väga oluline!!!
- Kui ei jõuta osta, ei saa valikut suurendada
- Kuna grossi poes kala peaaegu ei ole, siis jätan sellele küsimusele vastamata
- Ma ei osta ega söö kala
- Ostame kala põhiliselt kalurilt
- Puhtus ja hais
- Tegelikult on müüjal raske midagi ette võtta, kuna rahvas ei jaksa osta ja kala võib müümata jääda, võib olla aitaks, kui klient saaks kalakauba päevaks tellida kindla koguse, mille kindlasti välja ostab
- Turul valik suurem, kuid müügiaeg liiga väike
- Väikeses maapoes pole mõttekas hoida suurt sortimenti, vajadusel ostetakse linnast või kalurilt.
- Välismaal on alati juures sildid, kas on tegu kohaliku toodanguga või mis riigist toodang/toode tuleb (eriti on seda näha just puu- ja juurviljade juures ja lihad (loom, siga, kana)
- Võtma müüki eetilisele püütud kala
- Информация о море продуктах отсутствует. Боюсь покупать не зная продукта
- Чистить свежую рыбу при продаже в магазине, как везде в Европе!

14A. Kui Teil oli halbu kogemusi, siis millised need olid? Muu vastus (n=12)

- Coopi kauplustes on nüüd kombeks müüa lõhelisi sissevajanud silmadega ja mitte lihtsalt roogitud, vaid ka lõpused eemaldatud. Mina ostan ainult roosade lõpustega kala, kuna selle järgi saab hinnata kala värskust. Kui aga lõpused on eemaldatud, siis viitab see sellele, et värsked kala hakkab juba roiskumise poole liikuma.
- Fileeritud räimedel oli liha ainult selja peal
- Soola lõhe on pidevalt Selverites tegelt külmsuitsu lõhe.
- Soolaheeringad on tihti magedad, soolan ise üle
- Soovitud kala ei olnud müügil
- Teadlikult ostsin allahinnatud soolaheeringat

- Tomatis kalakonservid on liiga magusad
- Turul halb lõhn
- Uues, vastavatud Rimi poes pole üldse kalaletti
- Vürtsi kilu ei ole vürtsi kilu maitsega vaid soola kilu
- Вместо судака–пангасиус мороженный. Икра красная–как каша.
- Просто не было в салаки или какой то пригодной рыбы.

20. Mis võiks olla kodulehel paremini? Vaba vastus (n=19)

- Ei õnnestunud retseptides filtreid valida
- Kõik hästi!
- Kõik ok
- Kõik on korras.
- Natuke infot selle kohta, et ülekalastamine on probleem ning mõned nipid, kuidas tarbija saaks teha teadlikuid valikuid
- Õigel Kalapeedia lehel on ka kala pilt, mida kampaania lehel kalaliikide juures polnud
- Olen rahul
- Pisut kirjuvõitu
- Pole
- Rannarahva tradits. kalapüügist võiks olla, kust rannalapsed indu saaksid ja kala püüdma läheksid...
- Retsepte vähe
- Selline kampaania võiks olemata olla, maailm on muutunud ja kalavarud on kõikjal ohustatud ning halvas seisus
- Sisu oli väga lahja, ootas rohkelt retsepte ja õpetusi. Kuidas rookida kala, valmistada jms. Miks mitte ka püüdmise nipp sinna lisada, mis ajal mis kala meil Eestis püüda tohib ja millal midagi võtta ka on.
- Võiks korraldada koolidevaheline võistluse, et kes sööb rohkem kala ja kalaroogi. Tulemused kajastuksid veebilehel vastavalt ja oleks ohtralt fotosid võistlejatest.
- Адреса, где можно приобрести рыбу, например местные рыбаки, интернет магазины
- Все нормально
- Отмечать места продажи рыбы по регионам
- Предложения о продаже рыбы
- Цены

23. Kui kampaania ei mõjutanud Teie kala tarbimist, ostmist ega kalatoitude valmistamist, siis miks?

Muu vastus (n=94)

- Abikaasa tegeleb toidu tegemisega
- Ajaliselt ei ole võimalik kõike katsetada ja teed ikka vana harjumuse järgi
- Ei jälginud kampaaniat
- Ei mäleta seda kampaaniat
- Ei märganud eriti kampaaniat
- Ei märganud kampaaniat
- Ei märganud kampaaniat
- Ei märganud reklaami
- Ei näinud kampaaniat
- Ei ole kampaaniaga üldse tuttav
- Ei ole kampaaniast kuulnud
- Ei ole kampaaniat märganud; kui kala on kallid, mis see kampaania siis aitab

- Ei ole kampaaniat näinud
- Ei ole kampaaniat näinud
- Ei ole kampaaniat näinud
- Ei ole kampaaniatega kursis.
- Ei ole märganud kalakampaaniat
- Ei ole märganud kampaaniat
- Ei ole märganud seda kampaaniat, kuna ma reklaami eriti ei vaata.
- Ei ole põhjust
- Ei ole seda kampaaniat näinud
- Ei ole teadlik kampaaniast
- Ei ole kampaaniat näinud
- Ei olnud kampaaniast kuulnud
- Ei pannud tähelegi, et kampaania käigus pakuti uusi retsepte
- Ei pruugi aega olla katsetada uut ja kui tuleb vajadus osta uue retseptiga seotud aineid, siis neid ei pruugi olla kohalikus poes
- Ei tarbi kala/liha
- Ei tea kampaaniast midagi
- Ei tea kampaaniast midagi
- Ei teadnud midagi kalakampaaniast
- Ei teadnud sellest kampaaniast
- Kahjuks pole kampaaniast kuulnud, ehk/või pole kuulanud hästi!
- Kala tegemisega kaasneb lõhn, mida koju ei taha, kuigi süüa on hea.
- Kalakampaania ei vähenda ülekalastamise probleemi
- Kampaania jäi mulle märkamatuks
- Kampaania pole minuni jõudnud
- Kui ei tea sest midagi, ei mõjuta
- Kuna 50% perest sööb kala.
- Kuna ei ole sellest kampaaniast midagi kuulnud, siis ei saanud see ka midagi mõjutada.
- Kuulge, vana inimene ei ole kergesti mõjutatav
- Ma ei ole kampaaniat näinudki???
- Ma ei ole sellisest kampaaniast midagi kuulnud
- Ma ei olnud kampaaniast üldse teadlikki.
- Ma ei osta kunagi midagi reklaami mõjul
- Ma söön niigi kala palju
- Mina ei osta toitu kampaaniate järgi. Enamasti ei osta midagi kampaaniate info põhjal.
- Mina ei söö ega valmista kala, pereliige sööb aga valmistab ise kala ja püüab
- Mugavus ja harjumus teha nii nagu alati
- Mugavus, ei ole kala isu
- Mulle väga maitseb kala, kuid pereliikmed kala ei söö. Seetõttu söön kala kodus harva, kuid väljas süües võtan võimalusel kalaroa.
- Olen ise väga väike kala sööja, pere teised liikmed söövad väljas kala kui tuleb isu
- Olen kala tarbinud kogu aeg mingi kampaania mind ei mõjuta.
- Olen kampaaniast kuulnud, aga sisu ei tea.
- Olen taimetoitlane
- Pärnu kandis on hea kalavalik, kahjuks jääb kaugeks.
- Pere liikmed eri aegadel kodus, harva ühissöömised, kalatoite peaks kohe värskelt sööma, eeldaks pereliikmete koos ühel ajal söömist

- Pole aimugi sellisest kampaaniast
- Pole kampaaniast kuulnud
- Pole kampaaniast kuulnud
- Pole kampaaniast kuulnutki
- Pole kampaaniat märganud
- Pole kampaaniat näinud
- Pole kampaaniat näinud
- Pole kampaaniat näinud/kuulnud
- Pole reklaami näinud
- Pole selle kampaaniaga absoluutselt tuttav. Reklaamid ja kampaaniad ei määra mu tarbimisharjumusi
- Polnud kampaaniast teadlik
- Püüame ise ja kala on aastaringsest menüüs, katsetan ise uusi asju ja retsepte
- Püüan ise
- Püüan süüa tervislikult, sh kala, kampaaniast see ei sõltu
- Raske leida lemmikuid: värsket lesta ja suitsu turska
- Sööme isude järgi, vahel rohkem, vahel vähem
- Söön igapäevaselt
- Söön kahjuks liiga harva kala, peaks rohkem. Sellest kampaaniast pole ma midagi kuulnud
- Söön küllalt palju kala
- Söön merekala ja rasvast liha tervise pärast, kanaliha tekitas vee kogunemist kehas
- Tarbin niigi piisavalt palju kala
- Tarbin niigi piisavalt palju kala
- Tavaliselt püüan ise oma tarbitava kala
- Teeme suitskala siis, kui on näiteks lesta hooaeg ja saab kalamehelt värskest. Muul ajal pigem sünnipäevadel
- Teen tavalisi kalatoite
- Teised pereliikmed väga ei armasta kala, seega teen seda vähem
- Tervis
- Valmistan oma kogemusest, aga uued retseptid on ikka huvitavad
- Valmistan piisavalt
- Värske kala kättesaadavus piiratud
- Värske kala ostmiseks tuleb sõita spets.kauplusse -turule
- Vegan
- В рыбе могут быть черви
- Не видела компании
- Не читала. Не видела компании
- Ничего не слышал о компании
- Причин нет
- Пробую рецепты, но рыбы итак потребляю много
- Рыбы просто нет, а та мелочь что есть не очень годится. В основном филе и дорого

25. Mis Teile kampaanias enim meeldib? Vaba vastus (n=190)

- Armastame kala süüa
- Ausus
- Avatud kalasadamate päev. Omapärased kalatoitude retseptid.

- Ehe
- Ei mäleta isegi, vist see lause Kala kõlab hästi!
- Ei meeldi kampaaniad
- Ei meeldi miski
- Ei meenu, millal need kampaaniad on olnud
- Ei miski
- Ei ole eriti südamesse võtnud, kuna minu jaoks on see normaalne, et kala on laual
- Ei ole midagi erilisemat kui tavareklaamides
- Ei olnud midagi erilist
- Erinevus teistest reklaamidest, selge sõnum, head pildid
- Et ikka on kampaania
- Et inimesed hakkaksid selle mõjul rohkem kala sööma
- Et kala propageeritakse
- Et kala väärtustakse rohkem
- Et kala väärtustatakse
- Et kala, kui olulist toiduainet rohkem tähtsustatakse
- Et kalale pööratakse järjest suuremat tähelepanu
- Et kampaania üldse on
- Et pakutakse ka retsepte
- Et pööratakse rohkem tähelepanu kala kasulikkusele
- Et räägitakse kala olulisusest
- Et sai retsepte uurida
- Et sellist kampaaniat üldse korraldatakse
- Et teadlikkust tõstetakse
- Et teemale juhitakse tähelepanu
- Et tutvustatakse uuemaid kala retsepte ja ikka tuletatakse meelde, et kala on ka toiduks
- Et üldse püütakse midagi teha
- Et üldse see teema üles võeti
- Et üldse teemaks võeti
- Et üldse tuletatakse mitmekülgset toitumist meelde
- Evelin Võigemasti armas hääl :)
- Hästi tehtud reklaam.
- Hea pealkiri
- Hea reklaam
- Hea slogan
- Hea sõnum.
- Hea, et vähemalt proovitakse kalasöömist propageerida
- Hea, et sellist asja tehakse
- Huvitavad pildid/sõnumid
- Huvitavad retseptid
- Idee ise
- Ilusad kalad
- Inimeste teadlikkuse tõstmine.
- Jään rahule
- Jah
- Jätab külmaks

- Kala
- Kala
- Kala kallis
- Kala kasulikkuse propageerimine.
- 'Kala kõlab hästi' lause esitaja hääl
- Kala kui toidu väärtustamine
- Kala meeldib.
- Kala on kasulik.
- Kala propageeritakse noorte seas
- kala toitumise reklaamimine
- Kala väärtustamine
- Kala valik
- Kalatoidud mitmekesistavad toiduvalikut
- Kalatoidu väärtustamine
- Kalatoitude esiletõstmine ja populariseerimine
- Kalatoitude propageerimine
- Kampaania ei mõjuta meeldimist, sünnib siiski on isu
- Kampaania ei ole pealetükkiv, samas on pikaaegne ning aegajalt jääb jälle silma.
- Kampaania ei tüüta mind.
- Kampaania tekitab isu kala süüa
- Kampaaniad ei mõjuta mind, seega ei oska neid hinnata.
- Kampaaniat õieti ei olegi
- Kõik
- Kõik
- Kõik
- Kust, kuidas, kui kallilt kala saab ja et teade oleks nähtav
- Kutsus kala süüa
- Lihtne lause, aga jääb meelde.
- Lihtne, vaimukas
- Lihtsus, praktilisus
- Logo
- Lööklause
- Lööklause on hea
- Ma vaid olen kuulnud kampaaniast, kuid ei tea sellest midagi
- Meeldetuletus
- Meeldetuletus, et kala peab süüa
- Meeldib see, et kala väärtustatakse kui kasuliku toiduna.
- Midagi
- Midagi
- Midagi tuttavat nagu oleks, aga kindlalt ei oskagi öelda, kas olen kampaania nime varemgi kuulnud või kuulsin nüüd esmakordselt
- Midagi, tüütu kuulata vaadata
- Miks ei võiks kala kogu aeg olla müügis.
- Mis kampaania, ma ei ole kampaaniat näinudki???
- Miski
- Miski ei meeldi.

- Mitte midagi
- Mitte midagi
- Mitte miski.
- Mõõduka pikkusega tekstid, arusaadavus.
- Mõte on hea
- Mõte, meeldetuletus, et tuleb rohkem kala süüa
- Mõttetu
- Mulle meeldib et see olemas on, kedagi kindlasti mõjutab.
- Mulle tegelikult ei meeldi ükski kampaania, mulle meeldib ise otsustada, mida süüa või selga panna
- Ok
- Ok
- Olen näinud poodides kalalettide läheduses
- On võimalik osta odavamalt kala
- Paneb kuulama
- Päris tore kujundus ja leidsin häid retsepte
- Põhimõte, et kala on kasulik.
- Polegi midagi, mis silma jääb, hall ja ilmetu
- Pöörab tähelepanu kala toitumisele
- Pööratakse kalatoitumisele ja kalale tähelepanu.
- Pööratakse tähelepanu kalatoodetele
- Propageeritakse kala kasulikkust
- Puudub
- Rahuldav
- Reklaam on hea, kuid saadaolevad kalatooted ei kutsu ostma
- Reklaamitakse kala
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid
- Retseptid ning kodumaise kala propageerimine
- Retseptid on kergesti valmistatavad.
- Retseptide valik
- Riim
- Saab mõndagi proovida
- Saan teada, kus müüakse odavat kala
- Satiir
- See kutsub vaatama ja ostma
- See, et kalasöömist propageeritakse
- Siia-miia
- Silma pole jäänud, aga kõrva küll-lühike selgelt kõlav
- Sõnum ja tähelepanu kalal suurem.
- Soodsam hind

- Sööge rohkelt kala!
- Söön mida tahan
- Suurendab teadlikust kala kui olulise toidu tarbimist
- Tähelepanu juhtimine
- Tähelepanu pööramine kalale.
- Tähelepanu pööramine kalatoitudele
- Tähelepanu pööramine mingile probleemile
- Teave kalade kohta ja seni proovimata uued retseptid.
- Teavitust
- Tehakse kampaaniat tootele, mida enamus osta ei jõua:)
- Tekitab kalaisu
- Teksti loeb armas näitleja
- Tema nähtamatus
- Tervislikkuse teavitust
- Toidulaua rikastamise püüe
- Tonaalsus
- Tore, et kalale tähelepanu pööratakse
- Tuletab meelde kala kasulikkust
- Tuletab meelde kala söömist.
- Tuletab meelde kala tähtsust
- Tuletab meelde kalatoitude tarbimist
- Tuletatakse meelde ja väärtustatakse kala
- Tuletatakse meelde kala söömise vajadust
- Tunnetasin, et see on oluline teema, mida propageerida
- Tutvustatakse erinevaid kalu, toiduvalmistamist ja toredaid Eesti inimesi
- Ärgitab ostma
- Ükskõikne
- Üritused, retseptid.
- Uued retseptid
- Uued retseptid
- Uued retseptid
- Uus informatsioon
- Vaatan kampaania lehekülge. Kampaaniad annavad uut teavet tootest, õpetavad .
- Vähe midagi erilist ja uut
- Vähemalt tegeletakse promomisega
- Väidetavad retseptid.
- Värske- ja mitmekesise toidu promomine on alati vajalik
- Video/reklaam on hästi tehtud
- Visuaalselt hästi teostatud, kalatoidud väga isuäratavad
- Видела кампанию только в виде рекламы и специальных обозначений в магазине, не могу судить.
- Все
- Идея
- Не смотрела
- Незаметная
- Ничего

- Ничего
- Новости, блюда
- Новые рецепты
- Привлекает людей есть рыбу
- Рыба это вкусно
- Спокойная реклама, не агрессивная
- Узнал о кампании из опроса...
- Хорошая информация
- Цена
- Цена
- Что продвигают полезный продукт питания

26. Mis võiks olla paremini (teisiti, puudu, liigne vm)? Vaba vastus (n=150)

- Alati võib parem olla
- Ei ole minu jaoks oluline
- Ei oska öelda, aga kala söömise harjumus saab ikkagi alguse lastetoast ja pere vanemate suhtumisest
- Ei tohi olla liiga ilus
- Elatustase suhtes kala hind, kättesaadavus
- Enam tähelepanu
- Enda püütud kala-võimalused selleks!
- Et enamuse või paljude jaoks ei muuda see midagi
- Et oleks kuulda ja näha
- Et oleks võimalus värsket kala koju tellida
- Fotod kaladest
- Haaravam. Mõtlemine panev.
- Hea
- Hind odavam
- Hinna mainimisel sõna "ainult"
- Hinnad võiksid olla oluliselt odavamad
- Iga uue retsepti nimi võiks olla kohe nähtav (mida kalast valmistama hakatakse).
- Ilmselt võiks olla kas märgatavam või üldse olemata olla
- Jätkake samas vaimus
- Jätkake samas vaimus!
- Joonistuse asemel konkreetne inimene, lihtsam samastuda
- Kaasahaaravam ja rääkida ka reklaamides kala tähtsusest meie maailmas ja selle kasulikkusest meie toidumenüüs
- Kala hind allapoole
- kala hind on väga kõrge
- Kala hind.
- Kala maitseb hästi oleks loogilisem pealkiri
- Kala on liiga kallis ja kala on liiga vähe saada. Milleks veel reklaam?
- Kala saab ka ilma kampaaniata osta ja süüa
- Kala võik olla odavam ja rohkem värsket kala
- Kala võiks olla palju odavam
- Kampaania ajal võiks hinnad olla 50% soodsamad

- Kampaania ei aita lahendada kõige suuremat probleemi, milleks on üleliigne massiline ülekalastamine
- Kampaania jäi väga lahjaks
- Kampaania nähtavaks, kuuldavaks!
- Kampaania nähtavus. Tuleb ilmselt uus kampaania meeskond kokku panna, hetkel olemasolev ei ole ilmselgelt oma tööga toime tulnud
- Kampaania on kampaania
- Kampaania peaks olema paremini nähtav ja kuuldav
- Kampaania pole minuni jõudnud
- Kampaaniad ei mõjuta mind, seega ei oska neid hinnata.
- Kampaanial võiks rohkem nähtavust olla.
- Kampaaniast võiks teavitada kõigis meediakanalites
- Kampaaniat võiks märgatavalt rohkem olla
- Kiire kalaroa valmistamine keskpärase reklaami asemel.
- Kleebised külmikutel on tüütud- varjavad kauba ära. Retseptidega on sama- retseptitasku varjab kaupa. Lisaks on seda keeruline kätte saada. Suured, piklikud plakatid segavad liikumist ja nende vastu lüüakse päid ära. (Minus kõneleb kaupmees)
- Kõik
- Kõik muu "rämpsu" reklaam ületab mitmekülgse toitumise reklaami
- Kõik ok
- Kõik ok
- Kõik ok
- Kõik oli väga hea!
- Kõik on hästi.
- Kõik on hea
- Kõik on korras.
- Kõik on olemas, aga ise olen natuke laisk
- Kõik sobib
- Koolides võiks olla klasside vaheline -> koolide vaheline võistlus kalatoodete valmistamisel ja tarbimisel
- Kui ei ole internetti on kasutu
- Kui ma külmutatud kala ei söö, siis raske vastata nendele küsimustele
- Kui on kampaania, siis kus ma seda näha võiks
- Kui on kampaania aga kala müügil ei olnud, siis milleks loosungid?
- Kui ostjal pole raha, ei aita ka pakkuja pea peal seismine!
- Kujundus kahvatu.
- kuskil nähtaval kohal (ajalehes) igapäevane teade kala ostmise võimaluse kohta
- Läbi persoonilugude saaks inimestega tõenäoliselt parema kontakti
- Laiem reklaamikanalite valik. Mina isiklikult telereklaame ei vaata ja meediaväljaandeid ei loe.
- Lõbusamad reklaamid
- Ma vaid olen kuulnud kampaaniast, kuid ei tea sellest midagi
- Magevee kala võiks olla suuremas valikus
- Meeldetuletus aastaringselt
- Midagi
- Midagi ei oska esile tuua
- Miks eelistada kala näiteks lihale
- Mõned tuled ja viled võiks küljes olla

- Mõni retsept kasvõi maakonna lehtedes vahel.
- Nähtavus võiks olla pikaajalisem, võib olla isegi pidev aasta lõikes
- Näiteks algajale kalaostjale, TV vms saade, kuidas kala puhastada
- Nõme lihtsalt
- Odavam kala
- Öeldakse, et kala on odav, aga ei ole!
- Ok
- Ok kõik
- Oleks võinud olla nähtavam
- Ostan peamiselt Tartu Turuhoonest–ei nurise.
- Parem kättesaadavus.
- Pildid kaladest oleksid toredad kirjade juures. Praegu olen näinud jooniseid. Muidugi fotod on kallid.
- Pilkupüüdvam võiks olla.
- Poliitikud võiksid valimiskampaaniatega kartuli asemel kala jagada
- Proportsioonid olid minu arvates head–konkreetne ega tehtud liiga kirjuks
- Reklaam
- Reklaam üksi ei tööta, tuleb teha rohkem tootepresentatsioone ja rääkida tarbijatega
- Reklaam veelgi nähtavam
- Reklaam võiks olla laialdasem
- Reklaamida nii, et kõik näevad/kuulevad.
- Reklaamida võiks raadios ning teles
- Reklaamides on seda osa liiga vähe näha kus kõlab lause KALA KÕLAB HÄSTI ei jõua süveneda mis öelda taheti
- Reklaamige ka alternatiivmeedia kanalites. Peavoolumeedias kasutan reklaamivabu kanaleid või on see nii spetsiifiline väljaanne.
- Riigitelevisioonis võiks olla ka kampaania
- Rohkem erinevaid retsepte
- Rohkem infot
- Rohkem infot
- Rohkem infot
- Rohkem infot, kuhu ja millal saabub värske kala müüki, eriti soodushinnaga
- Rohkem ja odavamat oma kala
- Rohkem kala sooduskampaaniaid ja riik peaks vähendama või üldse kaotama kala/kalatoodete käibemaksuga maksustamise.
- Rohkem reklaami
- Rohkem reklaami
- Rohkem reklaami erinevates sotsiaalmeedia kanalites, sh FB
- Rohkem reklaami ja ka teha vahest erinevate kaladele suuremaid allahindlusi
- Rohkem reklaamitud
- Rohkem teavitust.
- Rohkem võiks nähtav olla
- Soodsam võiks olla
- Suurem fookus keskkonnasõbralikkusel ja jätkusuutlikul püügil.
- Tähelepandavam.
- Teavitustöö
- Tehke see küsitlus kitsamaks ja konkreetsemaks.

- Tuua esile rohkem kala tarbimise kasulikkust tervisliku toitumise osana
- Väikelinnadesse jõudmine, nt. Paldiskisse ei jõudnud
- Värske kala ei ole kättesaadav igal ajal
- Värske kala kättesaadavus võiks olla palju parem, kuid transport (näit. saartelt Tartu turule) rikub siiski kala maitse
- Vast kõik hästi, ainult mina ei ole sattunud kampaania teele ette... kala maitseb ja jõudumööda ikka valmistan erinevaid roogi. Aitäh!
- Veidikene rohkem reklaamida- tuua see telesse (nt Õhtusaade, Reporter, Terevisioon vms)
- Viimases reklaamis, et kala kõlab hästi. lihtne ja soodne, aga kala hinnad on vahel üle mõistuse.
- Võiks jätkuda see kampaania/teavitus
- Võiks muutuda, aeg ajalt, et ei oleks üksluine.
- Võiks näidata rohkem, kuidas kalatoidu valmistamine kodudes käib
- Võiks olla märgatav
- Võiks olla nähtavam
- Võiks olla pilkupüüdvam
- Võiks propageerida, et kala võiks pooltel toidukordadel asendada nt liha
- Võiks rohkem reklaami olla kalatoodete kohta
- Võiks teha rohkem reklaami sotsiaalmeedias. Isiklikult ei märganud üldse kampaaniat, mistõttu kanal oli minu jaoks vale.
- Ärge reklaamige kallist kaupa odava pähe
- Ärge rohkem maksumaksja (ehk siis ka minu) raha selliste asjade peale raisake
- Адреса где можно приобрести рыбу, например местные рыбаки, интернет магазины
- Больше информации....
- Больше об эстонской рыбе
- Больше свежей рыбы (разной) в продаже
- Вообще не слышал и не видел информации по данной компании
- Все нормально
- Всё ок
- Где купить рыбы????!!!!
- Заметнее. ни разу не видела и не слышала ничего похожего на кампанию о рыбе
- Не могу ответить, не видела рекламу
- Предложить дешевле
- Реклама в интернете. молодёжь не смотрит телевизор, если и была реклама по тв, то прошла мимо моей семьи.
- Трудно найти рыбу холодного копчения.
- Уменьшить стоимость
- Цена

Lisa 6. Küsitletud kogumi iseloomustus

Üle-eestiline küsitlus, vastanuid kokku 1175 vanuses 18–74 aastat.

Regiooni järgi³⁰:

Põhja-Eesti	46%
Kesk-Eesti	9%
Kirde-Eesti	10%
Lääne-Eesti	11%
Lõuna-Eesti	24%

Elamu tüübi järgi:

suur kortermaja (enam kui 12 korterit)	49%
väike kortermaja (kuni 12 korterit)	10%
rida- ja individuaalelamu	41%

Rahvuse järgi:

eestlased	67%
mitte-eestlased	33%

Vanuse järgi:

alla 30-aastased	17%
30–49-aastased	40%
50–64-aastased	27%
üle 64-aastased	16%

Soo järgi:

naised	51%
mehed	49%

Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus:

kuni 500 €	12%
501–1000 €	40%
1001–1500 €	27%
1501–2000 €	12%
üle 2000 €	9%

³⁰ Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2001. aasta määrusega nr 126 kinnitatud Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori 3. tasemel esitatud maakondade grupid:

Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn)

Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond

Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond

Lääne-Eesti: Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond

Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond